اووه ګامه مزل

(يُونليک)

دَ سياحتي هر اړخېزه سېل او دَ پښتون سېلاني دَ ادراکي مشاهدو په رڼا کې...
(دَ ملائيشيا ، سنګاپور ، تهائي لېنډ ، ايران ، ترکي ، سري لنکا او دَ انډونيشيا سفري حال)

افضل شوق

Ketabton.com

له اړخه دَ

سکام ادبي اکېډمی کوئټه

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقوق محفوظ

کتاب	اووه ګامه مزل
لیکوال	افضل شوق
کمپیوټر آپرېټر	محمد طارق فېروز
لاسي عکسونه	میرا جان (ژوب)
ټائیټل	ډاکټر باقي دُرانی
دَ مصنف لاسي عکس	مارسېلا ډیخا (بارسلونا - سپېن)
دَ چاپ کال	جولائي ۱۹۹۲ع
دَ چاپ شمېر	۵۰۰
خپرونکې اداره	سکام ادبي اکېډمي کوټه
بېیه	۲۰۰ کالداري

سمسور رویب پاڼې پینځم کلیزي په ویاړ

Downloaded from: The Digital Library

انتساب دَ کتاب (دَ کتابي برخې)

زړه ته راتېر ملګري او جدید پښتو شاعر ښاغلي سهېل جعفر په نوم

انتساب دَ کتاب (دَ برېښنائي برخې)

دَ هر هغه پښتون په نوم ، چې نه یوازې ځان دَ پښتو په تول درنوَي ، بلکې دَ پښتون قام دَ سرلوړۍ په نېک نیت ځانته په انساني نړۍ کې ځانګړې بنه غوره کولو په خاطر خپل فکري ځغل دَ علاقایت ، مقامیت او مکانیت له محدودو رُجحاناتو او سوچونو څخه دَ لا محدود انساني نړئیز آفاقیت په لور ساتل خپل پښتني ننګ ، پت او اصل مرام ګڼي –

افضل شوق

Downloaded from: The Digital Library

مننه ...

- دَ خپل محترم اُستاد رب نواز مایل ، چې دَ هغه دَ راهنمائي په سوب زه نن شاعر او ادیب یم-
- دَ ابراهیم عطائي ، چې دَ ځینو تاریخي حقائقو وضاحتونه یې راته وړاندي کړو -
- دَ ډاکټر خدائیداد خان ، چې نه یوازې یې په سُوچه پښتو لیکلو وَ پاروَلم بلکې کومک یې هم راسره وکړو -
- دَ طاهر آفریدي ، چې ماته یې نه یوازې دَ سفرنامې لیکلو مشوره راکړه بلکې دَ چاپ کولو وعده یې هم راځخه واخیسته-
- دَ سعید ګوهر ، چې ګټَوري مشورې یې راکړې-
- دَ سهېل جعفر ، چې په ګټَورو مشورو باندې یې زه نن دَ دې کتاب خالق کړم-
- دَمحمود ایاز، چې دَ کتاب په پروف ریډنګ او چپائي کې یې کومک راسره وکړو
- دَ محمد طارق خان فېروز ، چې په ډېره مینه او اخلاص یې دَ دې کتاب کتابت په کمپیوټر وکړو -
- دَ میرا جان ، چې په ډېره مینه یې دَ دې کتاب دَپاره لاسي عکسونه جوړ کړو -
- دَ ډاکټر باقي دُراني ، چې دَ کتاب دَ ټائیټل په جوړَولو یې زما دَ دغه یُون لیک مسوده درنه کړه-
- دَ رامبلاس سټریټ بارسلونا سپېن نامتو مصورې مارسېلاډیخا،چې دَ کتاب دَبېک ټائیټل دَپاره یې زما عکس په لاس جوړ کړو-
- دَ سید محمد انور شاه ، چې هر قسم تکنیکي کومک یې راسره وکړو -

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

فهرست

- ځو خبرې ...
- دَ سهېلي لمر ختیځې اېشیا په زړه کې
- دَ مونکي ګاډ په جنت کې
- دَ تهائیانو په کرانګ تهیپ کې
- هلته... چرته چې سترګې ژغېږي
- دَ جمال په دُرشل کې
- دَ جنت څخه لرې جنت
- هلته لمر دَ شپې راخېږي
- خوب مې لیدو ... خو ، ویده نه وم
- له ښکلا څخه تر ښکلا پورې
- دَ سبلاني په خیر... خپل ځاني سفري تاثر

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا خدائي نه شوه بربنډه

چې مې زړه غواړي الوت ته
نو ، لاسونه مې وزَر شي
او په بڼه دَ مارغه شم
دَ هوا په اوږو کښېنم
او آسمان ته په ختو شم
بيا چې څو په ما کې وَس وي
الوځمه
الوځمه
هن تر دې ... چې ستړی شمه
او وزَر مې دواړه شل شي
بې وسي راسره مل شي
هم په سترګو تياره راشي
هر څه زما وړاندې فنا شي
په فضا کې معلق شم...
په دې خيال ، چې
لويه ربَه !
څونې پورته دی ،
دا عرش ستا
دَ انسان له خاورين فرشه ،
چې مزل کې دَ پيړيانو
فاصله نه شوه رالنډه
ستا خدائي نه شوه بربنډه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو خبرې ...

دَ نقشې له رُویه دَ انسانانو دَ پاره جوړه شوې دغه نړۍ چې په وړو او غټو ټاپُوګانو باندې اړه لري ، که یوې خواته په یوه لمر روښانه ده نو بلې خواته دَ جوړښت، رنګونو او موسمونو په اړه ځای ځای بدله او ځانګړې هم ښکاري - دا توپیر څله تر منځ راغلی دی؟ ... ولې دَ یوه ټاپُو انسانان دَ بل ټاپو دَ انسانانو څخه ، نه یوازې په ښکاره کړو وړو اه په ګوُنو بدل بدل دی بلکې په سوچ او فکر ، خوُی او بُود ، ژبو او ژوند کولو کې بېخي ځان ځانته ... چرته په ازل کې دَ ژوند وندې وېښلو په وخت زه او زما په چاپېر کې راغونډ کړل شوي انسانان تش په ژوند (دَ ساه په اړه) راسپارلو خو نه یُو غولول شوي ؟ که هو.. نو بیا دَ پرون په مقابله کې نن موږ څله دَ اخلاق او کردار په اړه ، نه یوازې خپل غوره حېثیتونه بائیلو بلکې دَ پرمختګ تعمیري جذبه او دَ نورو قامونو سره دَ مثبتې سیالۍ کولو سوچ هم نه لرو - که یَه ... داسې خبره هم نه ده ، ګوا انسان په فطرت یو رقم دي او ټول ټال له خاورو څخه جوړ شوي دي .. نو بیا دا خبره مزغو ته راځي چې څله بیا زموږ دَ هوارو او ډېَرینو سیمو خلګ په تېره پښتانه دَ نړۍ دَ نورو قامونو په سر هیڅ ګټل کېږي ؟

هو .... دا هغه سوچونه دي ، چې زه یې په شاعر ځان سېلاني کړم –اوس شاعري په خپل ځای ، خو پښتني هوډې زه په دې خبره مجبوره کړی یم ، چې دَ څلورنیمو ورځو په دې بې باوره ژوند کې دَ خپل مانده وَس په سمه هغه ټولې بندې دروازې خلاسې کړم ، چې له مودو راهسې په ټکولو په یو بل باندې ځکه نه شوې راخلاسې چې تر منځه روابط نه لري - چرته رواجونه دَ لارې خنډ جوړ شوي دي ... چرته نسلي او لساني توپیر منځ ته راغلی دی او چرته مذهبي کرَ کې ... لارې تر منځ جوړې دي ، خو دَ خورو ازغو او ځېژو کاڼو سره سره دومره دېوالونه په کې ولاړ دي ، چې دَ دوؤ ګامونو لاره به مزل لنډَولو کې نیم عمر

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

خوُري – کرَکه څله .... محبت څله نه ...؟ کېدلی شي ، دَ دې خبرې ځواب هم هغه وخت وَموموم چې کله زه دَ نړۍ په ورستني ټاپُو باندې ګامونه کښېږدم ... منم چې کار ګران دی او دَ دې خارمړي ژوند هم هیڅ نه ده معلومه ، چې کله رسیږ وَشلوي – خو بیا مې هم په خپل سر دَ زړه سره داقول دی ، چې وَس به تر آخري ساه پورې نه ورڅخه ګرانوَم - او خدائی پاک دې وکړي ، چې په خپل دې نېک مشن کې بریالی شم –

په " اووه ګامه مزل " نامي سفرنامې کې چې ما دَ لیکلو کوم اسلوب خپل کړی دی ، هغه دَ یو عام سېلاني دَ طرزبیان څخه بېل په دې وجه دی چې زه له اصله شاعر یم - او شاعر دَ ژوَر نظره سترګو لرلو پرته که دَ مصلحت څخه کار نه هم اخلي ، خو ذوق یې بیا هم شاعرانه وي - ګوا حقائق هم په افسانوي او ډرامائي انداز څېړي - نو ځکه ما هم وَس کړی دی او هغه ټولې پېښې او خبرې مې په ښکاره ، مګر په شاعرانه انداز نوشته کړي دي ، چې زه ورسره مخامخ شوی یم او یا په ما باندې راغلې دي - زما په فکر ، که لوستونکی وَغواړي نو دَ سېل دَ حال احوال سره سره په ما باندې راغلو پېښېنو په رڼا کې دَ هغو هېوادونو په حقله خپلې رائیې هم غوره کولی شي ، کوم چې ما ببخي دَ نېږدې څخه لیدلي دي –

دعوه نه کوم ، خو دا به وَوایم چې په دې سفرنامه کې دَ لیدل شوؤ هېوادونو په حقله ما ځینې داسې تاریخي او معاشرتي حقائق هم راغونډ کړي دي ، چې دَ مخه هیڅا کېدلی شي ځکه نه وي څېړلي ، چې په یوه نا یوه وجه به قلم ورسره ملګري نه وي کړې - او ما داسې ځکه کړي دي ... ولې ، زه غواړم چې دا نړۍ او په نړۍ باندې خور وور معاشرتي ژوند دَ حقائقو په رڼا کې نه یوازې وَوینم بلکې پښتو لوستونکو ته یې هم وړاندې کړم - مطلب دا ، چې زه اراده لرم ، چې دَ سېل سره سره دَ سېل حالونه (نېغ په نېغه) لیکل هم جاري وَساتم-

.... افضل شوق

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سهېلي لمرختيځې اېشياء په زړه کې

تاثراتي لنډيز ...

"دَ خبرو تر حده اسلام خو په هر اسلامي هېواد کې شته ، ګوا په جامو مسلمانان او يا دَ شپې او ورځې دَ پرله پسې لمونځونو دَ پاره جوګه په مُوسلو ولاړ مسلمانان .... چې په عملي ژوند کې دَ انسانيت په اړه تول مانده لري - نو وَ به وايم ، چې که دَ سُوچه مسلمانۍ کردار او بې ساري اخلاق خبره منځ ته راځي ، نو دَ ملائيشيا دَ سپېڅلو خلګو (مسلمانانو) مثال نه ورکول دَ حقيقت څخه سترګې اړَول دي - مګر دا بېله خبره ده چې دَ دې ځای دَ خلګو زړَې رواجي جامې څُوکه څُوکه خپل مشرقي طرز بائيلي او مغربي انداز په تېزۍ خپلوي لګيا دي" (شوق)

Downloaded from: The Digital Library

شعرونه

دَ خپل رُوح له اضطرابه
راته داسې څرګندېږي
چې هم ته هغه رانۍ يې
چې دَ زړه له سلطنته
دَ خلوص په قافله کې
زما دَ سترګو تر چوکاټه
هره شپه راوړې وَ ماته
په ځولۍ کې ډېره مينه
او دَ سرو ګلو هارونه ،
خو چې څنګه بيا سهار شي
نو دَ درَستې شپې خوبونه
تېر له تا سره وختونه
په ما وَليکي شعرونه
(شوق / کوالالمپور - ملائيشيا /۱۹۹۲ع)

دَ هوټل ګرېنډ کانټينېنټل کوالالمپور په لويه دروازه چې څنګه ور دننه شوم ، وَ دربدم ، شاوخوا مې په دې پراخه او ښائيسته غوندې لابي کې وَکتلو او بيا خپل ښي لاس ته جوړ دَ استقباليې Reception کاؤنټرونو په لور روان شوم - لا نه وم ورته رسېدلی چې دَ کاؤنټرونو تر شا په نيمه خلاسه دروازه کې ولاړې انجلۍ ته مې پام شو ، چې په ما کې يې سترګې داسې اچوَلي وې لکه ما چې پېژني .... او بس چې څنګه کاؤنټرونو ته وَ رسېږم ، نو دا به ژغ راباندې وکړي - ځکه خو مې له اوله ګامونه دَ هغې په لور چسپ شوي ؤ - ژغ يې نه راباندې

Downloaded from: The Digital Library

وکړو ، خو چې تر څو پورې دَ کاؤنټرونو سره جوخت ولاړ وم نو دې راته کتلو - دلته مې دَ خوُنې دَ پاره کارډ کولو ، هلته مې سوچ په دې انجلۍ کې بند ؤ .. او په وار وار مې ورته کتلو هم – خلاس وښته ، په تندي باندې ټيکه او په ژيړې هندي جامې کې دا سې ښکاره کېدله ، لکه جوړه چې دَ مودو راهسې زما په تمه ولاړه وي - بس که حېرت وړی وم ، نو دې خبرې ته چې ګيرډۍ غنم رنګې ځېرې يې حال نه وئيلو - ګوره چې دا اوس زما په رنځ اخته شوې وه او که مې په تن پراخو پښتني جامو ته حېرانه وه - په مزغو چې به مې څومره زور ورکړو ، معامله به هومره کړکېچنه شوه - مګر ناشُوده خو يې هغه وخت وکړو ، چې زه څنګه له دې ځايه دَ لفټ په خوا روان شوم ، نو دې دروازه شاته پورې وهله او دوه ګامه مخته راغله - بيا نه يم خبر چې دې په کاؤنټرونو باندې ولاړو Malay انجونو سره څه خبرې کولې ؟

خبره دا وه ، چې زه په دې فائيو سټار هوټل کې ځکه اوسېدو ته راغلی وم ، چې دَ انټرنېشنل کونسل آن مېنېجمنټ آف پاپولېشن پروګرام ICOMP په څورلس ورځني نړيوال ورکشاپ کې ، چې دَ زياتې آبادۍ په کشالو باندې ؤ ، دَ پاکستان دَ غړي په توګه مې ګډون په کې درلودو - کوم چې په دولسمه جنورۍ ۱۹۹۲ع ګوا بل سبا سهار پئيل کېدو - خو دې وخت زه دَ هوټل په ۲۳م پوړ کې په ۲۳۰۱ نمبر کوټې کې ناست په ټېلي ويژن کتو کې بوخت وم ، چې اووه نيمې بجې شاوخوا ته ډاکټر ثريا ابراهيم رشيد نامې ښځې په فون خبرتيا راکړه ، چې نن ماځُستن په اتهه نيمې بجې به دَ ټاکل شوي پروګرام په سمه دَ ICOMP په درنه ډوډۍ کې دَ ګډون دَ پاره له هوټل څخه روانېږو .. او وئيل يې که تاسو مهرباني وکړئ ، څه لس منټه دَ مخه لاندې لابي ته راشئ ، نو ښه خبره به وي - ما ورته وئيل ...ّ هو ، حتماً به درځمّ او بيا په تياري بوخت شوم –

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

څه وخت ورسته زه دَ هوټل په لابي کې دَ ډاکټر ثریا او ځینو نورو دَ ورکشاپ په سلسله کې راغلو ملګرو سره ولاړ دَ سفر حال مې ورته تېرَولو - ګوا داسې دَ کراچۍ څخه تر بنکاک پورې په یَو جهاز کې او بیا له بنکاک څخه تر دې ځایه په بل جهاز کې راغلم - غرض دا چې، څه وئیلي ، څه اورېدلي ، چې څوکه څوکه سړي او ښځې ، چې دَ بېلو بېلو هېوادونو سره یې اړه لرله هلته غونډېدل شروع شول –

اتهه نیمې بجې یوه سړي په موړ باندې ژغ وکړو ..." ګاډیانې تیارې دي ، راځئ چې ځو ..."

بیا چې څنګه روانېدو ، نو ګورم چې هغه انجلۍ په هغه نیمه خلاسه دروازه کې بیا هغسې ولاړه او په هغه رنګه راته ګوري.... مګر څله ؟ دا سوال مزغو له ځکه راغلو، چې دې وخت خو زه په پښتني جامو کې هم نه وم - رښتیا خبره دا ده ، چې سوچ مې په کې بند شو او بیا درسته لاره نه شوم پوهی چې څنګه او په کومو لارو وېګنان تر Titi Wangsa نامي ځای پورې وَرسېدو - بس چې له وېګنه کښته کېدمه ، نو لومړی نظر مې په مخامخ دوؤ بورډونو باندې وَلګېدو - په یوه باندې لیک ؤ "نېلایان رېستورېنټ" او په بل "سلامت دیتانګ" ګوا "ښه راغلې" - دلته داسې ښکاره کېدو ، لکه تر لرې لرې پورې چې مېله لګېدلې وي - په سرو ، ژېړو او شنو بلبونو کې عجیبه غوندې دَ شاعرۍ موسم او دَ مستۍ مُوډ ؤ ، چې څنګه څنګه مخته تلو ، رڼاګانې زیاتېدلې - بیا څه مخته لکه موړ چې کشتۍ ته وَختو – ولې چې اوس دَ لرګي په دَړو باندې روان وو او دواړو خواؤ ته اوبه څرکېدلې – په هر مېز دَ یوه نا یوه هېواد پرچۍ پرته وه - ځان مې دَ پاکستان تر مېزه وَرسَولو ، چې څنګه په چوکۍ کښېنستمه ، نو یو سړي راباندې ژغ وکړو ...

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

"زما نوم نسیم دی ، زه دلته په پاکستانی سفارت خانې کې تهرډ سېکرټري یم"
بیا راسره داسې غاړې وتو لکه زه چې دَ ده سکه ورور وم او حالونه مو یو بل ته سره تېرَول شروع کړو - اوس که یوې خواته ما له ده سره خبرې کولې ، نو بلې خواته مې ګېرچاپېره سترګې هم غړَولې – عجیبه غوندې ښائیسته ځای ؤ ، آسمان خو بالا دَ رېسټورېنټ په بام راځخه پټ ؤ ، لاکن نور هر لور خلاسه خلاسي وه –

کله چې ټول مېلمانه کښېنستو ، نو نورمیان نامې ښځه مخامخ دَ واړه ټاپُو په رنګه جوړ سټېج ته وره غله او دَ " سلامت دیتانګ " وئیلو ورسته په ملې (Malay) ژبه کې دَ هرکلی سندره دَ سازونو سره وئیلو ته چمتو شوه - نور خو نه وربانديې پوهېدمه، بس چې کله یې دَ نړیوال ورکشاپ دَ غړو یعنې دَ مېلمنو نومونه یې اخیستلو، نو یو ځل مې خپل نوم هم تر غوږه شو – بیا له دې سندرې ورسته په سټېج باندې ډله ډله انجونې او هلکان چې قامې جامې یې اغوستې وې راغلو او خپل رواجي رقص یې پئیل کړو - اوس دلته ځُلو خواړه خوړلو او هلته سترګو دید کولو ، چې یو وخت مې یوه ښکلې Malay پېغله ، چې کټ مټ دَ شهزادګۍ په بڼه سازه کړل شوې وه دَ سترګو شوه او سوچ مې په کې بند په دې خبره شو، چې هغه شهزادګۍ له یوه مېزه دویم ته او له دویمه دریم ته او دغه رنګه کرار کرار زموږ په خوا را روانه وه - دا یوازې نه وه ، یو کېمره مېن هم ورسره ؤ، چې دَ شهزادګۍ تصویرونه یې دَ هر راغلي مېلمه سره اخیستلو- نو ځکه چې څنګه څنګه یې زما په لور فاصله رالنډَوله ، هومره هومره مې زړه واکې ورته شلولې - بیا چې زموږ تر مېزه راورسېده ، نو کېمره مېن راته وائی ...

"سر ! تاسو مهرباني وکړئ ... دَ یو تصویر دَ پاره له دې انجلۍ سره وَدرېږئ"
څنګه انجلۍ زما لاس په لاس کې واخیستو او څنګه یې دَ ځان سره وَدرَولم ... ؟
نه یم خبر ، خو چې بیرته په چوکۍ کښېنستمه ، نو نسیم صاحب راته وائي ...

Downloaded from: The Digital Library

" ستا دغه تصویر به سبا یا بل سبا سفارت خانې ته رالېږل کېږي "
په ما لکه ګوزار چې وَشي ، له خُلې مې یَو دم ورته وَوتو " ولې ؟ " او اوس به مې لا بدن دَ بېلابېلو امکاني خطراتو له سوبه بَږي نیولو ، چې نسیم زما په حالت وَخندلو .. وئیل یې ...
ه پرېښانه کېږه مه - دا دَ انټرنېشنل پروټوکول یوه لازمي برخه ده - ګوا دَ سرکاري مېلمه یوازي ځانته تصویر دَ ریکارډ دَپاره په داسې موقعو کې اخیستل بې عزتي ګڼل کېږي - ځکه ورسره یو داسې شهزادګۍ له څنګه ته دروَي "
دې خبرو مې نه یوازې له ځایه ښوربدلی زړه بیرته په ځای کړو ، بلکې په خپل حېثیت هم پوهی شوم - بیا تر یولس نیمي بجو پورې دَ شپې رنګارنګ محفلونه وو ، چې دَ ترږو سترګو تنده یې راماتوَله .. او بیا چې له دې ځایه ولاړېدو ، نو نسیم صاحب راته په کلکه وَوئیل ... چې
" څنګه ورکشاپ په **۲۵**مه جنورۍ سرته وَرسېږي ، نو زموږ دَ خوا به ګاډۍ درشي ، او دوې درې ورځې به زموږ په مېلمستیا کې تېرې کړئ "
خدائی شته ، چې دَ ده په دې ستډېر خوشحاله شوم-
*****
دې وخت دَ سهار اتهه نیمې بجې وې او دَ هوټل په رېستورېنټ کې مې خوړل څیښل کولو ، چې یو سړی دَ خپلې خوا راغلو او " ګوډ مارننګ" کولو سم دستي دَ ما سره په مخامخ چوکۍ کې کښېښنتو ...
" ماته ډاکټر کنول وائي ... زه له انډیا څخه په دې ورکشاپ کې دَ ګډون کولو دَ پاره راغلی یم "
که څه هم ده دا خبره په انګرېزۍ کې وکړه ، خو ما ورته په اُردو ژبه کې په خپله باره کې حال ورکړو - په دغه شناخت زه تر ده او دائی تر ما زیات خوشحاله شو او بیا یو خواته خوراک ، بل خواته خبرې ، چې دَ برایه شپې له تاؤده محفله راپئیل شوې او دَ نن دَ ستې ټوؤر په فېصله حتمي شوې-

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

نهه نیمې بجې زه او ډاکټر کنول ټکټونه په لاس کې دَ Bestasy Travel وَ بس ته وَ ختو - په بس کې څه نور سړي او ښځې هم وې ... بس چې څنګه دَ هوټل له ګېټ څخه دَ جالان راجه لاؤت په تور سړک مخته روان شو ، نو دَ ډرائیور شاته سیټ کې ناست ګائیډ خُلې ته مائیک وَنیولو –

" سلامت دیتانګ ... هېواد ملائیشیا ، چې دَ ۱۳ ریاستونو Confederation نوم دی ، آبادي یې دې وخت ۳ ـ ۱۸ ملیونه ته رسېدلې ده - دلته ۵۰ فیصده مسلمانان ، ۳۰ فیصده چینیان ، ۱۰ فیصده هندوان او داسې نور نور مېښته دي - ۹ ریاستونه موروثي باچهان لري او دَ دغو نهو باچاهانو په خوښه هر ریاستي باچا پنځه کاله په ملائیشیا باندې باچهي کوي - کوالالمپور چې دې وخت یې موږ په جالان اسماعیل باندې روان یُو ، دَ ملائیشیا دارلحکومت دی "

بیا چې څنګه دَ جالان اسماعیل او جالان امپانګ دَ چوک څخه تېرېدو ، نو ګائیډ وئیل ...

" دا کیڼ لاس ته چې کومه ښائیسته ودانۍ تاسو وینئ .. دا ملائیشیا ټوؤرسټ انفارمېشن کمپلېکس دی ، چې لویه دروازه یې جالان امپانګ ته خلاسېږي "

ګائیډ چې په کوم کوم لور زموږ توجه اړَوله ، هلته په جدید طرز جوړې ودانۍ ولاړې وې ، چې دواړو اړخونو ته یې زرغونې ونې او شنه چمنیان ښکاره کېدو - خو ما دَ ګائیډ خبرې هم په ډائرۍ کې نوشته کولې ... وئیل یې ،

" ملائیشیا یو آزاد خیاله اسلامي هېواد دی – دلته مذهبي آزادي ده - که تاسو یو کال دلته تېر کړئ ، نو خپله به وَ ګورئ ، چې دلته دَ مسلمانانو دَ اخترونو پرته چائینیز نیو ائیر ، کرسمس او دېوالي هم په ډېر خوند لمانځل کېږي "

ګائیډ چې څنګه دا خبره سرته وَرسَوله ، نو بس دَ سیګنل په سره لائټ وَدرېدو - دا یو چوک وو او څلور طرف ته روډونه ښکاره کېدو - دَ نوي ماډل موټرانو سره سره موټرسائیکلان هم زیات ښکاره کېدو ، چې جوړه جوړه انجونې او هلکان ورباندې ناست وو - له دې څخه سړی اندازه لګولی شي ... چې ملائیشیا

Downloaded from: The Digital Library

ځومره خپل واکه اسلامي هېواد دی ، چې مينه په کې جُرم نه او مئين په کې واکمن ....

چې بس څنګه دَ شنګرېلا هوټل سره ورته دغه چوک څخه مخته روان شو ، نو ګائيډ دَاوبو ګلاس په غاړه اړَولو ورسته خبرو ته يو وار بيا ملا وَتړله ...

" کوالالمپور ته " ګارډن ستي آف لائټس " وئيل کېږي - دې وخت موږ دَ Equatorial Hotel سره تېرېږو او هغه مخته هلټن هوټل دی - نو ما خبره کوله ، چې که په تاسو کې ځوک دا دَ رڼاګانو ښار دَ شپې خواته کتل غواړئ ، نو هغه دي مونږ سره تماس وَنيسي "

دَ دنګو دنګو او ښائيسته ودانيانو په دې ښار کې موږ مخته روان وو ، چې يو وخت ګائيډ وئيل ...

" زموږ ښي لاس ته دا غټ دَ سايه وان په رنګه جوړ سټېډيم نګارا دی - او دا بل چې مخته په څه فاصله ښکاري ، مرداکا سټېډيم دی - او اوس چې موږ تاسو کوم ځای ته وړو ، هلته لېک ګارډن، ورسره نېشنل مونامنټ او بيا آسيان پارک .... دري واړه ځايونه دَ کتو وړ دي "

ښه ډېر وخت ورسته بس دَ نېشنل مونامنټ نامي ځای سره وَدرېدو ، ټول سړي او ښځې دَ بس څخه راکښته شولو او په دې وړه ، مګر ښائيسته غوندې دُنيا کې يوې بلې خواته وَوېشل شولو –ما او ډاکټر کنول هم يو خواته مخه وکړه - دلته دَ يو ښائيسته او غټې ودانۍ پرته دَ فوارو په مابېن کې دَ کاڼو په يو غټ بلاک باندې دَ عسکرانو بُتان دَ اوسپنو څخه داسې جوړ کړل شوي دي ، چې ورباندې دَ بُتانو ګمان لږ او دَ ژوندئيو باور زيات کېدو - دا بُتان په کال ۱۹۶۶ع کې دلته لګول شوي ؤ - او بله خبره دا ، چې دلته ډېر زيات سره او سپين خلګ چې دَ بېلو هېوادونو سره يې اړه لرله ګرځېدو - څه تصويرونه مې واخيستو او مخته دَ Asean Park په لور روان شولو - له دې ځايه ډېره ښائيسته لاره ورَغلې وه – په آسيان پارک کې هر لور دَ شنو چمنيانو په منځ کې دَ نادره آرټ ځينې چُونې کړل شوې نمونې دَ نمائش دَ پاره ايښول شوي وې - دَ ځينو سرونو او ځېرو پرته

Downloaded from: The Digital Library

زیاتره داسې کاره واره شیان، چې دَ لرګیانو او له کانو څخه جوړ ؤ ، چې ورته په لومړي کتو یې سترګې کمال ته نه رسېږي – دا ټول شیان دَ آسیان نامې نړیوال تنظیم دَ ملګرو هېوادونو، لکه سنګاپور، تهائی لېنډ، فلپائن، بروناٸي ، انډونېشیا ، او ملائیشیا دَ فنکارانو دَ آرټ نمونې وې -

دَ آسیان پارک څخه چې زه او ډاکټر کنول دواړه دَ روډ په دې بل اړخ لېک ګارډن خواته روان ؤ، نو دَ یوې انډین ښځې په کتلو ما ته دَ هوټل دَ لابي هغه انجلۍ چې ځوکه ځوکه یې زما په زړه کې کور جوړولو ډېره راپه زړه شوه - ځکه خو مې بیا بیا تر شا ورته کتلو - خبر دلته هر لور لکه ځنګل چې وي او په منځ کې یې ښې ډېرې اوبه ډم ولاړې وې - دا یَو غټ کړوُم وو، په دې کې خلګو وړې وړې کشتیانې چلولې - او دَ قدرت له ننداړو څخه یې خوندونه اخیستلو - ګوا چا په یوازې ځان او دَ ژوند دَ ملګري سره - فطرت په سُوچه بڼه کې سترګو ته ښکلاګانې ښکاره کولې - دَ دې شنې او ځنګلي سیمې ځینې برخې دَ کتو وړ وې - لکه په قدرتي چاپېر کې جوړ دَ هوسیانو ځای ، دَ رنګارنګ ګلونو او دَ ونو ګڼ باغ ، دَ ۵۰۰۰ بېلا بېلو مارغانو ځانته ښائیسته علاقه – مګر خلګو تر ټولو زیاته دلچسپي دَ تنکو عبدالرزاق ، چې دَ دې هېواد خلګ ورته " دي فادر آف ډویلپمنټ " هم وائي دَ ژوند په هغو نخښو او شیانو کې اخیستله چې ده تر استعمال لاندې راوړي ؤ ... لکه کور، لائبرېرۍ ، جامې او نور نور - موږ به لا نور هم ګرځېدلې وای ، که وخت راسره وی –

دولس بجې بس مخته روان شو او ډېر ژر دَ یوې ښائیسته غټې ودانۍ مخته وَدرېدو ، ګائیډ وئیل...

" بخښنه غواړم ، دې تکې سپینې ودانۍ ته تاسو بې دَلاس لیک اجازت نامې نه شئ دننه کېدلی - ولې چې دا پارلیمنټ هاؤس دی - هغه مخامخ ولاړ هسک ټاور هم دَ دې هاؤس برخه ده - که څه هم په ملائیشیا کې باچهي نظام دی ، خو دَ انګلېنډ په رنګه .. ګوا دَ ملک وزیراعظم دَ قامي اسمبلۍ یعني Dewan Rakyat په اکثریتي خوښه ټاکل کېږي - دغه رنګه په هر ریاست کې ریاستي

Downloaded from: The Digital Library

اسمبلیانې وجود لري چې ځان ځانته وزیر اعلی ټاکي - دَ دې پرته سېنټ ، ګوا Dewan Negarat هم شته ، چې دَ غړو چُونړ یې باچا سلامت خپله کوي ˝
بس بیا مخته روان شو ، چې یو وخت موږ په جالان تون باندې جوړ پخواني ټېمپل سره په اړخ تېرېدو ، نو ګائیډ وئیل...
˝ لکه څنګه چې مخ کې ما تاسو ته وئیلي ؤ ، چې آزاد اسلامي هېواد دی... نو دَ دې مثال دا ښائیسته دَ هندوانو مندر هم دی - چې یَو وخت درست وران شوی ؤ - لاکن ګورنمنټ په خپل خرڅ په کال ۱۹۸۵ع کې بیرته جوړ کړو او څه ۲ - ۱ ملیونه ډالرونه یې ورباندې وَلګولو ˝
دَ دې ښائیسته تاریخي هندو ټیمپل په بام بې شمېره ښائیسته او رنګ برنګه بُتان داسې جوړ کړل شوې ؤ ، چې دَ لرې څخه هم ښکاره کېدلو - ما که څه هم دې وخت مندر ته کتلو ، خو په مزغو کې مې دا خبره راغلې وه چې دا مندر به نه وای... که په موږ کې جوړ وای ... هو ، ځکه خو مې دَ بامیان بُت او ځینې نور غېر محفوظه تاریخي ودانیانې او پلارنې آثار له خیاله ډېر ژر په کنډراتو کې بدل بدل پرېښېدو - او بیا چې څنګه دا مندر دَ سترګو څخه پټ شو ، نو په ډاکټر کنول کې په خوب ویده هندو راویښ شو او وئیل یې ...
˝ دې مندر ته چې مې وَکتلو ، نو زړه ته دا خبره راغله ، لکه دلته چې ډېر پخوا هم هندوان پاته شوي وي ˝
ما وئیل ...
˝ هو ، ډاکټر صاحب..، تاریخ هم داسې واي ، چې په کال ۱۲۰۰ع کې دَ ملاکه ملې باچهي مخ کې دا سیمه چې ځنګل ؤ دَ هندوانو او بدها منونکو تر واک دلاندې پاته شوي وه - او بیا اسلام خورېدلو ورسته دلته په کال ۱۵۱۱ع کې Dutch ګوا دَ نیدرلېنډ خلک هم راغلي دی – ولې چې دا سیمه دَ لمرختیځ او لوېدیځ دواړو خواؤ خلکو دَ پاره مهمه وه - ګوا دَ سېلانیانو او سوداګرانو لاره په دې ولات باندې سپره وه ˝

Downloaded from: The Digital Library

موږ خبرې کولې ، چې بس دَ جي پي او او سېنټرل مارکيټ څخه تېر شو او چائينا ټاؤن شاپنګ ائيريا نامي خوش رنګه ځای ته وَرسېدو –

چائينا ټاؤن دَ جالان پټانګ ، جالان سلطان او جالان باندر په مابېن کې دَ چينيانو يوه ګڼه علاقه وه – يو پراخ روډ له يوه سره تر بله سره پورې له رنګا رنګه سايه واني ربړهيانو څخه داسې ډک ؤ، چې لاره په کې نه کېدله - دلته زياتره خوراکي شيان خرڅېدلو - ځای په ځای له سرونو سره ، مګر پخې کړل شوې هېليانې او وَچ کړل شوي ماهيان راځړېدلو - او بيا خود لکه چې دې خلګو ملخان او دَ اوبو موريانې او نور خسمانان هم په خوند خوړلو ، چې په هره پنځمه يا شپږمه ربړهۍ کې پاخه پراته ؤ – دلته ښځې دَ سړيانو څخه يو په لسه زياتې وې - ډاکټر کنول چې په عُمر څه راڅخه غټ وو ، ګوره چې زړه يې څله وَتخنېدو ، چې وئيل يې ...

"زړه مې غواړي چې دَ دې ښائيسته او نازکو انجونو دَ لاس يَو شئی وَخورم" ځواب مې ورکړو ...

زما خو زړه ته نه کېږي .... که يې خورې ، نو خوره يې ... زه به درته وَدرېږم"

بيا مې تر لاس وَنيولو او دَ پخو ملخانو وَ ربړهۍ ته مې وَدرَولو ...

" دا وَخوره "

ده چې دَ چشمکو تر شا ورته وکتلو ، نو اوس به يې يَو څه وئيلو ، چې دَ ربړهۍ وَ بل اړخ ته ولاړې چينې انجلۍ ورته وائي ...

" وايه ... !څومره غواړې ؟"

په ډاکټر لکه ټک چې وَشي . يو دم يې شاته ټوپ کړو او وائي ...

ياره !دا دي څه خسمانانو ته وَدرَولم"

او بيا تر برېتو دلاندې تر ډېره پورې موسېدو - چائينا ټاؤن ، يو خو خپله دَ سېل ځای وو او بل ورسره جوخت دَ کوالالمپور تر ټولو غټ او ښائيسته مارکېټ ، چې سېنټرل مارکېټ په نامه پېژندل کېدو ، هم زيات خلګ ځانته ورکښَولو –

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

درې بجې خواته نېشنل آرټ ګېلري ودانۍ ، ماجت نګارا ، انډيا ماجت او دَ ښار ځينې بازارونه راښکاره کولو سره سره موږ پنځه بجې هوټل ته وَرسَول شولو - که څه هم ستړی وم ، خو ماځيګری مې دَ هوټل په لابي کې تېر کړو - بيا دَ ماښام ډوډې خوړَلو ورسته ، ما غوښتلو چې ژر سترګې وَلګوم - ولې چې سبا ته دَ ورکشاپ لومړۍ ورځ وه - نو ځکه تر څه وخته مې ټي وي کتله او بيا دَ ويدېدو په نيت په پلنګ باندې وَ غزېدم – خو چې څنګه مې سترګې سره ورتلې ، نو سوچونو بيرته دَ هوټل لابي وَ انجلۍ ته مخامخ وَدرَولم ... او له خياله ما ځينې پُوښتنه وکړه ...

" خبرې ولې نه کوې ؟ "

دې راته وئيل ، چې ...

" ګونګۍ يم ... ژبه نه لرم "

او بيا دَ لاس په اشارو راته ګډه شوه - دا سوچ څه ؤ ، چې زما دَ سترګو څخه خوب وَ تښتېدو او ښه مې په ياد دي ، چې تر ډېره وخته پورې خوب نه راتلو –

*****

دَ ټېلي فون په زنګ مې سترګې راخلاسې شوې - ګهړۍ ته چې مې وَکتو ، نو دَ سهار پنځه بجې وې ... حريان پاته شوم ، چې دې وخت دَ چا ټېلي فون کېدلی شي ؟ خېر، چې دَ ټېلي فون رسيور مې دَ غوږو سره وَنيولو ، نو دا هغه ثبت شوی Awaking call وو ، چې پرون سهار يې هم زه زما په خوښه په اووه بجې ژغوَلی وم - مګر پرون چې دا کال څومره خوږ او ښه راباندې لګېدلی ؤ ، نن هومره راباندې وَ غمېدو - يو دم مې رسيور کښېښولو او په سر مې بړستن راواړَوله ... خو مجال ؤ، چې خوب راغلی وی - ولې چې خشم مې خوب تېښتولی ؤ - که څه هم دَ بې خوبۍ دَلاسه مې بدن ويده ؤ ، خو سترګې مې نه سره ورتلې- چې ښه په ځان پوهی شوم چې زياته خوب نه کېږي ، نو رسيور مې راپورته کړو او آپرېټره مې په لائن راويستله...

Downloaded from: The Digital Library / (c) ketabton.com: The Digital Library

" اوس څو بجې دي " ما پُوښتنه وکړه

پنځلس منټه بالا پنځه بجې ... ولې خېر خو دی ؟"

خېر خو نه دی ، بس دا حال راکړه ، چې زما دَ Awaking Call وخت څو بجې وو "

"سر يَو منټ "

او څو لمحې ورسته يې ژغ بيرته زما تر غوږو شو ...

" اووه بجې سر ! "

که څه هم دا په سر سر راته ژغېدله ، خو دلته زما دا حال ؤ ، چې ابله مې وَس نه په رسېدو ، ګنې تر غاړې به مې نيولې وای –

" ښه ، چې دَ ويښوَلو وخت مې اووه بجې ؤ، نو دا زه دي په پنځه بجې څله راوَژغولم ؟ "ما پُوښتنه وکړه -

دا څه چپ غوندې شوه ... اوس به يې لا څه وئيلو، چې بيا مې وار ورباندې وکړو ...

"عجبه خلګ ياست"

دې په ماته خُله بخښنه وَغوښتله او دَ خپلې ورانۍ دَ پاره يې دَ پښېمانۍ اظهار هم وکړو – لاکن لا زه وم، چې مزغو مې ټکهار درلودلو ...

"ستا په دې سورې سورې خو ، نو اوس ماته خوب نه راځي "

او په خشم مې ټېلې فون بند کړو او بيرته مې سترګې پټې کړې - زياته به دَ يوه نا يوه سوچ په نيلي باندې سپرېدمه ، چې بيرته دَ ټېلې فون ګهنټۍ وَ ګرنجېده ...

" سر ! ستا دَ بې وخته ويښوَلو دَ پاره زه يَو ځل بيا بخښنه غواړم "

که څه هم له خشمه ورته خوُڅکېدمه ، خو په پسته ژبه مې ورته وَوئيل...

"څه خبر دی... بل وار خيال کوه"

او بيا ....." خوب نه درځي ؟" دې په نرمه پُوښتنه وکړه

" يَه "

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

زما دا ˝ يَه ˝ څه وو ، چې انجلۍ په وړې او پستې خندا کې راته وَوئيل ...
˝ غم مه کوه ... زه به دي وخت در تېر کړم ˝
ما وئيل ˝ هغه څنګه ؟ ˝
˝ هغه داسې ، چې تر اووه بجو پورې به خبرې درسره کوم ˝
په ما دَ دې دا خبره داسې ښه او خوږه غونډې وَلګېده او دَ نه غوښتلو پرته مې هم ورته څُله ويړه کړه ...
˝ ښه ښه وايه ˝
زما خبره لا تر سره نه وه رسېدلې ، چې دا راته وائي ...
˝ که زه دا وَوايم ، چې دا هر څه ما له کسته وکړو ، نو .... ؟ ˝
˝ له کسته ؟ ˝
دا توری څه وو ، چې اېله مې رسيور دَلاسه وَنه لوېدو ...
˝ مګر څله ؟ ˝
دې په وازکې غونډې انداز وئيل ... ˝ هغه ځکه ، چې ... ˝ او بيا يې مخته خبره په خوږه خندا کې داسې سر ته وَرسَوله ....
˝ زړه راته وئيل .. هغسې هم يوازې يم ... راشه چې تا راويښ کړم او څه خبرې درسره وکړم .... او بس دا دی راويښ مې کړې ˝
دَ دې خبرې ورسته ، لکه هغه چې زما دَ ځواب په هيله چپ شوه او دلته زه نه پُوهېدم، چې څه ورته وَوايم ... خو څه وخت ورسته هغې سړه واخيستله او راته وائي ...
˝ يَو منټ ˝
ګوره چې دَ چا فون وو او يې دَ چا Awaking Call آن کولو - په دې چپه چپيا کې ما له تندي څخه خولې وچې کړې ... لږ مې همت سره په يَو ځای کړو او چې څنګه دا په لائن راغله، نو مې ورته وئيل ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

" ښه ښه ، که داسې خبره ده ، نو بیا خو دي ډېر ښه وکړو ، چې دي راوېښ کړم ...
هووون ښه ، نو په دې خبره سر راخلاس کړه ، چې تا زه لیدلی هم یم که بس
مازې...."
لا به مې خبره مخته کښنَوله ، چې هغې زما خبره ماته کړه...
" ولې نه ، ما نه یوازې لیدلی یې ، بلکې ډېر ښه دي پېژنم هم ... هو ، په دې چې دَ
هوټل دَ آپرېټر مخې ته دَ هرې خوُنې چارټ پروت وي – او بیا زه خو کله کله ...
زما مطلب ، چې اول ځل مې وَلیدې، نو دَ یَو ټُرک ځوان ګمان مې دربانديې
وَشو، خو بیا چې ستا دَ خوُنې چارټ مې وکتلو، نو هغه ته ټُرک نه بلکې
پاکستانۍ وختې او نوم دي ... دا دی "
دا ژغېدله او ما هان ... هون ورته کولو ، خو چُرت مې هلته په لابي کې په
کاؤنټرونو ولاړو انجونو کې ، کله یوې انجلۍ خواته تلو او کله بلې ته... او پرته
له داسې سوچونو مې هم دَ دې خوارې ژغ تر شا پټه څېره نه کړه سهي - بیا عجبه
خبره دا هم وه ، چې Awaking Call دَ دې انجلۍ په خوارې ژغ کې ثبت شوی ؤ -
خیر دغه رنګه دَ دې انجلۍ خوږو خبرو او زما په خوُشو سوچونو کې دَ سهار
اووه بجې شوې –
*****
دغه ورځ دَ ورکشاپ دَ افتتاحي ناستې او Tea Party ورسته غرمه یولس بجې
خواته دَ ډاکټر ایم - اې - ستار، چې دَ ICOMP ایګزېکټیو ډائرېکټر هم ؤ ،
په مشرۍ کې دَ ورکشاپ لومړۍ غونډه سم دَ لاسه دَ نېشنل پاپولېشن اېنډ
فېمیلي ډویلپمنټ بورډ LPPKN ملائیشیا چې دَ هوټل ګرېنډ کانټینېنټل څخه
په څه فاصله دَ یوې هسکې پلازې په دویشتم پوړ باندې ؤ ، په حال کې پئیل
شوه - دې وخت دَ ورکشاپ ملګري په یوه غټه دائره کې ناست وو - دَ
پېژندګلوۍ ضرورت ځکه نه شو پېښ ، چې دَ هر ملګري مخته په مېز باندې دَ
هغه نوم او هېواد تختۍ پرته وه - ډاکټر ستار، چې په "ورلډ پاپولېشن
پالیسي " باندې خپله مقاله وړاندي کوله ، نو په یوه نا یوه اړه به په کې دَ

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

پاکستان ذکر خامخا راتلو ... لکه دا چې " دَ پاکستان دَ آبادۍ دَ زياتوب شرح دَ حيرت وړ ده " - لنډه دا ، چې څنګه به دَ پاکستان ذکر راغلو ، نو دَ ورکشاپ ښځو او سړيانو به ما ته داسې په حيرانتيا وَ کتلو ... لکه دا هر څه هر څه چې هلته په پاکستان کې زما له وجې کيږي - او بيا دَ مقالې ورسته دَ سوال ځواب سيشن پئيل شو - په دغه توده څيړنه کې دَ الازهر يونيورسټۍ دَ ډاکټر مراد په دې ورکشاپ کې ګډون ، که يوې خوا ته زه حريان کړی وم ، نو بلې خوا ته دې سړي فيميلي پلاننګ په قرآن ، سنت او نورو مذهبي اړو داسې ثابتَولو ، لکه دا پروګرام چې پئيل کړی مسلمانانو وي - دغه ورځ دَ ورکشاپ لومړۍ ورځ دَ چيني ملګري "ين ياؤ زانګ" په پرله پسې چپيا ، دَ بنګله دېش دَ "باقي سرکار" دَ پنډو چشمکو دَ شيشو تر شا په حيرت حيرت يوبل خواته کتلو ، دَ انډين "ډاکټر کنول" په خالاکۍ ، دَ ګانا دَ "کوفي" نامي تور يار په پُوښتنو ، دَ LPPKN ملائيشيا دَ "چوا" په ډيرو ژغيدلو ، دَ نائجيريا دَ "مارګريټ" دَ هيځ نه منلو ، دَ کينيا دَ "ماريه موسومي" په خندلو راخندلو ، دَ ماؤريشئيس دَ هندوي پيغلې "سوبهراتي" په غور اوريدلو ، او دَ مالديپ دَ "احمد خليل" په بې ځايه تنقيدونو کې ماځيګر پنځه بجاؤ شوې –

ګوا ، يَو وار بيا زه وم او زما دَ ترږو سترګو تنده ، چې دَ هوټل په لابي کې دَ هغې ښکلې څيرې وَ ديدن ته نه يوازې مضطربه وې بلکې شاعر زړه هم دَ فراق په تراخه اور کې داسې سوځيدو ... لکه ما چې په مودو مودو مينه ورسره کړې وي ....

منم ، چې مئين نه وم ورباندې ، خو زړه مې ځينې صبر کيدو هم نه ....

" دا هر څه ګوره چې څه وو ؟ "

دَ دې سوال ، که به مې هر څو په مزغو زور ورکړو ، خو ځواب يې په ګوتو نه راتلو - هرڅه هرڅه ، خو دَ زړه په تختۍ مې دا نظم بيا بيا دَ " هما " په نامه داسې نوشته کولو ، لګيا وم ....

" اې په خپل حُسن غاوړې !

Downloaded from: The Digital Library

تا هم کړي دي وزرې
په مثال دَ هما غوندې
ځکه
نه کړې په ما سیوری
داسې نه
چې زه باچا شم
او زړګی دي کړم تر لاسه
(شوق / کوالالمپور - ملائیشیا /۱۹۹۲ع)
*****

ماښام دَ باقي سرکار او ډاکټر کنول سره دباندې دَ ښار په سېل وَوتم - په تګ تګ کې دَ هوټل سره په څه فاصله " یوهان پلازه " ته وره غلو - دَ پلازې په هر پوړ کې دوکانونه جوړ ؤ ، چې زیاتره ملې او چینائې انجونو چلولو - دَ دُنیا هر شئی په کې خرڅېدو - دَ رنګا رنګه رنګونو، رقم رقم څېرو سره سره دَ دې مارکېټ دغه له شمېره وَ تې دوکاندارې انجونې په رنګینو جامو کې ، چې سکرټونه او پېنټونه یې اغوستې وو دَ ښکلا دَ سېوا کولو اصل سوب ګڼل کېدې -غرض دا ، چې دَ ګودر دَ ماځیګري تنده وربادنې ښه ماتېدله - کله یو دوکان ، کله بل دوکان ، کله چاته خندلې ... چا راته خندلې او کله چا سره سترګې اړ باسلې – دغه رنګه تر څلورم پوړه پورې په لفټونو کې وَ ختو - دلته یَو وخت په خیال کې څنګه ما دا لفټونه او " موؤنګ ستېئیرز " دَ خپل هېواد په یو شاپنګ پلازه کې وَ لګولو، نو سم دستي دَ بجلی دَ پټ پُټانې احساس زما دغه دَ ویښو خوب بې تعبیره غوندې کړو او زړه راته وئیل ، چې ...
" کرار کښېنه نادانه .... چرته چې بجلي په خپل حال نه وي ، هلته دَ رڼاګانو او مشینې ژوند تصور کول لېونتوب دی
دَ شپې چې تر ډېره وخته پورې ناست وم ، دَ لېونو غوندې به کله په لفټ کې بالا خوُنې ته وره غلم او کله به لاندې لابي کې دَ مطلوبې اندېین انجلیٔ دَ کتو په

Downloaded from: The Digital Library

تمه .... بيا دَ وخت دا ظلم لا ببل ؤ، چې دولس بجو خوا ته ما دَ نا اُمېدۍ ورسته ځنګه په لفټ کې قدم ږدلو ، نو هلته دَ کاؤنټر ترشا هغه انجلۍ راښکاره شوه - خو راغبرګ ځکه نه شوم ، چې يو ګام مې په لفټ کې ايښى ؤ - ما وئيل ... ځه خېر دى بيرته به را کوُز شم ... مګر چې ځنګه بالا خوُنې ته ور دننه شوم ، نو دَ ټېلي فون زنګ ګړنجېدو ... او بيا بيرته لاندې ځکه نه راغلم چې دَ هوټل آپرېټرې زه په ټېلي فون باندې ترنيمې شپې پورې اختته ساتلى وم -

*****

وخت مخ په وړاندې روان وو او تاريخونه اوېښتو - ګوا ورځ په ورکشاپ کې، ماځيګريان او ماښامونه دَ ښار په چکرونو کې ښه په خوند تېرېدلو ، لګيا ؤ- يعنې په کوالالمپور کې مې زړه دومره لګېدلى ؤ، چې ورځخه دَ بيرته تګ احساس به زه په ګنټهو ګنټهو پرېښانه ساتلم - مګر کولى مې هيڅ نه شو، ولې چې دَ وخت دَ نيلي باګې چې به مې څومره په خپل ځاى باندې درَولو دَ پاره راټينګولې ، نو دا نيلى به په هومره چسپاندۍ مخته په ترپکو روان ؤ- مخ مخ ته ښکلې ننداړې وې او شا شا ته سپېرې دُوړې - او دغه خو وجه وه ، چې په ستړيا نه پوهېدم .... بس کله يَو ځاى کله بل ځاى - ګوا هر وخت په ليدو کتو کې بوخت ښکاره کېدم - چې زړه مې بيرته خپل ځاى ته ځله نه راتلو ؟ که څه هم هغه دَ روسلينا نامې پېغلې چې دَ LPPKN سره يې اړه لرله ، خبره ، چې ...

" شوق په طبعيت سپلانى دى ... هر وخت کله په يوه روډ (جالان) کله په بل روډ باندې ليدل کېږي "

دَ ورکشاپ دَ ۱۷مې جنورۍ ۱۹۹۲ع لومړۍ دوې غونډې په دې اړه ډېرې اهمې وې ، چې هر ملګرې دَ خپل خپل هېواد په باره کې دَ خانداني منصوبه بندۍ په اړه مقاله وړاندې کوله - خو چې کله زما مقاله پائى ته وَرسېده . نو عبدالباقي سرکار ته دَ مقالې اورَولو دَ پاره بلنه ورکړل شوه - ده چې ځنګه مائيک اوچت کړو ، نو دَ مقالې اورَولو دَ مخه يې ماته برګ برګ وَکتلو او پئيل يې له دې خبرې وکړو ...

Downloaded from: The Digital Library

" بنګله دېش چې له پاکستان څخه دَ هندوستان په کومک يَو خپل واکه هېواد جوړ شو ، نو تاسو خبر ياست ، چې موږ ته څه راپاته شوي ؤ.....؟ "
ده به اوس يوه ناواړه خبره کوله، چې ځان مې تر ده لومړی کړو ...
" ولې باقي صاحب ! چرته ستا اشاره خو ستا دَ ملک دَ باد و باران او سمندري طوفانونو په خوا نه ده ؟ "
دا خبره څه وه، چې ټولو وَخندلو او باقي سرکار هم غاښونه سپين کړو .... ځواب به يې په نره راکولو ، چې راملي بن عثمان ، چې دَ LPPKN ملائيشيا ډائرېکټر جنرل ؤ ، مېز وَټکولو او خواست يې وکړو .....
" نو پرسنل اټېک پليز "
بيا که څه هم درسته ورځ په يو بل باندې " پرسنل اټېکونه " وَ نه شو ، باقي سرکار دَ خپلو پنډو عېنکو تر شا ګړۍ ګړۍ داسې راته په قهرناکه نظر کتلو را کتلو ، لکه ما چې يې په زخمونو مالګې دُوړَولې وي –
سبا سهار دَ رياست ترينګانو په دوره دَ دوؤ شپو دَ پاره تلو... خو عجبه ناپېښه دا وه ، چې هغه دواړې انجونې ، لکه چې خبرې وي .... ځکه خو يوې په لابي کې په ديدنونو موږ کړم او بلې بالا په خوُنې کې دَ ټېلي فون په خوږو خبرو - هرڅه هرڅه ، خو خبره بيا هم هغه رنګه وه - يعنې چا ، چې خبرې راسره کولې .. هغه دَ سترګو وړاندې نه راغله او چا ، چې سترګې په سترګو کې راته بيا بيا اچوَلې .. هغې خبرې نه کولې - که څه هم ما ډېرې هلې ځلې وَکړې ، خو بريالی نه شوم -
*****
دَ ۱۸مې جنورۍ سهار نهه بجې په دوؤ مرسډيز بسونو کې ، چې سيټونه يې دَ جهاز له سيټونو کم نه وو ، دَ ترينګانو رياست په لور روان شولو - چې څنګه بسونه دَ کوالالمپور په قطبي خوا مخه وکړه ، نو رياست Pahang ښار Bentong زموږ لومړی منزل وو - دَ ښائيسته پراخ سړک دواړو خواؤ ته ، که څه هغه هواره مځکه وه او غرئيزه علاقه ، ورباندې تر لرې لرې پورې شنېزه او ګڼې درختې ښکاره کېدې - په لاره کې وړې او غټې آباديانې هم مخې ته راتلې - دَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورونو په اړه یې خاص خبره مخې ته دا راغله ، چې یَو ، خو یې کورونه واړه او دَ لرګیانو له دَړو او بانسونو څخه جوړ شوي وو او بل، هیچرته مې دَ خُونو شاوخوا ته دېوالونه تر سترګو نه شو - خونې له مځکې څخه درې څلور فټه بالا جوړې وې او دَ دغو خوُنو دلاندې چې کوم خالي ځای ؤ ، هلته یا خو چرګې او یا بُوزې او پُوسونه تړل شوي ؤ - دلته په ښځو کې دَ مخ پُټولو رواج نه ؤ، ټولې لوُڅ مخ ګرځېدلې - ایراني او عربي وزمه وړوکي دُسمالونه یې په سرونو پېچلي ؤ - اوږده پراخ سکرتونه او پنجابي لنګ یا هندي ساړۍ ته نیږدې نیږدې جامې یې په تن وې - سرې زیاتره په تورو خولیانو کې لیدل کېدو -

یَو وخت بسونه دَ Bentong ښار څخه یو څه رادې خوا ، یانې په لنډه لار (بائي پاس) باندې څه مخته په Karak هائي وې روان وو مزل یې لنډَولو - دَ Karak ښار شاته پرښَولو ورسته Maran او بیا Temerloh نامې ښارونه هم شا ته پاته شولو - او دې وخت موږ دَ ریاست Pahang ساحلي ښار Kuantan په لور مخه کړې وه – دَ قدرتي ننداړو څخه خوندونه اخیستلو سره سره په بس کې دَ ناستو ملګرو ګپه هم خوږه وه - چا ټوکې کولې ، چا خندلو ، یو نیم په سنجیده خبرو چمتو وو او چا به دَ نورو دَ خبرو څخه خوندونه اخیستلو سره سره یوې بلې خواته حریان حریان کتلو- غرض دا ، چې ماښپښین خواته بسونه په Kuantan کې دَ South China Ocean یعنې دَ سهېلي چینائي سمندر په څنډه جوړ Merlin Resort Inn نامې ریسټورېنټ ته وَرسېدو - دا ریسټورېنټ خاص دَ سمندر په غاړه دَ ښائیسته کاڼو او لرګیانو څخه داسې جوړ کړل شوی ؤ، چې سور سمندر مخامخ ښکاره کېدو- او سمندر څخه لږ رادې خواته ، ګوا دَ سمندر دَ غاړې او دَ ریسټورېنټ په منځ کې خلاسه مځکه یا خو په شنو چمنیانو نیول شوې وه ، یا بیا سوئمنګ پولونه په کې جوړ شوي ؤ – چرته چې سره سپین خلګ ، چې زیاتره په کې ښځې وې لمبېدلو - ځینې ښځې او سړي دَ Sun Bath کولو په نیت په اوږدو سپینو چوکیانو باندې پراته ؤ - موږ ته نیږدې مخامخ دوې ښځې ، چې ځیګرونه یې لوڅ بربنډ وو پرتې وې –نو ځکه دَ

Downloaded from: The Digital Library

هوټل په برانډه کې ناستو خلکو بلې خواته لړ لړ او هغو ښځو ته زيات کتلو - خو دَ الازهر يونيورسټۍ ډاکټر مراد خليل په وار وار غوږونو ته لاسونه وړلو او وئيل يې ...

" دومره آزادي هم انسان ته نه ده په کار .... "

مګر په ډاکټر کنول دا خبره ، لکه چې بده ولګېده ، چې په ځواب کې يې ورته وَوئيل...

" ډاکټر صاحب ! په دې کې نو اوس څه بده خبره ده ، دېر څه خو يې پټ ساتلې دي"

لنډه دا ، چې چا په پټه خُله تماشه کوله او چا ورباندې خپلې رائيې ورکولې - هن تر دې چې ، دَ زموږ دَ ډلې ښځو هم يو بل ته په غوږونو کې خبرې کولې او بيا بيا يې ورته کتلو - دَ غرمې ډوډۍ خوړلو ورسته ټول ملګري په پارکونو يا دَ سمندر په غاړه دانه وانه شول - ښه مې په زړه دي چې دلته يو وخت دَ پېغلې سوبهراتي دَ تندي ټيکې او خلاسو وېښتانو ما ته دَ هوټل ګرېنډ کانټيننټل دَ لابي هغه انجلۍ رايادہ کړه، چې زما په زړه کې يې ځاى جوړ کړى ؤ –

چې له دې رېستورېنټ څخه بسونه روانېدو ، نو نرى نرى باران هم ورېدو - يَو خواته باران او بلې خواته شنه مځکه او دلته په بس کې دَ ما سره لا دا ظلم ېېل، چې سوبهراتي زما دَ ښى لاس په دوؤ سيټونو کې دَ کهړکۍ دَ خوا په سيټ کې دَ Lous دَ انجلۍ سره داسې کښېنستله، چې دَ خبرو کولو په وخت به يې خلاس وېښته په څېره باندې داسې را ايله شولو ... لکه جوړه چې په سپوږمۍ باندې نرۍ اوريځ راغلې وي - نو ځکه خو مې سترګې دَ هغې په لور کږې شوي وې او تر ډېره مې ورته کتلو - خو يو وخت چې دَ هغې راته پام شو ، نو مخ يې په يوه جټهکه هغې بلې خواته داسې واړَولو ، لکه زما په سترګو کې چې سور اور وي او دا په ژوندي ځان ستى کوي - او بيا چې به يې په هېره يا له کسته کله مخ راواړَولو ، نو لکه ټپي زمرى ، چې ايله يې وَس نه رارسېدلو ، ګنې په مخ به يې منګولې رالګولې وى - دَ سوبهراتي په دې خاموش ظلم مې فېصله وکړه ، چې

Downloaded from: The Digital Library

څنګه له ترینګانو څخه راغبرګ شم، نو دَ هغې انډین انجلۍ سره به خبري کوم –
او په داسې سوچونو کې یو وخت دَ ریاست ترینګانو لومړی ښار Kemamen
څخه مخته تېر شولو –
ماځُستن اتهه نیمې بجې خواته بسونه ترینګانو ښار ته ورسېدو – دا یو غټ ،
ښائیسته، دَ وړو او غټو ودانیانو ښار ؤ - ځای په ځای چمنیان او هر لور پراخ
پراخ سړکونه جوړ ؤ - دلته موږ دَ دوؤ شپو دَ پاره دَ ښار په منځنۍ برخه کې په
هوټل ډیسا ، چې په یوه زرغونه غوندې غوُنډۍ باندې جوړ وو کې کښته کړلی
شولو - دَ ماځُستن ډوډۍ خوړَلو ورسته ملګري ډله ډله په لانونو کې کښېنستو
- زموږ ډله چې په کې دَ فېمیلي پلاننګ بورډ کوربنه لیلاوتي دَ خپل
معصومیت سره ، ډاکټر ثریا دَ شوخۍ سره ، ډاکټر کنول یو وار بیا دَ خپلې
ځلاکۍ او رنګینو ټوکو سره ، او زه دَ خپل شوق سره، زما دَ خوُنې په خلاس
کاریډور کې په چوکیانو کښېنستو- او تر یولس نیمو بجو پورې دَ شپې په
خبرو او ټوکو ټکالو اخته ؤ –
*****
سهار نهه بجې موږ په بسونو کې وَ ˝ وسیما دارالایمان ˝ ته وره غلو - په دې
نوي ډؤل جوړې غټې ودانۍ کې دَ ترینګانو ریاست دَ انتظامیې دفترونه ؤ .... دَ
وزیراعلی او سټېټ سېکرېټري دفترونه هم هلته ؤ –لومړی ناسته مو دَ سټېټ
سېکرېټري سره په کمېټي روم کې وَشوه –او بیا ورپسې وزیراعلی دفتر ته
ورَغلو- دَ ملاقات ورسته موږ یو ښائیسته هال ته ور وړلی شو - هلته زموږ په
مېلمستیا کې وړوکی لاکن خوندَور تقریب وَشو - دَ تقریب ورسته هر مېلمه ته
وزیراعلی ترینګانو په خپل لاس دَ زېړو یعنې Bross جوړ ځیزونه نخښه کې
ورکړل شو - هلته حال دا ؤ، چې ریاستي وزیراعلی دَ خپل ساده او درانه خوُی
او بُود له کبله هر مېلمه سره جلا جلا خبرې کولې - بیا دَ دې شاهي ډوډۍ خوړَلو
ورسته دَ اووؤ ملکونو مېلمنو، چې زه هم ور ګډ وم ، دَ ټېلي ویژن ټیم سره دَ
وزیراعلی په مشرۍ کې دَ ورکشاپ دَ اهمیت په حقله مرکه وکړه –

Downloaded from: The Digital Library

په دې مرکه کې دَ ورکشاپ په حقله دَ خبرو او حکومتي انتظاماتو دَ ستائینې سره سره ځینې داسې خبرې هم منځ ته راغلې ، چې په کې په یوه نا یوه اړه دَ دې هېواد خلګ وَ ستائیلی شو - لکه

" دا خلګ ټې ساري مسلمانان دي"

دَ نرانو سره سم یې ښځې هم ژوند کولو ته جوګه دي"

" هر وخت موسکني او خندني ښکاره کېږي"

او وَ به وایم، چې ملائیشیا ته راغلی هر سړی نه یوازې دا هر څه محسوسولی شي بلکې دَ سترګو وړاندې یې لیدلی هم شي -

یوه نیمه بجه موږ یو نرسري هوم ته دَ ستېټ سېکرېټري په مشرۍ کې دوره وکړه - دلته دَ ځلورو کلونو څخه کم ماشومان دَ روزنې دَ پاره په بېلو بېلو لوبو کې بوخت ساتل شوي ؤ - څوک مې ښکل کړو ، څوک مې واخیستو او دَ چا سره مې بازۍ وکړې .... دغه رنګه مې دَ خپل وړوکې زُوې قامیار خان تنده پرې ماتوَله- دَ ماشومو فرښتو له دې جنته موږ دَ دستکارۍ یَو ادارې ته وره غلو - هلته ټول کارونه انجونو ، چې واړه رومالونه یې په سرونو پېچلي وو کولو - یو ځای رخت جوړېدو ، بل ځای رنګېدو او دریم ځای یا خو ټاپې وربانديٍ لګېدلې یا بیا دَ هرې انجلۍ په لاس کې درې درې بُرشان دَ بېلو رنګونو وو ، چې دَ مشین غوندې تېز تېز چلېدلو او په رختونو باندې یې نقش نګاري کوله - دَ خندنئیو څېرو له دې څانګې موږ یوې بټۍ ته یُو وړل شولو - دلته لکه زموږ دَ هېواد دَ سندهي اجرک ، دغه رنګه ټوکران په ایښېدلو اوبو کې رنګول کېدو او بیا یې دَ وړو بلاکونو په کومک ټاپې وربانديٍ لګولې - دا دَ ملائیشیا بوتیک، دَ ګائیډ له قوله ، په دُنیا کې ډېر زیات خوښَول کېږي - او بیا موږ له دې ځایه دَ ژېړو او سپینو زرو شیان جوړَولو کارخانې ته بوتلل شولو - کارخانه خو یې نه کړه راښکاره، خو دَ فلم په ذریعه یې دَ ځینو شیانو دَ جوړَولو عمل راښکاره کړو - او چې له دې ځایه راوتو ، نو هر میلمه ته یې دَ ژېړو څخه جوړې چاړې ورکړې

Downloaded from: The Digital Library

، خو دومره په مینه ، چې ماته چاړه راکولو په وخت زړه حلق ته راغلو - او زړه
راته وئیل چې دا خلګ دَ ژوند په هر ډګر کې په زړونو منګولې لګوي –
مازیګر چې بسونو دَ هوټل ډیسا په لور مخه وکړه ، نو ترینګانو دریاب ته ورته
جوړ سېنټرل مارکېټ سره ډاکټر ثریا بس وَ درَولو ، ماته یې را ژغ کړو ...
" شوقه ! په دې مارکېټ کې ستا دَ کتو دَ پاره ډېر شیان دي – که غواړې نو
کښته شه شاپنګ وکړه "
ما وئیل .... "هو"
او بیا مې ډاکټر کنول دَ لاسه وَنیولو او په نه ساعت کې دواړه کښته شولو -
موږ چې څنګه کښته شولو ، نو څه ګورم چې لیلاوتي هم راکښته شوه او درې
سره ملګري په مارکېټ ننوتلو - دلته ملائیشئین بوتیک ، دَ ژېړو او سپینو زرو
جوړ څیزونه ، دَ کانئیو جوړې خولیانې ، توَري ، په لاس کشیده شوي رختونه
او پړوني دَ کتو وړ ؤ - ډېر په کې وګرځېدو – ما څه شیان واخیستو او چې له
دوکانه دباندې راوَتم، نو لیلاوتي هم له مخامخ دوکان څخه راوَته ـ په لاس
کې یې ملائیشئین رومال وو ، وئیل یې راته...
" دا واخله زما له خوا ستا کور ودانې ته نخښه "
که څه هم ما نه ورڅخه اخیستله ، خو چې دَ ډاکټر کنول دا خبره (په اُردو کې) ،
ګوا "وایې خله ... ګنې دَ خوارکۍ زړه به مات شي" تر غوږه شوه ، نو مې ځینې تر
لاسه کړه - اوس مخته خدائی خبر ، چې ما هغه ماشوم زړه مات کړو او که جوړ...
*****
په دې بله ورځ بیا موږ ؤ او هغه زړه لاره ، ګوا بیرته په هغو ښارونو راتېرېدلو –
خو دې ځل یَو هم په بس کې چپ نه ؤ - دَ ډاکټر ثریا په کست هر میلمه دَ خپلې
علاقې یوه یوه سندره تېره کړه – په عُمر یَو هم هلک نه ؤ، خو دې وخت هلکوالی
، ګوره چې څله په هر یوه کې سر راپوته کړی ؤ ...؟ چې له دې چې په Kuantan
ښار کې موږ دَ غرمې ډوډۍ دَ Merlin Inn په ځای په Hyatt Restaurant کې
وَخوړله – کوم چې هم په خپل ځای غټ او ښائیسته رېسټورېنټ ؤ – بیا یو دوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځایه بسونه دَ تېلو اچوَلو دَ پاره پـه پمپونو وَ درېدو .... ګنې روان روان به وو -
ځکه خو پـه اول ماښام هوټل ګرېنډکانټینېنټل کوالالمپور ته راوَرسېدلو - دَ
ستړیا وساکولو ورسته زه دَ شپې یولس بجې خواته لاندې لابي ته را کښته شوم
- مګر دَ بېخي انتظار کولو پرته هم هغه غنم رنګه ښېره ما وَ نه لیده او نه بالا پـه
خونې کې ټېلي فون وګرنجېدو - یَو خوا ته ستړی وم او بل دَ انتظار داسې
ستړې او زاوال جن ساعتونه ... وایم چې زه یو ځل بیا خړو اوبو دَ مخه کړی وم -
اوس به لا دَ مایوسۍ دَ دریاب مستو څپو دَ غم وَ سمندر ته ور غورځوَلم، چې دَ
پخوا دَ یوې شپې پـه رنګه ، چې دَ لفټ پـه خوا ور روان شوم، نو دَ کاؤنټرونو دَ
شا دروازه خلاسه شوه - زه به اوس بیرته راغبرګېدم، چې هغې انجلۍ پـه ځان
پسې دروازه بیرته پورې کړه ... او زه هم غبرت اخیستی پـه لفټ کې بالا وَ ختم -
اوس چې څنګه څنګه ورځې شپې مخ پـه وړاندې لنډېدلې ، ما ته خپله ماته
هومره هومره باوري کېدله - او پـه ځان مې خندلې هم نه شو، ولې چې دَ خپله
لاسه او ښه پـه هوش کې مې ځان پـه دې جنجال کې اچوَلی ؤ -که مې څه هم ډېرې
هلې ځلې وکړې ، خو نه ما هغه دَ لابي ګونګۍ انجلۍ وَژغوَله او نه مې دَ خوارۀ
ژغ تر شا پټه ښېره دَ سترګو وړاندې راغله - بیا دَ حېرانتیا خبره دا ، چې ورڅخه
صبرېدم هم نه - لکه جوړه چې یې جادو راباندې کړی وي - خیر ، وخت
تېرېدو .... ښه یا بد ، تېر شو
سبا دَ ورکشاپ ورستۍ ورځ وه - داسې خو زه له دې ځایه پـه ۲۷مې جنورۍ
۱۹۹۲ع دَ بنکاک پـه لور تلم، لاکن دَ سبا ماښام نیت مې سنګاپور ته له ډاکټر
کنول سره دَ تلو ؤ- ولې چې تر دغې ورځې پورې دَ پاکستانۍ سفارت خانې له
خوا راسره کړي قول پـه سمه دَ مېلمستیا بلنه لا نه وه راغلې - خیال مې دا ؤ، که
سبا تر مازیګره هم ګاډۍ راغله،نو دَ سنګاپور پروګرام به کېنسل کړم ، ګنې
داسې به ولاړ شم او داسې به بیرته راشم –او بیا به مختـه ګورم، که مې نورې
شپې کولې او که پـه هغه ۲۷مه نېټه دَ جنورۍ به بنکاک ته ځم - غرض دا، چې
دغه شپه چې څنګه لابي له دیدنونو څخه راخلاس شوم ، نو هلته پـه خوُنې کې دَ

Downloaded from: The Digital Library

ټيلي فون په تارو کې ايله ما او آپرېټرې يو بل ته وَ نه ژړلو - ښه مې په ياد دي ، چې هغې په دې شپه بېخي ډېرې خبرې راسره کړي وې –

سهار مې په Awaking Call سترګې راخلاسې شوې – درست کال مې دَ آخري ځل دَپاره ډېر په خوند واورېدو - چې ځنګه مې رسيور کښېښولو ، نو تر پرونه پورې خلاسې ټولې دروازې راباندې بندې شوې- نور خو نور ، دَ برايه شپې قول هم آپرېټرې په ځای نه کړو .... چې وئيل يې سهار دې په خوشحالۍ رخصتَوم– مګر دَ Awaking Call سره هر څه هرڅه داسې پاته شول ، چې زه يې يوازې خپلو مايوسيانو او غمونو ته پرېښَولم - لا به نور نور په زړه کې ژړېدم، چې دروازه وَ ټکېده ، ګهړۍ ته مې وَ کتو ، دَ سهار ۱۳ منټه بالا اووه بجې وې - يو دم زړه راته وَوئيل ....

" دا هغه ده "

چې ځنګه مې دروازه خلاسه کړه ، نو څه ګورم چې دَ آپرېټرې په ځای دَ هوټل دَ لابي انډين انجلۍ مخامخ راته ولاړه ده .... نه هيلو .... نه هائی .... يَو دم مې دَ خلې څخه ورته وَوتو ....

" ته ؟ "

دې دَ ځواب په ځای په کاريډور کې يوې بلې خواته وکتو او په څرَپي خوُنې ته رادننه شوه ... بيا ساه کېدلې ساه کېدلې دَ چوکۍ په خوا وره غله - بس چې ځنګه کښېنسته ، نو يې فقط دومره وَوئيل .....

Shut The Door Please

او په ما خوله ځکه را ايله شوه ، چې دا هغه ژغ ؤ ، چې هره شپه به ما په ټيلي فون باندې اورېدو –

Downloaded from: The Digital Library

دَ مونکي ګاډ په جنت کې

تاثراتي لنډیز ...

" دَ انسان عظمت ، دَ قانون احترام او دَ ژوند په اړه دَ پرمختتګ ځومره اخلاصمنه جذبه چې دَ سنګاپور په خلګو کې شته ، داسې مثال مې بل هیچرته نه خو وَلیدو او نه مې دَ چا څخه واورېدو - نو ځکه دَ دې فائن ستې په باره کې په باور سره وایم، چې دَ مځکې په سر دَ داسې جنت جوړَونه یا خو دَ مونکي ګاډ کرشمه کېدلی شي او یا دلته مېشته دَ مونکي وزمه انسانانو دَ پرله پسې زیار نتیجه .... ګنې انسانان خو موږ هم یُو ، چې دَ لاسو خیرې لا هم نه شو صفا کولی "

(شوق)

پټ پُټانی

چې له ګرومو مې دا زړه بډه وکړي
مځکه آسمان راباندي تنګ شي دُوني
چې دَ مرګ ویره ما په تېښت مجبور کړي،
پرېږدم خپلوان او وَ پرېدو ته لاړشم
دَ نړۍ هغو هېوادو ته لاړ شم
چرته، چې غم نه وي تر لرې لرې
چرته ، چې وي دَ خوشحالیانو موسم...
خو ، دربغه دربغه ځان ساتلی نه شم
که هر څو پټ شم او ترې منډه وکړم
غمونه زما په تعاقب وي هر ځای
زه یم دَ مخه او دوئ ټول راپسې
بیا چې مې ساه راولي څُلې ته ځنګه،
په خپلو پلونوشم راغبرګ وَکور ته

Downloaded from: The Digital Library

او بس په داسې رنګه پټ پُټانې
ټوکې کوي راباندې ژوند هر کله

(شوق / کوالالمپور - ملائیشیا / ۱۹۹۲ع)

دَ ملائیشیا ائیرلائن فلائټ نمبر MH 613 ټکټونه په جیب کې زه او ډاکټر کنول دَ **۲۵** مې جنورۍ **۱۹۹۲**ع په مازیګر څلورنیمې بجې دَ ګرینډ کانټینېنټل کوالالمپور په ګاډۍ کې کښېنستلو ... ګاډۍ چې څنګه روانه شوه، نو تر شا مې وَ کتو او دَ مینې وَ دې دنګ او هسک مزار ، چې زما ارمانونه په کې ښخ ؤ ، ته مې آخري ځل لاسونه پورته کړو - بیا چې څنګه څنګه ګاډۍ دَ Subang ائیرپورټ په لور مزل لنډَولو، نو زړه مې وار په وار بډه کوله - که څه هم زما فاتح پښتون زړه ته پته وه چې بل سبا به بیرته دَ سنګاپور څخه دلته راځم او بیا به یې ترې تنده دَ مُهېش وري په دیدن ماتوم - لاکن ګوره چې په ده څه ټکه رالوېدلې وه ، چې په ځای دَ هوَسېدو یې ژړَلو -
هسې خو مې دَ سرکاري پروګرام په سمه له دې ځایه په **۲۷**مې جنورۍ VIA بنکاک کراچۍ ته دَ تلو نیت ؤ- لاکن وَ سنګاپور ته په دې لنډه دوره پخپل خرڅ ځکه روان وم، چې ما وئیل ، سهار ته مې دَ سنګاپور ته کتو ارمان په زړه پاته نه شي - پروګرام مې داسې جوړ کړی ؤ، چې نن شپه او دَ سبا درسته ورځ به په سنګاپور کې تېرَوم او سبا ماخُستن لس بجې به په ټرېن کې بیرته کوالالمپور ته را روانېږم - او بل سبا به په سرکاري ټکټ غرمه دولس نیمې بجې دَ بنکاک په لور مخه کوم - هم هغه ورځ به دَ تګ له مخه دَ چائینا ټاؤن سره جوخت سېنټرل مارکېټ په مېن ګېټ کې له مُهېش وري سره دَ ټاکلې وخت په سمه لیدل کتل هم کومه -

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ بجې جهاز پورته شو او دَ سنګاپور په لور یې مخه وکړه - یوه ګنټهه ورسته بیا زه او انډین ملګری ډاکټر کنول دَ سنګاپور په ائیرپورټ کې دَ انټري کولو دَپاره په لائن کې ولاړ ؤ- که یوې خواته دا ائیرپورټ زما سترګو ته په خپل جوړښت او لوړ ښائیست ښه وَیسېدو ، نو بلې خواته په دې ائیرپورټ کې ما ته خپله پېژندګلوي دَ پاکستاني په حېثیت کولو کې خورا ګرانه هم پرېوته - هغه داسې ، چې دَ ایمیګرېشن په کاؤنټر ناستې انجلۍ (کلرکې) ماته ګوته وَنیوله او وئیل یې ...

" ته پاکستانی نه یې "

او زما دَ پاسپورټ تصویر ته یې داسې په ژوَر نظر بیا بیا کتلو ، لکه ما چې دَ بل په پاسپورټ کې خپل تصویر لګولی وي - ډېر مې ورته وَ وئیل ، چې ...

" باور وکړه ، زه پاکستانی یم "

مګر دا وه، چې هر ځل یې سر یوې بلې خواته ښورَولو او په تکرار یې راته وئیل ...

" نو ... نو ... یُو آر ناټ پاکي .... پاکي ، بلېک بلېک "

اوس که په یَو بله موقعه داسې چا راته وئیلی وی ، نو ډېر به خوشحاله شوی وم - چې څه یاره ! شکل دې سپین پوستو ته شوی دی...... مګر دلته زه په دې خبره خورا ډېر پښېمانه وم او هڅه مې کوله چې دَ خپل سېل دَ لارې دا خنډ ژر تر ژره لرې کړم - خو هغه کلرکه وه چې زما دَ پاسپورټ پاڼې یې اړوَلو را اړَولو ورسته دَ ځان سره یو خواته کښېښولو او زما تر شا یې ولاړو مسافرانو ته په پاسپورټونو دَ انټري ټاپې لګول شروع کړې – دَ څه انتظار ورسته چې بیرته هغې انجلۍ ځان سره نیږدې ولاړ دَ ائیرپورټ یو بل کارنده ته خدائی خبر چې څه وَوئیلو او دَ سر په اشاره یې دَ هغه ځوان توجه راواړَوله - هغه خوان هم یَو وار سر تر پایه راته وکتلو او بیا یې پوښتنه وکړه – لاکن زما په ځواب یې داسې سترګې په سترګو کې راته واچوَلې ، لکه جوړه چې ، یو غټه ښکنځا مې ورته کړې وي..... سر یې یوې بلې خواته وَ ښورَولو او دَ ځان سره وَبُوښېدو - دوئ ماته

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

او زه دوئ ته حریان وم ...، چې یَو دم مې په مزغو کې راغلو، چې شوقه ! بس دی ... ډېره وَشوه .. ځان ورته پښتون کړه ، ګنې بې ګناه به یې ترلی یې - او سرې سترګې مې دَ دوئ په سترګو کې واچولې او څه غوندې په کلکه لهجه کې ورته ګډ شوم ...

" زه له اصله Pathan یم Pathan ، خو دَ ډیورېنډ دَ کرښې په لمرختیځې خوا ، ګوا په پاکستان کې مې کور دی "

لا به مې نور څه وئیلو، چې دواړو یو بل ته وکتلو ، څه سره وَ هم بُوښېدو او بیا انجلۍ راته وای ...

" یس پتهان... پتهان "

دواړه وَ موسېدو او دَ بخښنې غوښتلو ورسته یې په پاسپورټ ټاپه وَلګوله ، چې پاسپورټ یې راکولو، نو دَ نوم په ځای یې وئیل راته ....

Ok , Take this Pathan

ماخُستن اتهه بجې خواته په ټېکسي کې کښېنستو، ډاکټر کنول وَ ډرائیور ته وئیل ، سرنګون روډ ته مې وَرسوه ، بیا به مې نو خود په کرایه کمولَو کې څه جنجال هم ورسره کړی وي - ولې چې داسې کول خو هندي او پاکستاني کلتوري خاصه ګرځېدلې ده – هم په دې خو شاید چې دې سنګاپورین ډرائیور خوا بده کړې وه - چې په درسته لاره یې دَ ځان سره ګرېز ختو - نور نه پوهېدم ، خو دَ څُلې څخه یې " بارګېنینګ ... بارګېنینګ " او " لټل انډیا .... لټل انډیا " رنګه توري په تکرار سره وَتو - خو ما او ډاکټر خوند ورباندې اخیستو او ورته خندلو مې هم - بس چې یَو وخت سړي په رښتیا راواړَوله او نورنور توُند شو، نو ما په ملا وَ ټکولو او ورته وَمې وئیل ...

" څه بړ بړ دي خبرې ... پیسې درکوؤ ... مُفت مې نه وړې ، ګاډی وَدرَه ... موږ کښته کېږو "

سړي چې دَ کښته کېدو واورېدو ، نو کرار شو ، خود لکه چې وَوېرېدو. چرته دا خلګ پولیس ته نه وَواي ... بیا دا نوره پاته لاره مې دَ سړک دواړو خواؤ ته ولاړو

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

ښائيسته او په رڼاګانو جل بل دنګو دنګو ماڼيانو او ودانيانو ته په کتلو تېره کړه - شپه وه ، مګر زمونږ تر ورځې رُوڼه او ډېره زياته رنګينه هم ـ څه نيمه ګنټهه ورسته ټېکسي وَدرېدو ، ډرائيور وئيل ...

" دا لټل انډيا ، ګوا سرنګون روډ دی "

ډاکټر کنول يَو ځل مخ کې هم سنګاپور ته راغلی وو - چې دَ ټېکسي څخه راکښته کېدو ، نو يې مخامخ غټې مار کېټ ته په لاس اشاره کولو په وخت وئيل ...

" خان بهائي .... يه مصطفی مارکيټ هی "

مارکېټ او ورسره ورته جوړ ښائيسته دوکانونو او رش ګش دومره خوند راکړو ، چې زړه مې غوښتو ... چې ورته په چکر شم - لاکن بيا مې په اوږه راټال درانه بېګ ته پام شو ، نو ډاکټر کنول ته مې ورژغ کړو ...

ډاکټره ! اوس ته دَ مخه او زه درپسې ، هوټل راښئيه ، چې له دې بېګونو خلاس شو "

بيا دائی دَ مخه او زه ور پسې ، څو هوټلانو باندې وګرځېدو - مګر هر هوټل دومره ګران وو ، چې وَس مو نه په رسېدو – چې ښه سترې شولو ، نو ډاکټر کنول دَ يَو لارَوي څخه دَ انډين ګيسټ هاؤسونو تپوس وَکړو- دَ لارَوي په ښول شوې لاره روان شولو ... خدائی حق دی ، چې ښه ډېر سترې هم وو- مګر دَ ستړيا وساکولو حاجت مې ځکه نه محسوسَولو ، ولې چې زمونږ له مخه يوه ځُورې او چټه غوندې پېغله ، چې ښائيسته خو نه وه ، لاکن په تک تور او تنګ مني سکرټ کې يې ټکې غورځوَلې او زمونږ مخ مخ ته روانه وه - يَو دوه ځله خو يې مخ هم راوازَولو - ګوره چې اوس دا مونږ ته چُرت وړې وه او که يې څه بل مطلب ؤ ..؟ ډاکټر ته مې ځُوکه غوندې وَوئيل ...

" چرته دَ دې انجلۍ وَ کور ته خو مې نه وړې ، چې دَ سرنګون روډ څخه دا دَ مخه ده او مونږ ورپسې پسې روان يُو ؟ "

Downloaded from: The Digital Library

ډاکټر وَخندل او اوس به يې لا څه وئيل ، چې هغې انجلۍ بيا شاته وَکتلو او وَ موسېده ... نو ځکه دَ ډاکټر ځواب په خلې کې پاته شو او راته وئيل يې ...

"خان ... خيال رکهنا ... يه لړکي مجهې اچهي نهين لګتي"

ما ورته وئيل ...

"فکر مه کوه ، دومره لا هم کمزوره نه يم ، چې هر چا ته به زړه په لاس کې ږدم"

ما چې څنګه دا خبره کوله ، نو هغې انجلۍ دَ يَو دوکان په تړه باندې پرتې چوکۍ کې ناست ځوان ته لاس پورته کړو ، وئيل يې ...

" هائی "

دَ هغې انجلۍ " هائی " څه وو ، چې دَ پښو دلاندې مې مځکه وَختهـ ما او ډاکټر يَو بل ته داسې وَکتو ، لکه دواړه چې ښه مزېداره بې وقوفان جوړ کړل شوې ؤ - او په دې خبره کې څه شک هم نه وو پاته شوی ... ولې چې هغه انجلۍ ، انجلۍ نه بلکه Lady Boy يعنې "نرښځئی" ؤ-

*****

دَ دواړو په صلاح دَ يَو تامل کورنۍ دَ بالائي پوړ په يوې خوُنې کې Paying Guest جوړ شولو - خونه څه وه ، بس هسې ساده کوټه وه - نه په کې حاجت ځای او غسل خانه وه او نه بل دَ ضرورت خاص شئی - بس دوه کټونه پراته ؤ، چې وباندې نياليانې او څادران پراته ؤ- باک مې ځکه نه کولو، چې مازې شپه تېرَول ؤ - او بيا ډاکټر دومره خوشحاله ؤ ، لکه جوړه چې خپلو عزيزانو ته راغلی وي - ولې نه ، که يې سکه عزيزان نه هم ؤ، خو په بهګوانانو خو ورګډ ؤ- له زړه يې منلو که نه، خو زما او دَ هغوئ دَ مخه يې دَ دې کور په تاخچو کې پرتو بهګوانانو ته په وار وار جوړه لاسونه نيولو ضرور - په دې کورنۍ کې دوې سُرتوَرې او په رنګ هم تکې تورې او لغوَړنې ، دوه ځوانان او دَ هغوئ زړو مور او پلار استوګنه کوله- دې ځوانانو او پېغلو زمونږ داسې خدمت کولو ، چې که مې غوښتې وای نو دَ ماما زامن يې جوړېدلی شو –لاکن دَ يوې شپې خبره وه، بس يَو رنګه مې تېرَوله–

Downloaded from: The Digital Library

څه درې پاوه وخت مې هلته سترپیا وسا کړه او تیاري ورسته دباندې راووتو ...
په سرنګون روډ کې په یو انډین هوټل کې مې دال او چاول وخوړلو او مصطفی
مارکېټ ته په سېل شولو - شه خوش رنګه مارکېټ وو - لاکن دکوالالمپور د
مارکېټونو په سر بیا هم نه ؤ - په دې مارکېټ کې په ګرځېدو راګرځېدو مې یو
ځای نابېره شېرینه پښتو تر غوږه شوه ... ودرېدم او شاته چې ګورم ، نو دوه کچه
ځوانان ، چې پښتنې جامې یې په تن وې ، خپلو کې خبرې په پښتو کولې -
دومره خوند یې راکړو ، چې ژغ مې ورباندې وکړو ...
" پښتانه یاست ؟ "
هغوئ وئیل ..... " هو پښتانه یُو "
" دَکوم ځای ... ؟ "
دوئ وئیل .....
" دَچمن "
دا "چمن" توری یې داسې په خُله راغلو ، لکه دا چمن ښار چې جوړه ځانته یو بېل
هېواد وي - په خبرو خبرو کې مې بیا ورڅخه پُوښتنه وکړه ...
" دا الیکټرانکس سامان خو دلته ډېر ګران دی - که څه هم زمونږ هېواد ته له دې
ځایه ورځي "
په هغو دوؤ هلکانو کې یوه وئیل ...
" هو ګران دی ، چې یو یو شئی اخلې ... مګر مونږ خو دَکنټېنرانو په حساب له دې
ځایه سامان وړو .. ځکه راته ارزان پرېوځي "
اوس که څه هم هغه دواړه هلکان تر مونږ په عُمرونو باندې واړه وو ، خو دې غټو
خبرو یې مونږ ورڅخه په حېثیت واړه او نابلده وَیسَولو ... او مختته ورڅخه تېر
شولو - په ګرځلاؤ کې چې ښه سترې شولو ، نو بیرته دَتامل کورنۍ په لور روان
شولو - چې دې وخت له مونږ څخه په ډېره فاصله باندې پاته شوی ؤ - نو ځکه تر
هغه ځایه رسېدلو پورې مونږ ښه ډېر سېل کولی شو -

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سرنګون يوه اړخ ته سپين ماجت او ورسره ورته دَ چينيانو وړه غوندې اوپن ا ئير عبادت ګاه وه - ماجت کې مې دَ ماښُستن لمونځ ادا کړو او مخته له ډاکټر کنول سره تېر شوم - چې کله دَ چيني عبادت ګاه سره په څنګ کې تېرېدو ، نو څه ګورو ، چې چينائي نران او ښځې لاس په لاس ، په يوه غټه دائره کې په يَو څيز باندې شاوخوا ګرځېدو راګرځېدو - په مخونو يې سره شنه، تور او ژېړ رنګونه لګولي وو او قسم قسم لفظونه يې په ګډه له خُلو څخه راوتلو - دلته ډاکټر کنول دَ دې چينائي مېلې کتلو سم دستي راته وَوئيل ...

" يار ه ! دې چينائی عبادت کولو انداز ته چې وګورم ، نو ستاسو دَ دين په ريښتونولۍ مې باور شي "

يَو وار مې لا خبره حلق ته راغله ، چې ورته وَوايم، چې نه يوازې دَ چينايانو څخه ، بلکې .... خو بيا مې زړه ته راغلو ، چرته راڅخه خفه نه شي - ځکه مې په "هو" کې ورسره "هو" وَ تړلو - او يَو وار بيا دَ سنګاپور دَ رُوڼې شپې په خوش رنګيانو کې رنګېدلو دَ ده په خوښه او ملګرتيا جوګه شولو-

*****

دا شپه راباندې ډېره په زاوال تېره شوه – يَو خواته غوماشې وې ، چې کرار ته يې نه پرېښوَلم او بلې خواته دَ زړې پنکهې کړَپی - ډاکټر بختَور لا ښه وو ، ژر ويده شو - لاکن زه وم ، چې سترګې مې نه سره ورَتلې - يَو اړخ بل اړخ اوښتم او زړه مې غوښتو چې په يَو کتاب يا رساله باندې سترګې کرارې کړم - لاکن داسې مې هم ځکه نه شو کولی ، ولې چې دَ دباندې دَ بلبونو په لړه رڼا ، چې دې وخت دَ کهړکيانو دَ شيشو څخه دننه راتله ، کې لوست نه شو کېدلی او دَ خوُنې بلب مې هم په دې نه بلوَلو ، چې په خواږه خوب ويده هندو يار مې نه شو راويښوَلی – بس دې وخت زه وم او ډؤل ډړل راڅرمه شوې سوچونه ، چې يَو وخت يې هغو اژدهاګانو مخامخ وَ دروَلم، چې دَ چيني يا منګولي نسل بُدها منونکو خلګو په برخه دَ خوُش بختۍ، سوکالۍ او نورو ښو علامتونو په څير ورَغلې دي ... "چرته دا ځناور خو بُدها نه دی ورته په ګوتو کړی ..؟ "

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

او بیا مې په خپل سوچ او فکر دَ دې خبرې داسې نفي وکړه ... چې دَ تاریخ له رُویه بُدها په درست ژوند کې

چې دَ مارانو له باچا "ناګا" څخه نور داسې رنګه ځناوران نه دي یاد کړل شوي – نو، خبره بیرته دې ځای ته وَرسېدله ، چې دغه اژدها خود لکه چې دَ افسانوي علامت په توګه دَ دوئ په پخوانئیو افسانو ، نکلونو، کیسو او متلونو کې غوره کړل شوی دی ... او بیا کرار کرار دغې ځناور دَ بُدها منونکو په مذهب کې ځای موندلی دی - ځکه خو نن دَ دې نسل خلګ چې په کومو هېوادونو کې هم په زیات شمېر مېښته دي ، هلته دَ دې اژدها ښودنې نه یوازې په سرکاري مونوګرامونو کې شوې دي بلکې په قامي او مذهبي مېلو کې هم دَ رنګینو رختونو څخه یې جوړَونې او ښودنې په خصوصیت سره کېږي –

خو دَ پورتنئیو ذکر شوؤ خبرو پرته موږ دغه اژدها نه یوازې دَ تهائي لېنډ، لاؤس، وېتنام، برما ،کمبوډیا ، او نېپال رنګه ملکونو دَ پاره دَ ابېډز په شکل کې دَ تباهۍ علامت ګڼلی شو ، بلکې دَ چین او انډیا دَپاره یې دَ زیاتې آبادۍ هغه بلاهم، چې خلګ به ډېر ژر په وَښو او پاڼو خوړَلو باندې مجبور کړي - او بیا دغه اژدها دَ سنګاپور دَ خلګو دَپاره قانوني ویره، دَ سري لنکا دَپاره دَ خوشحالیانو دُښمن، دَ هانګ کانګ ، کوریا او ملائیشیا دَ پاره دَ صنعتي انقلاب زېری او دَ پاکستان یا برما دَ پاره دَ منشیاتو لعنت او عذاب هم ګڼلی شو - غرض دا ، چې په داسې رنګه ګډ وډ سوچونو کې دَ نیمې شپې خواته خوب په خپله پسته غېږه کې واخیستم -

*****

دَ سهار چائې او ډوډۍ (ناری) مې په ډېرو لږو پیسو په تامل کورنۍ تاوان کړه او دباندې راوَختو - په لومړي نظر دَ دباندې چاپېر دَ لمر په رڼا کې داسې راته ښکاره شو ، لکه موږ چې په انډیا کې ګرځو- سنګاپور او دومره زیات انډین ... ؟ سر مې دَ ټېکسي ډرائیور په هغه خبره یو دم خلاس شو ، چې وئیل یې ..." دا لټل انډیا دی" – خېر ، دَ دې لټل انډیا دَ مېن روډ ، ګوا سرنګون روډ دَ یَو بس

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

ستهاپ دَ ښائيسته ټکټ کېښن څخه مې ټکټونه تر لاسه کړو او دَ سپنټهوزا روټ بس ته وَ ختو - په دې بس کې په شمېر يو څو سيټهان وو، چې دَ خواپاکۍ يو مثالي ماحول په کې زما په رنګه دَ يو کليوال سړي دَ پاره دَ حېرت خبره نه يوازې سوال کوله بلکې دَ دې بس دننه دَ خلاسې خلاسۍ ماحول دَ روح دَ خوشحاله کولو په څير ځواب لټهولو ته مجوره کولم هم - عجبه خو دا وه، چې په دې بس کې هيڅوک هم دَ بل په اوږه نه وو سپور ... هرې سوارلۍ ځان ځانته پراخ سيټهونه درلودلو –ګوا سړي دَ سړيانو سره نه او نه ښځې دَ ښځو سره ناستې وې ، بلکې دلته ښځې او سړي يو بل سره څنګ په څنګ په ښائيسته او غټهو سيټهونو باندې پټهه خُله ناست وو- هيڅ قسم شور شرابه نه وه - زه دَ يوې زړې آنټهي ، ګوره چې دَ کوم هېواد وه ، په څنګ کې کښېنستم او ډاکټهر زمونږ مخته په سيټ له يوې چټهې پېغلې سره اوږه په اوږه کښېنستو .... او په وار وار به يې تر شا داسې راته کتلو لکه جوړه چې هغه ټُوره وهلې وي–

دغه بس دَ ښائيسته ، څرکېدونکواو دنګو ودانيانو په منځ کې په جوړ هوارو سړکونو باندې مخته منډه وهله - شاوخوا غوره شوی چاپېر هغه... دَ چا خبره په ما وَمنله، چې سنګاپور ته Fine City نه يوازې دَ ښائيسته ښار له سوبه وئيل کېږي بلکې دلته که څوک دَ ټهرېفک دَ قوانينو خلاف ورزي کوي او يا هر قسم سخن څېزونه غورځوَي. نو سمدستي يې پوليس جرمانه کوي - هم دغه وجه وه ، چې يَو هم داسې ځای مې په سنګاپور کې تر سترګو نه شو، چې زړه پرې خراب شوی وي- هرخواته خواپاکي او ښائيست وو، چې سترګې يې ګټهلې - ما دَ سنګاپور په ښائيست خوند اخيستو او زما مخته ناست ډاکټهر کنول دَ څنګ انجلۍ سره وړې، سړې او خوږې خبرې کولې - يَو وار مې لا په اوږه هم وَ ټهُمبلو، لاکن ظالم ګرسره چُرت را په کې نه وَهلو - نو ځکه بيا نو ما هم دائی خپل عشق ته ابله کړو -

سپنټهوزا ، دَ سنګاپور سره جوخت يَو وړوکی ټاپُو (جزيره) وو- دلته ډېر پخوا يوه عسکري چهاونۍ وه - لاکن اوس دَ خلګو دَ سېل دَپاره درست ټاپُو او

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

شاوخوا دَ سمندر غاړې په کار راوړل شوې وې - دې واړه ټاپُو ته دوې لارې تللې وې – یوه سمندري لاره وه ، چې دَ Ferry ، ګوا وړو ، غټو کشتیانو په ذریعه سړی ورتلی شو او بل، دَ سنګاپور دَ خوا ، له سمندري غاړې دَ هسکې مینارې څخه دَ سېنټوزا تر ساحلي مینارې پورې په چئیر لفټ کې ـــ په دواړو لارو سړی په لس منټه کې ورته ښه په کراره رسېدلی شو – موږ دَ لفټ چئیر ټکټونه وکړو او مینارې ته په ساده لفټ کې وختو- چې کله په چئیرلفټ کې دَ سېنټوزا په خوا روان وو، نو تر لرې لرې پورې دَ سنګاپور غټې ، ښائیسته او ښخې دنګې ماڼیانې ، ودانیانې او ښائیسته کورونه داسې ښکاره کېدو، لکه هغه چې دَ خوبونو یوه ښاریه وي - او دلاندې دَ سمندر په شنو اوبو کې واړه او غټ لانچونه او کشتیانې هم دَ کتلو وړ ننداري وړاندې کولې - موږ دلته له بالا څخه خورا ډېر عکسونه هم واخیستلو او ځانونه مې دَ دې خوبَولې ماحول برخه کړلو-

په سېنټوزا کې ۲۲ واړه سټېشنان یا دَ کتو ځایونه جوړ وو ، چې په ټولو باندې یَو Mini Train ، ګوا وړه رېل ګاډۍ راګرځېدله - ښه خبره دا وه، چې بیا بیا به دَ ټکټ اخیستلو ضرورت نه پېښېدو – په یوه ټکټ هر سټېشن ته تګ کېدلی شو - تر ټولو لومړی موږ دَ Butterfly Park نامې سټېشن په لور وره غلو - چرته چې دَ رنګارنګ ګلونو ، زرغونو بُوټو او چمنیانو دغه ښائیسته پارک هغه وخت لا نور نور هم دَ رُوحاني سکون راکولو پلمه شو، کله زموږ سترګې هغو ښائیسته تمترو ته په کتو شوې ، چې فضا یې ګل ورینه او داسې رنګینه کړې وه ، لکه شمال چې دَ رنګارنګ ګلونو پاڼې یوې بلې خواته الوَځوي - دَ یوې اندازې په سمه ، دلته پنځوست قسمه ... څه کم او زیات دوه نیم زره تمترې خپل مخته آزاد دَ ګلونو شاوخوا الوَځي را الوَځي - داسې خو هر تمترې وَ ځانته په ښائیست کې ځانګړې وو، خوځینې داسې تمترې هم لیدل کېدو، چې دَ یو ماشوم په رنګه مې زړه ورته ټالې وهلې او غوښتلو مې چې وَ یې نیسم او بازۍ ورسره وکړم - لاکن داسې مې نه شو کولی ... ولې چې دلته هر څه ته قانون

(c) ketabton.com: The Digital Library

تحفظ وربخښلی دی – ځکه خو ، هر څه او هر کس دَ یَو سیستم دلاندې ژوند ته په خوشحالۍ اوړې ورکوي - خیر ، له دې ځایه چې څنګه بیرته موږ په وړې رېل ګاډۍ کې کښېنستلو ، نو په وړه ډبه کې په مخامخ دوؤ سیټونو باندې دوې جاپانۍ انجونې کښېنستې - ګوره ، چې ما او ډاکټر کنول ورته دَ بلې دُنیا مخلوق ښکاره شولو ، که بل څه چل وو ، چې یَو دم یې کېمرې آن کړې او راته وأئي ...

" که تاسو خوا نه بدَوئ ، نو موږ له تاسو سره ګډ تصویرونه اخلو "

وړی څه غواړي .... فقط دوې ډوډۍ - ډاکټر ورته په ځواب کې له ژبې سره سم دَ سر په اشاره وَوئیل ...

" ولې نه .... ولې نه .... یقیناً "

او بیا یَو وار یوه انجلۍ زموز په مابېن کې کښېنسته ... هغې بلې تصویر واخیستو او بیا دویمه راسره کښېنسته ... دغه رنګه مې په ګډه ډېر زیات تصویرونه واخیستو - یَو وخت دَ لاس په اشارو کې ما ورڅخه پُوښتنه وکړه ...

" یوازې یاست ، که څوک نرینه هم درسره دی ؟ "

زما په دې سوالیه اشارو دواړو په خپله ژبه کې راته ګډې شوې ...

ډاکټر ته مې وئیل ...

یاره ! دا انجونې څه وائي ... سر دې درباندې خلاسېږي ، که څه ؟ "

هغه په خندا ځواب راکړو ...

دوئ وائي ، چې له موږ سره ملګرې شي او بس "

زه پوهی شوم ، چې ډاکټر ټوکه راباندې وکړه ، نو ځکه مې دَ خپلې خوا داسې وار درباندې وکړو ...

" یَه یَه دوئی دا نه وائي ... بلکې دوئی وائي ، چې ستا په رنګه پلار او زما په رنګه ورور لري "

او بیا موږ دواړه په خندا سر شولو - دَ خوند خبره دا وه ، چې هغو انجونو هم راسره خندلو او په خندا خندا کې یوې زما لاس هم داسې وَنیولو ، لکه زما په

Downloaded from: The Digital Library

خبره چې يې سر خلاس شوی وي - ډاکټر چې زما لاس دَ جاپانۍ په لاس کې ولیدو ، نو يې وئيل ...
" ما نه وئيل ... چې دَ دوئی څه مطلب دی؟ "
او بيا ګوره ، چې څله نه ما لاس ورځخه راټول کړو او نه دې په کراره ایله کړم - دَ ډاکټر کنول خبره کېدای شوه ، چې رښتیا شوی هم وی ... بس که موږ دَ Musical Fountain نامي فوارو ، چې تر ورځې دَ شپې خواته په دې خوند کوي چې نه یوازې دَ هرې فوارې دَ اوبو رنګ په بېلو بېلو رڼاګانو ځانګړی وي بلکې خوا ږه سازونه هم ژغوَي ، څخه مخته په دې بل سټېشن نه وی کوُز شوی - لاکن دا څه دوئی خو هلته پاته شوې او بيا يې لاسونه داسې راته ښورَولو ، لکه دَ دوئی وخت چې زموږ سره ښه تېر شوی وي ... يَو وار لا زړه راته وئيل ... چې بيرته ورشم او ورسره څنګ کې کښېنم ، لاکن چې ډاکټر ته مې پام شو ، نو دَ خواهش په مرۍ مې پښه کښېښوَله –
دلته دَ Under Water Sea World نامي ځای دَ کتو وَړ دی - که وَوایم ، چې په دې Sentoza کې تر ټولو زیات زړه خوشحالوَنکی او دَ حيرت وړ ځای دغه يَو دی ، نو غلط به نه يم - ولې چې دِ شیشې جوړ يَو غټ ټيوب دَ سمندر په تله کې داسې لګول شوی ؤ ، چې ورځخه دَ سمندر دَ مخلوق او رنګين ماحول ننداره په آسانه کېدلی شوه - ټکټونه مې واخيستو او په Moving Belt وَدرېدو - دا غټ ګرځنده بېلټ کرار کرار مخته روان وو ، دَ سمندر ښائيسته او رنګا رنګ مخلوق ، لکه ماهيان ، کیشوګان ، کومباران او شنه بُوټې (اوبړۍ) په خپل فطري چاپېر کې ډېر ښائيسته ښکاره کېدو – ځای په ځای دا ټيوب تر خطرناکو پانړونو دلاندې داسې تېر کړل شوی ؤ ، چې کله به سړی ورځخه تېرېدو ، له ډېرې ویرې به يې زړه دَ حلق ژبه ښکلوله او سترګې به يې وازې نیولې وې چې چرته هغه غره هومره پانړ وربانديې را ایله نه شي - غرض دا ، چې دَ ماشومانو سره سره دَ ځوانانو دَ پاره هم ډېرې زړخوښیانې په کې لیدل کېدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سپنتهوزا کې ، يَو بل ځای دَ ̎ مني تړېن ̎ چې دوئی ورته ̎ مونو رېل ̎ هم وئيلو ، څخه کښته شولو – دا يوه ښائيسته سمندري غاړه وه -- که يوې خواته پېغلې او ځوانان ، واړه او زاړه دَ سمندر په اوبو کې لمبېدلو ، نو بلې خواته ، تر لرې لرې پورې په ريګ باندې پراته هم وو او Sun Bath يې کولو - زه او ډاکټر هم په رېګ باندې وَ غزېدو او ځانونه مې دَ دې رنګين او ښائيسته سمندري غاړې په رنګونو کې وَرنګولو ، ګوا په خپله وَ نه لمبېدو ، خو دَ نورو خلګو لمبېدل مې په هډو واخيستو –

بيا يَو پارک ، بل پارک وګرځېدو او دولس بجو خواته په چئير لفټ کې بيرته دَ سپنتهوزا دَ وړې لاکن ښائيسته دُنيا څخه دَ سنګاپور دَ ښار وَ مځکې ته راغلو - ما سره دغه يوه ورځ وه ، نو ځکه مې غوښتلو ، چې ډېر ځايونه وَوينم - په بس کې کښېنستو او Tang Dynasty نامې تاريخي ځای ته وره غلو - دا دَ برِاعظم ايشياء تر ټولو لوی تاريخي او ثقافتي پارک ؤ - دلته وړې لوې دَ زړَې زمانې چينائي طرز ودانياني دَ ټانګ زمانه اقتدار يادونه تازه کوي - پارکونه او ودانيانې دومره په ترتيب جوړې وې ، لګه ً پخوا چې نه ، په نن زمانه کې جوړې کړل شوي وي - محلونه، دَ مشهورو چينائي شاعرانو کورونه او دَ عدليه ودانۍ دَ کتو وَړ ځايونه ؤ -

دلته په پلنو پلنو دېوالونو يې موږ له يوه سره تر بله سره چکر وَ وهلو - يَو ځای دَ بېزوګۍ مجسمه هم جوړه شوې وه ، چې ورته په ډېر احترام يې مونکي ګاډ هم وئيلو - داسې داسې ښکاره کېدو ، لکه دَ زړې زمانې چينايانو چې دا بېزوګۍ (توبه نعوذُ باالله) خدائی يا دېوي منلې وي – پرته دَ پُوښتنو ، که څه هم چا غوره ځواب رانه نه کړو را ، لاکن دَ دې باوجود هم دَ دې مجسمې په حقله دَ دې ځای دَ اصل چينائی خلګو عقيدت دا څرګندَولو ، چې دَ دې مونکي ګاډ ځانته يَو تاريخي او مذهبي حېثيت پاته شوی دی او خبره وه هم دغه رنګه ، ولې چې مونکي ګاډ که څه هم په ښکاره ژوندی نه وو ، خو دَ منونکو دَ عقيدې له کبله فېض يې ورته رسېدلو- دا عقيده ، چې ځومره زړه نه منله ... خو سترګو دغومره

Downloaded from: The Digital Library

باور وربانديږ په دې وجه کولو ، چې دَ مونکي ګاڼ جنت دَ سنګاپور په نامه ځانته په درسته نړۍ کې په هره اړه ساری نه درلودلو ... لاکن دا بيا بېله خبره ده ، چې Raffless نامي انسان دَ سنګاپور دغه ښکلې سيمه لومړی ځل دُنيا ته په ګوته کړې وه - دَ ډاکټر کنول دَ دې پُوښتنې ، ګوا....

" دا بُت ، خو زموږ دَ بهګوانانو څخه زوړ نه دی "

په ځواب کې ما ورته وَوَئيل...

" بخښنه غواړم ، دا دعوه ته هم نه شې کولی "

ډاکټر زما په خوا داسې څه غوندې په تريو تندي را وَکتل – خود زما خبره ، لکه چې بده وربانديږ وَلګېدله ، ځکه خو مې مختته وَنه څېړله .... هو ، په زړه کې مې وئيل چې ، چې آيا ، دائی په دې خبر وو هم ، که نه ، چې دَ بُتانو دَ جوړَولو تاريخ دَ انسان دَ وجود هومره پخوانی دی – غلط به نه يم ، که وَوايم ، چې کله حضرت آدم عليه السلام سترګې رُونولو په وخت دَ خدائی پاک دَ کليمې سره پېوست دَ حضرت محمد صلی اللهُ عليه واله وسلم نوم په حقله پُوښتنه دَ حضرت جبرائيل عليه السلام څخه وکړه ، نو دَ حسد او رشک سلسله شروع شوه – او بيا وروسې هابيل او قابيل دَ شر او امن پېلامه شولو ، نو انسانان څُوکه څُوکه په دوؤ ډلو کې سره وَوېښل شولو - يوه ډله دَ رحمان په لاره او بله دَ شېطان په لاره روانه شوه ... او له دې سره سره دَ ښه ژوند کولو او سر ساتنې تکل او احساس په انسانانو کې دَ دُنيا جوړونکې او ژوند سپارونکې خالق دَ لټولو تجسس پيدا کړو - او هر چا دَ خپل خپل سوچ او فکر په سمه خدائيان ټاکل شروع کړو – ځينو انسانانو ته سجدې لګول شروع کړې او ځينو په عقلي دليلونو غرونه ، لمر ، سپوږمۍ ، اور ، اوبه ، هوا او غټ ځناوران خدائيان وګڼلو او دَ هغوئ عبادت کولو دَ پاره يې دَ هغوئ په بڼه دَ ختو او لرګيانو ، يا بيا دَ کاڼو څخه بُتان جوړَولو ته چمتو شول - هم دغه رنګه دَ خدائيانو په جوړَولو دَ مجسمه سازۍ آرټ پېئيل شو –

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې نیمې بجې خواته زه او ډاکټر کنول دَ سنګاپور ښار وَ چائینا ټاؤن ته وره غلو – دلته هم هغه رنګه کیسه وه ، لکه دَ کوالالمپور په چائینا ټاؤن کې - ګوا هغسې رنګین سابه واني دوکانونه او رېړهیانې، چې په کې اکثره خوراکي شیان خرڅېدلو ، دَ کتو ورړؤ - هر لور چینائي پېغلې ښکاره کېدې - دلته مورې له یوې رېړهۍ سره وَدرېدو او په ولاړو مې دَ وریژو غابونه صفا کړو – مور خو شوم، خو دَ ډوډۍ بارې مې نه شو وربانديې مات ... مجبوري وه، څه مې کولی شو - ولې چې دَ دوئ وَ نورو خوراکونو ته مې زړه نه کېدو - خېر، دَ سترګو تنده مې نو ښه په کې سړه کړه او بیا له دې ځایه مخته روان شولو – مرینه سېنټر، رېفلس شاپنګ سېنټر او فېستېول شاپنګ سنټر ، چې درې واړه دَ سنګاپور غټ او نامي مارکېټونه وو ، کتو سره سره مازیګر خواته په آرچرډ روډ کې له یوه سره تر بل سره پورې وګرځېدو راوګرځېدو - دلته دَ کتو وَړ خبره دا وه، چې نرینه وو که ښځې ... زیاتره دَ جامو او ظاهري کړو وړو څخه داسې ښکاره کېدو ، لکه دَ دې علاقې خلک چې دَ High Gentry سره اړه لري - ولې چې دَ کبر دَلاسه هر یَو په کې په ملا غوټ ماتېدو ... ښائیست هم په کې زیات وو ، خو له بده مرغه دې زړه مې ورڅخه استفاده نه شوه کولی - غرض دا ، چې په دې آرچرډ روډ کې دَ سترګو خوړَولو پرته ، چې سړی پلازه سنګاپوره او لکي پلازه ، چې په هره اړه ساری نه لري ته وَرشې ، نو زړه په رنګ رنګ ښکلاګانو باندې جارېدو ته په سینه کې په ټوپونو شي ، ولې چې دلته په حُسن غره سنګاپورین خېرې تر نورو ځایونو په شمېر زیاتې لیدل کېږي - ګوا زما او دَ هندو ملګري هم څه دغه رنګه حالت وو ، چې دَ سترګو تنده مې ، په ځای دَ ماتولَو ... نوره نوره زیاته شوه او آخر پای دباندې را وَوتو - خبره دا چې، ما به سنګاپور نور نور تر پښو ایستلی وای ، که ډاکټر کنول راته جوړه لاسونه نه وای نیولې او وئیل به یې راته ...

" خانه ! تا خو په یوه ورځ کې دَ سنګاپور ټول خوندونه واخیستو "

او خبره وه هم دغه رنګه ، دَ سترِیا احساس راته ځکه نه کېدو ، چې یَو خو هر لور ښکلاګانې وې او بل مې دا اراده کړې وه، چې شپه به درسته په ټرېن کې په

Downloaded from: The Digital Library

خوب تېرَوم - ولې چې هغه دَ چا خبره، چې دَ ټرېن او ځانګو خوب يَو برابر دی ، ښه سترړيا په کې وسا کېږي - خېر، دَ لمر پُټېدو سره سم زه او ډاکټر کنول سرنګون روډ ته بيرته وَرسېدو –

ماځُستن دَ تياري ورسته مې بېګ په اوږه راوَځَښولو او انډين ملګري په اجازت په ټېکسي کې کښېنستم ... ټېکسي چې ځنګه روان شو، نو دَ کنول غوړېدلي څېره په لومړي ځل رانه مرَغونې غوندې ښکاره شوه – داسې يې لاسونه راته وَښورَول، لکه زما وَ بېلتون ته چې يې زړه نه کېږي - خدائی حق دی ، چې زما زړه هم له هغه ځخه دَ بېلېدو له سوبه ډېر خفه وو- ځکه خو تر ډېره مې تر شا شا ورته کتلو او خپل خوارږه هندو يار څېره مې په ذهن او زړه کې په وروستي ځل ثبت کولو هڅه کوله - درسته لاره مې دَ ډاکټر سره دَ تېر کړل شوي وخت فلم بيا بيا له سره کولو او په نمناکو سترګو مې هغو خوش رنګه لمحو ته زړه پسخولو ، چې ده به په ټوکو ټکالو کې راسره ګډَولې - ځنګه رېلوې سټېشن ته ورسېدم ... په دې نه شوم پوهی او چې لږ په حال کې شوم، نو څه ګورم ، چې ټکټ او پاسپورټ مې په لاس کې او زه دَ سنګاپور رېلوې سټېش په غټ حال کې دَ کاؤنټرونو خلاسېدو په تمه ولاړ وم - دا رېلوې سټېشن په هره اړه زما دَ هېواد تر غټ او ښائيسته ائيرپورټ ځخه يَو په سله ښه او صفا ؤ –

ټرېن په لس نيمې بجې دَ شپې دَ سنګاپور رېلوې سټېشن ځخه دَ کوالالمپور ملائيشيا په لور مخه وکړه - دَ دې صفا او ښائيسته ټرېن ډبو له يوه سره تر بله سره پورې تر خپلو په مابين کې لاره درلودله او داسې ښکاره کېدو، لکه درست ټرېن چې په يوه اوږده ډبه باندې اړه لري - ولې سړی په آسانه له اولې ډبې ځخه تر آخېرنۍ ډبې پورې تلی راتلی شو - او بل ، دَ ډبو ترمنځه جوړې دې لارې داسې څرګندَولو لکه دلته چې مسافران په رېل ګاډيانو کې بې ټکټه سفر نه کوي او نه دَ ټي ټي دَ چېکنګ په وخت له يوې ډبې ځخه بلې ډبې ته ځان پُټولو دَپاره هلې ځلې کوي - لنډه دا ، چې په خپل برت وزمه اوږده سيټ باندې کښېښولو او دَ نيږدې ډائينګ کار په يوه صوفه وزمه چوکۍ کې کښېنستم -

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

زما شاوخوا ځيني نور خلک هم ناست ؤ – دَ زياتره خلګو سترګي په ما کې کېدا ی شي په دې وجه ښخې وې ، چې دَ څېرې کړو وړو مې له ناستو ټولو خلګو سره هيڅ سمون نه خوړَلو - ولې هغوئ ټول پيټ پوزې وو او زه په کې دَ کاکاشاهي دَ نسل يوازينی کس وم - يَو وخت مخامخ ناسم ځوان ، چې په څنګ کې يې ګرل فرېنډ ناسته وه ، له ما پُوښتنه وکړه ...

Hi Mr. Where do you come from?

او بيا يې زما دَ ځواب انتظار لا نه وکړو او خپله يې مخته وئيل ...

Are you Indian?

ما ورته وئيل ...

" يَه .... زه انډين نه يم "

لا به مې نور ورته وئيل ، چې بيا يې پُوښتنه وکړه ...

" ايرانی يې که عرب ؟ "

ورسره ناستې ګرل فرېنډ يې په خندا کې وئيل ...

" نو ... نو انګلېنډ "

او دَ دوئی په خبرو دَ نورو ناستو خلګو هم راته پام شو .. نو ځکه مې په خندا ورڅخه پُوښتنه وکړه ...

" زه او انګرېز ... دا خبره تا څنګه او په کومه حواله وکړه ؟ هغه خو سره او سپين خلک دي او زه .... زه خو "

انجلۍ چې لا يې هغه رنګه غاښونه سپين کړي وو ، وَوئيل ...

" All looking same same "

دا خبره چې يې کوله نو لاس يې په خپله پوزه باندې ايښی وو - ګوا ټول دَ جګې پوزې خلک يَو رقم مونبرې - دَ پېژندنې په اړه دا مجلس تر ډېره پورې تود وو ... که څه هم سترې وم او خوب ته مې ټالۍ وهلې ، خو دَ دې مجلس څخه پورته کېدو ته مې زړه په دې نه کېدلو ... چې په داسې رنګه خو ما دَ دې خلګو دَ روئيو

Downloaded from: The Digital Library

او خوی او خصلت صحیح اندازه لګولی شوه – ولې چې هوشیاران واي ، چې سړی په سفر کې پېژندل کېږي او ما دَ دوئی اندرون ته ادراکي نظر اچولی ؤ – تېرېن ۳۵ منټه سفر کولو ورسته وَدرېدو ، ما پوُښتنه وکړه چې دا سټېشن دی .. هغه هلک وَ موسېدو او راته وئیل یې...

" یَه ... دې وخت تېرېن دَ سنګاپور او ملائیشیا په باډر ولاړ دی او دَ اِن آؤټ تر مرحله تېرېږي"

او بیا چې تېرېن څنګه مخته روان شو ، نو له دې همسفر یارانو څخه مې اجازه واخیسته او په خپل اوږده سیټ باندې وَغزېدم - دَ درستې ورځې ستړیا داسې دَ کاره ایستلی وم ، چې څنګه مې سترګې پټې کړې ، نو خوب په خپله غېږ کې واخیستم – او بیا زه وم او چپه راسته خوبونه ... څو ځله مې سترګې هم خلاسې شوې ، خو داسې به مې وَسنجَولو ، لکه زه چې ماشوم وم ... په ځانګو کې پروت یم او څوک مې کرارکرار ځنګوي - نو ځکه به مې سترګې بیرته سره وره غلې -

*****

سهار شپږ بجې خواته مې له خوبه سترګې خلاسې شوې - دې وخت تېرېن له کوالالمپور څخه دَ یوې ګنټهې په واټن باندې ؤ - راپورته شوم ، دَ ډبې وَ واش روم ته وره غلم ، مخ لاس مې پرېمنځلو او ږیره پنر تېر راتېر کړو - په ډائینګ کار کې مې لا چائې سمې نه وې کړې ، چې تېرېن دَ خپل ټاکلي وخت څخه تش لس منټه په ځنډ ، ګوا لس منټه بالا اووه بجې کوالالمپور رېلوې سټېشن ته وَرسېدو - په انټري کولو کې څه نیمه ګنټهه وَلګېده - چې دَ سټېشن څخه دباندې راوَوتم ،نو لمر ښه بالا راغلی ؤ – پیاده مې یوې خواته مخه وکړه – په دې روډ باندې له ماڅخه پرته بلا ډېرې انجونې او واړه لوی هلکان دَ بېلابېلو سکولونو او کالجونو یونیفارم اغوستي یوې بلې خواته په غټو ګامونو روان ؤ- نیږدې یَو ریسټورېنټ کې کېنېنستم او چائی سره مې څو دانې بسکوټونه وَخوړلو – بیا چې سګرېټ ته مې تلیٖ بلوله ، نو دې وخت زما په ګهړۍ کې دَ دې

Downloaded from: The Digital Library

هېواد په سمه پنځه منټه بالا اتهه بجې وې – ګوا دَ ټاکلي پروګرام په سمه زما او دَ مهُېش وري دَ ديدن تر منځه بس فقط **۵۵** منټه پاته ؤ –

نهه بجو ته لا څو منټه پاته ؤ، چې زه دَ سېنټرل مارکېټ کوالالمپور په غټ ګېټ کې يَو اړخ ته ولاړ وم - شاوخوا مې سترګې غوړَولې او سوچ مې کولو ، چې اوس به راځي ... اوس به راځي ... يَه له دې خوا به راځي ... يَه يَه له هغې خوا به راځي ... بس چې څنګه راغله ، نو لاس په لاس به دواړه مارکېټ ته دننه کېږو ... زه به هغې ته تحفه اخلم او هغه به يې ماته .... هو ، کېداى شي چې په يَو نيږدې رېسټورېنټ کې هم کښېنو ... بيا به لس نيمې بجې خواته ورځخه اجازه اخلم او دا به ضد کوي ، چې هغه هم راسره ائيرپورټ ته ځي - هلته به هغه په ژړا ژړا ما خدائى ته سپاري او زه به ډاډګيرنه وَرکوم ، " ته فکر مه کوه ، زه به هر کله ليکونه درته رالېږم او هغه ټول تصويرونه هم ... کوم چې ما او تا په تېرو ورځو کې په هوټل ګرېنډ کانټينېنټل کې دَ وصال په وخت اخيستي ؤ" - بس دغه رنګه يوې خواته دَ شېخ چلي غوندې په سوچونو کې غرک ترک وم او بلې خواته مې دَګهړۍ ستنې په ډېره چټکۍ باندې دَ لس بجو خواته رواني وې - زړه ماتى به شوم ، خو دَ مهُېش وري هغه پخوانى جنون چې به راپه زړه شو ، نو راتګ به مې يې باوري وګڼلو – مګر ترڅو پورې ؟آخير پاى دا باور هم کرار کرار په مايوسۍ او محرومۍ کې بدل شو - اوس که څه هم نا اُميده شوى وم ، له هغه ځاى مې ښوربدو ته زړه نه کېدو – ما وئيل کېداى شي ، چې راشي ... مګر دا نه راتله، نو نه راغله –

لنډه دا ، چې په ټېکسي کې کښېنستم ... يَو ځل مې دَ مارکېټ وَ ګېټ او شاوخواته سترګې وَ ځغلولې او ډرائيور ته مې وئيل ....

" ائيرپورټ ته درځه "

دلته ټېکسي دَ ائيرپورټ په لور منډه وهله او هلته زه دَ مهُېش وري په سوچونو کې غرک ... کله وايم ، چې کېداى شي ، ډيوټي يې بدله شوې وي ... کله وايم چې کېداى شي، چه هغه لومړي ملاقات کې لا راځخه بېزاره شوې وي - بيا له

Downloaded from: The Digital Library

ځان سره وايم ، يَه داسې کيسه که واى ، نو په لومړي ملاقات کې به يې دَ نن دَ ملاقات دَپاره ضد نه کولو - په دغه رنګه ګډو وډو سوچونو کې زه يولس بجې خواته ائيرپورټ ته وَرسېدم - هلته مې هم تر يَو څه وخته پورې هيله وه چې کېداى شي دَ آخيري سلام دَ پاره راشي – ولې چې خبره خو وه چې زه نن دَ فلاني وخت په فلائټ کې دَ دې له هېواده وَځم – قسمتونه مو سره نه وو شوې، نو ځکه دا نه راغله - او ښه مې په ياد دي چې کله دَ تهائي ائير ويز انټرنېشنل کاؤنټرونه دَ بورډنګ کارډونه وَرکولو دَپاره پرانستل شول ، نو دَ مايوسئ او محرومئ داسې څپه راباندې راغله ، چې نه پوهېدمه ، څه وَکړم او بيا مې کولى هم څه شو؟ ولې چې اوس خو وخت زما له لاسو څخه وتى ؤ –

****

دَ عجيبه غوندې کېفيت سره مخامخ وم .... که مې هر څو ماشوم زړه په ژړا سر ؤ او کرارېدو نه ، خو په ځان پورې خندا هم راتله - ولې چې دَ تعلق په اړه دغه دَ يَو څو ورځو پېښه ، محض يَو اتفاق وو ، نور هيڅ نه ... او داسې پېښې په ژوند کې په هر دويم ګام سړي سره پېښېږي – هرڅه هرڅه ، خو زړه مې په دې ګرَم نه ګڼلو ، چې زړه خو بس زړه دى ... په هرې ښکلا باندې غولېږي او په سينه کې ورته ټوپونه وهي – منم چې وٍيرجن کېفيت عارضي ؤ- لاکن دَ يَو شاعر دپاره ... که نور نه ، دَ شاعرئ کولو سوب په حواله بې معنا نه - نو ځکه مې دَ نه غوښتلو پرته هم خپل دا نظم په زړه باندې بيا بيا راورېدو – که څه هم دغه نظم دوه کاله په خوا په يَو بله موقعه ما په پښين کې په کال ۱۹۹۰ع کې ليکلى وو- خو دې وخت زما دَ کېفيت ، حالت او ختہ شوؤ خيالاتو ترجماني يې کوله – نوځکه زه غواړم، چې هغه نظم دلته نوشته کړم .... داسې نه چې زه خپل لوستونکو ته سهار جواب ده يم ....

Downloaded from: The Digital Library

خوبَولی تعبیر

ستا په لیدو راته زړه وَوئیل
هېر زړیه شوقه !
په فرېبي نظر دَ سترګو
غُولېدلیه شوقه !
دا ملاقات هم دَ خوبونو یوه برخه بوله
ځکه چې دا څېره ... هغه څېره وه ... بله نه وه ،
چا ، چې دا ستا قلم په تورو باندې وَژغوئ
چا ، چې په ځان پسې په روغ ځان لېونی کړلې ته
که یَه ، ته وائې ...
چې دا خوب نه ؤ
تعبیر ؤ دَ خوب ،
نو دا ښائیست دَ جنیٔ نه
دَ یَو پریٔ کېدی شي
او په دې ته هم ښه خبر یې لېونیه شوقه !
چې ښاپېریانې خو اکثره
په خوبو کې راځي

(شوق)

Downloaded from: The Digital Library

دَ تهائیانو په کرانګ تهیپ کې

تاثراتي لنډیز...

"که څوک انسان تر ځناوره هم په بد او لړلې حال کې لیدل غواړي، نو هغه دې په خپل ژوند کې یَو ځل خامخا تهائي لېنډ ته په چکر شي ... خپله به یې په سترګو وَویني ، چې دغه دَ عظمت په جامه کې پټ انسان چې کله خپلې مخې ته ایله کړلی شي ، نو څومره په اخلاقي توګه وَلو بړې.....؟ خبره دا نه ده ، چې ګوندې دَ دې هېواد خلګ په ښو او بدو نه پوهېږي - بلکې زه فکر کوم چې هرڅه دلته له کسته کېږي - څوک یې کوي ؟... څله یې کوي ؟ او دَ چا په ضد یې کوي ؟ دَ دې خبرو ځوابونه به هغه وخت مخې ته راشي ، چې کله دغه تهائي هېواد دَ نیمې نړۍ دَ خلګو دَ پاره دَ مرګ دَ فرښتې پرته دَ اول یا دویم بادار حېثیت وَمومي"

(شوق)

؟

پتایا او تر بنکاکه
تر آئي لېنډه دَ کورال ما
کومه پېغله
تهائي پېغله
په ښو کې وَ پئیله
خو ، خبر نه یم چې څله ؟
چې یې څُله څُلې له راوړله
ما به شاته ځینې ټوپ کړو
په څلورو به وَځغاستم

Downloaded from: The Digital Library

دا به هم وَ روژد ېدله
راپسې به ګرځېدله ....
پټ پُټانې به شروع شو ،
زه دَ مخه ، دا تر شا شا
لکه روګې ، رُوح مې اخلي
پُټېدمه .... وېرېدمه
کله یَو ّ بار ّ
کله بل ّ بار ّ
خو ، نه زه ترې ورنه پټ شوم
اړونه دا ترې شوه پاته

(شوق / پټایا بیچ - تهائي لېنډ / ۱۹۹۲ع)

دَ جنورۍ په ۲۷ مه نېټه کال ۱۹۹۲ع کې چې ، څنګه په سبانګ ائیرپورټ کوالالمپور کې دَ تهائي ائیر وېز انټرنېشنل TG 416 کاؤنټرونه بنکاک ته تلونکو مسافرانو دپاره خلاس شو ، زه هم په لائن کې تر ټولو ورسته وَدرېدم - یوې خواته که زه دَ لائن سره سره مخته روان وم ، نو بلې خواته دَ سهېلي لمرختیځې ایشیاء له زړه څخه کرار کرار وتمه هم ، او شاته پرېیښې یادونه وار په وار راباندې غمېدو هم – نو ځکه مې دَ شاوخوا چاپېر په ورستي ځل په مزغو کې ثبت کولو هڅه کوله - هرچا او هر څه ته مې ډېر په ژوَر نظر کتلو او بیا هغه وخت هم راغلو ، چې ما خپل پاسپورټ او ټکټ له ملائیشیا څخه دَ وتو دپاره په کاؤنټر ناستې ّ ملې ّ پېغلې ته وړاندې کړو - انجلۍ یَو ځل ماته وَکتو او بیا یې په پاسپورټ باندې دَ خروج ټاپه وَلګوله او بورډنګ کارډ یې سره دَ ټکټه زما په پاسپورټ ږدلو په وخت وَ وئیل ...

Downloaded from: The Digital Library

" ته دَ څه دپاره روان يې ؟"
" په چکر باندې ځم"
ما ورته په عاجزۍ ځواب ورکړو ، له دې سره وخت لکه چې ډېر وو او يا زه آخيري مسافر وم ، چې راسره په ټوکو شوه ...
"زړه دې لکه چې دلته نه ولګېدو ، چې دومره ژر روان يې او هغه هم بنکاک ته ..."
او بيا يې ځان سره نيږدې دې بلې کاؤنټر وَ انجلۍ ته په خندا خندا کې وَوئيل ...
" په بنکاک کې داسې څه دي ، چې هر ځوان ورته روان دی ؟"
هغې بلې هم وَخندلو او وئيل يې ...
" په بنکاک کې نو... نور څه دي.... بې دَ لېډي... لېډي"
او بيا دواړو په يوه صلاح کلک وَخندلو ... لازمې خبره ده، چې ما به هم ورسره غاښونه سپين کړي وي او په ځواب کې مې لږ غوندې په اړامه انداز کې ژغ ورباندې وکړو ...
" يَه داسې خبره نه ده ، دا لېډي.... لېډي خو دلته هم شته او ولې ته نه يې لېډي مخامخ ناستې انجلۍ خواته چې مې اشاره کولو په وخت دا سې وَوئيل، نو دَ نېږدې کاؤنټر هغې انجلۍ زما دَ خبرې په ځواب کې داسې په شرارت وَوئيل ...
" ستا دا لېډي که خوښېږي ، نو پاته شه دلته ... دا به واده درسره وکړي"
او کټ کټ يې وَ خندلو او بيا چې زه مخته تېرېدمه ، نو داسې څوکه غوندې مې په لغازي موسکا کې ورته وَ وئيل ....
" دَ زامنو پلار يم ... وايه څه دې خوښه ده؟" او په خندا ورڅخه تېر شوم –زما په دې شرارت دواړو وَخندل او تر ډېره يې راپسې نارې وهلې ..
" اېډز .... بنکاک ... اېډز "
*****
اوس بيا زه وم ، چې په جهاز کې ناست ، تهائي هېواد ته روان وم - هرڅو چې به مې سوچونه يوې بلې خواته اړَولو هڅه کوله ، نو بيرته به مې مزغو ته هغه توره بلا راننه وته ، چا ، چې دَ نړۍ زياتره خلګ.. يا خو وَخوړل او يا يې له ډېرې ويرې

Downloaded from: The Digital Library

څخه دَ یو بل له ملاقاته څخه وګرځولو - زه ملامت نه وم، دَ دې ځای دَ ابېز په باب مې دومر لوستلي او اورېدلي وو ، چې اوس راته تهائي لېند دَ انسانانو نه ، بلکې دَ اژدهاګانو، لېوانو، مارانو او سړي خورو ځنګل محسوسېدو - نور خو نور ... وایم ، چې دَ تهائي جهاز ائیر هوستېسه له څنګه څخه تېرېده ، نو ځان به مې ورڅخه راټول غوندې کړو .... هو، ما ګڼل ، چې چرته دَ هغې په لمس هغه توره بلا را څرمه نه شي - ګوره چې دا ویره مې څنګه یَو دم زړه ته راننوتې وه؟ ګنې له ملائیشیا څخه چې راتلم ، نو داسې هیڅ خبره نه وه - کېدلی شي ، چې دَ ائیرپورټ دَ هغو مستو انجونو ټوکې مې په رښتیا را اړولې وي - بس په داسې رنګه ګډو وډو وسوسو او واهمونو کې دَ بنکاک په ائیرپورټ باندې له جهازه کښته شوم - ښه مې په یاد دي ، چې دَ ختېه شوي طبعیت له سوبه مې داسې وَسنجَوله ، لکه زه چې دې وخت په مځکه نه، بلکې دَ یوَ لوی اژدها په خُله کې راکښته شوی وم –

دَ بنکاک ائیرپورټ په هره معنا غټ، ښائیسته او خوش رنګه وو – حال دا وو ، چې پنځه یا لس منټه ورسته یا خو یَو جهاز الوتو یا کښېنستو - قسم قسم مخلوق دَ خدائی په کې ګرځېدو - دلته مې زړه څه په ځای شو او خیال مې کولو ، چې داسې کیسه به نه وي ، لکه چې خلګ په دې هېواد پسې ژغېږي - ګنې په دومره زیات شمېر به دا خلګ دَ لرې لرې څخه ورته نه راتلو- او په تېره هغه سره سپین خلګ ، چې دَ ښه صحت له سوبه یې اوسطاً عمر هم له ټولې نړۍ څخه زیات دی او له هر رقم ناروغۍ څخه نه یوازې خلاس بلکې ځان ژغوري هم - خبر، چې له ائیر پورټ څخه څنګه دباندې را وَوتم، نو یَو دوه درځنه ټېکسي ډرائیوران داسې راباندې مات شولو، لکه زه چې دې وخت هغه یوازېنی مسافر وم په دې ائیرپورټ کې ... ایله یې جامې راباندې نه کړې څیرې –ولې چې هر چا دَ ځان په لور کښَولم – خو زه له هیڅ یَو چا سره هم نه شوم ست او دَ ائیرپورټ ټېکسي ستېند آفس ته مې ځان وَرسَولو- یَو ټېکسي مې کرایه کړو او دَ بنکاک دَ بازار په خوا مې مخه وکړه -

Downloaded from: The Digital Library

دلته په سړکونو ډېر زيات ټرېفک وو ... دومره زيات ، چې ګاډی به هر پنځلس يا شل منټه ورسته درېدله – ډرائيورتر ډېره په پټه څُله خپله ګاډی چلوَله ... خو ، يَو وخت يې راباندې ژغ وکړو ...

"سر ! تاسو کوم هوټل ته ځئ ... ګران او که ارزان"

ما ورته وئيل ...

" يَه ډېر ګران نه ... بس داسې برابر غوندې هوټل ته مې بوځه"

ما به لا اوس نور څه ورته وئيلو چې ده يَو البم رامخته کړو ... په البم کې دَ ډؤل ډؤل انجونو تصويرونه لګېدلې وو - بدن مې بڑَې وَنيولو او البم مې بيرته ورکړو - زما په داسې بې رُخی که څه هم هغه پوهې شوی وو خو دَ هرڅه پرته يې هم لا بيا بيا لېږي لېږي ، مساج مساج رنګه خبرې راته تکرارَولې – ما ورسره هيڅ نه منلو او نه زه لېوني سپي خوړلی وم چې به مې ورسره منلو - چې کله ډرائيور مايوسه شو ، نو يې په ډېر هنر خبره په بله واړَوله او راته وائي ...

"که ته سبا ستټي ټوؤر کول غواړې. نو دَ درستې ورځې په کرايه راسره جوړ شه"

ما وئيل ...

" دا دې نو اوس دَ کار خبره وکړه ... وايه څو به اخلې ؟ "

"دولس سوه بهاته "

ده وئيل ... او بيا دَ څه بارګېننګ کولو ورسته راسره په زر بهاته ست شو - او دوې ګنټې ورسته ، ګوا ماځيګري خواته يې په هوټل ليپرټي کې کښته کړم ، راسره کاؤنټر ته لاړو او په څلور سوه بهاته يې راته خوُنه وَنيوله – او بيا دَ سهار دَ نهو بجو دَ راتګ په قول رُخصت شو –

خوُنه مې دَ هوټل په دريم پوړ باندې وه ... دومره غټه او داسې جوړه وه ، چې يوازې ځان راته په کې بد ښکاره شو - لاکن بيا چې به مې بلا دَ مزغو دروازه راوَټکوله ، نو غوړو ته به مې لاسونه يوړو او کليمې به مې په ځان چُوف کړې - په سړو اوبو وَ لمبېدم او په ټېلي فون مې دَ چائی آرډر ورکړو – دَ تنهائی غم غلطولو دپاره په دې کوټه کې يوې بلې خواته ګرځېدم او چې يَو وخت مې دَ

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

کهړکۍ پرده لرې کړه ، نو څه ګورم، لاندې سوئمنګ پول دی او تر نیم درځن زیات نرینه او ښځې یا خو په کې لمبېدلې او یا په اوږدو سپینو پټه دارو چوکیانو پرتې وې - یَو وار مې دې زړه لا راته وَوئیلو، چې ورکښته شم ، څه دَ لمبېدو شوق په ځای کړم - مګر بیا راته خپله ایکړې دَ شوق په لاره کې خنډ شوه - ما لا دَ کهړکۍ له شیشو دباندې کتلو، چې دَ خونې دروازه خلاسه شوه ... یَو تهائې ځوان چائی راخیستې وې ، دَ چائی لوښې یې په مېز کښېښوَلو ، شاوخواته یې په خونې کې وکتلو او بیا یې په حېرت راڅخه پوښتنه وکړه ...
˝ایکړ یې .... دوست نه لرې ...؟˝
ما وئیل ...
˝ یَه ... ولې ، خېر خو دی چې پوښتنه دې وکړه ؟˝
اوس ګوره چې زما لهجه سخته وه او که زما ایکړې یې په مزغو بار شوه ، چې هغه ځوان یَو دم له خونې څخه وَوتو –
دَ چائی څیښلو ورسته مې دَ بې ریموټه غټې ټې وي په چېنلانو باندې ګوتې وهلې ، چې دَ چائی لوښې وړلو دپاره خلافٍ توقع یوه ښکلې او ډېره خوُرې شان تهائې پېغله په کوټې رادننه شوه - یَو ځلً مې زړه ته دا خبره راغله چې دَ دې خلګو لکه چې په ما دا ایکړې نه پیرزؤ کېږي - خېر ، هغې انجلۍ یوې خواته دَ چائی لوښې ټولوَلو ، نو بل خوا یې ما ته په وار وار داسې په مینه او معنې خېزه یعنې په موسکنې شرارت راته کتلو لکه زه چې یې له ورکو غوښتم او دغه یم چې پیدا یې کړم - ما ورڅخه اخلاقاً پوُښتنه وکړه ...
˝په دې هوټل کې کار کوې ؟˝
هغه یو وار وَموسېده او بیا په ماته ګوډه انګلسۍ کې راته وَوئیل ...
˝هو ، په دې هوټل کې کار کوم، لاکن دَ روم سروس کار نه ...˝
دَ دې په داسې خبره مې زړه ته رالوېدلی شک په یقین بدل شو - او پُوهی شوم چې هغه څه غواړي ، خو دَ هغې دَ داسې اشارتې سَت باوجود مې هم خپلو خوائشاتو مخته ماته نه وَمنله ... ولې چې دا انجلۍ که څه هم دَ سترګو وړاندې

(c) retained from: The Digital Library / Downloaded from: The Digital Library

راته ډېره ښه او ښائيسته برېښېده ، خو همت مې ځکه نه شو کولې چې خبره بيا تر منځه دَ مرګ او ژوند راغلې وه او ما نه غوښتلو ، چې بې وخته مې دَ ابېز بلا وَ خوُري - ځکه چې څنګه څنګه دې تلکې راته درَولې، هغسې زه ورڅخه وار په وار ذهني طور ليري کېدم - آحير پائی چې ويرې راباندې بېخي زور وَ کړو ، نو لاسونه مې ورته جوړه وَنيولو ... لا به مې اوس ورڅخه بخښنه غوښته، چې هغې هم زما په رنګه خپل لاسونه جوړه ونيوَلو او په موسکا دوه قدمه داسې رامخته شوه، لکه ما چې دَ بخښنې په ځای ورته بلنه وَرکړې وي او راته په تهائي ژبه کې وائي ...
" Kop Khum Krap "
چې مطلب يې شايد دَ " مننې وئيلو " وَتو- ولې چې دغسې توري په جوړه نيولو لاسونو باندې ما دَ تهائي ائير وېز په دروازه کې ولاړو ائيرهوستېسانوله خلو څخه دَ سوارليانو وَ جهاز ته دَ ورختلو او کوُزېدلو په دواړو موقعو کې دَ " Sawatdee " ياني" هيلو" او " ښه راغلې" رنګه تهائي توري سره ګنډلې اورېدلي ؤ - نو ځکه راته دَ خپلې تېروتنې احساس وَشو او ژر مې لاسونه لاندې وَځنوَلو او له خُلې مې دَ " سوري ... سوري" تکرار څه شروع شو ، چې دَ هغې تهائي پېغلې له څېرې څخه موسکا يَو دم وَ تښتېده - او په تندي کې يې دَ کرکې دَ تروؤ نرئيو ګوُنځو سره دَ زړه ماتې خاموش اظهار غاړه غړی، کولو سم دستي زما له خونې په غټو ګامونو دباندې وَوته - اوس که يوې خواته مې دَ خدائی شکر ادا کولو ، نو بلې خواته مې په خپلې دې نادانسته غلطۍ خندلو هم -

*****

دا لومړۍ شپه مې دَ خوب څخه پرته په ټېلې ويڅن کې دَ تهائي ژبو او يو نيم انګلسۍ ژبې چېنلونو کتو يا دَ تهائي ائير وېز دَ يوې معلوماتي کتابچې " اې ګائيډ فار ټؤرسټ" لوستلو او څه څه په ګډو وډو خوبونو ليدلو کې تېره کړه -
تهائي لېنډ ، دَ سهېلي ايشياء په ۷۲ صوبو باندې اړه لرونکی يَو داسې هېواد دی چې په کې دَ کال ۱۹۹۲ع دَ سرکاري شمېرې له رُويه ۵۰ مليونه خلګ مېښته

Downloaded from: The Digital Library

دي - په کوم کې چې **۹۵** فیصده دَ بُدها منونکې، **۹**.۳ فیصده مسلمانان ،**۵**. فیصده کرسچن او **۲**. فیصده نور و مذهبونو څخه اړه لري - دلته درجه حرارت سرکال له C" **۱۹** څخه C" **۳۸** پورې وي - مطلب دا ، چې هلته خو نه دَ جېکب آباد غوندې ګرمي راځي او نه دَ ګلګت او دَ کوئټه غوندې یخ ... دَ براعظم دغه هېواد دَ چیني او هندي ژواکونو تر اثر دلاندې پاته شوی دی - دَ تهائي ژواک ښوؤنه که یوې خواته دَ تهائي طرز کلاسیکل پېنټنګز ، لرغوني آثار، دَ بُدها او ډربېګون په خپل خپل غوره ډؤل جوړو بُتانو کې کېږي ، نو بلې خواته یې رواجونه ، بېل بېل اړخیزه تړون ، کشت کرونده ، خوراک څیښاک ، څُوئیونو او ناسته پاسته هم دَ ژواک ښوؤنه په ښه ډؤل کوي -

تهائي ژبه دَ دُنیا دَ نورو ژبو څخه په دې خبره ځانګړي ګڼلی شي ... چې دَ دې ژبې هر توری یَو سېلابیزه Mono Syllabic دی - او بیا یَو توری که په پنځه آوازونو کې وَ وئیلی شي - نو دَ هر (Tone) سره ادا شوی توری بېلې بېلې معناګانې یا مطالب لري - لکه په غټ یا اوچت ژغ کې "Suea" وَ وئیلی شي ، نو مطلب یې دَ زمري وَ ګرځي ... خو که دغه توری په کښته یا واړه ژغ کې له څُلې څخه وَ ایستلی شي ، نو معنا یې دَ تېرې یا غالۍ شي او بیا هم دغه پورتنی توری په بېخي څوکه او پُس پُسي کې له څُلې راوَځي، نو معنا یې دَ جامې خبرې -

*****

دَ سهار چائی څیښلو (ناری کولو) او دَ ضروري تیاري ورسته مې بېګ په اوږه راوَځښوَلو او په پروني نیول شوي ټېکسي کې دَ بنکاک ښار ، چې ورته په تهائي ژبه کې Krungthep یعنې "دَ فرښتو ښار" هم وئیل کېږي ، دَ سېل کولو په نیت روان شوم - ټېکسي په بېلابېلو لارو یَو ګنټهه ورسته "ګولډن بُدها ټېمپل" نامي ځای ته وَ رسېدو - دلته هرې خواته ژېړې ګوُمبتې ولاړې وې او بې شمېره لوی واړه او دَ پخوانۍ زمانې جوړ دَ بُدها بُتان نه یوازې دَ نمائیش دپاره ، بلکې دَ هغوئ په وړاندې دَ عبادت دپاره هم ایښول شوي ؤ - دَ ډرائیور Noi

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

له خلې پته راته ولګېده ،چې ژېړ رنګ دَ هغوئ مذهبي رنګ دی - خاص خبره مې په دې غټ ټېمپل کې دا وَلیدله ، چې تهائیان دَ نورو خاورو یا کاڼو څخه جوړو بُتانو په مقابله کې دَ سرو زرو څخه جوړ بُدها مجسمې ته په دومره ګڼ شمېر او داسې په احترام درېدو، چې زړه ته یَو دم دا خبره راغله ... چې خود لکه ... دَ هغوئ په عبادت کې چې دَ ژېړو زرو دخل وي - دَ غېر ملکیانو پرته ، په ژېړو جامو کې پټ سرخریلي دَ بُدها دَ لارې طالبان یوې بلې خواته ګرځېدو- دَ شرافت او دَ ښه والي یې دا حال ؤ ، چې په هیڅا یې کار نه درلودلو او هر کس خپل سېل یا عبادت کولو ته آزاد ؤ - دَ ټېمپل دننه دَ تصویر اخیستلو او له څپلئیو یا چوَ ټو سره راتللو باندې پابندي وه - چې دَ بُدها له ټېمپل څخه دباندې راوَوتم، نو راسره مل ډرائیور "نوي" څخه مې پُوښتنه وکړه ، چې ...

" دَ بُدها په حقله دې څه خیال دی ؟ "

ده یَو وار ماته په معني خېزه نظر وکتلو، نو یې راته وئیل ، چې ...

"بُدها زمونږ (نعوذوبالله) خدائی دی ... هغه مونږ ته رزق راکوي او دا دَنیا یې جوړه کړې ده "

بیا یې مخته وئیل ، چې ...

" ما هم یولس میاشتې دَ بُدها په یَو ټېمپل کې ملنګي او طالبي کړې ده "

بس دومره وئیلو ورسته داسې چپ پاته شو، لکه له دې پرته ورسره دَ خپل لاسي جوړ خدائی په باب معلومات نه ؤ ، او نه یې ما سره خبره څېړله - ولې چې دَ تهائي لېنډ په قانون کې دا خبره په واضحه ټکو کې نوښته کړل شوې ده ، چې ...

" دَ بُدها، شهنشاه او ملکه تهائي لېنډ په شان کې هر قسم زباني، عملي ګستاخي نه یوازې لوی جُرم دی بلکې تهائي خلګ یې نه برداشتَوي ... "

نو ځکه ما نه غوښتلو، چې دَ بُدها په باب له چا څخه ښه یا بده پُوښتنه وکړم ....

Downloaded from: The Digital Library

خبر ، ټېکسي يَو ځل بيا دَ بنکاک په روډونو باندې مخته روان ؤ او ډرائيور " نوي " زما دَ دې پوښتنې په ځواب کې ، چې (دا ښځې په روډونو دومره په زيات شمېر څله ګرځي ؟) ... نو ده وئيل چې...

" دَ تهائي لېنډ ښځې تر نرانو زيات کار کوي او ډېرې پيسې ګټي - ګوا دَ ښار درست سپک کارونه لکه دوکانونه چلوَل او په سپل ځائيونو کې خلګو ته تفريح ورکولو کې دوئی ډېر لاس لري "

مطلب دا ، چې که څه هم مسټر نوي په ښکاره خبره نه کوله، خو زما مزغو ته دا خبره بيا بيا راتله ، چې دَ ګټې کولو پرته دَ تهائي ښځې دَ سپلانيانو زړونه ټکورَولو دپاره دَ هغوئ سره په هوټلانو کې اوسېده هم په خوښه او په نره کوي- دغه خبره مې په دې په زړه کې رادننه شوه ، چې دلته په دې ښار کې مې مسافران بې دَ تهائي چاکلېټي انجونو دَ ملګرتيا چرته هم وَ نه ليدو ... او بيا دَ تهائي هېواد قانون هم وائي ، چې

" تهائي ښځې ته بې دَ هغې دَ خوښې لاس وَر وړل نه يوازې اخلاقي بلکه قانوني جُرم هم دی "

ګوا دَ دې خبرې څخه مراد ، دلته په خوښه هر څه هر څه جائز دي –

هو ، دا او داسې نورې خبرې زما او دَ ډرائيور تر منځه کېدلې لګيا وې او سوچونو وهلو ، کې يَو وخت مسټر نوي ګاډی دَ Vimanmek Mansion نامي ځای سره وَدروله - دا ښائيسته ژېړه ماڼۍ چې په چيني طرز جوړه وه او دَ بام نرۍ څوکو يې له آسمان سره خبرې کولې - دَ ډرائيور نوي په قول دا دَ خپل طرز جوړه عالي شانه تاريخي ماڼۍ په کال ۱۹۰۱ع کې باچا Chulatong Korn جوړه کړې وه او په کې له خپلې شاهي کورنۍ سره اوسېدو - اوس دغه ماڼۍ دَ پخوانۍ نخښې په توګه نمائش دپاره خلاسه ساتل شوې ده - دَ دې ماڼۍ عکس په اوبو کې ځکه ښکاره کېدو ، چې مخنۍ اوږده او لويه برانډه يې په شنو ډم اوبو کې ولاړه وه -

Downloaded from: The Digital Library

څه وخت ورسته ګاډی د Wat Chetuphon نامي ټېمپل سره ودرېده - زه او مسټر نوي دواړه په لوڅو پښو ور دننه ورغلو - دلته هم هر لور د بُدها رقم رقم جوړ بُتان پراته ؤ - حريان په دې خبره شوم چې د بُدها د څېرې کړه وړه او په خاص توګه سترګې او پوزه يې څه څه تهائي نسل ته مونېدلي ؤ - او داسې برېښېدو لکه بُدها چې په تهائي لېنډ کې پيدا شوی وي ... که څه هم تاريخ وائي چې د شهزاده سُدهارتا ، ګوا ماتما بُت (بُدها) زوکړه د نېپال په لومبيني نامي ځاى کې شوې وه – دلته يو ځای په تختی باندې نوشته ؤ، چې بُدها له حضرت عيسى عليه السلام څخه ۵۴۳ کاله د مخه تېر شوی ؤ - دائی چې د ۳۵ کالو شو، نو د ولايت مرتبه يې پيدا کړه او له ځنګل څخه يې د انساني آباديانو په لورې مخه وکړه - او بيا يې ۴۵ کاله د خپل دين تبليغ وکړو - ګوا په اتيايم کال ده د خپل عُمر او ژوند رسی وشلوله -

يو بل ځاى په دې ټېمپل کې د بُدها کومه مجسمه پرته وه ... هلته يې د بالا و شاته د مارانو څو سرونه هم جوړ کړي ؤ ... داسې ښکاره کېدو لکه مارانو چې بُدها په قبضه کې اخيستی وي او يا يې دُښمنان وي او د چيچلو د پاره ورباندې حمله آور وي - لاکن داسې خبره نه وه، بلکې د تهائيانو له قوله دا سرونه د مارانو د باچا "ناګا" سرونه دي ، کوم چې يو وخت بُدها په پټه چيچلی هم ؤ او بيا داسې هم وئيل کېږي چې د ناګا د دې وراني پېښې ورسته په بُدها باندې ايمان راوړی ؤ - نو ځکه خو ناګا خپل پاته ژوندون د بُدها د سر ساتنې په چوپړ کې تېر کړی ؤ - چې څنګه له دې ټېمبل څخه دباندې راووتم، نو په مزغو کې مې دا خبره وه، ګوا دلته د بُدها بُتان شته ... نو د هغه منونکې هم - څه وجه ده، چې د افغانستان په باميان نامي زرغونې درې او يا ورسره ورته هزارجات کې د دې مذهب منونکې څله نه شته ؟ چرته چې ۵۳ ميټره غټ بُدها کم او زيات څه يو نيم سله کاله وړاندې د يو غره له پاڼ څخه تراشل شوی دی ، وجود لري –

له دې بُدها ټېمپل څخه چې ګاډی مختته تېره شوه ، نو مې له مسټر نوي څخه پوښنته وکړه چې ،

Downloaded from: The Digital Library

" ته اوس مهرباني وکړه، دَ بُډها له بُتانو څخه پرته هم څه راته ښکاره کړه، چې دَ کتو وَړ وي"

که مې څه هم نه ورته نه وئيل غوښتلو ، خو مطلب مې دا وو، چې چرته مې په ايمان کې فرق نه شي را .... خو بيا هم دَ هغه يې کور ودان چې راته وَموسېدو او وئيل يې...

" دې وخت موږ دَ روز ګارډن په خوا روان يُو - دا دَ خپل نوعيت نه يوازې ښائيسته او دَ سېل ځاى دى بلکې دې ځاى ته له لرې لرې هېوادونو څخه سېلانيان هم ډېر په شوق راځي"

خبر ، څه وخت ورسته موږ دَ روز ګارډن نامي پارک يا ځاى ته دَ ننوَتلو دپاره ټکټونه اخيستو ... دا زرغونه او ښائيسته علاقه په ۲۰ ايکړه مځکه باندې جوړه، ځو اړخيزه سېل ځاى ؤ - دلته دَ تهائي طرز کليوال چاپېر پرته تهائي رواجي رقصونه، لوبې او رقم رقم مېلې او تماشې نه يوازې دَ کتو وَړ دي بلکې ستر‌ګې هم ورباندې خوږې کېدلى شي - دَ تهائي پېغلوله خوا دَ تهائي ژواک ښودنې مې تر ډېره پورې وکتلې - دلته به دې لوبو کې دَ ښځو او نرينه آرټسټانو دَ رنګينو جامو څخه ها غه دَ برايه دَ لوستلي کتاب خبره نوره پخېدله ، چې دلته ګونډې دَ چيني او انډين ژوند ژواک زيات اثرات دي - دَ واده دَ رواجونو دَ ډرامه ګۍ (تمثيلي لوبه) ښکاره کولو په وخت په سټېج باندې يَو تهائي ځوان وئيلو ، چې ...

" په تهائي واده کې دَ ۱۰۸ خواړو اهتمام دَ هلک دَ کورنۍ دَ خوا دَ ناوکۍ او ورابانو ته دومره ضروري خبره ده ... چې که دَ ټاکل شوي شمېر څخه څه خواړه کم وي ، نو دا خبره ممکن کېدلى شي چې واده سر ته نه ورَسېږي"

نو دې خبرې دا څرګنده کړه، چې په واده کې ولور وي او که جهېز او يا ۱۰۸ خوراکي شيانو غوښتنه .... واده هرې خواته په نړۍ کې نن سبا دَ کور ودانۍ / ورانۍ رواجي لار ليکه وي ... دَ تهائي ژواک ښوؤنې پرته دلته مې دَ فيلانو فُټبال لوبه هم څه وکتله -

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

بیا چې مخته تلو ، نو ډرائیور راته وئیلو ، چې ...

˝ اوس دي کروکوډائل ته بوځم ˝

ده به لا نوره خبره مخته وړله ، چې ما ورته وئیلو ...

˝ مسټر نوي .. ! ایله کوه یې ، ماشوم خو نه یم ... بل داسې زړه راکښونکې ځایونو ته مې بوځه پلیز ˝

ده شاته راوَکتل او وئیل یې ...

˝ نو بیا دې (Floating Market) ته یُو سم ، هلته هم سېلانیان ډېر ځي ˝

ورسره مې دا خبره خوښه کړه او ګاډی د سمندر په لور مخه وکړه .... یَو وخت ګاډی دَ سمندر له غاړې څخه رادې خواته وَدرېده -

نوي وئیلو ....

˝ هغه دَ سمندر په مابین کې دَ وړو وړو نرئیېو کشتیانو ، چې دَ یوې غټې کشتۍ په مثال دَ سبزیانو ، غوښو او رقم رقم شیانو مارکېټ ښکاري ... فلوټنګ مارکېټ بلل کېږي ... که تاسو وَغواړئ ، نو ورته په چکر تلئ شئ ˝

او ما هم هغسې وکړه ، څنګه چې ده راته وئیلي ؤ - فلوټنګ مارکېټ (لامبوزن مارکېټ) یوه وړه شان دُنیا وه ، چې کشتیانې په سلګونو شمېر دَ رقم رقم سوداګانو دَ خرڅوَلو راخرڅوَلو ذریعه دَ زړ‌خوښیانو تر هانده ګرځېدلې وې او دَ کشتیانو دَ چپوګانو وهلو سره سره په زیات شمېر ښځینه دوکاندارانو خپلې خپلې سوداګانې دَ خوږو موسکاګانو سره تړلې خرڅوَلې - ما هم په کې ځان دَ هغې چاپېریال برخه کړو او دَ روحاني تسکین تر هانده مې خوندونه لُوټلو د پاره لستونې پورته کړي وه - نو ځکه خو یَو ځای راته یوې چټې تهائي پېغلې په ماته ګوډه تهائي وزمه انګلسۍ کې وئیلو ...

˝ که تا ته دَ ګائیډ ضرورت وي ، نو زه به درسره ملګري وکړم ؟ ټول بنکاک به درته ښکاره کړم ˝

لومړی خو مې ورته یَه کړو ، لاکن دې چې راته دَ خواست تر هانده بیا بیا خواست وکړو ، نو په پنځه سوه بهات کې مې خبره خلاسه کړه ... انجلۍ ګائیډ

Downloaded from: The Digital Library

څه وه ، ښځې ژر بیا لاس په لاس راسره روانه وه او دَ سترګو تر ګُونجویې لا جلا ټکې راباندې غورځولې ... دا ښه راباندي لګېده او که بده، خبر نه یم، لاکن وېرېدمه نه ورځخه، ګوره، چې څله ؟
اوس په ټېکسي کې زما او دَ ډرائیور ځخه پرته Lek (لیک) نامي تهائي پېغله هم ناسته وه - داسې ژغېدله ، لکه مورِ چې دَ ډېري مودې راهسې یَو بل پېژنو ، یَو ځای دغه پېغله وائي ...
" دا سخو وت روږ دی "
" ته سخووت ایله کوه ... بس دا راته وَوایه ، چې تهائي نران څه کوي، چې هر لورې ته ښځې ښکاري او ټول کارونه یې لاس ته کړي دي؟"
ګوره چې په ګائیډ پېغلې لیک باندې دا خبره ولې بده وَلګېده .. که څه هم هر لور انجونې او ښځې پرېښېدې او که څه بل غم ؤ ، چې هغې راته په سترګو کې سترګې په ډېرې سنجیدګۍ را واچوَلې او دَ ځواب راکولو په ځای یې راځخه پوښتنه بیا کړه ...
" ولې ستاسو په هېواد کې ښځې کارونه ده کوي؟"
ما به لا ځواب ورکولو، چې هغې پېغلې لیک دَ خپلو نرانو په باب څُله خلاسه کړه ...
" نشیان ... جواریان ... ظالمان... ځناوران دي دا زمورِ نران... نور هیڅ نه "
غرض دا ، چې بیا یې څه په څُلې ورتلو ... نبغ په نبغه یې وئیلو ، مګر زه حریان په دې وم، چې مسټر نوي ډرائیور چې نر ؤ ، دَ هغې خبرې اورېدلې او په څُله یې لاس ایښی ؤ - هو، داسې برېښېدو ، لکه هغه انجلۍ چې رښتیا وایي - زه هم نر وم، خو په دې غلی وم، چې دَ هغې انجلۍ په پُرهارونو باندې مې مالګې دوړَولي وې - هغې انجلۍ چې ځان ښه ستړی کړو ، نو داسې په ماته څُله باندې پُوښتنه ورځخه وکړو ...
" دې مورِ په کومه روان یُو ؟ "

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه لکه چي زما په دیغیت پوهی شوه ، چي دَ څواب راکولو دَ مخه ډرائیور نوي ته په خپله تهائي ژبه کي ګډه شوه ... دَ ښه ډېر (((مین مین مین ... میاؤن میاؤن میاؤن))) کولو ورسته LEK په دروغجنې موسکا کي راته وئیل ...

" هي مېن Weekend Market دَ کتلو ځای دی ... بس په یَو څو منټو کي به ورته وَرسېږو "

*****

رښتیا خبره دا وه ، چي دغه Weekend Market نه یوازې دَ بنکاک په غټو مارکیټونو کي یَو مارکیټ ؤ بلکي له لاند ښني پوړ څخه تر آخیري پورتني پوړه پوري دَ ښائیسته دوکانونو او رقم رقم زړخوښیانو په اړه ځانګړی هم ؤ - دَ نورو مارکیټونو په ډوَل دلته هم درست کاروبار تهائي چټو پېغلو په خپلو لاسونو کي اخیستی ؤ- په پوړ تر سلو څه زیات دوکانونه داسي جوړ ؤ ، چي نه یې دېوالونه درلودلو ، نه یې دروازي وې او نه ځان ځانته بېل بامونه ... بس هر پوړ په یوه ستر هال باندي اړه درلوله او په دې غټ هال کي دَ هر یَو دوکان ځای ټاکنه دَ لرګیانو په ښائیستو دړو یا دَ سپینو اوسپنو په سلاخونو ، دَ فائیبر په رنګینو شیشو او دَ ایلومینئیم په ښائیسته شیټونو شوې وه - له یَو لوړ ځای څخه په دغو غټو پوړونو کي په سلګونو جوړ واړه واړه دوکانونه په یوه نظر کي په آسانه ممکن کېدو - دَ هر یوه دوکان ځان ځانته دَ کارکونکو انجونو دپاره ښائسته یونیفارم ؤ - دلته دَ ژوند هر څه هرڅه خرڅېدلو - ګائیډ پېغلي لیک زه دَ ماشوم غوندي تر لاس نیولی وم او دَ دې بې مثاله مارکیټ په هر پوړ کي او کونې کونې کي دَ ګرځولو ورسته زه دَ یَو ګارمینټس په دوکان تم کړم او ځانته یې یو سوئمنګ کاستیوم خوښ کړو او بِل یې رامخته کولو سره سم راته په ډېره بېباکه انداز وائي ...

" ورکړه پیسي "

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

ما څه کولی شو ... بس پیسې مې ادا کړې - ولې چې دَ هغې په داسې سپین سترګې باندې ډېر خشم هم راغلو ... خو په زړه مې کانی کښېښوَلو او ورته وَ مې وئیلو ...

" درځه لیک ... چې ځو "

بیا چې څنګه زه او هغه " لیک " له مارکېټ څخه دباندې راووَتو ، نو قسم قسم وسوسو او ویرو مې په زړه یرغلونه کول شروع کړو - ما وئیل ... " داسې نه چې راباندې تاوان شي " ... او دغسې خبره هم وه – ولې چې زه څنګه یو بل مارکېټ چې دَ اندرا مارکېټ په نوم مشهوره ؤ سره جوخت په کهرانه ګیسټ هاؤس کې دَ خونې نیولو دپاره له ګاډې راکوزېدمه ، نو دا راسره سمه کښېته شوله - ګوره چې په زړه کې یې څه ؤ ؟ خونې ته راسره تللو اراده یې کړې وه او یا یې ځان راباندې تللو هڅه کوله چې راسره څنګ کې دَ ماما دَ لور په شان نښتې څه وَ درېده ، چې ورته مې وَ وئیلو ...

" ته درځه په ټېکسي کې کښېنه... زه داسې ولاړم او داسې راغلم "

هغه په مات زړه په ټېکسې کې کښېنسته او څنګه دَ هغه ګیسټ هاؤس دننه لاړم، څنګه مې کوټه َنیوله او څنګه بیرته تر ټېکسې پورې راغلم ؟ نه شوم خبر ... بس که خبر وم، نو دَ هغې تورې بلا دَ ناښکاره موسکنې وحشته او دَ ښائیت په سیورې کې پټ له غلچکې او قهرناکه دهشته ، چې دَ یوې تهائې سپین چکې پېغلې په ښه دې وخت دَ یَو ټوؤرسټ ګائیډ په توګه راخرمه شوې وه -

*****

اوس دَ ماځَستن اته نیمې بجې وې او مور لا هغسې په شمېر درې ملګرې ... ډوډۍ مو سره یَو ځای وَخوړَله - مګر دَ ډوډۍ څخه فاریغېدو سم دستي ډائیور مسټر نوي راته دَ خپل ټېکسي دروازه خلاسَولو په وخت وئیلو ...

" اوس په کار دی چې زه تاسو ستاسې په خوښه چرته کوز کړم او خوشی سم "

بیا یې دَ لږ سوچ ورسته وئیلو ...

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

" که دَ خپل دې فرېنډ سره "لائيو شو" ته تله غواړئ ، نو به مو ورته وَرسَوم .. بيا به زه لاړ شم خپل کور ته"
زما له خوا ورته ځواب ورکولو دَ مخه هغې پېغلې ليک لاسونه زما په اوږو را واچولو ، او په ډېره با مطلبه ناز نخره کې راته وائي ...
" هو ، هو ډئير ... موږ به " لائيو شو " ته ځو "
دَ انجلۍ دې له ورخه اوېښتې سپن سترګې خولې راباندې ايله کړې او ځان مې ورڅخه را ټولوَلو په وخت مسټر نوي څخه پُوښتنه وکړه ، چې ...
" دا لائيو شو څه وي ؟ "
هغه دَ ځواب راکولو په ځاى وَموسېدو او هغې مستې انجلۍ (ګائيډ) ته په خپله ژبه کې ګډ شو .. او بيا څو ساعته ورسته هغې ګائيډ دَ " لائيو شو " په حقله داسې شرمناکې او غېر فطري او تر ځناورتوب لا هم اوېښتې معلومات داسې په خوند خوند راکړو ، چې ايله مې په زړه دوره نه راغله - خدائی حق دی چې دَ دغې شو څخه څه ، وايم ... چې دَ دې انجلۍ دَ بې حيائۍ څخه مې کرکه وَشوه ... او يَو دم مې ژبه په خُلې کې ورته په ښوربدو شوه ...
" ليک .. که ته اوس کور ته تله غواړې ، نو مسټر نوي به هم دَ دې وَ کور يا چرته دا تله غواړي وَرسوي "
لا به مې نورڅه ورته وئيل چې انجلۍ داسې حريانه غوندې شوه ، لکه ما چې دَ هغې تر "لائيو شو" دَ بې شرمۍ تر هانده ورته بد او ناروا وئيلې وي - نو ځکه خو يې په ډېر سواليه انداز تپوس وکړو ...
" ولې ... زه به له تا سره نه اوسېږم ؟"
دا خبره څه وه ، لکه ټک چې يې راباندې وکړو او دَ نن نيمې ورځې او دې ماخُستن په بېلا بېلو موقعو دَ هغې له بېباکۍ په ما کې دننه راجمه شوې ټوله غُصه مې له خلې داسې را بهر شوه چې لکه جوړه زه هم دَ تهائي اژدها په جامه کې راڅرګند شوی وم او دَ سره تړکېدونکې اور لمبې او خړُوڅکې مې

Downloaded from: The Digital Library

وربانديږ ورَولي - نور به مي، څه او څه نه وي ورته وئيلي ، خو په آخيره کي مي ورته وئيل چي...

" مائينډ يُور اون لښنگويج اوکي ... ته يَوه گائيډ يي او بس گائيډ اوسه" هغي به لا اوس معذرت کولو، چي ما ورته له بټوي پيسي را ايستلو سم دستي وَوئيل...

" دا واخله خپلي پيسي او خپله لار وهه ښه"

او بيا چي په هوش کي راتلم، نو دي وخت دَ ټېکسي دَ شا په سيټ کي ناستي هغي پېغلي گائيډ ليک زما په لور داسي په سرو سترگو کتلو، چي څنگه مي سترگي ورسره څلور شوي ، نو په څېره يي دَ مايوسي، يو رنگ تلو او بل راتلو –

*****

دَ سبل کولو په څلورم سهار ، گوا په ۳۱ مه نيټه دَ جنوري، ۱۹۹۲ع دَ " نوري ټرېولز کمپني" په "پتايا سائټ ټريپ" کي دَ اوؤ سرو انگرېزانو او يَو پاکستاني ملگري سره په وېگن کي ناست دَ "پتايا بيچ" په لور روان وم - کم او زيات څه ۱۴۵ کلوميټره لري دا نامتو سمندري څنډه يا غاړه په تهائي لېنډ کي کتل دومره ضروري ده لکه په پاکستان کي لاهور کتل ، چي پنجابيانو ورسره دَ پاکستاني کېدو شرط ايښي دی - دَ پتايا بيچ په لور تلونکي لاري ځاي ځاي په وړو او غټو آباديانو باندي په مابېن يا يو څنگ بل څنگ تېري شوي دي - عجيبه خبره دا وه، چي ښاري سيمي وي او که کليوالي ، دَ سړيانو په مقابله کي ښځي په ښخي زيات شمېر تر سترگو کېدي -

اختر قزلباش چي دَ کراچي، اوسېدونکي ؤ زما په څنگ کي دَ خپلي تهائي گرل فرېنډ سره ناست ؤ - ډېر زړخوږي ، دروند او خوشحاله ځوان ؤ .. يو ځاي يي راته وئيل ...

" داسي خو زه جرمني ته تلم، لاکن تر هلته ورتگ له مخه مي بنکاک په لمبو کي ځان سوځېدو ته زړه وَشو ، نو ځکه دلته راغلم او دا زما گرل فرېنډ گرېني ده ، چي راڅرمه ده"

Downloaded from: The Digital Library

څنګه ګرل فرېنډ ؟ دَ مغربي اصطلاح په سمون او که هسې دَ تهائي دَ ننني کلتور دَ يَو يا دوؤ شپو ګرل فرېنډ - ما ورڅخه پوښتنه نه وَکړه ... او خپله مې دا خبره وَسنجوله چې هغه دَ يوې يا دوؤ شپو ناوې وه - اختر او ما په اُردو کې دَ يو بل وَ زړونو ته لارې جوړَولې او نور مې دَ وروړئ احساس ته وده ورکوله - په دې وېګن کې مې دې بل اړخ ته ناست يَو ښکلی او دنګ دَ نيوزي لېنډ ځوان چې نوم يې تهامس ؤ هم په خوُی او بوُد او دَ ګپو په اړه بد نه ؤ –يَو وخت دَ ابډز په باب يې خپله رائيې له داسې دليل سره وړاندې کوله ...

" دَ ابډز عالمي شوشه هسې لاسي خبره ده ، چې دُنيا يې دَ تهائي هېواد په زد کوي .. ګنې دَ ابډز مريضان چې څومره په مختهوتو مغربي هېوادونو کې شته .. دومره هيچرته نه شته"

په دغه رنګه ګپو او کتو راکتو کې يولس بجو خواته موږ دَ پتايا په واړه لاکن ښائيسته ښار کې په ګولډن بيچ نامي هوټل کې خپلو خپلو خوُنو ته وَ رسَول شولو - هو ، مازې دَ پنځلس يا شل منټه دَ آرام په نيت–

دولس بجې يې موږ ټول ملګري نيږدې سمندري غاړې ته بوتلو - دې وخت دَ سمندر دغه مشهوره غاړه چې دَ لرګيانو او کانيانو جوړ سايه وانونه په کې ځای په ځای ولاړ ښکاره کېږي ډېر خوش رنګه ښکاره کېده – تر لانچ پورې په وړه کشتۍ کې وَ رسول شولو او لانچ دَ کورال آئي لېنډ په خوا روان شو –کورال آئي لېنډ ، چې فقط **۴۵** منټه فاصله باندې يوه ډېره وړه مګر بيخي زرغونه جزيره (ټاپو) وه ... دې وخت دَ سلګونو سرو سپينو او نرانو ښځه داسې ډکه وه چې څوک په بل نه ؤ خبر - که څه هم ټول له جامو څخه تر ډېره هانده خلاص ؤ ، خو دلته دَ يوه سړي هم په ځان دَ سړي ګمان ګوره چې ځله نه کېدو - لاکن بلې خواته هره يوه ښځه په يوه نا يوه مستۍ کي بوخت ښکاره کېده ... بلکې زياترې خو په تکو شنو اوبو کې چړپېدې هم - نور خو نور يو ځای زما سترګو لا درې داسې روسۍ ببغلې هم وَ لېدې چې په ښکاره سينو يې سن بات کولو ... حريان ځکه شوم ورته ، چې زموږ دَ ټريپ دَ ګائيډ له رُويه ... په تهائي لېنډ کې دَ سمندر په

Downloaded from: The Digital Library

غاړو باندې دَ سن بات کولو په وخت دَ بدن خاص برخې پټول لازي دي .. او دلته چې مې دا حال وَ لیدو ، نو دَ تهائي لبند قانون راته څه غوندې کمزوره ښکاره شو – او چې دلته خال خال دَ حکومت سړي او ژوند ساتونکې هم ګرځېدو –

دَ واړه ټاپو په غاړه باندې دَ نور ژوند پرته موټر بوټونه ، آسماني سايه وانونه (په آسمان کې دَ الوتلونکو چهترياني) واټرسکوټران او خاي ځاى دَ ګېند لوبې هم دَ کتو وَړ او خوندَورې وې - که يو خواته زما په خيال چې زه يوازې هغه سړى هم وم ... چې جامې مې په تن وې – هم ځکه خو به ځينو ماته داسې پورته کښته کتلو لکه زه چې دَ دُنيا دَ داسې رنګه مغربي چارو څخه بې خبره ورته برېښېدم - که څه هم هغوئ په خپل سوچ کې صحيح ؤ ، خو کمزورى مې بيا هم چاته په لاس شايد چې په دې وجه نه ور کوله چې پښتون وم - مطلب، چې زه يو ځل يوې خواته په رېګ باندې ناست وم، چې دوې تهائي پېغلې راوَرسېدې او په څنګ کې راسره کښېنستې او وائي...

" مساج مساج ؟ "

که مې څه هم ورسره دا خبره نه وَ منله ، خو خبرې مې ډېرې ورسره وکړې - دا دواړې مسلمانې پېغلې وې او وئيل يې ...

" دَ مساج کار په تهائي لبند کې زياتره مسلمانې پېغلې کوي ، ځکه چې دا تر نورو سپکو کارونو دروند او ښه کار دى "

ما ورڅخه پُوښتنه وکړه ، چې...

" نران مو څه کوي... چرته مې په ستاسو دَ شمېر په سمه نه وَليدو "

هغوئ وئيلو ...

" زموږ زياتره نران په ښار کې خواري کوي او يا دې خوا ها خوا لانچونه چلوَي "

له دې ځايه ماځيګر خواته بېرته پټايا ستې ته راوړل شولو –

دَ شپې نهه بجې يې Alcazar show ته بوتلو - په دې غټ نندارتون کې دَ تهائي ژوند ژواک ښوونې په نوې او خوندور ډول وړاندې کېدلې - دَ حېرت

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketaabton.com: The Digital Library

خبره دلته دا وه، چې په لوی سټېج باندې ننداري دَ هرې لوبې او ډرامګۍ او سندرې یا بیا رقصونو ورسته داسې ژر ژر بدلېدلې ، چې دَ سړي به وړباندې دَ جادوئي عمل ګمان وَشو - ګوا دَ سټېج درست ماحول به دَ هرې لوبې دَ موډ په سمون داسې په تادۍ بدلېدو لکه دا هر څه چې ژوندي نه .. دَ یو فلم برخه وي - له دې خوندورې شو دَ کټلو ورسته موږ ټول ملګري دّ شپې یولس بجې خواته دَ پټایا په فرسټ روډ کښته کړل شؤ ... یو عجیبه غوندې حال ؤ په دې روډ - هر لور رڼاګانې ، بارونه ، سازونه ، دمامې ، مستیانې په بېلابېلو نومونو باندې سرته رسېدلې او دَ دُنیا جهان ټوؤرسټانو زړونه یې غولوَلو - داسې برېښېدو لکه مځکه چې ځنګېږې ، خو عجبه بیا هم دا وه چې ودانیانې او ماڼیانې دَ دې روډ لا هم هغسې ولاړې وې - په هر دویم ګام ښځې او نرښځیان په رنګینو جامو کې نه یوازې ولاړ ؤ بلکې په ښکاره ښکاره یې وَ خلګو یعنې ټوؤرسټانو ته دَ هغوئ دَ خوښې هر اړخیزه خواهشاتو پوره کولو دپاره بلنې هم ورکولې - ګوا انساني ژوند او اخلاقیاتو رسۍ داسې په آزادۍ دَ شیطاني وحشت په نیت شلولې ... چې زما په رنګه یو ساده پښتون یې په بیا بیا غوږونو نیولو باندې مجبوره کولو - نه یوازې دا ، بلکې دَ روډ په دواړو څنډو ولاړو بې شمېره پېغلو داسې رقم بلنې هم ورکولو ته چمتو وې - چا وئیل ، لائیو شو ... لائیو شو ، چا وئیل ، دا ډسکو ... ها ډسکو ، اې ګوګو ، داسې بار هاسې بار او تر دې هانده چې ځینو دَ لېډي هوم ... لېډي هوم مشهوریانې او بلنې هم ورکولې –

غرض دا ، چې دلته ایمان ساتل وَ سړي ته ګران پرېوځي - ولې چې دلته ښځې او سړي دَ مختصرې مودې دَ رښتې په نیت جوړه جوړه داسې ګرځې لکه هغوئ چې دَ جنم جنم راهسې ملګري پاته شوي وي - بس یَو زه وم، چې نه تش مې دَ ګلانو دَ ښکولو څخه ځان ژغورَلو بلکې دَ پټایا بیچ دَ دغې شپې دَ مستیانو په نوم لوګی شوؤ ګلورېنو لارو کې خورو ورو ازغیانو څخه مې جامې هم ژغورلې - هو، داسې نه ، چې زما په سینه کې زړه نه ؤ او یا سړی نه وم ، خو خبره هغه دَ هوشیارانو، چې زړه ؤ لاکن همت نه - نو ځکه دَ بېلابېلو ناښکاره ویرو سره

Downloaded from: The Digital Library

ملګری یوې بلې خواته په چکر وم - یعنې شاید چې زه هغه واحد سړی وم، چې چرته هم یوه بار کې نه کښېنستم او نه مې دَ پتایا بیچ په رنګونو کې ځان رنګ کړو -

دَ پتایا بیچ په باب دا خبره مشهوره ده، چې دلته دَ دُنیا جهان خلګ یا ټوؤرستهان (په خاص توګه نرینه) ځکه په زیات شمېر راځي ، چې ورځ په خوب او شپه تر سهاره په ویښه تېرولو عادت دَ رواج ځای نیولی دی - او بیا دَ ښار دَ سمندر دَ غاړې آمدني په یوه ورځ کې لکه یو لکهه ډالره پورې وي - او په دې کې دَ ګټې زیاته برخه دې هېواد ته دَ تهائي پېغلو دَ موسکاګانو او رقم رقم روا کړل شوؤ ناروا اداګانو په بنسټ دَ ټوؤرستهانو دَ زړونو دَ غولوَلو له سوبه لاس ته ورځي - وئیل کېږي ، چې دَ دې هېواد په خوشحالیانو ساتلو کې دَ دغو پېغلو لویه برخه وي - ولې چې هغوئ په خوږو خنداګانو ، ناروا نازونو او اداګانو باندې دَ سېلانیانو جېبونه داسې صفا کوي ، چې دَ یو څو ورځو ورسته دغه سېلانیان خپلو هېوادونو ته ستنېږي ، نو چې دَ جهاز له ټکټه یې بل هیڅ څه هم په جېبونو کې نه وي پاته شوي - داسې ځکه، چې تهائي پېغلې دَ نریناؤ دَ کمزورۍ رګ نیولو په هنر کې خورا غښتلې ګڼل کېږي - هم شاید دغه وجه وه، چې دغو ماربچئیو تهائیانو ته زما ایکړي بده ښکاره کېدله او هڅې یې کولې چې دغه با ایمانه پښتون هم په یوه نا یوه طریقه ورګېر کړي - خو ، ما له هیڅا سره هیڅ رقم خبره هم نه منله - خو هغوئ هم شکست نه منلو او ما ته یې په رقم رقم نومونو تلکې دروَلې ... خو زه په کې نه شومه ورګېر - هن ، تر دې هانده، چې زه کله دَ خپل هوټل په لابي کې وردننه شوم، نو یَو تهائي ځوان، چې ورسره څنګ کې یوه چټه پېغله هم ولاړه وه دَ ښې ډېري نشې په حالت کې راته وَوئیل ...

" لېډي ... لېډي ؟ " ما که هر څو غوږونو ته لاس وړلو ، خو هغه بې غېرته ځوان یوه نه منله او انجلۍ ، چې خور یې ښکاره کېدله تر لاس نیولې زما تر شا شا

Downloaded from: The Digital Library

راروان ؤ - او زه دَ مرګ وام نيولی دَ خپلې خوُنې په لورې په غټو ګامونو روان ....

*****

په دې بل سهار دَ ناری کولو ورسته په وېګن کې Jomthien Beach ، چې دَ پتايا ستې څخه دَ نيمې ګنټهې واټن باندې ؤ ته يوړل شولو - دَ پتايا بيچ په مقابله کې دا بيچ نه يوازې غټ ؤ ، بلکې دَ ځوانيانو، مستيانو او ښائيستونو په اړه ځانګړی هم - دَ ژېړبخون ربګ او تکو شنو اوبو په دغه سمندري غاړه باندې مې په لومړي ځل اوبو ته ځان وَسپارَلو او دولس بجو خواته مې دَ ملګرو سره په وېګن کې دَ بنکاک په لور مخه وکړه ... او په هغو لارو دَ تهائيانو دَ کرانګ تهيپ (يعنې دَ حُورو ښار) ته يو ځل بيا روان ؤ - دا ټريپ دَ سېل دَ اهميت څخه پرته په دې وجه راته په ګټه تمام شو، چې دَ اختر قزلباش غوندې غښتلی او خواخوُږی دوست مې په برخه شوی ؤ –

*****

بيرته هغه زه وم او کهرانه ګيسټ هاؤس ، چې هم ارزانه ؤ، او هم دَ ښائيسته او خوش رنګه اندرا مارکېټ سره ورته ... دا مارکېټ څه ؤ ، دَ کلې دَ ګودر تنده ورباندې ښه ماتېدله - ما او اختر قزلباش، چې زما دَ هوټل څخه په څه فاصله باندې په مېټرو پېلس کې استوګن ؤ ، هر ماځيګر به موږ په سېل وتو - اختر قزلباش به له تهائي پېغلو سره رقم رقم ټوکې او شوخيانې کولې – يَو ماځيګر، چې موږ دواړه په اندرا مارکېټ کې ګرځېدو، نو اختر قزلباش دَ يوې تهائی سره په شوخۍ کې څه داسې اخته شو ... چې هغې انجلۍ ورته وئيلو، چې...

" انګرېزي مه وايه... تهائي وايه تهائي وايه "

" زه پښي نه يم چې په مياون ميان به درسره ژغېږم "

ده به لا نورې خبرې کولې ، چې هغې تهائي پېغلې دا خبره په ځان څه بده وګڼله او وار يې داسې په تادۍ وَلاس ته کړو ...

Downloaded from: The Digital Library

" زه بیا سپی‌ نه یم ، چې ستاسو په رنګه به باؤ باؤ کوم "
دا باؤ باؤ یې داسې په خوند او په طریقه ادا کړو ، چې ما او اختر دواړه داسې خندا په سر شولو ، چې دَ هغې په شونډو هم موسکا خوره شوه -
*****
دَ سېل اتم سهار ؤ ، چې دَ کهرانه ګیسټ هاؤس څخه دباندې دَ مېټرو پېلس هوټل خوا ته دَ اختر قزلباش سره دَ لیدلو په نیت روان وم - بس چې څنګه دَ خپل هوټل له روډه دَ ښي لاس په کوڅه وګرځېدم ، نو یَو تور بانجني کلر موټر کار چې ټولې شیشې یې هم تورې وې ... زما دَ څنګه وَدرېدو ، شیشه کښته شوه او یوه ټین ایجره تهائي پېغله ، چې تور نرم وېښته یې په مخ ځنګېدلو .. په کې ناسته وه ... رابانديې ژغ وکړو ...
" مېن ... چرته روان یې ؟ "
ما ورته وئیل ...
" مېټرو پېلس هوټل ته "
دې لاس شاته وَ غزَولو او دَ شا دروازه یې څه غوندې خلاسه کړه ...
" راځه ... زه به دې ډراپ کړم "
یَو وار لا زړه راته وَ وئیل ، چې ورسره کښېنم ، خو بیا چې مې دې پټ چارې انجلۍ ته پام شو ، نو انجلۍ راته انجلۍ نه ... بلا ښکاره شوه ... نو ځکه مې لاس ورته دَ شکریه دپاره پورته کړو او وئیل مې ورته ، چې ...
" نو تهېنک یُو "
او مخته روان شوم - هغې بیا راپسې ناره کړه او ګاډۍ یې زما سره سره روانه کړه او پرله پسې راته ګډه وه ...
" Man … Hey Man … No Problem … come come … join me "
لاکن زه وم ، چې خپله لاره مې داسې په چسپاندۍ لنډَوله ، لکه جوړه چې تهائي اژدها دَ هغې چاکلېټي انجلۍ په بڼه کې راپسې وي او له خُلې څخه مې ورته " No..No " وتلو – لاکن هغه تهائي پېغله هم دومره رډه وه ، چې زما په خبره یې

Downloaded from: The Digital Library

سر نه خلاسَولو - زړه مې حلق ته راغلی ؤ - که ورځ نه وی ، نو کېدای شو چې منډه مې کړې وی او بيا غم دا هم ؤ ، چې يو بل خواته په دې کوڅه کې سړي هم کم کم ليدل کېدو او څوک چې ؤ هم، هغوئ خپله خپله لاره وهله .. نه يې په ما او هغې کې باک کولو اونه يې زموږ په لور په هېره راکتلو - ما په بيا بيا هغې ته سوري وئيل او معافي مې ورڅخه اخيستله ... او لاسونه مې جوړه ورته نيولی ځکه نه شو ، چې دلته چا ته لاسونه جوړول ... هغه ته هرکلی وئيل دي - خو دَ هرڅه پرته مې غوږونه په بيا بيا ورته وَنيولو ... ځکه چې دَ هغې په دې تکراري ضد ماته خپل مرګ يقيني شوی ؤ - خو دا وه چې ما ته به يې په ماته ګوډه انګلسۍ کې بيا بيا وئيل، چې...

˝ Come …. Come Join Me …. My Friend … don't worry ˝

يَو وخت چې زه دَ مېټرو پېلس هوټل په کوڅه کې وګرځېدم، نو ګاډۍ هم څه شاته پاته شوه - ما وئيل ، چې اوس به ورڅخه خلاس شم - ولې چې هوټل اوس بس په يَو څه فاصله باندې ؤ - دغه سوچ مې کولو ، چې ګاډۍ هم راپسې بيا راوَرسېدله - دې ځل خو دومره راسره نيږدې روانه وه ... وايم چې هغې ايله لاس نه راواچولو ... ګنې که يې غوښتې وه ، نو يې اغوا کولی هم شوم - دا هغه وخت ؤ ، چې مې په مزغو کې دا خبره راغله ... هغه هم دَ حېرت سره ګنډلې ، چې دا هم عجيبه هېواد دی ، چې ښځې يې نرانو ته په ګاډيانو کې لفټونه ورکوي ... که څه هم دَ دې خبرې برعکس زما په هېواد کې کېږي - نو ځکه خو زه په نره ځان دومره عاجزه شوی وم، چې شاپېرۍ راپسې وه او زه لکه چغال په منډه –يَو دوه ځله يې زما توجه دَ ځان په خوا اړَولو دپاره په هارن لاس هم کښېښولو... چې به مې ورته وکتلو، نو دې به په شونډو ژبه تېره کړه او يوه سترګه به يې داسې پټه کړه لکه جوړه چې يې اوړه راپسې تمام شوي وي - او ناپېښنه خو هغه وخت وَشوه ، چې زه دَ هوټل په ګېټ ځنګه دننه کېدم، نو دَ خدائی په اماني دپاره مې لاس څه ورته پورته کړو ، چې هغې شونډې په خشم کې وَ چيچلې او له ځان سره په ترئيو

(c) ketabton.com: The Digital Library

تندي وَبُونښېده - خود به يې کلکه شکنځا راپسې کړې وي ... او بيا يې په اېکسلېټر پښه داسې کښېښوله، چې ګاډی ايله وانه لوته -

دا واقعه چې مې اختر قزلباش ته دَ هغه په خونې کې وکړه، نو ده زما په حال او شوق ډېر سر وَښورَولو او وئيل يې ...

" څه ګولډن چانس دې دَلاسه ورکړی دی "

او بيا يې راته وئيل ، چې ...

" داسې پېښې دلته اکثره دَ خوش قسمته غېرملکيانو سره کېږي - يعني دَ غټو کورنيانو انجونې داسې دَ دوئی دَ راګېرَولو په چکر کې ګرځي راګرځي - ولې چې دغه دَ لوئيو کورنيانو انجونې هرڅه هر څه دلته په خپلو سترګو وينې ، خو دَ خپلو خواهشاتو تسکين دَ عامو انجونو غوندې نه شي کولی – نو ځکه يَو نا يَو غېر ملکي ځوان په تلکه کمې راګېر کړي او ځوځو انجونې ...."

دَ ملګري اختر دا خبرې په ما هم ښې وَلګېدې – مګر دې وخت مې کولی هم څه شو ، چې موقعه مې دَلاسه وتې وه -

دغه ورځ اختر قزلباش په ضد ؤ، چې دَ بنکاک يوه تحفه زما په خوښه راته وړاندې کړي – ولې چې دائی نن ماځيګر جرمنی ته روان ؤ - که څه هم ما نه ورسره منله، خو ده راباندې په زوره وَمنله ... هو، دَ يَو ښېخي ښه دوست په حېثيت - په ټېکسي کې يې کښېنولم او هلته يې بوتلم، چرته چې له ځانګو راشلېدلي ګلونه دَ خزانه په امان او په هر موسم کې ژوند کولو ته جوګه برېښېدلو - هو ، هم دغه ګلونه خو دي ، چې خوشبويانې پاشي - هرڅه هرڅه ، خو حريان په دې خبره وم، چې دَ ملګري اختر دَ اخلاس مخې ته زما په څُله کې دَ انکار توري ځله اقراري شوي ؤ ؟

*****

دَ فروری څلورمه وه، چې زه دَ بُدها له ښاره په ټېکسي کې دَ ائيرپورټ په خوا داسې مړَغونی روان وم، لکه هرڅه چې مې دلته پاته شوي وي - بس ايله مې وَ نه ژړَلو ، ګنې نور خو مې طبعيت ښه خټه شوی ؤ - او عجيبه خبره دا وه، چې

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

دلته دَ راتګ په وخت چې زه ځومره له وسوسو او ویرو سره ملګری راغلی وم... اوس دَ تلو په وخت دغومره زړَور او دَ خلګو خبرې راته ایله هوائي خبرې محسوسېدلې - ولې چې ، که لاره هر څومره ازغنه وي ، نو دَ ګلونو طلب ګار تر ګلونو پورې نه یوازې ځان رسَولی شي ، بلکې دَ ازغنو څانګو څخه جامې هم په خپل هوش او هوشیارۍ ژغورلی شي - او بیا پام خو، زموږ په خړې پړې مشرقي نړۍ کې هم په کار دی - داسې ځکه، چې ولاتونه او هېوادونه که هر څومره بدل بدل دي ، خو انسانان او انساني روئیې دَ خپل خوی او بُود او جبلتي جوړښت له سوبه یَو رقم..... که داسې نه وای ، نو هر انسان به ځان ته مکمل وای او دَ بل سره دَ ملاقات حاجت به یې نه درلودلو –

Downloaded from: The Digital Library

هلته ... چرته چې ستړګې ژغيږي

تاثراتي لنډيز

"په ايران کې اسلام هم شته او اسلامي قانون هم - لاکن ګوره چې خلګ ورڅخه دَ فرار لارې څله غواړي ؟ چرته دَ تاريخي سېکولر ايران دَ منځه تګ خو بې وخته نه ؤ شوی ؟او يا کېدلی شي چې خلګ يې لا تر اوسه په ذهني توګه دې نظام منلو او قبلوَلو ته تيار نه دي.... هرڅه هرڅه ، خو دَ سېلاني دپاره دَ ستړګو وړاندې ښکاره ايران ، په هره اړه ساری نه لري ... په ښکاره دَ ژوند کولو طور طريقه په هره معنا کې مغرب وزمه ده ، خو رښتيا خبره دا ده، چې ايراني ژوند لا خو په معنوي توګه دَ مغرب تقاضې نه پوره کوي ... که څه هم په لاره يې روان برېښي" (شوق)

آئيډيل

ما چې کله هم دَ ژوند په ګودر باندې
کومه پېغله ژغوَلې ستا په باب ده
هغې ماته سر تر پايه دي کتلي
بيا يې دومره دي فقط راته وئيلي
چې "دَ خيال په نيلي سپور
اې لېونيه !
دا جنۍ زمونږ په کلي کې نه اوسي
شاپېرۍ زمونږ په کلي کې نه اوسي"

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر یورپ پورې دَ وچې لارې دَ مزل کولو په نیت ما او ملګري جمعه خان کاکړ
بېګونه په اوږو باندې راوَځښولو او په ۲۸م اکتوبر کال ۱۹۹۳ غرمه درې بجې دَ
پاکستان دَ سهېلي لوېدیځې څنډې ورستني ښار تفتان څخه وَ ایران ته ورننوَتو
- لمر هغه ؤ ، دَ لمر وړانګې هغه ، موسم هغه ... هن چې دَ وختي ژوند کېفیتونه
هم هغسې ؤ - خو بس که بدل ؤ ، نو هغه ؤ دَ دې ځای انسانان او دَ دَ هغوئ
انساني خصلتونه - ګوا یَو دم دَ علم په رڼا باندې هر یَو کس راته منور غوندې
ښکاره کېدو - په مخونو باندې یې کوُنډۍ ږیرې درلودلو او په پتلونو او
شرټونو کې پټ ایراني نرینه په ژبو ډېر پاسته او په اخلاق ډېر زیات خوارړه او دَ
سپین رنګت او جګ والي له سوبه سترګو ته دَ یَو مهذبه قام غړي برېښېدو - که
څه هم دَ دوارِو هېوادونو تر منځه راکښل شوې دَ پُولې کرښه دَ ولانګلو دپاره دَ
ګامونو په کچ دَ یَو منټ یا نیم منټ لاره وه - خو زمونږ او دَ هغوئ تر منځه دَ
دومره زیات توپیر مخې ته راتلل څه وړه خبره نه وه - او بیا چې څنګه مونږ دَ
ایران په مځکې باندې قدمونه ږدلو ، نو وخت یوه نیمه ګنټهه شاته ټوپ کړو -
ګوا دَ پاکستان درې نیمې بجې یَو دم دَ ایران دَ ماښپښین په دوؤ بجو بدلې
شوې -
ایران ، چې دَ پاکستان وَ سهېلي لوېدیځ اړخ ته په ۱۶۴۸۰۰۰ مربع کلومیټرانو
باندې محیط یَو خور وور آزاد اسلامي هېواد دی ، په ۵۲۰۳۱۰۰۰ مېښته خلګو
باندې اړه لري - تاریخ وائي ، چې دَ آریائي نسل وګړي، چې کله دَ روس دَ
سهېلي برخو څخه دَ نوي مسکن په لټون وَ وتو ، نو ځینو وګړو دَ پارس یعنې دَ
نني ایران دَ سیمې په خوا مخه راوکړه او په هغوئ کې ځینې دلته مېښته شولو
او پاته نور وګړې برصغیر ته وَرسېدو - بیا دَ وخت سره سره دغه پخواني آرین
وګړي ، چې "ماد" او "پارسي" نومېدلو په بېلو بېلو وړو وګړو یا ټبرَونو کې په
لساني بنیادونو وَوېښل شول - دَ نن په دې ایران کې دَ فارسۍ سره سره چې
کومې نورې ژبې وئیل کېږي ، په هغوکې کرُدي، عربي ، بلوڅي او ترُکي ژبې
دي - او ښکاره خبره ده، چې هم دغه ټولې ژبې دَ پخواني آریائي نسل څخه دَ

Downloaded from: The Digital Library

رازېږېدلو ټېرونو یا وګړو ژبې دي، چې خپل خپل ارتقائي عمل یې تر ننه پورې په بېل بېل تشخیصي توپیر رارسَولی دی – او اوس ځان ځانته قامونه لري - پرته له دې، دغه ایران دَ نړۍ په هغې نوموړې سیمې باندې پروت هېواد هم دی ، چې په خاوره باندې یې نه یوازې سلمان فارسي، عمُر خیام، فردوسي، حافظ شیرازي ، سعدي ، امام غزالي او نظیري رنګه ستر او بې ساري انسانان زېږېدلي یا پاته شوي دي ... بلکې دَ رستم غوندې تکړه او زورَورو پالوانانو مسکن هم پاته شوی دی - مطلب مې دَ خبرې دا ، چې دَ پرون په رڼا کې دَ نن ایران هم په درسته نړۍ کې په بېلابېلو میدانونو کې ځانګړې حېثیت لري ... چې دَ روښان سباؤن په لورې نه یوازې تلو ته جوګه دی بلکې دَ دُښمنانو او حاسدانو په سترګو کې کوُټېږي هم –

*****

کله چې موږ په ټېکسي کې دَ زاهدان په لور روان ؤ ، نو تر ډېره پورې خو دَ مخامخ راتلونکې هرې ګاډۍ څځه وېرېدم او ځان به مې ټول ټول کولو ، چې چرته زموږ په دې ټېکسي باندې نه راوَخېږي - ګوا دَ مخالف سمت ګاډۍ چې به څومره څومره رانیږدې کېدله ، نو زړه به مې له ویرې حلق ته راغلو .. خو بیا چې به زموږ کینڼ لاس ته تېره شوه ... نو زړه به مې ایله په ځای شو - خبره ناشُوده نه وه ، موږ نابلده ؤ - ولې، چې دلته ټرېفک په ښي لاس چلېدو - بس به دغه رنګه حال کې چې څنګه څنګه ټېکسي مختته لاره لنډَوله ، نو دَ تک تور پراخ او هوار سړک دواړو خواؤ ته که څه هم هغسې غوُندیانې ، لږ ډېرې سمې مځکې او یا دَ غره لمنې وې ، چې ځای په ځای په کې واړه کلې او کورونه آباد ؤ ، خو سترګو ته یې سکون بخښلو - څه مختته دَ ټېکسي ډرائیور ، چې وړه کوُنډۍ توره ږیره یې په مخ درلودله زما او دَ جمعه خان کاکړ دَ بېلابېلو سوالونو په ځواب کې دومره معلومات راپه ګوته کړو ، چې موږ دَ ایراني ماحول، لږ ډېر رسم و رواج او څه څه دَ هغوئ دَ قانون په دائره کار هم بلد شولو - لاکن دَ هغه ډرائیور دغې خبرې موږ ډېر پرېښانه کړي ؤ ، چې ګنې ...

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

˝ پام کوئ پام ... داسې نه ، چې په یوه وړه غونډې ورانۍ مو سرونه قلم شي مور هم ملامت نه ؤ ، ولې چې رقم رقم وسوسو سره ګنډلې ویرې مو هغه وخته لا په زړونو او ذهنونو کې ځای نیولی ؤ ، چې دَ ایران په باره کې رانوَ تلو په وخت په لومړي نظر دَ ستر امام خمیني دَ عکسونو سره په دېوالونو نوښته شوې نارې لوستلې وې - ګوا دَ سترو مذهبي هیروګانو دَ زنده باد له سلوګنانو سره (مرګ بر امریکه ، مرګ بر اسرائیل) رنګه دَ نفرت دَ انتها ښودنه ... نه یوازې دا بلکې دَ دغسې نارو پرته دَ اسلام دَ سر لوړۍ، دَ اسلام دوستۍ په حق کې بېلابېل قومي جهادي نظر او دَ کُفر په زد ډېرې نارې په هر دویم دېوال او لګېدلې بېنر باندې لیکل شوې وې - خو بیا چې دَ ټېکسي ډرائیور خبرې لا په کې ورګډې شوې ، نو زه او زما ملګری لا نور هم وارخطا شولو او یَو بل ته مو داسې په بیا ورکتلو لکه مور چې به ډېر ژر له یَو بله بېلېږو - نو ځکه مې جمعه کاکړ ته وئیل، چې...

˝ وروره !! ما و تا خو دَ آزادې فضا مارغان یُو ... لاکن خیال به کوؤ ... ډېر په سوچ او پام به دلته په دې هېواد کې قدمونه ږدو ˝

˝ هو ... دَ دې خلګو هیڅ پته نه لګي - دوئی تر اوسه لا په حالتٍ جنګ غونډې کېفیت کې دي او له ذهنونو څخه یې دَ ماضي تراخه وختونه نه دي وتي – داسې نه چې سرونه وَ بائیلو ˝

او دغه وجه وه ، چې مور دواړه له ډرائیور سره هم په ډېر جیو جار خبرې کولې – هڅه مې دا کوله ، چې یَوه داسې کړه یا ترخه خبره مې له خُلې ورته نه راوَخېږي چې لاسونه یې زمور تر غاړو راوَرسېږي - هو ، که څه هم هغه پخپله ټوله لاره دَ دې هېواد دَ انقلابي او اسلامي نظام په زد راته ګډ ؤ او دَ پاکستان تر ټاک اوېښتې خپلواکۍ یې په درنو ټکو کې ستائیله - لکه دا خبره ، چې به یې په مختلفو حوالو بیا بیا کوله ، چې ...

˝ په پاکستان کې که نور هیڅ هم نه شته ، خو دَ خلګو دغه ځانته په خپله خوښه ژوند کول یې غټه معنا لري او بس ˝

Downloaded from: The Digital Library

دا او داسې نورې خبرې يې لا سرته نه وې رسولَې ، چې يوه ګنټهه تېره شوه او موږ زاهدان نامي ايراني ښار ته وَرسېدلو او په نه ساعت کې بيا دَ ګېراج نامي ځای ، چې ورڅخه دَ تهران دپاره بسونه تلو کې له ټېکسي څخه کوز شولو - دا دَ ښار يوه خوش رنګه برخه وه – بلوڅي او فارسي په کې وئيل کېدله - که يوې خواته ته ټول نرينه په انګرېزي جامو کې پټ ؤ، نو بلې خواته يې ښځو تور غټ پړونې په ځان داسې راپېچلې ؤ ، چې بې دَ سپينو او غوڼډو څېرو يې دَ بدن بله يوه برخه هم نه ښکاره کېده - دلته دَ بسانو درې غټې کمپنۍ وې.. لکه T.B.T ، ايران پېما او شرکتٍ تعاوني ... او دَ هرې کمپنۍ دفتر مخته ښائيسته او نوي جوړ مرسډېز بسونه ولاړ ؤ - په ايران پېما دفتر کې مې دَ تهران دپاره دوه ټکټونه واخيستو او بيا يې دفتر سره جوخت هوټل ته دَ ډوډۍ خوړَلو په نيت ننوَتو –

دَ دې ځای دَ وخت په سمه درې نيمې بجې خواته بس دَ تهران په لور مخه وکړه - بس څه ؤ، تيار جهاز ؤ، پاسته او غټ سيټان يې درلودلو، پراخه پراخي وه په کې او تر ټولو ښه خبره لا دا وه چې دَ ښائيسته ناستو انسانانو همسفري دَ اوږده سفر ټولې ويرې او وسوسې زموږ له زړونو څخه نه يوازې وَ ايستلې ، بلکې په بس کې دَ ناستو ايراني خلګودَ خواپاکۍ او دَ خوش اخلاقۍ مظاهرو موږ ته هم دَ هغوئ په انسانيت وزمه ماحول کې دَ برخه جوړېدلو احساس له تلقين سره ملګرى راپه برخه کړو - نه يوازي په بس کې دا خبره رامخې ته شوه بلکې ما او جمعه خان دَ بس اډې دَ خواپاکې پرته دَ هغه هوټل چې موږ په کې خواړه خوړلې ؤ ، هم په ښو ټکو ستائيلې ؤ - ګوا ما او زما ملګرى دَ دې هېواد له باډرې ښار زاهدان څخه لا دَ دې خلګو په حقله ښه دروند تاثر غوره کړې وې - هو ، شايد ، چې دا خلګ دَ دې حديثٍ نبوي مبارک (النظافت من الايمان) معنا او مفهوم ته سم په نره رسېدلې ؤ ، چې دَ شاته پاته شوې اډې په هر دفتر، انتظار ګاه او هن چې په دې بس کې هم يَو ځای کې ليکلې شوی ؤ - دا خو ؤ دَ ايران او ايرانيانو دَ صفائي حال ... سړکونه او په سړکونو روان ټرېفک يې داسې تاثر

Downloaded from: The Digital Library

راکولو ، چې دَ ایران خلک چې زموږ له (دَ بودګانو سره دَ مطابقت لرلو تر هانده ساده) خلکو څخه یوه پېږۍ مخته وتې وي - دلته دَ منظمه انساني ژوند پرته داسې څرګند ېږي لکه په دې هېواد باندې چې کله هم جنګونه یا خوني انقلابونه راغلی نه وي - ولې چې نه مې چرته مات پُل تر سترګو شو او نه مات دېوالونه - نو له دې څخه دا څرګند ېدله ، چې انقلاب تش دَ شاه او شاهي نظام په زد نه ؤ راغلی ، بلکې دغه انقلاب دَ اسلام او انسانیت په اړه هر اړخیزه انقلاب هم ؤ - ګنې یَو هېواد هم دَ نړۍ دَ نورو هېوادونو دَ مرستې بغېر دغه رنګه ژوند ته په همت او مړانه اوږه نه شي ورکولی ... لکه دَ ایران اوسنی اسلامي او جمهوري حکومت چې یې خپلو وطنوالو ته دَ ژوند ساتنې په حقله ورکوي - او بل، دا هر څه داسې ښکاره کوي ، لکه ایراني قام چې یَو وار بیا په خپل سر دَ زغمنې او مړانې ، هغه رنګه ښوؤنه کولو ته جوګه شوی دی ، کومه چې ډېر پخوا زمانې کې دَ پارس یا فارس (دَ نن ایران) وګړو دَ چنګېز خان او هلاکو خان دَ ظلم او بربریت په زد کړی ؤ - نه یوازې دا ، بلکې دَ ایرانیانو دې همت دَ فرهاد دَ جنون یادَونه هم تازه کوي ، چا چې دَ خپلو متو په زور دَ شېرینۍ ، چې دَ باچا خسرو پروېز (۵۹۰- ۶۲۸) رانۍ وه ، دَ مینې په نشه کې دَ بېستون نامې غره څخه دَ شوُدو ویاله دَ هغې تر مانۍ پورې وړې وه –

ماښُستن وَ خواته بس ، چې دَ ایران خلک ورته اوتوبوس وائي ، یوه ښار ته دننه شو ... بازارونه بند ؤ ، خو خال خال هوټل او یَو نیم دوکان ، چې په لویه لاره جوړ ؤ ، دَ مسافرانو دپاره خلاس ؤ - بس دَ یوه هوټل له مخه تم شو او ټولې سوارلیانې دَ ډوډۍ خوړَلو او نور حاجت سر ته رسَولو په نیت ورڅخه کښته شو - دا کرمان نامي ښار ؤ - دلته مو په هوټل کې جوجا کباب، چې دَ ایران په خاصو خوراکونو کې یَو خوراک دی وَخوړَلو ... او سلېماني چائی مو له نخودو سره وَڅیښلې - او بیا دَ ماښُستن لمونځ کولو ورسته په بس کې کښېنستو - دلته دا خبره لیکل ضروري ګڼم چې که څه هم سفر ډېر خوندَور ؤ ، بدني او ذهني ستړیا یې نه درلودله ، خو دَ پاسبانانِ انقلاب دَ عسکرانو بېخي زیاتې او بیا بیا

Downloaded from: The Digital Library

تلاشیانو له سوبه مو ساه څُلې ته راغلې وه - دَ لوې لارې هر ورکې او غټ ښار ته ورننوتلو څخه مخ کې یا ورڅخه وتلو په وخت په یوې نا یوې عسکري چوکۍ باندې به خامخا اوتوبوس شل یا پنځویښت منټه دپاره درېدو او سوارلیانې به دَ تلاشۍ او تپوسونو دَ زړه ازارَونکو تر هانده مرحلو څخه خامخا مخامخ کېدې - بیا یې هم کور ودان، چې مونږ یې نه تنګولو ... بس فقط پوښتنې به یې راڅخه کولې او تش زمونږ پاسپورټونه به یې کتل - لاکن خپل هېواد وال ، په تېره بیا ځوانان خو یې دَ سر له ویښتانو بیا دَ پښو تر نُوکانو پورې تلاشي کولو اوچپه راسته پوښتنې به یې ورڅخه ډېر په جابرانه انداز کولې - داسې حال ته اشاره کولو په وخت زما ملګرې وئیل ، چې ...
"دا خو عسکري چوکیانې نه ، بلکې تیار امتحاني سېنټران دي"
او خبره وه هم دغه رنګه - ولې چې دَ مخ او دَ شا دَ تلاشي کولو پسته دَ دغو ځوانانو دَ خشم ، بې زارۍ او کرکې کېفیتونه دَ هغوئ په څېرو له ورایه ښکاره کېدو ، خو هیچا څُله نه شوه خپرَلی او نه یې اظهار په تورو کې کولی شو –بس یَو بل ته به یې ګاهی وَ کتلو او سرونه به یې یوې بلې خواته وَښورَولو - هرڅه هرڅه ، خو دَ هغو ځوانانو دَ تندیانو ګوُنځو به یې دَ زړه حالونه وئیلو - رښتیا خبره دا وه، چې دَ انقلاب دَ ساتنې دا شکي او ازاري انداز یې زما نه شو خوښ... خېر، یَو وخت مې سترګې سره ورَغلې وې –که یې دَ یامان نامې ښار په اوله چوکۍ نه وای بس درَولی، نو ممکنه وه، چې تر سهاره به په خوارۀ خوب ویده وم -
سهار شپږ بجې خواته اوتوبوس دَ لارې په یَو غټ او ښائیسته غوندې هوټل باندې تم شو ... دا دَ لوې لارې هوټل دَ صفائي او ښائیسته والې او انتظام له جوره زمونږ دَ غټو ښارونو دَ لوړ سټېنډرډ له ریسټورېنټونو څخه هم یَو په لسه ښه ؤ - دَ خوراک څیښاک دَ اوچت معیار او خواپاکۍ دَ بې ساري کېدو پرته دَ دې هوټل واش رومان دَ ستائینې وړ ؤ – خو دلته هم په یوه واش روم کې په دېوال باندې په څلورو رنګینه قلمونو باندې لیکل شوې فقره ، ګوا " لعنت بر

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

رژیم آخوند " داسې خبره زړه ته راواچوله ، چې ګڼې اوسنی انقلاب یې په خطره کې دی - ولې، چې په واش رومونو یا حاجت ځایونو کې دَ خلګو دَ کنځلو تحریري اظهار دَ کرکې او بې زارۍ انتها ګڼل کېږي - دغه رنګه سوچ یوازې ما نه درلودلو ، بلکې زما ملګرې جمعه خان کاکړ هم په دې هوټل کې دَ چائی په مېز راته وئیل، چې...

" دَ دې هېواد دَ خلګو دَ سپینوالې وجه چرته دا خو نه ده، چې دَ بې ځایه حکومتي بندېځونو له سوبه وینې په کې وچې شوې دي ؟ "

دائی په خپله خبره کې که صحیح نه ، نو غلط هم ځکه نه ؤ ، ولې چې هر یَو سړی یا کس دَ دې هېواد ساموَلی ښکاره کېدو - هوټل دَ خلګو څخه ډک ؤ ، لاکن ژغږغه یې دومره نه درلودله ، چې څومره په کار وه - او نه مې په یَوه مېز باندې آزاده ګپه تر غوږه شوه - ګڼې دا خلګ دَ جامو او کړو وړو په ظاهري وضحه په معاشي توګه خوشحاله هم ښکاره کېدو -

*****

لمر ښه بالا په سر راغلی ؤ ، چې موږ دَ رفسان جان او بم نامې ښائیسته ښاري علاقو څخه ښه ډېر مخته تېر شوي ؤ - او بیا څه وخت ورسته خم نامې ښار هم په یَو اړخ شاته پاته شو - اوس موږ دَ اصفهان په لور مخه کړې وه - دَ خوند خبره مې دا ولیدله ، چې رک له باډره تر دې ځایه او بیا مخ مخته هم درست روډ په یوه حالت او روغ رمټ ؤ - له دې خبرې څخه مطلب دا راوَتو ، چې دلته لر او بر ته په یوه سترګه کتل کېږي - که هغه سمه وي او که غر ، په یوه وټه کې تلل کېږي - ګوا دَ باچا نوشېروان عادل (۵۳۱ - ۵۷۹) دَ عدل و انصاف تاریخي خاصیتونه دَ پلارنې میراث په څېرلا څه څه دَ نن په دې ایراني حکمرانانو کې هم منتقل شوي ؤ -

دلته دَ سړک دواړه اړخه مځکې دَ زمینداری دپاره جوړې شوې وې ، خو له بده مرغه مې چرته کشت کرونده تر سترګو نه شوه، شاید چې دا یې موسم دَ کروندې نه ؤ - او نه مې ونې په ګڼ شمېر چرته وَلیدې - که څه هم دَ ټېلي فون

Downloaded from: The Digital Library

او دَ بجلۍ ټولې تمبې يې له نرئيو او سمو سکو ونو له ډډونو څخه جوړې ، ولاړې ښکاره کېدې - نو دا خبره مې مزغو ته راغله، که په دې سيمې يا لاره کې ونې نه شته هم، نو ايران به خامخا ځينې ځنګلي سيمې لري ، چې دا ستنئيانې يې ورڅخه جوړې کړې دي - او دا دی اوس اصفهان ښار هم يَو خوا ته پاته کېږي لګيا دی – دَ خپل نامه په شان ښائيسته او ډېر په ترتيب جوړ دغه خور وور ښار مې دننه ځکه نه وَليدو ، چې موږ په يَو اړخ ګوا بائی پاس باندې ورڅخه تېر شولو - او چې څنګه څه مختنه لاړو ، نو اوتوبوس دَ يَو هوټل مخې ته وَدرېدو او دَ چائيو ځيښلو او دَ غرمې دَ ډوډۍ خوړلو په نيت سوارليان ورڅخه کوُز شولو- دلته دا خبره هم کوم، چې دَ ايران خلګ، دَ جوجا او چلو کباب پرته دَ هندوانې او ختکي يا کدو بيجان هم ډېر په خوند خوُري - او پيسته ځکه دومره زياته نه خوري، چې دَ ښخي زيات پېداوار له سوبه يې ها غه ‴ دَ کور دَ چرګې او دال برابر ‴ خبره يې لکه چې منځ ته راغلې وه – ما او جمعه خان کاکړ بيا پيسته په دې زياته خوړله، چې يَو خو ارزانه وه او بل تازه او په خوند مزېداره هم -

دَ قم نامي غټ ښار څخه بيا رک تر تهران پورې نه يوازې علاقه دَ کتو وړ وه، بلکې اوتوبوس هم دَ رفتار په اړه وزرونه کړي ؤ –ولې چې ، درې هوار او تک تور سړکونه له يَو بل سره څنګه په څنګ داسې جوړ کړل شوي ؤ، چې په يَو سړک له دې خوا ټرېفک تلو، او په بل ، له هغې خوا راتلو ... او دريم سړک دَ غټو او درنو ټرکانو او ټرالرانو دپاره ټاکل شوی ؤ - دَ مځکې په سر هر څه ، که څه هغه انسانان ؤ او که جوړ کورونه ، ودانيانې او يا دَ کشت کروندې دپاره سمې شوې مځکې او پټيان... يَو دم بدل بدل ؤ او سترګو ته ډېر ښه ښائيسته برېښېدو – ولې چې تهران اوس په څه واټن باندې ؤ - او هغه وخت هم راغلو، چې اوتوبوس دَ ايران زړه ، ګوا تهران ښار، چې ښې ډېرې درختې په کې ولاړې وې ته منډه وهله - هو، څنګه څنګه چې بس دَ تهران ښار په منځنۍ برخې ته لاره لنډَوله، نو چاپېريال نور نور ښائيسته کېدو لګيا ؤ - لاکن دَ سړک ښي لاس ته جوړه تکه ژېړه ښخي غټ ماجت وزمه ودانۍ، چې مينارې يې تر لرې لرې پورې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکاره کېدې ، دَ سترګو وړاندې ښه ښکاره کېدو - دا دراصل دَ ستر امام خميني زيارت ؤ، چې ورسره جوخته دَ اکېډمی دپاره ودانۍ هم زيرِتعمير وه – دَ ايران دَ وخت په سمه ماځيګر څلور بجې اوتوبوس دَ تهران وَ مشهوره بس ترمينال ته وَرسېدو - دغه بس ترمينال څه ؤ، يَو غټ پوخ مېدانی ؤ ، چې په منځ کې يې دوه منزله ګېړدۍ ودانۍ دَ بسانو دَ دفترونو دپاره جوړه وه ، او دَ هرې کمپنۍ بسان خپل خپل دفترونو مخته په لائنونو کې ولاړ ؤ - که څه هم موږ ډېر ستړي شوي ؤ، خو دَ ستړيا دَ وساکولو دَ مخه مو غوښتلو، چې دَ ټُرکي دَ استنبول دپاره دَ سبا ټکټان تر لاسه کړو- دَ پوښتنې کولو ورسته راته پته وَلګېده، چې دَ ټُرکي دپاره بسونه دَ آزادۍ ترمينال څخه ځي - نو ځکه بېګونه په اوږو راټال زه او کاکړ صاحب په ټېکسي کې تر ياد شوې بس اډې پورې ځانونه وَ رسَولو او هلته مو دَ سبا نه بلکې دَ بل سبا ، ګوا ۳۱م اکتوبر ۱۹۹۳ع دپاره وَ استنبول ته دَ تلو په نيت دَ شرکت تعاوني شمارې له دفتر څخه دوه ټکټونه تر لاسه کړو او بيا نېغ دَ اسکوائر ائيريا په هوټل وصال ، چې زوړ نوم يې دَ منېجر له قوله کاسا بلانکا ؤ ، کې خوُنه وَ نيوله او دَ ۲۴ ګنټهو دَ ستړيا دَ وساکولو په نيت دواړه ملګرې په خپل خپل پلنګ وَغزېدو –

دَ آرام کولو ورسته ماخُستن اتهه بجې له هوټل څخه دباندې راوَوتو .... رښتيا خبره دا وه، چې په لومړي ځغلانده نظر مې په زړه کې دا شک پېدا شو، چې موږ چرته غلط ځي ته خو نه يُو راغلې او يا بيا خود لکه چې خوب مې ليدو- لاکن دا نه خوب ؤ او نه غلط ځای ... بلکې دا دَ ايران زړه ؤ ، چې تهران نومېدو - هر طرفته په تورو څادرونو کې پټې ښځې په دومره زيات شمېر په روډونو باندې ښکاره کېدلې ، چې په کې نرينه دَ نه برابر ؤ - شاوخوا ته ښائيست او ځواني وه، او دلته په سينه کې دَ شاعر يَو حُسن پرسته زړه ؤ، چې قابو کېدو نه – نو ځکه په سر باندې راټال دَ جلاد دَ ساتول دَ احساس پرته هم، سترګو په مځکه باندې راکښته شوۀ دې شاپېريانو ته کتلو راکتلو ... دَ سترګو په جنګ کې دا ښځې هم څه کمې نه وې – داسې يې سترګې په سترګو کې اچوَلې ، لکه له عُمرو عُمرو

Downloaded from: The Digital Library

چې تړېږ وي – لاکن دَ دې هر څه پرته يې کولی څکه هيڅ نه شو، چې په خواهشاتو باندې يې بند پڅونه ورته لګولې ۇ - بس فقط يې په کتلو راکتلو او دَ ښائيسته سترګو دَ ښو په غښو باندې دَ زړونو په ويښتلو ګزاره کوله – او بله ناشُوده خبره خو دا وه، چې زما او زما دَ ملګري جمعه خان په پرته ، تر لرې لرې پورې بل غېر ملکي هم نه ښکاره کېدو – هم دغه وجه وه، چې موږ دواړه په خپلو حېثيتونو کې لکه دَ لارې کاڼي ... يوې بلې خواته په اوږو وهل کېدو راوهل کېدو ... خو، رغړېدو څکه نه ، چې پښې مو درلودلې - کله کله به مو دَ پېغلو وَ پښو ته هم پام شو، چې په تورو اوږدو ماسيانو کې پټې وې ..دا ښکاره کولو، لکه دَ اوږدو تورو تورو پړونو کې دا پېچل شوې پېغلې چې په سکرټونو کې ملبوسې وي - يوې خواته دا حال ۇ، او بلې خواته په دې ښار دَ ماجتانو کمبوت زما وَ زړه ته دا شک دَ يقين په لور بوتللو، لکه دلته چې لا راج دَ اسلامي مملکت نه وي - دَ دې ټولو خبرو او مشاهدو په رڼا کې دَ ايران دَ نور حال احوال په پرته ، ما دَ ډائرۍ په يوه پاڼه نيمې شپې خواته دا سې وَليکلو ...

" شک نه شته، چې ايران دَ سرو زرو يَو قفس دی ، چې په کې ښائيسته ميناګانې او طوطيان بنديوان کړل شوي دي"

او خبر نه يم، چې دا خبره ما دَ خپل واکه انسان په توګه نوښته کړه او که دَ آزاد فکره شاعر په حېث ؟

*****

سهار نهه بجې دَ آزادۍ پارک په لور دواړه ملګرې پياده روان شولو... دَ روډ دواړو څئيو ته دَ خپل نوعيت جوړ ښائيسته دوکانونو پرته دَ زړه ټکورَونکې خوش رنګۍ له سوبه دَ يوې ګنټهې په مزل ګرسره پوهی نه شولو او دَ آزادۍ پارک وَ ښکلاګانو ته مو څانونه وَ رسولو – دا پارک دراصله يَو ببخې غټ راؤنډ اباؤټ ؤ- دَ وړو غټو شنو چمنونو او رقم رقم بُوټو پرته دَ آزادۍ دَ ياد ژوندی ساتلو دپاره په دې پارک کې دَ منځنۍ يادګاري نخښې ، چې دَ سنګً مرمر له خښتو او ټائلونو څخه جوړه وه شاوخوا دَ فوارو څنګ څنګ ته په

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

چمنیانو کې ناست ډله ډله یا په سېل کې بوخت ګرځنده خلګ دَ سېلانیانو سترګو دَ خوږَولو سوب ګرځېدلې ؤ - په بېلابېلو زاوئیو باندې عکسونه اخیستلو ورسته دَ یَو ښائیسته غټ بُوټې سره په چمني کې کښېنستلو - اوس چې به مې ځنګه ځوک له ځنګه تېرېدو، نو داسې په عجیبه نظر به یې موږ ته راوَکتلو، لکه موږ چې په غلط ځاي ناست ؤ - بیا چې به مو نورو ناستو خلګو ته پام شو، نو زړونه به مو په ځای شو - ګوره چې اصل معامله څه وه؟ موږ خپله په زړونو کې غله ؤ او که هغوئ په هر غېر ملکي باندې دَ شک نظر ساتلو ؟ څه وخت ورسته ما وَ ملګري ته وئیل ... چې ښه به دا وي، چې له دې پارک څخه په بله لاړ شو - داسې نه چې دَ شک په بنیاد وَنیول شو – ده هم راسره خوښه کړه ، خو چې ځنګه ولاړ ېدو، نو نېږدې تېرېدونکې یَو ځوان ، چې تور سوټ یې په تن ؤ راباندې ژغ وکړو ...

" پاکستانیان یاست ؟"

موږ وئیل ...

" هو، یُو خو ...."

دی راوګرځېدو، که موسېدلی نه وای ، نو کېدلی شو، چې بې وخته قیامت راباندې راغلی وای – خو زموږ له ښه بختـه هغـه ځوان په اخلاق دومره ښائیسته او په خوُیه داسې مهذبه ؤ ، چې هره ویره مې له زړه څخه وَوته ...

"زه پاکستان ته ځو کاله دَ مخه تللی وم"

دَ هغه ایراني ځوان دَ دې خبرې په ځواب کې مې ورڅخه دَ پوښتنې همت وکړو ...

" ځنګه دې وَ سنجوَلو زموږ هېواد ؟"

ده یَو وار شاوخواته وَکتل ، بیا ووړ غوندې داسې وَ موسېدو، لکه دَ یَو شي نفي چې کوي ... خو ده چې ځو لمحې ورسته ژبې ته حرکت ورکړو، نو شکر مې وَیستو ... ولې چې ده دَ پاکستان په حقله ډېره ښه رائیې درلودله ... په خاص توګه دَ انتظامیې څخه یې متاثر ښکاره کېدو - زه پوهې شوم ، چې دَ دې ځوان دَ خوا دَ پاکستان ستائینه فقط دَ خپل هېواد یعنې ایران دَ اسلامي انقلابي عسکریت

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

غندل ؤ - که څه هم هغه ځوان يوه هم داسې خبره نه وه کړې ، خو مطلب يې کټ مټ دَ خپل ساه تنګې چاپېريال څخه ؤ - ده ډېره څه وئيل، لاکن مورِ دَ ده په فارسي سم پوهېدو هم نه - مورِ چې څنګه مخته ګامونه اوچت کړو ، نو هغه هم راسره په دې سوب ملګرى شو ، چې دَ هغه له قوله دَ ده کور هم زمورِ دَ هوټل شاوخوا چرته دى - په لاره کې دَ يوې پوښتنې په ځواب کې دې ځوان راته وئيل ، چې...

" دا هر څه چې تاسو دلته په دې هېواد کې وينئ ... دا دَ شاه رضا شاه پهلوي کال ۱۹۶۰ع دَ دولس نکاتي پروګرام ، چې هغه وخت يې وائټ ريوالوشن يعنې سپين انقلاب هم ورته وئيلو... پاته شوې نخښه ده"

او بيا يې مخته که څه هم هيڅ نه وئيل، خو دَ ده دَ خاموشۍ څخه دا مطلب څرګندېدو ، لکه دَ پخوا په سر چې نن هومره تعميري کارونه نه وي شوي –

*****

ماځيګر خواته، مورِ پيسې بدلولو په نيت مېدانِ خميني چې ورسره دَ ټېلي فون ايکسچېنج عمارت ؤ ته لاړو - ۲۰۰ امريکن ډالرونه مې په ايراني تومن کې مات کړو - دَ يوه ډالر په بدل کې ۱۵۵ تومن کېدو ... دلته خلک ډېر زيات ؤ، چې يوې بلې خواته ګرځنده ښکاره کېدو- دَ دې پارک وزمه مېدانِ خميني په حقله دا خبره مشهوره ده، چې دَ دې مېدان ماځيګرى دومره په بېلابېلو مشغولاګانو کې دَ سېلانيانو دَ دلچسپۍ سوب ګرځي - چې تهران ته راغلى هر کس خامخا ورته يَو ځل راځي - او وئيل کېږي ، چې دا پارک دَ انسانانو دَ رش ګش له سوبه دومره ډک وي ، چې په کې لاره نه کېږي - لاکن خدائى شته ، چې دَ دې پارک په ليدو باندې مې دَ "آخير څله ؟" رنګه سوال وَ ځواب ته مازغه راسترى کړو ، خو تر پايه مطمئين ځکه نه ... چې دلته داسې هيڅ راته نه شو تر سترګو ، چې سترګې پرې خورې شوې واى- او بل ګوره چې دا دَ نن ماځيګرى دَ دې مېدان څله دَ رش په حواله سورِ غوندې هم ؤ ؟ پوښتنه مې هم له چا څخه نه شوه کولى – ولې چې خبره بيا دَ شک منځ ته راغلې وه ... لاکن زما خو ، په بدن کې هغه وخت

Downloaded from: The Digital Library

زلزله راغله، چې کله مې دَ يَو سړي ، چې زموږ دَ څنګه تېرېدو ، دَ ځُلې څخه دا خبره تر غوږه شوه ....

" مادام.... مادام "

او يَو يې بل رنګه توری هم له ځُلې په هم دغسې تکرار بيا بيا وتو ، خو دومره څوکه ګڼه ؤ ، چې په ګرانه اورېدل کېدو- خود يې "دارُو... دارُو" يا "پوډر.. پوډر" دَ وئيلو مطلب ؤ - ولې چې داسې مې له ځينو ملګرو څخه اورېدلې ؤ ، چې دلته دارُو هم خرڅول کېږي - بس بيا نه يوه شوه او نه بله ... داسې په تېزو قدمونو له دې پارک څخه هوا شولو ، لکه چا ، چې لړګی راپسې اخيستی وي - حريان وم، چې دا اوس څه چکر دی ؟ يَو خوا ته په خلګو باندې روا کړل شوې داسې ويرې ، چې پخپله خوښه خندلی هم نه شي او بلې خواته دومره زړَورتيا .... او هغه هم دَ اسلامي انقلاب دَ باني ستر امام خميني په نوم منسوب مېدان کې – او بيا دَ جمعه خان کاکړ دا خبره زما زړه هم څه وَمنله ... ګوا " کېدلی شي دَ هغه سړي دَ بُونږ بُونهې مطلب هم دَ متعه يعنې دَ لنډې مودې له واده څخه وي " مګر بيا مې وئيل، چې که څه هم په ښار کې دَ دې غرض دپاره دفترونه خلاس دی ، نو دلته داسې په پټه او په ويره باندې څله ؟ اوس مخته خدائی خبر، چې اصل حقيقت څه ؤ ؟ هر څومره چې به مې په مزغو زور ورکړو- نو خبره به بيرته په دې فکر تمامه شوه، چې دَ حوا يوه لوُر ، که دَ لنډې مودې په شرعي واده دَ چا سره وَ تړل شي او يا که خپل سر ته آزاده پرېښوَل شي – نو توپير به په کې دَ حق ناحقه څنګه کوؤ ؟ ... ولې چې په دواړو اړخونو کې دَ دغې تور سرې په برخه دَ يوه کور غولی نه ورځي –

ماځُستن چې څنګه له بازار څخه دَ هوټل وَ خوُنې ته راغلو، نو يَو دوه منټه ورسته دروازه وَ ټکېدله - دروازه چې مې څنګه خلاسه کړه ، نو ګورم، چې يوه اناګو له يوې چټې پېغلې سره، چې عمر يې له شپاړس کلونو څخه زيات نه ؤ ... دَ دروازې مخې ته ولاړه وه - زړه مې په ټوپو شو او بدن مې مړ غوندې شو –اوس به لا ما ځان .. سره دَ خپل ملګري دَ جلاد دَ ساتوُل په سرپرېکړو شهيدانو کې

Downloaded from: The Digital Library

شمېرَلو، چې هغې اناګو دَ خپلې کوټې دَ خطاکولو دپاره بخښنه وَغوښتله او زمونږ دَ خوُنې سره جوُختې دې بلې خوُنې دروازې ته وَدرېده - چې څنګه يې هغه دروازه وَټکوله... نو زه په خپل حال کې راغلم -

لاکن دا زړه مې ګوره چې څله تر ډېره پورې بيا هم درَزېدو ؟ چرته چې انسانان استوګنه کوي ، هلته به دغه په غم او خوشحالۍ کې راګېر ژوند تېرَولو دپاره حق نا حق ضرور وي - لاکن په ايران کې دَ نورو هېوادونو په مقابله کې ژوند او ژوندکونکي انسانان دَ حق او رښتيا سره مخامخ محسوسَول کېږي - ګوا دلته قامې کلتور له مذهب سره که يوې خواته ګنډلی برېښي ، نو ځينې داسې رسمونه او روئيې يې هم دي، چې ورسره متصادم دي - دَ هرې خبرې ذکر زما په خيال ، چې وخت ضائع کول دي - دا ځينې رسمونه يې دَ فعاشت په لارې کې خنډ او دَ حق ملګري ګڼم - لکه دلته واده تر هغه وخته پورې نه تر سره کېږي ، چې نر په قرآن او قسم او ښځه دَخپل پېغلتوب Virginity دَ واده په شپه خپل مېړه او خواښې ته نه کړي ثابت - ګوا دَ ښارونو انجونې به دَ خپل واده له مخه دَ پېغلتوب مېډيکل سرټيفيکېټ دَ هلک وَ پلار ته ضرور لېږي ، چې ګوندې هغه په خپل درست ژوند کې بل نر ته نه ده نيږدې شوې - لاکن اکثره پېغلې دَ واده په شپه دَ خپل مېړه وَ پلار ته دَ وينو لړلې ټوُکر ورته لېږي - که داسې وَنه کړي او يا خپل پېغلتوب نه کړي څرګند ، نو واده په دې دويمه ورځ وران شي - له دې سوبه هاغه دَ بوريوالو په اصطلاح .... دلته پېغلې او ځوانان دَ "وَچ مجلس" څخه پرته په مينه کولو کې مخته ګامونه نه اخلي - هر څه په خپل ځای او داسې دَ انجلۍ له خوا دَ هغې پېغلتوب يقينې کولو رسم يا خواهش په پښتنو او عربو کې هم لږ ډېر مروج دی ، خو کومه خبره چې مې مزغو ته په ځواب راؤړلو کې هر کله ناکامه کېږي ... هغه دا ، چې دلته دَ پېغلتوب ثبوت دَ هلک وَ پلار ته څله... دَ هلک وَ مور ته څله نه ؟ او تر څو پورې چې دَ متعه تعلق دی ، هغه دَ سخت قانون له نيوکو څخه دَ ځان ساتنې دپاره ښه رول ادا کوي - ګوا سړي ته نه دي په کار، چې دَ داسې روا شوؤ يا په قانوني توګه جائز کړل شوؤ رسمونو رواجونو

Downloaded from: The Digital Library

پرته دي هم دَ ناروا جنون حدونه وَولانګي - دا ښېله خبره ده، چې په مختلفو اسلامي فرقوکې دَ متعه په حقله بېلې آراء مخې ته راځي - څوک يې مني او څوک نه... او يا ښېلابېلې پېمانې ورته دَ رواکېدو دپاره ټاکي –
دا نه، چې ، دلته په ايران کې انسانان نه... ټولې فرښتې اوسېږي - بلکې حقه خبره ده، چې دلته هم له فرښته وزمو انسانانو سره په څنګ څنګ کې شېطانان دَ سړي په مزغو کې دغسې ښېرغونه دَ خپل بريتوب درَوي لکه هر چرته چې داسې کېږي - او له دي حقيقت څخه سترګې اړَول زما په خيال چې سترګې پټَول وي - هو ، که څه هم، زيات خلګ دلته دَ سر دَ خطرې له سوبه خوائشات سر ته نه شي رسَولی ... دا يوه خبره به ضرور کوم، چې په ايران کې اسلامي چارې په مذهبي جنون نه ، بلکې دَ جمهوري او معاشرتي حقيقتي اسلام له لارې هوارې کول کېږي - او دا دَ ايراني رژيم هغه مثبت سوچ دی ، چې دَ مسلمانانو سره سره دَ هرې سيمې انسانان هم متاثره کولی شي –
*****
دَ سهار ناری کولو په وخت ملګري کاکړ دَ ښې ډېرې خندا ورسته سترګې وَموږَلې او راته وائي ...
" ښه ، نو بيا مخته څه وَشو ؟ "
ما بيرته کيسه شروع کړه ...
" نو لاس تړلی يې يَو مېدان ته راويستم - په مېدان کې ښځي زيات خلګ په تورو جامو کې ناست ؤ او ټولو ماته کتلو - زړه ته يَو دم دا خبره راغله، چې بس اوس مې پهانسی ته خېژَوي "
خبره چې تر دې ځايه ورسېده، نو کاکړ لکه ديغ شوی چې وي ، راته وائي ...
" او بيا يې پهانسی ته وَ خېژَولې... هان... دغسې دي که يَه ؟ "
ما وئيل ...
" يهَ ... هلته په سټېج باندې نه خو دَ پهانسی انتظام ؤ ، او نه دَ سر قلم کولو دپاره تخته او ساتوُل - بلکې په سټېج باندې درَولو سم دستي يې زما لاسونه

Downloaded from: The Digital Library

راخلاس کړو .... دومره خوشحاله وم، چې پوښتنه مه کوه - مګر دا خوشحالي مې سرته نه وَرسېده، ولې چې....˝
ما به خبره مخته کوله ، چې جمعه خان راباندې ژغ وَ کړو ...
˝ ښه ښه وايه !˝
ما په ځواب کې ورته وئيل...
˝مخته به څه خامخا ؤ ... بس که تا نه واى راژغولَى˝
او مور بيا دواړو په يوه صلاح وَخندلو ، او تر ډېره پورې زما په دې نيمګړې خوب وَژغېدو ... ټولې خبرې په خپل خپل ځاى ، مګر دَ ملګري کاکړ دا خبره مې نه يوازې خوښه شوه، بلکې تر اوسه مې په ياد هم ده، چې وئيل يې ...
˝ دا لا ښه خبره ده، چې په خوبونو باندې بنديځ نه شته ، ګنې زما او ستا رنګه خلګو خو به لا ډېر پخوا سرونه خوړلي واى˝
ښېشکه، چرته چې دَ سترګو په ديد پابندي وي ، ژبه ژغېدلى نه شي ، سوچونه عملي کېږي نه او دَ شپې او ورځې په لانجو او ګروم سترې مازغه خپله سترړيا وسا کولى نه شي ، هلته ژوند دَ خوړلو ، څيښلو او سملاستلو پرته نور څه دى ؟
هو ، که دى هم، نو بيا فقط دَ مرګي په لورې ورځې شپې لنډول دي او بس...
*****
دَ پروګرام په سمه دَ ۳۱م اکتوبر ۱۹۹۳ع دَ ورځې په يوه بجه زه او کاکړ صاحب دَ ۴۸ ګنټهو په اوږده مزل ، په اوتوبوس کې کښېنستو او مخته روان شولو - په اوتوبوس کې چې زياتره ايراني نرينه ځوانان او پېغلې انجونې او څه ښځې ،سره له يوې پاکستانۍ جوړې، چې تازه تازه يې واده کړى ؤ هم ناستې وې - بس چې څنګه روان شو ، نو هغو دواړو چې زمونږ مخته سيټ کې ناست ؤ او په هنى مون باندې استنبول ته روان ؤ، راته کتلو ورسته ژغ وکړو ...
˝ آپ دونون بهي پاکستاني هين کيا ؟ يعنې (تاسو دواړه هم پاکستانيان ياست ؟) ˝

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

او مورِ چې ورته سرونه په اثبات کې څنګه وَښورَولو ، نو څلور واړو دَ اُردو ژبې
دَلارې په خبرو کې دومره ژر بیا سره نیږدې شولو ، لکه مورِ چې پخپلو کې له
ډېره وخته راهسې پېژنو- ځوان نوید او ښځه پروین نومېده - خبر، چې څنګه
څنګه سفر مخ په وړاندې لنډېدو ... په موسم کې سړوالی راتلو - چې اووه بجې
یعنې قضائي ماښام خواته رنجان نامي ښار ته وَرسېدو، نو په شړک باران
ورېدو - لاکن عجیبه خبره دا وه، چې دَ دومره باران پرته هم دَ درست رنجان ښار
بجلۍ بلېدله .. ګنې هاغه دَ نوید خبره ، چې ...
" که داسې باران زمورِ په هېواد کې کله اوري ،نو بجلۍ بنده کړلی شي "
ما او جمعه خان هم ورسره " هو " ځکه وکړو ، چې په پاکستان کې که بل ځای
داسې کېږي او که نه ... خو په کوئټه او شاوخوا علاقو کې تېز باران او بجلي ،
ګوره چې تر خپلو ځله نه سره مني ؟ ... یَو خواته شپه وه او باران او بلې خواته
نری یخ او زړه ټکورَونکی دَ بس دننه ماحول ... زما خو زړه کېدو ، چې ژر مې
ډوډۍ خوړلې وای او کرار په سیټ باندې دَ خوب کولو په نیت غزېدلی وای –
لس بجو خواته دَ ډوډۍ خوړلو ورسته ، لا بس کې ځینې سوارلیانې دَ یَو بل سره
په خبرو کې اخته وې، چې ډرائیور دَ شا دَ سیټونو ټولې بتۍ مړې کړې او بیا
داسې چپه چُپیا شوه، چې که چا ته خوب ورتلو او که نه، ټول په خپلو سیټونو
باندې وَ غزېدلو – زه هم په هغو کې یَو وم... کله وینښ، کله ویده - دغه رنګه دَ
سهار تر نهو بجو پورې دَ ګهړۍ ستنې وَرسېدې - دَ سهار دَ چائیو غوړَپلو
ورسته بیا بس داسې مخته په تېزۍ روان شو، چې چرته په وړو ښارونو باندې وَ
نه درېدو ... نو ځکه دَ سفر کولو دَ ستړیا سره سم دَ سفر خوند هم کرار کرار په دې
وجه زیاتېدو، چې دَ ایران دَ ورستۍ پُولې ښار چې بازرګان نومېدو رانیږدې
کېدو لګیا ؤ - او بل دا سیمه زرغونه هم وه او ځای ځای شینګشتي هم
برېښېدله – نه یوازې دا، بلکې دَ دې علاقې دَ خلګو جامې ، دَ ژوند کړه وړه او
کلي کورونه هم یَو دم دَ ایران او پاکستاني اړخ دَ څنډې دَ خلګو څخه ښه بېل او

Downloaded from: The Digital Library

بدل ... هن چې په نوي طرز کې ورنغاړلي ښکاره کېدو- دوې بجې خواته، نوید ،
چې بیا بیا په دې لاره تللی راغلی ؤ .. په موږ ژغ وَکړو ...
" دا مخته ، چې کومه آبادي ښکاري ... دا بازرګان نامي ځای دی - بس به په
پنځلس یا شل منټه کې ورته وَرسېږي "
متل دی، چې " هر څرکېدونکی شئی سره زر نه وي " ... هو، په دې باډر باندې
چې مې څه تر سترګو شولو او یا مې وَسنجَولو، نو نه یوازې یې دا پورتنی متل
رښتیا کولو ، بلکې په زړه کې مې دا خبره پخه هم شوله ، چې ګوندې انسان ، او
په تېره بیا دَ نن انسان ، چې څومره هم په یوه نظریه یا ماحول کې وَ روزَلی شي ،
نو هم دائی دَ انسانیت په تول پوره نه وَځي اوهر کله مانده وي - ګوا که
هرڅومره اغیارو ته په ظاهري بڼه ځان مهذبه (دَ جامو او ګفتار په اړه) ښکاره
کړي .... نو ځای په ځای ورڅخه نابېره دَ خپل غوره شوي جبلتي خوُی او بُود او
خمیر په سمون داسې کارونه یا روئیه سرزده شي ، چې دَ هغه دَ پېژندګلوۍ
برعکس به وي - دلته زما مطلب دَ ځینو نورو شیانو پرته دَ لالچ او زړه ازارَولو
څخه دی - کوم چې په ایران / تُرک بارډر باندې دواړو اړخونو ته ډېر زیات له
مسافرانو سره روا کړل کېږي - او ګوره چې دلته څله ښو او بدو ته په یوه
سترګه کتل کېږي ؟ که څه هم تُرکیان په ظاهري کړو وړو باندې تر ایرانیانو
زیات یورپئین وزمه برېښي ، خو په دې بارډر باندې دَ ایرانیانو مخې ته په هره
معنا کې مانده او هیڅ ښکاري –
غرض دا ، چې څه وخت موږ بېګونه په اوږو راوَځڼولو او دَ تُرکي په مځکه چې
موقدمونه څنګه ږدلو ، نو دَ زړه له سوخته مې یوه سړه شان اوږده ساه را ایستلو
پس مې له ملګرې نوید څخه پوښتنه وکړه ...
" دَ مخ په باډرانو باندې به هم دغسې زړه چاؤدې حال وي ... که څنګه ؟ "
خبره مې لا سمه سرته نه وه رسَولې ، چې نوید وَوَئیل...
" نه بابا ... چې له دې بارډره بل داسې بارډر نه شته مخته "
او بیا یې مختهوئیل...

Downloaded from: The Digital Library

" خبر نه يم، چې دلته دا خلک څله مسافران زيات تنګوي ؟"
دَ نويد له دې خبرې څخه مې يَو دم زړه کې راغلو او ورته وَمې وئيل ...
" زما په خيال چې دلته له کسته دا سې کېږي "
" نو څله.... ؟ "
دَ جمعه خان دَ دې وړې پوښتنې په ځواب کې ورته ګډ شوم ... ما ورته وئيل ، چې ...
"هغه ځکه چې کېدلی شي ، چې په تُرکي کې ښځي زياتې آزادۍ له سوبه ژوند بې لګامه دی .. او بلې خواته ايران ، چې يَو اسلامي مملکت دی ، دا نه غواړي چې انسانيت دې په حېوانيت کې ورګډ شي - په دې وجه خو .... يَو خواته اوروته دي او بلې خواته اوبه ، چې نه سره مني ... او بس په دې Tussle کې مسافران خواران په تکليف کې ورګېر شي"
اوس ګوره چې زه په خپله وينا کې څومره صحيح وم ... په دې نه وم خبر ... مګر دَ تُرکي په مځکه لومړی قدم مې دَ بې باکې آزادۍ په لورې پېښنه وَکړلو –

دَ جمال په درشل کې

تاثراتي لنډيز

" چې تاريخ او غوره تاريخي آثارو ته وکتلی شي ، نو تُرک دَ يَو مارشل قام په حيثيت په نړۍ باندې ځان منلی ؤ - مګر دَ دې قام دَ نن معاشي بدحالۍ او دَ پيسو سره دَ بې کچه مينه دَ دوئی تاريخي حېثيت ګوره چې څله شکمن غوندې کړي ؟ ولې ، چې دَ تُرکيانو دولت پرستي سرۍ په دې وئيلو مجبوره کړي چې " دَ دې هېواد خلګ دَ اتا تُرک سره مينه په دې وجه زياته کوي ، چې په کرنسي نوټ (ليرا) باندې يې تصوير چاپ دی " دَ پاکستان او مسلمانانو سره يې مينه په خپل ځای لاکن دلته دَ اتا تُرک دَ غوره شوي قانون پابندي کولو پرته بل دا سې مثالي اسلامي خا صيتونه مې تر سترګو نه شو ... چې دَ نوښته کولو وَړ

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

مې ګڼلی وای - هو، که څه هم دَ دُنیا په سر دلته ماجتان ببخي زیات دي ˝
(شوق)

که ته ىَو يې ؟

وايه ! ستا څوني څېرې دي ؟
چې په هر څه کې وَ ماته
محسوسېږې
ښکاره کېږې
ته موسم خو چرته نه يې ؟
چې بدلېږې رابدلېږې
لا خو وخت يې
بل څه نه يې
دَ ورو ورو لمحو ته
که يَه ....
ته وائې ، چې يَو يم
يکې يَو . په يوه بڼه
نو بيا زه يمه پخپله
کړيچې کړيچې يَو هنداره

(شوق)

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

آزادي څه ته وائي ؟ دَ دې خبرې ځواب هغه وخت ما وَ موندلو ، چې کله مې ایراني همسفره ځوانان دَ هغوئ له خپل هېواد څخه دَ وَ تلو سم دستي دَ ټُرکي په ښنده وَلیدو - که څه هم شین یخ ؤ او واؤره ورېدله ، خو دا ځوانان دَ ډیوټي فري شاپ دَ شرابو په بوتلانو داسې ورمات شولو.. لکه دَ مودو مودو تږي چې دَ اوبو په چینه باندې ورچپ شي - اوس یې نه یوازې بوتلان په غاړو اړَولو ، بلکې له تهران څخه دَ ایران تر ورستني بارډر پورې تړلې ژبې یې هم په حرکت کې داسې راغلې وې - چې، چا خپل نظام ښکنځلو او چا خپل باداران ... وایم ، چې ورته په کتو مې سترګو باور نه کولو ... او سوچ مې کولو ، چې دا هم هغه پټې ځُولي خلک دي چې تېرې شوې ځلیرویښت ګنټهې یې له موږ سره ګډ په یوه بس کې تر دې ځایه سفر کړی ؤ او که یَه ؟ او بیا ګوره چې تر څه میانه بیا پېغلو ښادرونه غورځولي ؤ ، چې هره یوه یا خو په جینز پېنټ کې ښکاره کېدله او یا بیا په اوږده سکرټ کې - دغو انجونو که څه هم نه ځیښلو ، خو ځوانې او بدمستې جذبې یې دَ سترګو په ککو کې له ورایه بربښېدلې – موږ ځلور واړه پاکستانیان ، یعنې زه، ملګری جمعه، نوید او پروین چې دَ تهران څخه تر بازرګان پورې دَ خبرو او خنداګانو په اړه په درسته لاره کې دَ ژوند علامتونه ګڼل کېدو ... اوس زموږ حرکتونو معناؤې ځکه بائیللې وې ، چې لا خو هم هغسې په پخواني حالت کې ؤ – منم ... چې نوي هېواد ته په راتګ موږ هم خوشحاله ؤ - لاکن بدمست او بې حاله بیا هم نه -

*****

بس هغه ؤ ، مسافران هغه ... مګر که بدل ؤ ، نو دَ طبعیتونو موسم ... ګوا ، چا سندرې وئیلې ، چا خپرې ټکولې او چا بوتل په لاس کې یو بل اړخ ته غورځېدو کم ، خو له یوه سیټه دَ بل سیټ په لور دَ سرور په ټالونو کې ځنګېدو راځنګېدو زیات - او موږ که څه هم دَ هغوئ سره په مستۍ او بدحالۍ کې نه ؤ ورګډ ، خو دَ هغو ځوانانو تود محفل او دَ ناستو ولاړو پېغلو شوخیانې او خنداګانې مو په هډونو اخیستلې او په تشه توره ورته خوشحاله کېدو هم - دَ کال ۱۹۹۳ع دَ

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

لومړي نومبر دَ میاشتې دا ماښام دَ زړخوښو هنګامو څخه را په دې خوا ، ما ته دَ قدر وړ ځکه ؤ، چې دَ یورپ دَ دروازې په لور روان وم - ولې ، دا زما غټه غوښتنه وه چې دَ استنبول په لاره یورپ ته پېښه وکړم او ښه له نیږدې څخه دَ دې براعظم سمه او غر او کلي ښارونه وَوینم - دې وخت دباندې هیڅ نه ښکاره کېدو ... هر لور تیاره وه – بس یوازې دَ مخ تور روډ ، چې څه څه واؤره وربانديې پرته وه، دَ اوتوبوس په بتیانو کې ښکاره کېدو –

دَ پاکستان دَ وخت په سمه دَ شپې دولس بجې او دَ ترکې دَ نهو بجو خوا ته بس دَ آګرې نامې ښار په یو هوټل دَ ډوډۍ دپاره وَدرېدو – دې هوټل هم دَ ایران دَ لوې لارې دَ هوټلانو په رنګه په یَو غټ او ښائیسته هال باندې اړه درلوده ، چې مېزونه په کې په ترتیب لګول شوي ؤ - دلته مو ړ دَ ملګري نوید ، چې څو کاله یې په ترکي کې روزګار هم کړی ؤ ، په خوښه "کرومنولیا" ګوا دَ واړه دال خوندَوره شوروا مو له ډبل روټیانو سره وَخوړله او یَو یَو کپ سلېماني چائی مې دَ نخودو سره نوش کړې - په کاؤنټر ناست بابک چې دَ غالب چاچا غوندې سره خولۍ یې په سر ایښې وه ، بِل را وړاندې کړو- نو دې بِل ته په کتو ایله بې هوشه نه شوم ، ولې چې بِل باندې یَو لکهه پنځه څلوېښت زره لیرا رقم نوښته ؤ – لیرا خو نه وې راسره، نو ځکه مې ورته خواست وکړو ، چې...

"دا لیرا دي په امریکن ډالرو کې راته واړوه ... که یَه نو پاکستانی روپۍ هم لرم" دائی راته وائي...

"یولس ډالره راکړه –"

بِل ادا کولو ورسته مې دَ نوید څخه پوښتنه وکړه ، چې...

"په یوه ډالر کې څو لیرا کېږي ؟"

دَ څه سوچ کولو ورسته ده وئیل ...

" زما په خیال چې نن سبا ۱۳۵۰۰۰ لیرا په یوه ډالر کې ماتېږي ، او دائی په خپله اندازه صحیح ؤ –

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ترکي له آګرې نامي ښار څخه چې زموږ اوتوبوس یعنې بس مخته روانېدو ، نو یَو ځل بیا نرۍ نرۍ واؤره ورېدله ... او څنګه څنګه چې مخ مخته تلو ، واؤوره نوره نوره تېزېدله لګیا وه - اوس که څه هم په اوتوبوس کې دننه دَ ایرانیانو دَ ځیښلو سلسله ختمه شوې وه ، خو یَو ښائیسته غوندې ځوان دَ ګوګوش سندرې داسې په خوند خوند وئیلې ، چې ټولو سوارلیانو خوند ورباندې اخیستو - تر څه وخته پورې ما او جمعه خان کاکړ هم ورته ناست اورېدلو مې - لاکن چې معامله اوږده شوه ، نو دَ سندرو خوند یې هم بې خونده کېدو لګیا ؤ ، نو ځکه موږ هم سیټونه شاته دیکه کړو او په خپلو سیټونو باندې دَ خوب کولو په نیت وَغزېدو - دَ هڅې کولو پرته چې هم خوب نه راتلو ، نو مې په پټو سترګو باندې سوچونه وهلو ته لستوڼې وَغړل ، او ډېر ژر بیا ما هیلې لوبوَلې ، چې ...

"کشکې چې زه ټول عُمر هم دغه رنګه روان او بس روان وای"

خو بیا چې به مې کور او ماشومان تر سترګو شولو ، نو دَ اولاد مینه او کورنۍ چارې به دَ شوق په لاره کې راته خنډ شولې ... هو ، په داسې رنګه ګډو وډو سوچونو کې مې سترګې ایله سره ورَغلې وې ، چې بس په جټهکه وَدرېدو - یَو دم مې سترګې راخلاسې شوې - څه ګورم ، چې دَ بس مخته څو سړي دَ توپکانو سره ولاړ دي ... زړه مې حلق ته راغلو ... په جمعه خان مې ژغ وکړو ...

" غله دي ... هله کښېنه"

جمعه هم په نه ساعت کې له ویرې په سیټ کې جګ کښېنستو او وائي ...

" کوم دي ؟"

نه یوازې موږ ، بلکې دَ اوتوبوس ټولو مسافرانو غاړې هسکې هسکې کولې ، دَ هیچا له خُلې څخه ژغ نه وَتو – خود لکه چې هر یَو پرېښانه ؤ - ما په کلیمې برسېره کلیمه په ځان او په بس باندې چُوف کوله لګیا وم ، چې دَ بس دروازه خلاسه شوه او یَو عسکر چې شنه وردۍ یې په تن وه او په غوږونو یې مفلر پېچلی ؤ بس ته راوَختو او ډرائیور سره په خبرو اخته شو - ما دَ خپل سیټ مخته ناست ، دَ نوید په اوږو لاس کښېښوَلو او پوښتنه مې ورڅخه وکړه ...

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

" څه کیسه ده نو یده ؟"

هغه وئیل ...

" کیسه خبره ده ، دا عسکر وائي ، چې مخته دَ کُردانو او مامورینو تر منځه جنګ روان دی - تر څو چې دَ لارې دَ کلئیرینس حتمي آرډر دَ مخ له عسکري چوکۍ نه وي راغلی ... بس مخته نه شي مخته تلی "

شکر مې وَ ایستو او بیرته مې زړه ځای ته راغلو ... واؤره په هم هغه شان وربېدله - که څه هم اوتوبوس دننه تود ؤ ، خو لږ ډېر یخ بیا هم محسوسېدو - ډېره هڅه مې وکړه، چې بیرته دَ خوب وَ هغو ټاپوګانو ته ورشم، چې څه وخت وړاندې ورڅخه راستون شوی وم - لاکن ګوره چې خوب څله نه راتلو - راسره څنګ کې ناست ملګری جمعه مې داسې په خوند ویده ؤ ، چې کله به یې خرکی شو ،نو نیت به مې وربالندې بد شو ... دلته اوتوبوس درې ګنټهې سټارټ ولاړ ؤ ... یَو وخت چې دَ کلئیرینس سګنل راکړلی شو ، نو بس دَ روانېدو سم دستي زه بیا په ځان نه یم خبر شوی -

*****

سهار په لمر ختو اوتوبوس دَ ترکي Kotak نامي ځای په هوټل وَدرېدو - دَ مخ لاس پرېمنځلو او چائیو څیښلو ورسته چې څنګه بس مخته روان شو ، نو دَ ژمي په دې ټمک یخ کې دَ شنېزې څادر په مځکه باندې خور وور ډېر عجیبه او ښائیسته ښکاره کېدو - ټوله غرئیزه سیمه وه ، داسې ښکاره کېدو لکه مور چې په درو او ناؤو کې روان ؤ - دواړو خواؤ ته واړه او غټ غرونه ؤ ، چې شا شا ته پاته کېدو ، ځای ځای دَ غرو په لمنو کې واړه کلي هم ډېر ښائیسته او په ترتیب باندې جوړ شوې برېښېدو - خاص خبره دلته دا وه ، چې دَ دوئی په دې وړو کلو کې فقط یَو یَو ماجت چې سپینه میناره به یې تر لرې لرې پورې ښکاره کېده - او بله خبره دا ، چې دَ ایران په رنګه دلته هم دَ روډ وَ یوې څۍ ته ولاړې بجلۍ او ټیلي فون تمبې دَ لرګیانو له ستنئیو څخه جوړې وې – مګر عجیبه په دې نه ښکاره کېدې ، چې شاوخواته ځنګلي اوږدې او نرۍ درختې هم لیدل کېدې -

Downloaded from: The Digital Library

زموږ دَ بلوجستان او پښتني سيمو په رنګه دلته هم کلي او آباديانې له لوې لارې سره مېښته ښکاري - دَ ښځو دَ مخ دَ پټولو رواج دلته هم نه ؤ- که په پټيانو او ښاري يا کليوالو سيمو کې يې نرانو پتلونان اغوستلو ؤ، نو دَ ښځو يې لانګ سکرټ وز مه قميصونه په تن ؤ او دَ ګونډو دلاندې يې پښې يا خو لُوڅې وې او يا يې په اوږدو تودو ماسيانو پټې - په سرونو يې ګلداره دُسمالونه پېچلي ؤ - دنګې دنګې وې ، خو په سُرت باندې زموږ تر ښځو تندرسې برېښېدې – دَ دې تندرسۍ راز څه ؤ ؟ په دې نه شوم پوهی - خو په رنګ سپينې دغه ترکۍ ښځې يوې بلې خواته ډېرې ښکاره کېدې ، شايد چې دلته هم دغه ښځې له نرانو سره سمې کار روزګار کوي - دَ غرمې ډوډۍ مې په عثمان چېک نامې ځای کې وَخوړله او مخته تېر شولو - اوس ژر ژر واړه کلي شاته پاته کېدو او بس په هوار سړک مخته مزل ډېر په چټکۍ لنډَولو -

ارضٍ روم دَ ټُرکي يو مشهوره تاريخي ښار دی ، چې اوس موږ په کې مخ مخته روان ؤ ... لاکن دَ ښار په يوه څنډه ، نو ځکه خو مې سم وَ نه ليدو او دَ ګولۍ غوندې ورڅخه تېر شولو - موږ کولی هم څه شو، زموږ دَ کاروان باګې دَ اوتوبوس دَ ډرائيور په لاس کې وې ، چې هغه دَ برايه شپې دَ درو ګنټهو ځنډ اوس په دې ورځ برابرَولو - خېر ، دَ درو بجو وَ خواته بس په يَو غټ هوټل باندې برېک وَلګولو ، ډرائيور وئيل...

"اوتوبوس څه خرابی لري ، تاسو چائی وَ څيښئ او لمونځونه وَ کړئ ... زه به بس دې هوټل سره نيږدې مېکنيک ته ښکاره کړم"

دلته دَ اوتوبوس دَ درو ګنټهو سټاپ په مزغو راته بار ځکه شو، چې دَ استنبول او انقره دَ ټؤرستانو درې ډک بسونه ښه تر ډېره پورې ولاړ ؤ او دَ رش ګش پرته دَ قسم قسم خلګو موجودګي مې دَ شاعر زړه دَ سکون سوب ګرځېدلې وه - بس غم دا ؤ ، چې په ژبه نه ورسره پوهېدو ، ګنې ځينو مې دَ زړه دَ رباب تارونه څېړلو هڅه کړې وه - خو نغمه ځکه نه وربانديې څېړل کېده ، چې دَ اظهار ژبه ګونګۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library / Downloaded from: The Digital Library

وه - دا درست ټُرکیان ؤ خو تیار انګرېزان، هو ... که په ژبه نه، نو په ښکاره کړو وړو ضرور –

ماښام شپږ بجې خواته اوتوبوس دَ انقره په خوا مخه وکړه ... خوشحاله وم، ما وئیل ، که مې هلته Botanic Garden ، چې دَ تفریح په اړه زړه ته سکون سپارونکی مشهوره دی ، نه هم وَلیدو ، نو دَ خپل تاریخي حېثیت له سوبه یې دَ ښائیسته ښار څه برخې هم وَوینم ، نو ځان به خوش قسمته وَ ګڼم - ولې چې تاریخ وائي ، چې دَ دویم جنګ عظیم ورسته په ترکي کې استنبول او ازمېر په پرته انقره ښار هم دَ تمامې دُنیا دَ توجه مرکز ګرځېدلی دی - او بیا عجیبه خبره دا وه، چې بس دَ انقره سره په څنګ کې تېرېدو ، دَ دې ښار وړو ، غټو او ښائیسته په ډېر ترتیب جوړو بلډنګانو داسې ښکاره کوله لکه دا ښار چې دَ تاریخي اهمیت پرته دَ دې دور تقاضې هم په پوره ډؤل پوره کوي - دَ سپینو دېوالونو او سرو بامونو ښار انقره تر لرې لرې پورې خور وور ښکاره کېدو - خبره دلته بیا هغه وه، چې زړه مې په دې مځکه باندې قدم ږدلو ته کېدو ، خو زما خوښه دَ منلو ځکه نه وه، چې دَ بل په بس کې ناست وم - دَ رڼاګانو له دې ښار څخه چې زموږ اوتوبوس دَ استنبول په خوا روان ؤ ، نو روډ له اول حاله لا نور نور هم آرام ده شوی ؤ او سترګو ته دَ شاوخوا دَ جل بل رڼاګانو له وجې سفر ډېر خونده ور محسوسېدو –

دَ شپې یولس بجې خواته اوتوبوس استنبول ښار ته دننه کېدو له مخه په سمندر باندې جوړ مشهوره پُل Bosphorus Bridge باندې تېر شو – دا پُل دَ خپل جوړښت او ښېخې اوږدوالې له سوبه دَ دُنیا په ځینو نوموړو پُلونو کې یَو او ځانګړی دی - او له دې ورسته بیا دَ استنبول جل بل ښار ؤ ، چې موږ ته یې دَ سترګاګانو دَ وساکولو په صله کې دَ خاموشۍ په ژبه هرکلی وئیلو او زموږ اوتوبوس په کې په یَو روډ بل روډ مخ مختته روان ؤ - چې څنګه ګهړۍ دَدې هېواد دَ وخت په سمه دولس بجو ته ستنې وَرسَولې ،نو اوتوبوس دَ استنبول په مشهوره برخه Laleli نامې کې تم شو - ورڅخه راکوُز شولو - دې وخت دَ ˜

Downloaded from: The Digital Library

بلېک سي ˝ او دَ ˝ مېډيټېرينئين سي ˝ په سنګم باندې جوړ په تاريخي ښار استنبول، چې ورته دَ ˝ يورپ دروازهٔ هم وئيل کېږي باندې چپه چپيا خوره وه - دَ ټېکسيانو او دَ يَو نيم سړي پرته هيڅ قسم رونق نه ښکاره کېدو ... نرۍ نرۍ باران ورېدو او سړه يخه هوا هم ګلېدله ... نويد ته مې وئيل ، چې ...

˝ اوس ته پوهې شوې او ستا کار ... ته له مخه او موږ درپسې ... وايه ! چرته به اوسېږو ؟ ˝

ده وئيل ...

˝ سرکې جي ته به ځو ... هلته هوټلان ارزانه دي ˝

او بيا په ټېکسي کې دَ سرکې جي نامي علاقې په لور روان شولو - داسې ښکاره کېدو ، لکه استنبول چې په وړو وړو غونډيانو باندې جوړ ښار دی - په شل پنځلس منټه کې ټېکسي په ˝ سرکې جي ˝ کې ˝ هوټل هالي ډې ˝ مخته وَ درېدو - دوې خونې ، چې دَ يوې خونې کرايه دوه نيم لکهه ليرا وه مې وَنيولې - زه او جمعه خان په يوې خونې کې او نويد دَ خپلې ناوکۍ سره په بلې خونې کې دَ ستړيا وساکولو دپاره لاړو –

*****

دَ ترکي دَ وخت په سمه سهار نهه بجې ، څلور واړه ملګري دباندې راوَتو - چې څنګه مې شاوخواته لومړی نظر وَځغلوَلو ، نو باور مې نه راتلو ، چې دا ګوندې دَ مسلمانانو ښار استنبول دی - ولې چې يَو اړخ بل اړخ جوړو ودانيانو او مخامخ شنه پارکونو داسې تاثر راکړو ، لکه دا چې دَ جنت له ټوټو يوه ټوټه وي او بيا ترکۍ پېغلې خو هم دَ حُورو څخه کمې نه وې ... چې يا خو يې پېنټونو سره جېکټونه په تن ؤ ، يا بيا په دې يخ کې لانګ او مني سکرټونه ... په قد جګې ، نرۍ سپين مخې او په ژېړبخونو وېښتانو کې دَ مځکې مخلوق نه ښکاره کېدو ... په مينه باندې لکه دلته چې هيڅ بنديځ نه وي، ځکه خو لاس په لاس ځوانې جوړې يوې بلې خواته ليدل کېدې – دا نه، چې موږ وَ ترکۍ پېغلو او نريناؤ ته آسماني مخلوق ښکاره کېدو - مګر زموږ په لور يې زيات راکتلو

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com

شاید په دې ، چې موږ درې واړه نران څه کم کم ، خو پروین ورته زیاته عجوبه ځکه ښکاره کېده - هو ، دَ هغې دَ پنجابي وزمه ښائیست او ځوانۍ په وجه نه ، بلکې هغې چې کومې پنجابي طرز جوړې شوې جامې اغوستې وې ... هغه که زما او دَ جمعه خان رنګه کلیوالو په مزاج دَ کتو وړ وې، نو دلته ترکۍ پېغلو ورباندې پسخوند وهلو او تر خپلو یې ورباندې خندلو او شاید چې ریمارکس یې هم ورباندې پاسَولو – ځکه خو چې به یې دَ هغې په لور سترګې ورته واړَولې، نو به یې سرتر پایه ورته کتلو ورسته په شونډو پسخوندي موسکا خوره شوه - بس په پارک کې ایله خلګ راپسې نه شولو رامات – ګنې په سترګو کې هر چا پروین اخیستې وه ... هم دغه وجه وه، چې نوید ورته وئیل ...

" پروین !! ته هوټل ته درځه.. داسې نه چې دَ ترکیانو جلوس راپسې وَلګېږي "

او پروین هم خبره مائینډ ځکه نه کړه، چې نوید ورته په خندا وئیلې ؤ او بیا دا خبره دَ هغې په حق کې بهتره هم وه – ځکه خو یې وئیل ...

" هو ، زما هم دغه خوښه ده ... په سر مې درد دی ... زه به څه آرام وکړم "

او بیا موږ درې سره تر هغه ساعته ورته ولاړ ؤ، چې پروین دَ هوټل په ګېټ ننوته ...

"هان ځه شکر دی ، چې اوس خپل چکر ته خلاس شولو "

دَ دې خبرې سره سم نوید چې داسې وئیل، نو سم دستي یې پوښتنه هم ورسره داسې وَتړله ...

" ښه نو اوس به په کومه ځو ؟ "

ما ورته وئیل ...

"یاره نویده ! تا خو هم ناشُوده وکړه ... موږ نو اوس څه خبر یُو "

دائی وَموسېدو او وئیل یې ...

" نو بیا درځئ چې سېل درباندې وکړم او دَ استنبول څه پټ او ښکاره ژوند او شیان درته وَښیم "

Downloaded from: The Digital Library

او بیا ده مورږ دواړه له ځان سره ښی لاس ته روډ باندې سم کړو - دلته دَ روډ په منځ کې دَ رېل ګاډۍ پټړۍ هم تېره شوې وه -
" دلته په یوه وخت باندې رېل ګاډۍ او نورې ګاډیانې په دې روډ باندې چلېږي "
نوید چې دا خبره کوله ، نو یَو عجیبه غوندې هارن مې تر غوږه شو او په دوؤ غټو ډبو باندې اړه لرونکې رېل ګاډۍ دَ چوک له خوا راښکاره شوه ... که څه هم تله ځوکه او کرار کرار ، خو په لومړي ځل کتو راته عجیبه غوندې ښکاره شوه –
په دې کې شک ګرسره نه شته، چې استنبول دَ ماجتانو ښار دی – ولې چې هر لور دلته په دې ښار کې تاریخي او غټ غټ ماجتان او دَ هغو هسکې هسکې مینارې تر لرې لرې پورې ښکاره کېږي - خو ، په قول دَ نوید ...
" په دې ښار استنبول کې دَ دې دومره زیاتو ماجتانو پرته هم، دَ دې ماجتانو ملایان په لاؤډ سپیکرانو دَ آذان په چپه تقریرونه څه ، چې دَ جمعې خُطبه هم نه شي ورکولی او یا یې نه ورکوي - ولې چې هغوئ او حکومتي قانون پالونکې دواړه په دې صلاح شوي دي ، چې ماجت به تش دَ عبادت کولو دپاره په کارَولی شو ... او جلسه ګاه به ورځخه جوړَوؤ ... لکه زمورږ دَ هېواد ملایانو چې دَ خدائی او دَ رسول دَ لارې تر تعلیماتو زیات دَ سیاست مدارانو په حق او یا خلاف کې له ماجتانو جلسه ګاؤې جوړې کړې دي او هر رنګه روا ناروا خبرې په کې کوي"
او بیا یې مخته وئیل ، چې ...
"او بل دلته دَ ماجتونو په شمېر دَ لمانځیانو تعداد بېخي کم هم دی"
نوید دا خبرې داسې په سنجیدګۍ وکړې لکه هغه چې دَ خپل هېواد" مملکتٍ خداداد "دَ حق په لاره مامور شوي وظیفه خواره دَ ناحقۍ په تور نیول شوي په ظاهره مجرمان دراصل دَ حق صحیح پاسداران ګڼلو –
مورږ خبرې هم کولې او مخ مخته هم روانؤ، په تنګو او خوش رنګو بازارونو کې یوې بلې خواته ګرځېدو ، چې یَو وخت مو دَ استنبول لویه ډاک خانه ، چې له دباندې دَ عدلیه دفتر ښکاره کېدو تر سترګو شوه - درې واړه په یوه صلاح ور

Downloaded from: The Digital Library

دننه شولو... په دې نیت چې خپلو خوارو ته په خبریت دَ رارسېدو لیکونه وَ لېږو- دَ دې ضرورت راته ځکه پېښ شو ، چې مونږ له کورونو څخه دَ یوه نیمې میاشتې دپاره راوتلې ؤ - نو ځکه دَ کور دَ غړو پرته مو خپلو نیږدو یارانو لکه سهېل جعفر او قدوس ترین ته هم خطونه نوښته کړو او هلته مې پوسټ کړو- اوس دا بېله خبره ده، چې دَ خطونو دَ مخه مونږ پخپله کورونو ته وَرسېدو او دَ دې سفرنامې تر چاپَولو پورې خو لا نه دي رسېدلي –

دَ "سرکې جي" او "کراکوي" دَ علاقو تر منځه په سمندر باندې جوړ پُل ، که څه هم عجوبه نه ښکاره کېدو ، خو دَ بېخي زیات رش ګش له سوبه دا ځای دَ وخت تېرَولو دپاره ښه او په زړه پورې ؤ - له دې خوا دَ "سرکې جي" سمندري غاړه او دَ هغې بلې خوا دَ "کراکوي" سمندری غاړه دَ وړو او غټو کشتیانو څخه دومره ډکه وه، چې دَ چلاؤ لاره یې ګوره چې څنګه پیدا کوله ؟ په دې پُل باندې مخته تېر شولو او دَ "کراکوي" تنګو تنګو بازارونو ته مو ځان وَ رسَولو – دَ استنبول دا برخه بېخي زړَه او روائتي ترُک علاقه ده ... دلته زیاتره زاړه خلګ هم هغسې دَ زړې زمانې دَ ترُکیانو په رنګه پي کېپ په سر او آزاد پردوګ وزمه پتلونونو کې دَ دوکانونو مخته یا په رېستورینټونو کې ناست چُولمان چې دوئ ورته شیشه وائي څکوَلو او سلېماني چائیو څېښلو کې بوخت ښکاري –

دَ "سرکې جي" دا زړَه علاقه تر ډېره کتلو ورسته نوید پنجابي په یوې تنګې کوڅې باندې ورسم کړو او وئیل یې ...

"درځئ... چې کارخانه درته ښکاره کړم"

ما ورڅخه وښتنه وکړه ...

"دَ چیشې کارخانه او څه په کې جوړېږي ؟"

دائی وَموسېدو او په خپل شرارتي انداز کې یې وئیل ...

"خبر ... خپله به یې وَوینې ..."

او بیا دَ کارخانې په لوی ګېټ وردننه شو ... مونږ هم ورپسې پسې -

Downloaded from: The Digital Library

کارخانه څه وه ؟ یَو تود بازار ؤ ، چې دَ تنګ روډ دواړو خواؤ دوکانونو مختته غټې غټې له شیشو جوړ شوکېسونه لګېدلې ؤ - په اول نظر داسې ښکاره کېدو لکه دَ پېغلو مجسمې چې په کې ولاړې وې –لاکن چې ښه مې ورته وَ کتلو ، نو څه ګورم ، چې دا خو مجسمې نه بلکې دَ ترکي نسل حُورې وې ، چې په بېلابېلو پوزُونو او اداګانو یې دَ کتونکو توجه نه یوازې ځانته اړَولو هڅې کولې ، بلکې دَ کتونکو هر خوائش یې ور پوره کولو دپاره خپل خدمات هم شاید چې وړاندې کولو - په تندي خوله را ایله شوه او جمعه خان مې له لاسه نیولې بیرته غبرګېدو دپاره دَ شا په لور کش څه کړو ، چې نوید هم راسره سم دباندې وَختو او په موسکني انداز کې راته وائي ...

"خود لکه چې دا کارخانه مو نه شوه خوښه ... ښه ده ، نو درځئ چې بله تر دې هم ښه او غټه کارخانه درته ښکاره کړم"

موږ دلته لا په ځان ټُوکلې ؤ ، چې دائی راته لا دَ بلې کارخانې دَ کتلو ست کوي... نو ځکه مې په سنجېدګۍ لاسونه ورته جوړه وَنیولو ، چې ...

" یاره ... یَو بل داسې ځای راښکاره کړه ، چې دَ کتو وړ وي ، مګر داسې هم نه ، لکه دا اوس چې دي دهوکه کړو..... پلیز"

ده وئیل ، ښه دی او بیا دَ ده په راهنمائي کې دوې بجې خواته موږ په Princess Island ، ګوا دَ شهزادکیانو په وړې تاریخي جزیرې (ټاپو) باندې دَلانچ له واړه سفر ورسته کښته شولو - لومړی قدم مې لا سم دَ دې ټاپو په غاړه ورته ایښی نه ؤ ، چې مې دَ خُلې څخه نابېره وَوتو ...

" واه نویده ! دا خو نو اوس ځای دی"

ولې چې دَ دې ځای دَ شاوخوا سمندري غاړې خوش رنګیانو پرته ، دَ شهزادګیانو دَ اوسېدلو او دَ سېل ځایونه ، که په تارخي اړَو دَ کتو وړ ؤ ، نو واړه غټ پارکونه او تالابونه هم بد نه ښکاره کېدو - دلته زیاتره غېرملکیان ، چې دَ بلغاریه، رومانیه ، یونان او روسي ریاستونو سره یې اړه درلودله سېل کولو ته راغلې ؤ - وائي ، چې دا ټاپو څه یَو زر یا یولس سوه کاله دَ مخه دَ

Downloaded from: The Digital Library

شهزادګيانو او مينځو دَ استوګنې دپاره په کار راوړل شوی ؤ - جمعه خان يَو ځای وائي ...

" کشکې ، چې دا جزيره مې خپله وائی ، نو ... "

ده به لا نور څه وئيلو ، چې ما يې خبره داسې سرته وَ رسَوله ...

" ..... هو ، نو بې ټکټه به دې بيا څوک ورته نه پرېښوَلو .... که څنګه "

دا خبره څه وه ، چې زما دَ ډېر ضد په پرته يې هم دَ دې ټاپو په حقله خپله خبره پورا نه کړه - مونږ به لا نور نور په دې ټاپو باندې ګرځېدلو ، که نويد دَ بيرته ستنېدو خبره نه وای ټينګه کړې ... وئيل يې ...

" درځئ چې ځو ، پروين به ديغه شوې وي او زما لاره به ګوري "

نو ځکه بيرته په لانچ کې کښېنستو او دَ خپل زاړه وتاک په لور ور روان شولو -

*****

ماښام شپږ بجې چې څنګه له خوبه راکښېنستم ، نو دَ دې هوټل په کاؤنټر ناستې پېغلې ته مې زړه وَتخنېدو ، ولې چې ظالمه بې اندازې زياته ښائيسته او نازکه جوړه وه - په قد جګه ، سپينه ګېړدۍ څېره ، ژېړبخونې سترګې او خلاس ژېړ وېښتانو يې بلا خوند کولو او ښه خبره دا وه، چې انګرېزي يې هم زده وه- نو ځکه مې ټېلي فون ته لاس کړو – دَ سلام کولو ورسته مې دَ بلغاريه دَ سفارت خانې اته پته ، چې مازې بهانه وه، ورڅخه وَپوښتله ... هغې وئيل ...

" نه يم خبره "

که يې خبره په دې ځای ختمه کړې وای ، نو ما به په ټېلي فون ايښې وای ... لاکن دې چې بلغاريه ته زما دَ تګ دَ اصل وجې تپوس وکړو ، نو په ځواب کې مې مزاقاً ورته وئيل ...

" دلته څه دي ... ځکه خو ورڅخه بلې خواته وځم "

" څه غواړې ؟ "

دَ دې داسې پوښتنه بې معنا نه وه ، يَو وار لا زړه راته وئيل ، چې نېغ په نېغه ورته وَوايه ... لاکن بده خبره وه، ځکه مې خبره بلې خواته واړَوله....

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

" نوم دي څه دی ؟ "

" ساسیلا " دې وئیل

" ښه نوم دی... مسلمانه یې ؟ "

دې وئیل ...

" هو ، الحمدالله "

" واده دي کړی دی ، که یَه ؟"

په ډېره عاجزۍ مې ورڅخه پوښتنه وکړه ... دا یَو وار چپ غوندې شوه او بیا وائي ...

" یَه ... مګر زه بوائی فرینډ لرم "

دا خبره یې داسې وکړه، لکه دلته چې په مېړه او په بوائی فرینډ کې انجونې توپیر نه کوي – ما به اوس اجازه غوښتله، چې دا دَ خپلې خوا راته ګډه شوه ...

" په تُرکي کې دَ استنبول دَ تاریخي ځایونو پرته ډېر څه دَ کتلو دي "

" مثلاً ، لکه .... ؟"

زما دَ مثلاً په ځواب کې هغې وئیل...

" لکه دَ انقره میوزیم، چې په کې دَ حضرت عیسی (ع) څخه هم قریباً ۷۰۰۰ کاله دَ مخه دَ Anatolian Civilization شیان پراته دي او بیا دَ دې پخواني طرز تهذیب بېخي زیات او دَ بېلو بېلو زمانو لرغونې آثار لکه Antique City of Perge او داسې نور نور دَ کتلو وړ دي - نه یوازې دا، بلکې دَ Catholic عقیدې له کبله حضرت مریم چې په کوم کور کې دَ ژوند آخري ورځې شپې تېرې کړې وې، هغه زوړ طرز جوړه شوې ودانۍ دَ Selcuk نامي ځای څخه فقط اووه کلومیټره لرې ده - دا انجلۍ باخبره وه، نو ځکه مې نه غوښتلو، چې ما نور په امتحان کې واچوي... په دې خو مې ورته وَوئیل ...

" زه به هڅه کوم، چې ستاسو دَ ټؤرزم دَ ځانګې څخه یا خو ټوؤر واخلم یا بیا پخپل انتظام دا هر څه وَوینم "

دا خبره چې مې څنګه وکړه، نو انجلۍ دَ خپل اصل مطلب په خوا راواوښته ...

Downloaded from: The Digital Library

" ته خپله هيڅ تکليف مه کوه ... که غواړې،نو موږ دَ ټوؤرستانو دَ ټوؤر دپاره پورا پورا انتظامات لرو"
داسې کښېوتم، چې انکار راته کول ګران شو ... ما څه ګڼلو او دا څه وَوته ؟ او دغه خو وجه وه، چې دَ بيا خبرو کولو په بهانه مې اجازه ورڅخه واخيسته – ما چې دَ ټېلی فون رسيور ږدلو ، نو جمعه خان دغه ؤ ، چې کښېنستو او سترګې موږلَو ورسته يې پوښتنه يې وکړو ...
" دَ چا ټېلي فون ؤ"
ما ورته وئيل ...
" دَ دې هوټل دَ لابي ساسيلا ټېلي فون"
ده وئيل ...
" ښه ښه په نامه يې بيا خبر هم شوې ؟ "
موږ به لا خبره مخته کښَوله، چې نويد او پروين راورسېدو - نويد هغه نويد ؤ ، خو پروين هغه پروين ځکه نه وه، چې جينز پېنټ يې اغوستی ؤ –زما دَ پوښتنې له مخه بيا نويد راته وائي...
" دا پېنټ مې پروين ته لاندې په دوکان کې واخيستو"
او بيا خپله وائي ...
" زما په خيال چې بد ورسره نه ښکاري"
موږ نو څه وئيلی شوی ، چې ده له خپلې خوا سرټيفيکېټ ورکړو - دَ ښو ډېرو ګپو کولو ورسته محفل په دې خبره برخاست شو، چې سبا سهار به اول دَ بلغاريه سفارت خانې ته دَ ويزې لګولو دپاره ځو ، بيا به په لالېلي نامي علاقې کې هوټل نيسو -
****
په دې بله ورځ غرمه لس بجې موږ څلور واړه ملګري دَ بلغاريه دَ سفارت خانې وَ کهړکۍ ته ولاړ ؤ –که مو هرڅو زارۍ ورته کولې ، خو دَ کهړکۍ شاته ناستو دواړو ښځو کې يوې هم زموږ خبره نه منله او وئيل به يې ...

Downloaded from: The Digital Library

" تاسو بلغاريه کې له چا سره ملاقات کولو ته ځئ او دعوت نامې کومې دي ؟ "
او مور ورته وئيلو ، چې ...
" هلته ستاسو په هېواد کې نه څوک لرو او نه مو له چا سره دَ ملاوېده مطلب دی .. مور مازې دَ يَو څو ورځو په سېل ورته دَ تلو اراده لرو او بس ... "
غرض دا چې مور ورته په خواست کولو ستړې شولو ، نو نويد ورته دَ سلو ډالرو نوټ له جېبه راويستو ... هغوئ نوټ ته به ډېر حسرت وه خو کتلو ، لاکن سرونه يې هغه رنګه يوې بلې خواته وَښورَولو - چې ورځخه مايوسه شولو ، نو په خپله لاره بېرته را روان شولو - په نورو ملګرو نه يم خبر ... زما خو طبعيت ډېر پرې خراب شو ، نويد ته مې وئيل ...
" درځه چې يَو ټرېول ايجنټ سره خبره خلاسه کړو "
ګوره ، چې يورپ ته ننَوتل مې په قسمت کې نه ؤ شوي ... چې ايجنټانو هم يوه خوا نه کوله - که څه هم مور داسې لا ورته وَوئيل ، چې ...
" دَ ټوؤر دَ پيسو پرته به مور خپل ټکټونه پخپله وَکړو ، خو دَ بلغاره يا يَو بل يورپي هېواد ټوؤر راته کنفرم کړی بس "
لاکن هيڅ يوه ايجنټ راسره زمور خوښه نه وه منله - له دې ځايه هم دَ ماتې خوړَلو ورسته مې جمعه خان کاکړ ته وئيل ...
" درځه وروره ! چې نن نن له دې ځايه وَځو "
ده وئيل ...
" هو ، ټکټان به نن واخلو ، مګر ځو به بل سبا ... سبا به دَ استنبول ستې ټوؤر وکړو - لا خو مې هيڅ نه دي ليدلي "
که څه هم زما نه وه خوښه ، خو دَ ده دپاره مې ورسره هو کړو –
يوه بجه ماښپښين بېګونه په اوږو راټال دَ " سرکې جي " ځخه " لالېلي " نامي پُررونقه علاقې ته په ټېکسي کې وَرسېدو - دَ لالېلي په مېن بازار کې په يَو هوټل کې مې دوې خونې وَنيولې – بېګونه مو په خونو کې وَغورځول او دباندې دَ ډوډۍ خوړلو دپاره راوَوتو - او په نه ساعت کې يَو بلې پُر رونقه علاقې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

ورګډ شولو - دا علاقه يعنې دَ "لالېلي" سره جوخته دَ "تقسيم" نامي علاقه وه – دومره دَ غېرملکيانو څخه ډکه وه، چې لار په کې نه کېده - دَ نويد په قول ...

" دَ استنبول دغه سيمه چې غېر ملکيان ورته راځي ، دَ خلګو دَ توجه مرکز ځکه هم ده، چې يَو غټه شاپنګ سېنټر ائيريا ده او بل په دې ائيريا کې دَ بلغاريه ، رومانيه ، يونان او روسي رياستونو په څُورو باندې نه يوازې دَ سترګو تنده ماتېږي ... بلکې دَ خوائشاتو بار هم پرې ماتېدلی شي"

دَ نويد خبره مې په دې زړه وَ منله ، چې دلته سړي کم او غېرملکي ښځې ، چې زياتره په کې پېغلې وې ... ګرځېدلې - او بيا چې څه وخت موږ دَ ټي – بي – ټي ايراني بسونو دفتر ، چې زموږ له هوټل څخه په څه واټن باندې ؤ ته دَ ټکټانو دپاره تلو، نو تر موږ څه شاته پاته شوي ملګري کاکړ صاحب ته يوې پېغلې ، ګوره چې دَ کوم هېواد وه، سترګه وهلې وه او دَ لاس په اشارو يې دَ لسو ډالرانو غوښتنه هم ورڅخه کړې وه- ده چې بيا راته ځنګه دا خبره وکړه ، نو که څه هم کيسه څه شکمنه غوندې وه، خو زړه راته وئيل ، کېدای شي هاغه دَ نويد خبره رښتيا وي دَ دې علاقې په باب - خبر ټکټان خو مې تر لاسه کړو، لاکن دَ دريمې ورځې يعنې دَ ۷م نومبر ۱۹۹۳ع - ولې چې سبا او بل سبا دَ دوئی دَ کمپنۍ دَ بسونو وار وَ ايران ته دَ تللو نه ؤ - نو نن په چپه دوې ورځې له موږ سره نورې هم دَ سېل دپاره وې - که مې څه هم زړه مات ؤ، خو حتمي هڅه مې دا کوله ، چې وخت ښه په خوشحالۍ تېر کړم، چې ملګری مې ديغ نه شي - هم دغه وجه وه، چې دَ ډوډۍ خوړَلو ورسته سم دستي موږ دَ Poli Tour له دفتر څخه دَ ننني شپې دَ "اورينټ هاؤس هوټل کلب" او دَ سبا دَ ورځې دَ استنبول ستې ټوؤر دپاره ټکټونه تر لاسه کړو ... او بيا مې درست ماځيګری دَ لالېلي او تقسيم ائيريا دَ روډونو په فُټ پاتهونو باندې تېر کړو، چرته چې خوش رنګو څېرو له خوش ذائقه طبعيتونو او موسکاګانو او موسمي خوش ګواره رنګونو سره سترګو ته ښکلاګانې او زړونو ته دَ سکون بېلابېل خوندونه سپارَلو - يَو شاعر

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

نور څه غواړي ؟ بس چې ښکلاګانې ورته چاپېرچل کې موجودې وي ... بیا خو یې دَ خېټې غم لا هم هېر وي - خو دا شاعر زړه مې خپله خوښه کله کولی شوه، ولې چې ملګری جمعه خو هم ورځرمه شوی ؤ –نو ځکه دَ نه غوښتلو پرته هم یَو دوه ځله مې سلېماني چائی له هغه سره نوش کړې - دلته یَو کوپ چائی په لس زره لیرا باندې خرڅېدو – دَ دې علاقې رنګین ماځیګری په خپل ځای... خو دلته زه دا خبره کول ضروري ځکه ګڼم ، چې دَ دې مسلمان ملک مغرب وزمه آزادي وَلوستونکو ته ور په کوته کړم - ګوا دلته په دوکانونو کې که شراب په آزادۍ خرڅېږي ، نو هم دغسې شراب خانې یا بارونه هم لري - هم دغه وجه ده، چې قضائي ماځیګر خواته یَو نیم سړی دَ سړک څنډې ته یَو بل اړخ ځنګېږي هم - لازمي خبره ده، چې زیاتره ښځې به یې هم څیښي، خو تر سترګو مې یوه هم داسې ښځه تر دې ساعته نه شوه، چې څیښلو یې ، یا دې بې خوده غوندې په فُټ پاتهونو ګرځي - لاکن دلته ښځې سګرېټونه ډېر په شوق او خامخا څکوي - دلته خلګ چې له خپلې ژبې ، دَ بل په ژبه نه پوهېږي او نه چاته بله ژبه ورځي... یَو څو ماتې ګوډې خبرې لکه "کش برا" یعنې (څومره یا په څو باندې) ، "اوُچ دانه سوخ سُو" یعنې (درې ګلاسه سړې اوبه) ، "آفندم" او "آفندي" او داسې ځینې نورې خبرې یا توري موږ هم ورباندې چسپَولو - ګوا خبره دا ، چې څوک هم تُرکي ته ځي ، نو به دَ لاس په اشارو ژغېږي یا به څه څه خاص خبرې دَ ډوډۍ پېدا کولو او شاپنګ کولو دپاره حتماً زده کوي ... ګنې حال به یې زما او دَ جمعه خان په رنګه وي - دا خو لا دَ نوید پنجابي یې کور ودان، چې څو کاله یې په تُرکي کې تېر کړي ؤ او تُرکي یې په رواني سره وئیله - که دائی نه وای ،نو زه او زما ملګری به په هر دویم ګام له یوه نا یوه غم او ناکړده پېښې سره مخامخ کېدو - دا منم، چې موږ به هم څه نا څه یا ډوډۍ په اشارو پېدا کړې وه، خو غم دا دی ، چې دغه باډي لېنګویج او اشارې خو هم هر ځای معنې او مطلبونه بدلوي -

*****

Downloaded from: The Digital Library

ماخُستن اتهه بجې دَ پولي ټوؤر وېګن موږ له خپل هوټل څخه سپاره کړو او اتهه نيمې بجې يې دَ " اورينټ هاؤس کلب" چې دَ استنبول په يَو څو مشهورو نائټ کلبونو کې ځانګړی نوم لري ته وَرسَولو - دلته لومړی او دَ خوند خبره دا کوم، چې دَ دې کلب په لويه درازه کې يوه ټُرکی پېغله خپلې ټُرکي روائتي جامې په تن.. سره له اوږدې ترکی سرې خولی په سر باندې ايښې ولاړه وه او هر راتلونکې سړي او ښځې ته يې ښه راغلی په خپله ژبه کې وئيلو ... زه او زما ملګری چې يې له څنګه تېرېدو ، نو ملګری ورته وَدرېدو او په پښتو کې ورته ګډ څه شو ، چې هغې ورسره ځان جوخت په دې نيت وَدرَولو ، چې دا انجلۍ زما له وور قده ملګري په درخته اوږده وه او بيا يې خندل هم ... ګوره چې دَ هغې دَ خندا تر شا څه ؤ ؟ خو زما ملګري په ټوکو کې راته وئيل، څنګه مې درته پښتنه کړه ؟ او بيا دَ ده دا خبره ما او هغه تر ډېره پورې دَ ځينو نورو پُوچوخبرو سره ګنډلې خورا انجوای کړه او بيا يَو غټ عالي شان هال ، چې په منځ کې يې دَ ډيسکو او ډانس کولو دپاره ګېږدی دوکانچه جوړه وه چې له بامه ورندې رنګېنې رڼاګانی له يوه نري او خواږه ساز سره دَ باران غوندې راورېدې او دَ دې دوکانچې شاوخواته مېزونه او کرسيانې پرتې وې - په دې هال کې په خپلو چوکيانو باندې کښېنستلو ورسته چې څنګه موسترګې وَموږلې ، نو څه ګورو ، چې په هال کې يَو بل ځای ترکۍ انجونې ، مختصرې جامې په تن ... په ببلې ډانس کولو کې اخته وَليدلې ، چې په هال کې ناست غېرملکيانو دَ سفر سترياګانې يې په خوږو موسکاګانو او ډېر په مينه يې په بازاري خلوص وساکولو پوره پوره هڅې کولې -

په دې هال کې هر سړی او ښځه بدمسته وه، او سره شنه لاکن په سائز غټ او اوږده ګلاسونه په لاس کې په ناستو ځنګېدلو او له څنګ ملګرو سره يې خپلې خوشحاليانې ګډَولې لګيا ؤ ، خو ما او جمعه خان دلته هم دَ کوک واړه بوتلان تر نرئيو غاړو نيولې نوش کولو - هم دغه وجه خو وه ، چې دلته رقصېدونکې ببلی ډانسرې هم موږ ته کمې رانيږدې کېدلې – خو دَ خپل بازاري طبعيت

Downloaded from: The Digital Library

درلودلو له سوبه په موږ باندې هم په خپل خپل وار چې به له ستېجه راکوُزي شوې.. نو به يې موږ ته هم دَ خپل عادت په سمه حاضري راکړه ... هغوئ دَ ډانس په چپه څه نور هم وئيلو ، خو موږ ورسره هيڅ نه منلو ... البته يَو نيم تصوير مو ورسره په دې واخيستلو ، چې دا موقعه سهار راته دَ ژوندي ياد په توګه بيا بيا دَ استنبول شپه راپه زړه کوي - لاکن موږ دَ هغوئ له نور نيزد ېکته ډډه کوله او ورسره داسې تر غاړې وتلو نه ... لکه نور ټوؤرستانو چې به کولو – لنډه دا ، چې ډوډۍ مو هم دلته وَخوړَله او تر دولس بجو پورې مو دَ ترکو پېغلو ببلي او ماډرن ډانسونه داسې په رنګارنګ رېښمينو جاموکې کتلو ، چې په عامه ژبه کې جامې په هيڅ اړه نه شي وئيل کېداى -

دَ شپې دولس بجې چې څنګه له دې کلب څخه دباندې راوَوتو ، نو دَ پُولي ټوؤر سړي موږ دواړه تر لاس وَ نيولو او ژر تر ژره يې په خوش اخلاقۍ دَ هوټل څخه دَ ايستلو هڅه کولو سره سره راته وئيلو ...

" دې وخت ګنډکپان جيبونه وهي او څه نورې نورې پېښې هم کېږي ... خيال کوئ "

*****

دَ پروګرام په سمه سهار اتهه نيمې بجې دَ پولي ټوؤر ګاډۍ موږ له خپل هوټل څخه پورته کړو او دَ استنبول ښار او تاريخي ځايونو راښکاره کولو باندې يې پېئيل وکړو - په دې بس کې زموږ پرته پنځلس شل نور سړي او ښځې هم وې – ګاډۍ چې څنګه مخته روانه شوه، نو ګائيډ چې نوم يې آصفه ښئيلو ، ځُلې ته مائيک وَنيولو او په انګرېزۍ کې دَ هرکلي وئيلو ورسته وائي...

" تُرکي ، ګوا دغه سيمه دَ حضر ت عيسى عليه السلام څخه هم دوه زره کاله دَ مخه او بيا دَ ده دَ مرګ ورسته تر پنځلس سوه عيسوي پورې دَ نړئيز ژوند ژواک په اړه مرکز پاته شوې ده - او سره له دې دَ Anatolian Civilization (اناتولوي تهذيب) موجودګي دَ دې سيمې تاريخ په زرهاؤ کلونو لا نور نور شاته وړي - عثمانيه حکمرانان له ۱۴۰۰ع څخه تر ۱۹۱۸ع پورې په دې خاوره

Downloaded from: The Digital Library

باندې حکمراني کړې ده - او دلته ښاري ژوند لومړی له رومنو او عثمانیه دورِحکومت څخه پېئیل شو او نن چې تاسو په خپل چاپېرچل کې دَ استنبول پخواني جوړ غټې غټې ماجتان ، ماڼیانې ، ودانیانې وینئ ګورئ ... دا دَ ټُرکي تاریخي عظمت څرګندَوي "

دَ څه مزل کولو ورسته ، ګاډی یَو ځای تم شوه او ټول ټوؤرسټان ورڅخه راکوُز شول - او دَ ګائیډ په راهنمائی کې یوې لوړې اوچتې پخوانۍ ودانۍ، چې دَ مسلمانانو ماجت ښکاره کېدو په خوا روان شولو او چې څنګه په لویه دروازه وردننه کېدو ، نو آصفه (ګائیډ) وئیلو ...

" دا کرسچن چرچ دَ سېنټ صوفیه په نامه دَ نړۍ په لوړو تاریخي چرچونو کې ځانته یَو نوموړی چرچ دی ... چې رومن واکمنو ببخي پخوا جوړ کړی ؤ "

په دې چرچ کې دَ زړه راکښونکولاسي کار او نقش نګارۍ پرته دَ ښائیسته جوړو شوؤ ګومبتو، دېوالونو او ګېرډۍ تمبو (ستنیانو) ځانته دَ ځانګړي جوړښت په اړه دَ پخوا زمانې کاري ګرو فن لوړتیا څرګنده وله- په دې چرچ کې یوې بلې خواته ګرځېدلو په وخت داسې راته ښکاره کېدو لکه دا چرچ چې کله ماجت هم پاته شوی وي - خو ګائیډ په دې باب سر نه کړو راخلاس چې آیا زما او یا زما دَ ملګري په مزغو کې دَ دې چرچ په اړه راپورته شوی ګمان صحیح هم ؤ او که غلط - خبر ، دَ دې چرچ کتلو ورسته ګاډی مخته روانه شوه او ګائیډ وئیل ، چې ...

" اوس موږ دَ "بلیو ماسک " په لور روان یُو ، کوم چې په درستې نړۍ کې ساری نه لري "

او بیا یې مخته وئیل، چې ...

" استنبول ښار ، که څه هم په درو ټاپوګانو باندې آباد ښکاري ، خو په اصل کې دا ټاپوګان نه دي ، بلکې دَ نقشې له رُویه ایشئین استنبول دَ براعظم ایشیاء په خوا کې دَ وچې مځکې په دوؤ غټو څنډو باندې آباد دی - او دلته دَ دوؤ

Downloaded from: The Digital Library

سمندرونو ګوا "بلېک سي" او "مېډيټېرينئين سي" سنګم داسې شوی دی ،
چې دَ دواړو سمندرونو دَ غاړو څخه ټوؤرسټان خوندونه اخيستی شي"
که څه هم ګائيډ مخته څه نه وئيلو، خو دا خبره څرګنده وه، چې دَ استنبول ټاپووزمه برخې ، ځای په ځای په پلونو له يَو بل سره تړل شوې وې - دَ څلورو پخو پلونو ، چې دَ غټو تمبو په کومک ولاړ ؤ څخه پرته دَ اېشياء او يورپ تر منځه په سمندر برسېره باسفورس پُل او فتح سلطان پُل دَ کتو او حېرت وړ ځکه ؤ ، چې دې پُلونو دلاندې ستنې نه درلودلې او په هوا کې ولاړ له پورتنئيو اوچتو اوچتو تمبو سره دَ اوسپنو په غټو غټو رسيانو داسې تړل شوي دي، چې دَ سړي عقل ورته حريان شي - نه يوازې دا ، بلکې له دې پرته هم ځينې داسې تاريخې جوړ ځايونه په دې ښار کې شته، چې سترګو ګټلو سره سره سړی په سوچ کولو هم پارَوي -
دې وخت چې موږ په بليو ماسک کې ګرځېدو، نو داسې محسوسېدو، لکه دا غټ ماجت چې ډېر پخوا يعنې په اولسمه صدۍ کې نه ، بلکې په ننني دور کې جوړ شوی دی - ولې چې دَ ښائيست والې پرته دومره غټ ؤ ، چې په ګرځلاؤ سړی په کې سترې کېږي او دلته سترګې په هر څه باندې وازې پاته کېږي - په دې غټ تاريخي ماجت کې له تکو شنوټائيلونو او بې شمېره ستنيانو او ګومبتو پرته په سر شپږ داسې اوچتې ميناري هم لري چې تر لرې لرې پورې ښکاري - هرڅه هرڅه ، خو په استنبول کې دَ ماجتانو ډېرښت داسې څرګنده وي ، چې ببخي پخوا مسلمانانو دَ اسلام خورَولو پرته بله هيڅ وظيفه نه درلودله - ځکه خو يې اسلام دَ نړۍ تر ګوټ ګوټ پورې رسَولی ؤ –
له دې ځايه موږ دَ تُرکۍ غټ ميوزيم او اسلامک سېنټر ، چې دَ پخواني باچا ابراهيم پاشا په ماڼۍ کې جوړ کړل شوی ؤ ته يُو وړل شولو – دلته ۲۰۰۰ کاله پخواني شيان دَ ښوؤنې دپاره خوندي کړل شوي دي - لکه دَ کور دَ استعمال له خټو او اوسپنو څخه جوړ لوښې ، چړې، تُورې او نېزې او دَ دې سيمې جوړې غالیانې ، خوليانې او دَ رواجي جامو نمونې هم دَ کتو وړ دي –لاکن دلته مې دَ

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

خانه کعبه اوله له لرګي ځخه جوړه دروازه ، چې دَ لاس کار ورباندې شوی ؤ په لیدوً مې سترګو او زړه سکون وَموندو – غوښتلو مې چې ښکل یې کړم، لاکن شیشه داسې ورباندې را جارباسلې شوې وه، چې وَس مې نه په رسېدو - دلته ګائیډ دَ اناتولوي تهذیب ځینې شیان هم راښکاره کولو په وخت وئیلو ، چې ...

" دَ دې په پرته دَ دغه زاړه او تاریخي ژواک ځینې آثار نورې نخښې په " اناتولیا " نامي علاقې کې دَ لرغونې آثارو په توګه خوندي کړل شوي دي - لکه دَ Ekhesus " ایفاسیس " غټه مجسمه ، چې دَ دېوي مور ، یعنې Mother goddess " مدر ګاډس " په توګه دَ مځکې اوله خدائینه مور ورته وئیل کېږي - دَ Artinis " اینټینس " په نامه شهرت لري - دَ دې په بدن بېخي زیات لګېدلي تیان دا څرګنده وي ، چې دا خدائینه مور ژوند سپارونکې وه - دَ اناتولیا ۷۰۰۰ کلنه زوړ ښار دَ هغې دپاره جوړ کړل شوی ؤ - دَ دې " مدر ګاډس " ځخه په بېلو بېلو وختونو کې نقل شوې یولس زره وړې او غټې مجسمې هم دَ دُنیا په ځینو عجائب ګهرونو کې پرتې دي"

دا خبرې چې یې کولې ، نو بس دَ استنبول په تنګو تنګو بازارونو یا لارو باندې یوې بلې خواته روان ؤ ، او دلته په بس کې ګائیډ وئیلو ...

" دلته یعنې په ټُرکي کې دَ نورو تاریخي آثارو پرته دَ Lymira " لائیمېرا " دَ کاټو پخوانۍ ګومبته او دَ Aspendos " اسپنډوس " جوړه ودانۍ چې په بېلو بېلو زمانو کې جوړه شوې ده – که تاسو غواړئ، نو موږ درته دَ ټوؤر اهتمام کولی شو"

له دې خبرو سره سم ګائیډ زموږ پام دَ میوزیم سره جوخت آرټ سېنټر ته واړَول شوه ... دلته دَ ټُرکي دَ هرې سیمې دَ خلګو دَ جامو او استعمال شیانو نمونې ... په خاص توګه دَ ناستې او په دېوال راځوَنکې غالیانې نه یوازې دَ نمائش دپاره ایښول شوې دي ، بلکې خرڅېدې هم ... یَو ځای مې جمعه خان ته وئیل ، چې ...

" راشه چې یوه دَ غالب چاچا ټوپۍ او دا اوږد کوټ واخلو "

ده راباندې وَخندل او وئیل یې...

Downloaded from: The Digital Library

" ولې ځان په درنوؤ ... اول مو بېګونه لږ درانه دي او بيا داسې ټوپيانې خو په پاکستان کې هم پيدا کېږي "

ګوره چې اوس دَ ده اشاره په پاکستان کې دَ کومې سيمې دَ خلګو او دَ چا په لور وه ؟ خېر، چې له دې ځايه راوتلو، نو تر دې له مخه مې دَ ژېړو جوړه يوه ښائيسته غاړګۍ، چې په ډيوټې ولاړې ښائيسته پېغلې دَ راښکاره کولو دپاره په غاړه باندې راوَځړولې او بيا يې په وار وار راته وئيل ، چې ...

" دا ګوره ، څومره ښائيسته ښکاري "

اوس که غاړګۍ ښائيسته وه، او که نه ... خو دَ هغې سره يې ښېخې خوند کولو - که څه هم زما دَ ملګري په خيال دا سودا ګرانه وه، خو شاعر زړه راته وئيل ، چې دَ هغې ښائيسته انجلۍ موسکاګانې چې ورسره وَ تلې ، نو ارزانه سودا مې کړې وه - ولې چې دَ ښکليو دَ موسکا قيمت په هر څه هرڅه ارزي او چرته بيا دومره دومره ډېرې موسکاګانې، چې په کاڼو يې لا خولې کولې ... زه خو لا يَو انسان وم -

له دې ځايه پياده موږ دَ تاريخي حمام په لور مخه وکړه - حمام څه ؤ ، يوه غټه خونه وه ، چې په منځ کې يې يوه دوکانچه جوړه وه ، چې دَ ګائيډ له قوله دلاندې يې اور بل وي او په شا وخوا وړو وړو غسل خانو کې دَ غسل کولو مخته او ورسته په ګډه باندې په دې غټې دوکانچې باندې سټيم بات اخيستل کېږي او تر ډېره ورباندې تر درځن زيات غسل کونکي پراته وي او بدنونه ټکور کوي - که څه هم په جلا جلا وړو غسل خانو کې دَ غسل کولو اهتمام ؤ، خو شروع او اخيره يې له دې تودې دوکانچې کېدله—

ګائيډ مخته وئيلو چې...

" دغه رنګه حمامونه په افغانستان کې تر اوسه لا هم رواج لري "

وئيل ، خو يې صحيح ... خو خوارکۍ لکه لا سمه خبره نه وه، چې نن په افغانستان کې دَ وژللو راوژللو او دَ يو بل دپاره قبرونه خيندلو پرته هيڅ نه دي پاته شوي -

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

*****

دې وخت دَ پولي ټوؤر ګاډی دَ اتا ترک له تاریخي دفتر او استوګن ځای ، ګوا دَ هغه په استعمال کې پاته شوې رهائشي مانۍ په لور روان ؤ، چې ګائیډ وئیلو ...

˝ دې وخت په ۷،۷۹،۴۵۰ مربع کلو میټرانو خور وور هېواد ټُرکي چې په کې ۵،۸۲،۸۷،۰۰۰ خلک آباد دي– باني ستر مصطفی کمال اتاترک دَ لومړي جنګ عظیم ورسته لومړی صدر ؤ - دَ ټُرکي په ټولو حکومتي څانګو کې یې انقلابي بدلون راویستی دی او سېکولر جمهوري نظام یې نور نور ټینګ کړو ... په خاص توګه ، ښځه یې په لومړي ځل دَ نر سره په څنګه دَ درَوله ˝

ګائیډ لا خبره سمه سر ته نه وه رسَولې ، چې ګاډی یوې توربخونې او غټې مانۍ مخې ته وَدرېدله - دا هغه مانۍ وه، چې اتا ترک په کې په سرکاري توګه استوګنه کوله او اوس دَ ده یادونه تازه کولو دپاره دا مانۍ دَ تاریخي او قامي نخښې په توګه خوندي کړل شوې وه - په صدر دروازې کې یې دوه عسکران دا سې الرټ ولاړ ؤ لکه هغوئ چې له کاڼو جوړ ؤ - ولې چې په لومړي نظر هغوئ ژوندي کم، مړه بُتان زیات ښکاره کېدو - له دباندې خوا چې دا مانۍ څومره سترګو ته ښه ښکاره کېدله ، نو حقه خبره ده، چې دننه به لانور نور دَ کتو وړ شیان په کې وي ، ځکه خو ګائیډ وئیل ...

˝ بخښنه غواړم ، موږ دې مانۍ ته بې له انټري پاس نه خو ور دننه کېدلی شو او نه پاس دومره ژر جوړېدلی شي - یوه دوې ورځې انتظار ورته په کارېږي ˝

او بیا یې خپله خبره دا سې مختته کش کړه ...

˝ په ټُرکي کې زموږ (توبه نعوذ ُبالله) دوه خدائیان دي .. یَو عظیم خدائی او بل اتاترک ... ولې چې نه خو دَ قرآن شریف آیتونه رد کولی شو او نه دَ اتا ترک فرمانونه او جوړ کړل شوی قانون ... ˝

له دې خبرې څخه دَ هغې ګائیډ دَ خدائی پاک په وړاندې شریک درَول نه ؤ، بلکې دا یې وئیبل غوښتلو ، چې دَ جدیدې ټُرکي باني اتا ټُرک بنیادي نظریه ،

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

چې دَ سېکولرزم په اړه ده په خپل ژوند کې وړاندې کړې وه - هغه نه یوازې خوندي شوه بلکې ژوندۍ یې هم وساتله -
یوې بجې خواته ګاډۍ دَ تاریخي بازار، چې دوئ اوس ورته " ګرېنډ بازار" وائي په لور دَ استنبول په تنګو هوارو ، خو په لوړو ژورو علاقو کې جوړو روډونو باندې روانه وه او ګائیډ وئیلو ...
" دَ حضرت ایوب انصاري مزار ، انقره او فیشرمېن ویلیج ته که دَ تلو نیت لرئ ، نو خپل نومونه او پتې را وَلیکئ ... ستاسې دَ خوښې په سمه موږ دَ ټوؤر انتظام کولی شو"
او بیا یې ځکه دَ ذکر شوؤ ځایونو پرته ، تر یَو درځن زیات نورو ځایونو د پاره دَ ټوؤر کولو وختونه او دَ خرڅې خبرې په ډالرانو کې داسې په خوند خوند کولې ، چې خپل دې ملګري جمعه خان راته وئیل ، چې ...
" غوږ ورته وَنیسه خیالوَرې ته ... څنګه په خوند خوند دَ پیسو خبرې کوي ؟ "
ما هم آسره تاوان وګڼله او ورته مې په ځواب کې وئیل، چې ...
" دلته اتا تُرک ترکیان په دې وجه نه مني، چې تُرکۍ ته یې نوی ژوند ورکړو ، بلکې هغه کاغذونه دَ دې خلګو کمزوري ګرځېدلې دي، چې دَ اتا تُرک تصویر ورباندې جوړ دی "
زما په دې خبره چې ملګري جمعه خان غاښونه څنګه سپین کړو ، نو هغې ګائیډ هم زموږ په خوا په ډېره مینه وکتو ، او وَموسېدله .. اوس به لا موږ بل څه سنجَولو ، چې دا څه رامخته شوه ، او وائي...
" تاسو لکه چې له موږ سره په بل ټوؤر باندې هم دَ تلو اراده لرئ"
غرض ... غرض او تش غرض .. یَو وار لا په زړه کې راغلو ، چې په سخته او غوټ ورته یَه کړم ... لاکن بیا ګوره چې څله مې په کراره ورته وئیل، چې ...
" موږ به صلاح وکړو"
او بیا مې په معنې خېزه موسکا کې دَ جمعه په خوا مخ ور واړَولو ...
" زه خو ورسره ځم، وایه ! ستا څه خوښه ده ؟"

Downloaded from: The Digital Library

دائی چې لا يې هغه رنګه غانښونه سبين نيولې ؤ، راته واي ...
" حريان يم، چې ستا اوس کومه يوه خوښه ده او کومه نه ... چې يَو ځای هسې نامې مخ يا څېره وَوينې.. زړه ورته په لاس کې ږدې "
او ما هم ورسره ګپه خوږه ځکه کړه ، چې خبر وم ، چې يار مو ټوکې کوي -
او بيا چې په خپل حېثيت ځانګړي او تاريخي ګرښه بازار ته وردننه کېدو، نو ګائيډ وئيل ...
" په دې بند غوندې تاريخي بازار کې ۴۵۰۰ واړه او غټ دوکانونه دي "
دَ دې بازار دَ دوکانونو دَ ښائيست او جوړښت څخه پرته، په دې مارکېټ کې دَ دوکانونو تر منځه دومره پراخه لاره تېره شوې وه، چې اوس که داسې مارکېټ زموږ په هېواد کې جوړ وای، نو تاريخي حېثيت به يې داسې نه وای پاته – ولې چې که رکشې او دَ خرو ربړهيانې په کې نه چلېدې ، نو سائکلونه او دَ لاس ربړهيانې خو به حتماً په کې يوې بلې خواته لېدل کېدې - دلته زياتر غېرملکيان ؤ ، چې سوداګانې يې په کې کولې - دَ سرو زرو دَ کاروبار ډېر زيات دوکانونه په کې موجود ؤ- دَ دې مارکېټ په سېل کولو کې دا خبرې مې زړه ته بيا بيا راتلې، چې ګنې ...
"ټُرکيانو، چې زرهاؤ کلونو دَ مخه کوم کاروبار کړی ؤو هغه دا دی ښکاره دی..
خو يَو موږ يُو، چې من حېث القوم دَ تېر شوؤ تاريخي مشرانو په قبرونو دَ کاڼو دَ څلو پرته که نور څه لرو، نو هغه دي .... خبرې او تشې خبرې ، چې په کتابونو کې يې دَ تاريخي پېښنو په توګه خوندي لرو او بس ... "
په ګرښه بازار کې دَ ګرځېدو راګرځېدو او يَو نيم شئی اخيستلو ورسته په ګاډی کې ماځيګر خواته خپلو خپلو هوټلانو ته ټوؤرسټان وَرسَول شولو - او يَو ځل بيا زه وم او ملګری جمعه خان او دَ لالېلي دَ بازارونو خوش رنګيانې، چې دَ شپې تر لسو بجو پورې په کې دَ نويد او پروين سره ګرځېدو –
*****

Downloaded from: The Digital Library

دَ شپږم نومبر درسته ورځ یا خو موږ دَ هوټل په خوني کې تېره کړه او یا بیا یو دوکان او بل دوکان دَ شیانو په اخیستو را اخیستو کې ستړي ؤ - نن موږ دوارو دا خبره وَ سنجَوله چې ترکیان دَ پاکستان دَ خلګو سره مینه لري او قدر یې کوي – ګوره چې په څه وجه ؟ بس چې به چا هم پوښتنه دَ سودا په وخت کوله، نو زموږ دَ ځواب ورسته به یې فقط دومره وئیلو ، چې...
" تُرک پاکستاني آګردش " ګوا تُرک او پاکستانیان ورونه ورونه یا دوستان دوستان-
او بله خبره مې دا هم نوټ کړه ، چې دلته په سودا کې بارګېننګ ډېر زیات کېږي –که څه هم دَ تُرک دَ مشرانو دا خبره ډېره مشهوره ده ، چې ....
" Don’t Buy house , Buy a neighbour "
لاکن له بده مرغه دا خبره ما دَ دوئی په روئیو کې وَنه سنجَوله ... خو په خوُی او بُود بد او رَډ خلګ نه ؤ .. بس په پیسو څه زیات مئین راته وَ برېښېدو –
سبا ته زما او دَ جمعه خان خپلو کورونو ته دَ تلو نیت ؤ - نو ځکه مې غوښتلو ، چې نن شپه تر ډېره په استنبول کې پیاده وګرځو او دغه رنګه مې وَ هم کړو - نوید او پروین چې دلته یې څو ورځې نوري هم تېرولو اراده درلودله .. هم له موږ سره پوره پوره ملګرتیا وکړه - او بیا چرته چرته نه وګرځېدو - که څه هم کله کله نري څاڅکي دَ باران او یا نرۍ نرۍ واوره ورېدله – خو موږ دَ لیونیانو غوندې یوې بلې خواته آواره ګردي کوله او دَ استنبول دَ ساړه موسم خوندونه مو دَ رڼاګانو سره ګنډلي دَ زړونو او رُوحونو دَ سکون سوب ګرځولو – لاکن تر کومه پورې؟ .. کله چې دَ استنبول دَ شپې رڼاګانې دَ یخو هواګانو سره تورو خاموشو تیارو ته ستنېده شروع شوې ، نو موږ هم کرار کرار ستړیا ته غړې هم اچولو ... نو ځکه خو، په ښلا ښېلو تنګو او پراخو لارو باندې پیاده دَ لالېلي په لور قدمونه تېز کړې ؤ او غوښتلو مو ، چې ژر تر ژره خپل هوټل ته وَرسېږو ، ولې چې اوس خو په روډونو هم خال خال کسان ښکاره کېدو - هوټل ته لا نه ؤ رسېدلي ، چې په لالېلي کې دَ یَو خلاس دوکان مخې ته یوې ولاړې انجلۍ ، چې

Downloaded from: The Digital Library

مخته یې څه سامان هم پروت ؤ، په ما او جمعه خان باندې ژغ وکړو – موږ ورته وَدرېدو او پوښتنه مې ورڅخه وکړه ...
- خیر خو دی... ولې دې راپسې ژغ وکړو ؟ -
دا خبره څه وه ، چې هغه انجلۍ په خپله ژبه کې ګډه شوه – نه زما سر دَ هغې په خبرو خلاسېدو او نه زما دَ ملګري - بس هېش هېش ورته ولاړ ؤ ، چې دا اوس څه وائي او یا څه غواړي ؟ څه وخت ورسته شاته پاته شوي پروین او نوید هم راوَرسېدو ، او تپوس یې راڅخه وکړو ...
- څه کیسه ده ؟ -
ما ورته وئیل...
- په دې خبره خو موږ هم حریان یُو ، چې دا انجلۍ څه راته وئیل غواړي ... ته پوښتنه ورڅخه وکړه -
مګر ناشُوده خبره خو دا وَشوه ، چې اوس دَ هغې انجلۍ بله خوندکۍ چې له دوکان څخه ورته راوَتلې وه هم ورسره ولاړه وه ... دَ نوید په خبرو هم نه پوهېدله ... چې څنګه هغه انجلۍ له خپلې خوندکۍ سره زموږ په باب په خپله ژبه کې ګډه شوه ، نو نوید په موسکا کې راته وئیلو ...
- موږ ځو هوټل ته... تاسو ورسره جوړ شئ -
او خپله ناوکۍ پروین یې تر لاس وَ نیوله او مخته تېرېدلو په وخت موږ ته وائي ...
- دا بلغارین پېغلې دي -
- نو زموږ یې څه... درځه جمعه چې ځو -
دومره وئیلو سم دستي چې ما ګام دَ نوید په لور اوچت کړو ، نو ملګري تر لاس وَ نیولم او راته وائي...
- څه کوې چې ځغلې... څُوري خو دي نه... ورسره په ګپه کولو به ټکه نه درباندې لوېږي -

Downloaded from: The Digital Library

هو ، ده صحیح وئیل ... وَ یې نه خوړم .. خو دَ سترګو په خمار یې داسې په مزه مزه لاهو کړم ، چې که هر څو مې ورته سر په انکار کې یوې بلې خوا ته ښورَولو ، لاکن زړه مې ماته ورته منلې وه - هم ځکه خو زما دَ ژبې انکار ... انکار تر ډېره نه شو پاته - او نه مې ملګری جمعه خان ورڅه خلاس کړو - ولې چې په هغو دواړو پېغلو کې یوې زما او بلې زما دَ ملګري شاوخوا داسې په هنر تلکې ودرَولې، چې دَ تېښتې لاره راڅخه ورکه شوه او تر ډېره هانده مو دَ موسم په رحم وکرم ځانوه پرېښَولو –

*****

داسې پېښه په ژوند کې په لومړي ځل راسره شوې وه ، چې زه منزل ته دَ رسېدو دَ مخه .. ګوا له نیمې لارې څخه بیرته دَ پاته شوؤ پلونو په نخښو راغبرګ شوی وم - دې وخت زه او جمعه خان کاکړ دَ تي – بي – تي کمپنۍ په اوتو بوس کې ناست دَ تهران په لور روان دَ اتهه څلویښت ګنټهو په اوږده سفر روان ؤ - اوتوبوس بیا له ایراني ځوانانو او ښځو څخه ډک مخته روان ؤ - ګوره چې څله په اوتوبوس کې له دې خوا نه چا خبرې کولې او نه چا هغسې دَ خوشحالۍ سندرې وئیلې او نه هغسې دَ مستۍ اظهار چا کولو - هم ځکه دَ دیغیت له لاسه دَ ګهړۍ ستنې مخته نه تلې - زیاتره وخت په پټو سترګو او خوب کولو په ناکامه هڅو راباندې تېر شو- دې بله ورځ دَ ښې ډېرې بدنې او ذهني ستړیا ورسته دَ ایران څنډې ته وَرسېدو ... اوس یَوځل بیا په اوتوبوس کې ناستې ایرانۍ ښځې ، چې له استنبول څخه دَ ترکي تر ورستي بارډره پورې په جینز کې برېښېدې بیرته بدلې او په غټو تورو څادرونو کې سر تر پایه پټې ښکاره کېدې –

له کوره چې راتلو ، نو دَ هر هېواد په څنډه باندې به مې دَ ګهړۍ ستنې یوه نیمه ګهنټهه شاته کولې ... خو اوس چې مې بیرته په هر بارډر باندې مخ مخته دَ ګهړۍ ستنې څنګه پېچلې لګیا ؤ .. نو ګوره چې زړه مې څله ډُوبېدو ؟ په خپله نه هېرېدونکې ماتې باندې او که دَ تُرکي څخه دَ رابېلېدو له سوبه ؟ داسې نه

Downloaded from: The Digital Library

چې زه یوازې له داسې کېفیتونو سره مخامخ وم ، بلکې دَ جمعه خان کاکړ ښه مړَغونې وه ... خبرې یې راسره کولې، خو تندی به یې ګونځې ګونځې ؤ او خُله یې خندا یا موسېدو ته نه جوړېدله - بس یَو علي نامې ایراني ځوان ؤ، چې دَ استنبول څخه یې زموږ مازغه خوړَلو چې خوړَلو او ظالم سترړی کېدو نه - او خبرې یې هم داسې بې لګامه کولې، چې دَ خپل آخوندي نظام په زد کرکه څرګندولو سره سره یې سیکس هم سر ته ختلی ؤ ... موږ به په ښه خوند ویده ؤ، نو دې لېوني او مست علي به را وَژغولو او بیا بیا به یې وئیل...

" انډیا ... مادام مادام .... بیوټي فل ... لټل مني ... نائټ نائټ .... اووووف ډیلیشئیس"

دغه یَو څو دَ انګرېزۍ تورې یې زده کړي ؤ، چې په موږ یې راچسپَولو او غوږونه یې راته خوړلو - یو څو ځله چې به یې داسې ګردان راته تېر کړو .. نو ما او زما ملګرې به هم له ډېره خشمه ورته دَ هغه په انداز کې داسې خبره بیا کړه ....

"آون ... ایران ... یُو ... آخوند ... هېډ کټ کټ ... اف نو سټاپ "

دائی به له خندا شین شو ، خو دا خبره به څهً بده هم ورباندې وَلګېده ... نو ځکه به یې له جمعه خان سره یاري جوړه کړه او دَ ده هغه یوه ماته ګوډه انګرېزي فقره به بیا هغسې تکرارېدله – په ما دَ هغه تېز ژغ ځکه بد لګېدو، چې زه دَ ده او دَ جمعه په مابېن کې ناست وم - غال مې ورسرنه شو کولی ... بس کله کله به مې په لغازې موسکا ښه په خپل خشم پوهی کړو - او هغه ساده او بې وقوف به له خندا بیا شین شو او کله کله خو به یې دَ "هېډ کټ کټ اینډ فنش " رنګه تورې هم له خُلې وتلو -

*****

په تهران کې مو دَ نهم نومبر کال ۱۹۹۳ع شپه خو تېره کړه – مګر دَ بېخي زیاتې سترړیا له سوبه له هوټل څخه فقط دوه ځله او هغه هم دَ ډوډۍ خوړلو او چائیو څیښلو په نیت دَ ملګرې سره وَوتم او بیا دریم ځل په دې ، چې اوتوبوس دَ اډې په خوا مې مخه کړې وه – له تهران څخه تر زاهدان پورې دَ ۲۴ ګنټهو سفر دَ ۲۴

Downloaded from: The Digital Library
(c) retained from: The Digital Library

کلونو څخه کم ځکه نه ؤ، چې خوب نه راتلو او تش دَ میلانو ډبرې مې نه یوازې کتلې ، بلکې شمېرلې مې هم - بیا چې څنګه دَ قفس دروازه خلاسه شوه او ما چې څنګه دَ خپل هېواد په خاوره قدمونه ږدلو ، نوزړه مې غوښتو ، چې په چیغو چیغو وَژاړم ، مګر ژړلی مې نه شولو ، ګوره، چې څله ؟ او په تېره بیا زما شاعر زړه .. نو ځکه دَ دې پېښې اظهار په نظم کې کول راته ضروري شو ... هو ، داسې نه ... چې ...
داسې نه .... چې

له ما مه کوه پوښتنه
ته دَ ځان په پاب هیڅکله
داسې نه چې تر خلې راشي
دَ ځواب دپاره خپله
زما زړګی درته پخپله

(شوق / تفتان / کال ۱۹۹۳ع)

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ جنت څخه لرې جنت

تاثراتي لنډيز---
"دا خو به وَ منم ، چې سري لنکا دَ سيمې دَ ښائيست په توګه په نړۍ کې ساری نه لري - هم ځکه خو خدائی پاک حضرت آدم عليه السلام له جنت څخه په دې جنت وزمه مځکې باندې راکوُز کړو - دَ دې ثبوت ، دَ ده جوړ پنځه فټه ، څلور انچه اوږد او دوه نيم فټه پلن پَل دی ، چې تر اوسه دلته دآدم پيک نامې غره په څوکه باندې وجود لري - مګر دَ سري لنکنو وَ بُت پرستۍ او تر ټاک اويښتې غرضې ژوند ته چې پام وَکړم، نو دا سوال په مزغو کې را اوچت شي ، چې دَ نړۍ دَ نورو هېوادونو خلګ دَ دوئی په رنګ او خوُی څله نه دي ؟ که څه هم په دې خاورې باندې زموږ ورَ نيکه ګونو او لومړنئيو انسانانو ژوند کړی دی"
(شوق)

دَ پرونۍ څېرې په لټون

هغه هنداره
زما دَ سوچ هنداره
هغه هنداره
زما دَ خوب هنداره
چې يو څېره يې په ما تل ليدله
داسې څېره
داسې ژوند وزمه څېره

Downloaded from: The Digital Library

چې هم مې خپله وه ،
هم خپله نه وه
ځکه خو ما به په هنداره باندې
دَ تجسس او دَ حسرت منګولې
په مینه مینه لګولې مُدام
په دغه نیت
چې زه یې وَ پېژنم
لا یې دَ خان په باب څه وَ ژغوم
خو ، دَ نصیب لکه چې نه وه خوښه
چې یوه ورځ
هغه وړه هنداره
زما له لاسو ناڅاپه وَلوېدله
او دَ طلب هغه ماشومه څېره
په سل توکرو ځله وَ ویښل شوه ،
بس له هغې ورځې تر ننه پورې
زه په لټون دَ هغې ښکلې څېرې
هرې جنۍ ته زړه په لاس کې ږدمه
او لا ، دَ سترګو په کچکول کې ځینې
په ماته څُله خېرات دَ مینې غواړم
ځکه چې څوک په رنګ مُونښې ورته
دَ چا په سترګو کې هغه سترګې دي
څوک په تندي
او څوک په زَنه هغه
څوک په شُونډانو
څوک په پوزه هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(شوق)

دَ بابا آدم علیه السلام دَ پَل دَ نخښې ښکلولو دَ پاره زه، سره دَ درو ملګرو په ۲۳مه جنوری ۱۹۹۴ع پاؤ کم دولس بجې دَ شپې دَ کراچۍ په هوائي ډګر ، په ائیر لنکا (الوتکه) کې کښېنستم او الوتکه په لس منټه بالا دولس بجې والوته - ګوره چې زما دَ ملګرو ، ګوا نصیب ترین ، رضا ترین او جمعه خان کاکړ په مزغو کې څه ؤ ، لاکن زما ټول سوچونه په سري لنکا کې بند ؤ ... ما فکر کولو ، چې ګوره دا هېواد به څومره شائیسته وي ؟ چې خدائی پاک بابا آدم علیه السلام دَ جنت څخه وربانديې کښته کړی ؤ - او دَ لومړي قدم پَل یې په دې خوش بخته مځکه باندې (دَخلګو له قوله) تر اوسه لا وجود لري - او بیا دَ دې هېواد دَ علاقائي ښائیست سره سره به یې خلګ څومره ښکلې وي ؟ خو ، بیا چې به مې دَ ائیرلنکا په دې الوتکه کې دې تکو تورو او بې خونده ائیرهوستهسانو ته پام شو ، نو به زړه ماتې غوندې شو مه - ولې ، دَ دې هوائي کوربنو پېغلو په څېرو کې راته هیڅ قسم کشش نه ښکاره کېدو ... وایم ، چې دَ تناره دَ لړونې غوندې لغوَړنې څېرې یې که څه هم انساني څېرې وې ، خو انساني سترګې نه پرې خوړېدې .. چرته بیا شاعرانه نظر ؟ خو دَ دې هرڅه پرته به مې هم وَ خپل زړه ته په دې خبره تسلي ورکوله، چې کېدلی شي ، هلته مېښته خلګ دغه رنګه بې ډوَله نه وي –بس په دا سې رنګه سوچونو کې جهاز دَ درو ګنټهو مزل کولو ورسته ، ګوا دَ سري لنکا دَ وخت په سمه څلورنیمې بجې کولمبو ته وَ رسېدو –

دَ کولمبو دَ ائیرپورټ په ودانۍ کې چې څنګه وردننه شولو ، نو څه ګورو ، چې دَ کسټم سړي په پاکستاني مسافرانو باندی دا سې شاوخوا راوګرځېدو ، لکه جوړه چې مسافران نه ، بلکې خطرناکو سمګلرانو یې وطن ته پېښنه راکړې وي - دَ یوه یوه مسافر سامان یې دا سې پلټلو ، چې که یَو شئی نه هم ؤ په کې .. نو یې

Downloaded from: The Digital Library

هم دَ ډالرانو ترلاسه کولو پورې به يې مخته نه اېله کولو – دغه رنګه يې موږ يعني څلور ملګرو ... سره دَ نورو پاکستانيانو کم او زيات پنځه ګنټهې دلته وَځنډَولو او دَ سهار نهو بجو خواته يې له خپل غير قانوني او غېر انساني حصاره چې خوشي کړلو ... نو دَ هر يوه مسافر په تندي دا يَو سوال له ورايه ځلېدو ، چې دي لغوَړنو دا موږ په کومه ګناه کې په ائيرپورټ کې ټوله شپه راګېر کړي ؤ - اوهغه هم داسې ، چې نه يې په ائيرپورټ کې دَ اوبو څيښلو دپاره څه بندوبست ؤ او نه دَ چائيو - ظلم خو لا دا ، چې که به هر څو موږ ورته دَ يوه ګلاس اوبو دپاره خواست کولو ، نو يوې خواته به يې داسې ديکه کړو ، لکه ښکنځا چې مې ورته کړې وي - خېر ، دَ دې خيرن ائيرپورټ دباندې مې په وَچ حلق دَ يَو ټېکسي ډرائيور سره خبره وکړه ، چې ...

"وروره جانه ! موږ نابلده يُو ، دَ يَو ګزارې هوټل ته مې بوځه"

دّ وئيل ...

" په کولمبو ښار ، چې له دې ځايه ورته دَ يوې ګنټهې لاره ده ، کې هوټلان ډېر ګران دي – که زما منئ ، نو دلته نيږدې دَ نيګامبو ساحل په يَو ريسټ هاؤس کې استوګنه وکړئ - زياتره ټوؤرسټان دَ نيګامبو دَ سمندري غاړې سره جوړ ريسټ هاؤسونو کې اوسېده خوښَوي – ولې چې دَ خواپاکې علاقې او ځايونو پرته ، له سهاره تر ماښامه پورې بسونه له هغه ځايه کولمبو ته ځي داځي"

موږ څلور واړه ملګرو دَ صلاح کولو ورسته خبره له هغه ډرائيور سره جوړه کړه او په نيمه ګنټهه کې يې الپائن نامي وړوکې ريسټ هاؤس ته وَرسَولو - د شنه سمندر له غاړې سره جوخت دغه ريسټ هاؤس ، دَ يَو بنګالي ځوان مسټر مامون ، چې له بجيانو سره خپله هم په کې اوسېدو ملکيت ؤ – سترې دومره زيات ؤ ، چې دَ چائې غورَپلو سم دستي په پلنګونو وَغزېدو -

*****

دلته ګرمي دومره زياته وه ، چې ماځيګر خواته دَ لمبېدو ورسته ، چې څنګه له ريسټ هاؤس څخه دباندې راوَوتو ، نو سم دستي مې بيا بدن خولې خولې شو –

Downloaded from: The Digital Library

دا لا هيڅ خبره نه وه، خو طبعيت مې هغه وخت لا نور خته شو، چې خپل شاوخوا مې دَ سري لنکا ځاي خلګو ته پام شو - که ښځه وه، او که نر، ځوان ؤ او که زوړ او يا ماشومان، چې په رنګ خو تور ؤ ... چې ؤ، خو دَ جامو په اړه هم ډېر شاته پاتې او سترګو ته سخن سخن ښکاره کېدو - بله خبره دا، چې زياتره خلګ دلته په لوُڅو پښو ګرځېدو - يَو ځاى دَ رضا ترين وار نه وَشو او په لغازې خندا کې يې وئيل...

" تر دې خلګو، خو هاغه زموږ دَ سيمې لچيان لا ښائيسته او خوا پاکې دي " نصيب ترين هم خبره ورسره خوږه کړه، وئيل يې ...

"هو .. په لوُڅو پښو خو نه ګرځي"

او دا خبره ما او جمعه خان رَد کولى ځکه نه شوه، چې دَ دې خلګو کړه وړه جامې او دَ ژوند کولو طريقه يا لارليکه يې ښېخى زموږ دَ پښتونخوا دَ خواستګرو تورو لچيانو ته شوې وه، دا څه بده خبره نه وه، خو چې موږ او نورو غېر ملکيانو ته به يې په حېرانتيا کتلو، نو په زړه کې به شکمن غوندې شوم - ما وئيل .. چې چرته دَ سري لنکنو دا دعوه، چې ګنې ... "په دې هېواد کې دَ تعليم شرح ۸۹ فيصده ده" ... مازې دَ خبرو تر حده خو نه ده ؟ ولې چې تعليم سړي ته دَ ژوند طور طريقې ښئيلو سره سره دَ اناپرستۍ، خودارۍ او شخصي تشخص غوره کولو درس هم ورکوي - دا خبره مې مزغو ته نه يوازې دَ دې ښځو او نريناؤ ناديده سترګو له سوبه ... بلکې په دې هم راغله، چې که څه هم واړه لاکن پاخه خپل يا دَ کرايې کورنه يې درلودلو، خو کوُړى کوُړى امبارونه يې دَ کورونو مختنه پراته ؤ - او افسوس په دې خبره هم راتلو، چې خدائى دا سې زرغون او ښائيسته وطن ورکړى ؤ، چې سترګې يې په کتو نه مړېدې –هرلور ته دَ شنو شنو، وړو، غټو بُوټو، چمنيانو او نورو ونو پرته دَ ناريل او رقم رقم ځنګلي ونې دَ کتو وَړ وې - دَ سمندر په غاړه باندې يې بيا بل رنګه خوندونه ؤ - سره سپين ټوؤرستان چې په کې نران او ښځې او ماشومان هم ؤ تر لرې لرې پورې لمبېدو

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

یا ګرځېدو - دَ څه ګرځېدلو ورسته زموږ هم صبر نه وَشو او دَ سمندر ترؤ اوبو ته ورګډ شولو –

*****

نیګامبو یَو وړوکی ځای ؤ ، ځای په ځای په کې ریسټ هاؤسونه جوړ ؤ ، چې په کې دَ بېلا بېلو هېوادونو څخه راغلې ټوؤرسټان اوسېدو - دلته دَ سبزي مارکېټ پرته دوه درې کتاره دوکانونه هم ؤ – چې په کې دَ ضرورت هر شئی ، چپ دَ اوړو له پستې ډوډۍ پېدا کېدلو - ولې چې دې خلګو له ډبل روټیانو او ساده پخو وریږو سره بوړ خوړلو عادت ؤ - په زیاترو چوکونو باندې دلته دَ حضرت مریم بي بي او حضرت عیسی علیه السلام دَ مجسمو پرته ، دَ هندوانو بېل بېل بهګوانان ، چې رضا ترین ورته پالوانان وئیلو دَ عبادت دپاره ږدل شوي ؤ - دَ اسلام په نظریه تړلې خلګ که څه دلته لږ ډېر شته خو دَ مسلمانانو دَ یوه ماجت پرته مې نور تر سترګو نه شو - مسلمانان ، چې سپینې خولۍ به یې په سر باندې ایښې وې هم خال خال په دې بیچ ستې نیګامبو کې ښکاره کېدو ... لاکن په رنګ او لباس یا په لنګونو دَ هغو نورو تورکیانو ورته ښکاره کېدو - دلته چې کومې دوې ژبې وئیل کېږي ، هغه "تامل" او "سنهاله" دي ، چې په کې دَ "ډ" ، "ړ" او "ګ" تورې ډېر زیات استعمالېدو - که څه هم په سري لنکا کې دَ "ګوتم بدها" یا "ماتما بت" منونکو "بُدهمتو" شرح ۶۹ فیصده ده ، خو ګوره چې دلته په نیګامبو کې ؤ نه او که دَ بدها بُتان یې په چوکونو کې لګول دَ خپل مذهبی پېشوا توعین ګڼلو ؟ وائي .. چې دَ بُدهمتو په چپه په سري لنکا کې ۱۵ فیصده هندومت ، ۸ فیصده مسلمانان او ۸ فیصده عیسایان مېښته دي -

*****

دَ ماځیګر دَ سېل پرته دَ نیګامبو لومړۍ شپه په دې اړه ډېره په خوند راباندې تېره شو ، چې دَ ریسټ هاؤس څخه په څه واټن باندې په یَو پراخ مېدان کې "اوپن ائیر تهېټر" شو وه - ځکه موږ هم ورته پېښنه وکړه - مېدان له خلګو ډک ؤ - دَ څه هلې ځلې ورسته موږ څلور واړو هم ځایونه پېدا کړو او کښېنستو - دَ

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

پښتني دوکانچې غوندې جوړ ستېج باندې دَ خاکو ، سندرو پرته دَ پېغلو ډانسونه هم په هره اړه دَ کتو او دَ زړونو دَ خوشحاله ولو وَړ ؤ - دَ دې دمامې ثخه موږ دَ سري لنکنو په حقله دا تاثر واخيستو ، چې دا خلګ چې ثومره په ښکاره مړَغونې برېښي ، دغه هومره دننه دننه مستې هم لري – او بيا دَ خوند خبره دا هم وه ، چې دا شو دَ نرانو پرته ښځو هم ورسره په ګډه کتله - او کله کله به يې دَ يَو مستې سندرې سره ژغونه هم راپورته کړو – دولس بجو خواته چې دا مېله سرته وَرسېدله ، نو دَ زيات رش له سوبه مې دومره ديکې وَخوړَلې ، چې دَ کوټلو بدنونو سره دَ ريسټ هاؤس په وړو خوُنو کې دَ غوماشو او زړو پنکهو دَ کړَپې په پرته هم تر سهاره پورې ښه کرار ويده ؤ –

*****

سهار دَ چائيو په غټ مېز زموږ ليدل کتل دَ جان هوګر نامي انګرېز ، چې له لندن ثخه راغلی ؤ او په دې ريسټ هاؤس کې اوسېدو سره وَشو - په يوازې ځان دومره ديغ شوی ؤ ، چې مازې يې دَ هېلو هائی بهانه غوښتله او بيا که ده دَ خپلو ملګرو پېغلو ، دَ ده له قوله نن ماښام دَ " آدمز پيک " ثخه بيرته راستنېدې ذکر نه وائی کړی .... نو رضا ترين به ضرور ورته جوړه لاسونه نيولي وای - ولې چې دا سړی دومره ژغېدو او داسې کړې وړې او ورانې خبرې يې کولې ... لکه جوړه چې دائی په دريمې نړۍ کې نه بلکې تر اولې نړۍ هم ثه مخته جوړې نړۍ دَ خپل مخته آزادو ځوانانو په محفل کې ناست وي - بله دا ، چې ده بل چا ته دَ خبرې وار نه ورکولو ... يوازې جان هوګر نه ، بلکې دَ ريسټ هاؤس په پټه او غلا راغلې بنګاليان ، چې دَ ريسټ هاؤس وَ شاته جوړو شوؤ وړو خونو کې استوګن ؤ ، هم داسې راباندې بُونېدلو ، لکه موږ چې انسانان نه ... عجوبې ؤ – اوس ګوره ، چې ثله دې خلګو نه يوازې په درنو سترګو راته کتلو ، بلکې نزد بکت ته يې هم زړونه تخنېدلو - که ثه هم موږ دَ هغوئ په رنګه دَ ختو ثخه جوړ انسانان ؤ -

Downloaded from: The Digital Library

دغه ورځ لس بجې خواته په بس کې کښېنستو او دَ کولمبو په لور مو مخه وکړه - دَ بس دا سفر زما دَ ملګرو ، په خاص توګه رضا ترین او جمعه خان دپاره دَ سکون وړ ځکه ؤ ، چې تر نرانو په کې ښځې زیاتې وې او هغه هم دومره زیاتې چې په یَو بل کې سره چیخلې چیخلې ناستې یا ولاړې وې ... که څه هم هاغه دَ جمعه خان خبره " ټولې تکې تورې دي " ، خو دَ ملګري رضا په قول " دي خو ښځې " ... نو ځکه مو دا سفر له نیګامبو څخه تر کولمبو پورې په خندا او خوشحالۍ تېر شو او نصیب ترین چې دَ جمعه او رضا په خبرو او ټوکو یې خوند اخیستو بیا بیا وئیلو ، چې ...

" دَ پرون درسته سترړیا او دَ ائیرپورټ دَ لغوَړنو هغه تنګول یوې خواته ... دا دَ نن دَ زړه له اخلاصه خندا بلې خواته ..."

دَ خندا اصل سوب دا ؤ ، چې یَو خو سره ګرمي وه او بل په دې بس کې راسره څنګ په څنګ په یوه یوه سیټ کې دوې دوې یا درې تورې لچۍ وزمه پېغلې ناستې وې ، چې دَ بدنونو تودښت یې لا نوره سا راتنګه کړې وه او خولې یې راباندې ماتې کړې وې - له دې علاوه موږ په درست بس کې دَ هغوئ په نسبت سپین پوسته ؤ ، او څه څه دَ هغوئ په معیار پوره غوندې هم - نو ځکه به یې موږ ته بیا بیا او په نېغه کتلو - زما ملګرو خو به له یوې نیمې په سترګو کې سترګې داسې هم ورکرارې کړې ، چې شاوخواته ولاړو به پرې خندلو او ګوره چې هغو پېغلو ته به یې مبارکي ورکوله او پسخوندونه به یې ورباندې وهلو ؟ حال زما هم بد ؤ ... خولې راباندې ښې ډېرې را ایله وې ، خو ګوره، چې دې زړه مې څله نه غوښتلو ، چې له چا سره خبرې وکړم ؟ خېر، دَ یوې ګنټهې دَ مزل کولو ورسته دَ کولمبو ، چې دَ پاکستان دَ یَو ښار په رنګه ؤ په سخنې خیرنې بس اډې کې کښته شولو-

" دا خو پاکستان دی"

"هو ، هیڅ فرق یې نه شته "

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

دَ نصیب ترین له دغه خبرې سره موږ درې واړه ملګرې ځکه متفق شولو ، چې دَ دې ځای په دوکانونو ، په فُټ پاتهونو او ماتو ماتو روډونو کې هیڅ توپیر راته نه شو ښکاره ... بس که بیا هم زموږ او دَ دې خلګو تر منځه څه توپیر ؤ ، نو هغه دَ رنګت پرته دا... چې دَ جامو په اړه دَ دې ځای ښځې او نران تر ډېره هانده انګرېز وزمه هم ؤ - تر یَو څه وخته پورې په کولمبو کې یَو روډ بل روډ پیاده وګرځېدو ، خو داسې بله عجوبه چې موږ ورته حریان شوي وای مو تر سترګو نه شوه چې دَ ذکر وَړ مې بللی وای - چپ له دې خبرې ، چې موږ یې په سوچ وهلو پارَولې ؤ ... ګوا ، دَ اډې شاوخو او بیا تر لرې لرې پورې دَ روډونو یوې بلې خواته په ټرو باندې دَ لاټرۍ ټکټونو دَ خرڅلاؤ کاروبار دومره ګرم ؤ ، چې په کتو ورڅخه دَ دې ځای دَ خلګو دَ معاشي بد حالۍ او لالچ اندازه ښه لګېدلی شوه - ولې چې زما په خیال ...

ˮ څوک چې په لاټریانو یا جوارۍ باندې خپل قسمت ګوري ، نو پوهی شه ، چې یا خو یې کار دَ لاسه نه کېږي او یا بیا صلاحتونه نه لري او له ځانه یې هیله ختلې دهˮ

دَ کولمبو په ګال نامي روډ باندې چې له ټېکسی څخه کښته شولو ، نو نصیب ترین چې ښه ډېر په روسي ریاستونو کې ګرځېدلی ؤ ... یَو دم داسې وَوئیلو ...

ˮدا روډ او دَ روډ دواړو خواؤ ته جوړ دوکانونه او نورې ودانیانې ارومرو په روسي ډږل جوړې دېˮ

هو ، دَ ده خبره صحیح وه ، یَو روډ ببخي پراخ او ښائیسته ؤ او بل دَ پنډو دېوالونو او غټو غټو دروازو دا دنګ دنګ او په جدید طرز جوړ دوکانونه او کمرشل پلازې او دفترونه سترګو ته ډېر ښائیسته ښکاره کېدو .... رضا ترین ، چې تر ډېره یې په حېرت ورته کتلو ، یَو ځای وَوئیل ، چې ...

ˮکشکې دا خلګ یې هم هغه رنګه ښائیسته وای

دَ جمعه خان کاکړ هم وار نه وَشو ، او خپله خبره یې داسې منځ ته راوَغورځوله ...

Downloaded from: The Digital Library

" بس دغه خو بدبختي ده .... چې چرته علاقه ښائیسته ده ، هلته خلک بد رنګه .. اوس ګوره ، چې په دې کې دَ خدائی پاک څه مصلحت دی ؟ "

او زه چپ په دې وم، چې وږی وم او شاوخوا مې ریسټورینټ لټولو - یَو وخت چې موږ په دې روډ کې ، چې ورسره ورته تک شین سمندر او صفا سمندري غاړه وه ... په خوا روان ؤ –نو دَ مسلمانانو یَو ریسټورینټ مې تر سترګو شو - دَ "حلال "لیکلی توری مې په بورډ باندې لیدلو په وخت ایله له خلې دَ خوشحالۍ چیغه نه وَوته –او بیا په یو بل پسې څلور واړه ملګرې وردننه شولو - په دې ریسټورینټ کې دَ سري لنکا دَ ځای خواړو څخه مو لا سم لاسونه نه ؤ راټول کړي، چې موږ ټوله په خولو کې لانده خیښته شولو –دَ هر یوه ملګري له خُلې څخه شپېلکیان په دې وتو ، چې ترخو مرچو یې خپل اثر ښکاره کړی ؤ - دومره ترخه خواړه؟... وایم چې کله ما په ژوند کې نه ؤ خوړلې –لکه دلته چې دَ خپتې لوږې په ما او زما په ملګرو باندې وَخوړلو - زړه مې غوښتو ، چې منډه کړم او وَدې نیږدې سمندر ته ورټوپ کړم - لاکن داسې مې کولی ځکه نه شو ، چې پښتو نیولی وم– خیر ، چې کله له دې ریسټورینټ څخه ولاړېدو ، نو رضا ترین چې له خلې فوُفوُفوُ غوندې توري وتلو .... په لغازي خندا کې وای...

"اوس پوهی شوم، چې دَ دې ځای خلک دومره تک تور څله دي ؟"

او بیا په تېزو قدمونو څلور واړه ملګري دَ سمندر دَ غاړې په لور روان شولو – دَ کولمبو دَ سمندر دا غاړه، چې څومره ښائیسته وه، دغه هومره خلک ورباندې کم کم ښکاره کېدو ... او چې خال خال لیدل کېدو ، نو په هغو کې هم زیات دَ بېلابېلو هېوادونو ټوؤرستان ؤ - دلته دَ سمندر له غاړې سره ورته جوړه ګیږدۍ ودانۍ دَ نورو ماډرن طرز جوړو ودانیانو په منځ کې ډېره ښائیسته او په زړه پورې بربښېدله- دَ تصویرونو اخیستلو او دَ څه نور ګرځلاؤ ورسته یَو ځای کښېنستو ... دَ نورو ګپو پرته رضا ترین چې دَ اوله یې لا په زړه کې جوړه کړې وه .. خبره داسې منځ ته واچوله ...

Downloaded from: The Digital Library

" يَه ملګرو ! موږ دلته پيسي دَ څه دپاره ګارَؤ ؟ نه خو دلته دَ کتو د پاره څه شته
او نه بل څه ... ولې بنکاک ته دَ يو څو شپو د پاره نه ځو"
ده لا خبره سمه سرته رسَولې نه وه ، چې نصيب ترين لکه جوړه چې له هغه سره په
صلاح وي ... يَو دم دَ ده خبره داسې په تائيدي انداز کې مخته کش کړه ...
" هو ، دائی رښتيا وائي ... دَ بلې مياشتې تر ۲ تاريخه خو به دلته چمچي وکړو –
درځئ چې څو شپې هلته په تهائي لېنډ کې وکړو - بيا که جېبونو اجازه راکوله ،
نو به دلته يوه نيمه شپه دَ راغبرګېدو په وخت وکړو"
جمعه خان چپ ؤ ، نه يې دَ هغوئ سره " هو " کولو او نه يې زما خبرې ته غوږ نيولو
- که څه هم ما ډېر ډېر وَ يارانو ته وَوئيل ، چې ...
" دَ آدمز پيک دَ کتو بغېر دا زموږ راتګ وَ سري لنکا ته بې معنا دی او بيا که
تاسو ځئ .. نو لاړ شئ ... زه به دلته پاته شم ، ولې چې زه اول هم ورَغلی وم "
لاکن بيا چې کله جمعه خان هم له هغوئ سره په " هو " کې " هو " ورګډَول شروع کړو ،
نو زه هم چپ پاته شوم او له ملګرو سره مې خوښه کړه - دَ دې سمندر له غاړې
سره نيږدې دَ ائيرلنکا مېن آفس ته وره غلو ... بيا څه وخت ورسته دَ ائيرلنکا
کنفرم ټکټونه دَ بنکاک دپاره ، چې دَ بل سبا يعنې دَ ۲۷مې جنورۍ ۱۹۹۴ع
سهار اتهه بجې ورته تګ يقينی شوی ؤ ... چرته څخه چې به موږ په ۳ مې
فرورۍ بيرته راغبرګېدو ... په لاس کې دَ ائيرلنکا دفتر مخې ته دَ ټېکسي په
انتظار ولاړ ؤ –
قضا ماخپښين دَ کولمبو په بس اډې کې دَ نيګامبو وَ بس ته وختو ... دا بس که
څه هم دَ رش له سهارنۍ دلچسپيانو څخه خلاس ؤ ، خو دَ ملګرو ګپه په خپلو
کې دومره سره خوږه وه ، چې دَ يوې ګنټهې سفر راباندې داسې تېر شو ، چې
ګرسره ورباندې پوهی نه شوم - په خولو کې لانده خيښته دَ نيګامبو په بس اډې
کې کښته شولو او نيږدې سبزي مارکېټ ته ورچپ شوؤ – هلته مې دَ خپلې
خوښې دَ سبزۍ رانيولو پرته څو بندې کوپرې هم واخيستې او دَ ريسټ هاؤس
په خوا مخه وکړه - دَ ريسټ هاؤس څخه ښه رالرې په يوه کوڅه کې چې څنګه

Downloaded from: The Digital Library

راوګرځېدو ، نو دَ يوه واړه کور مخته مو يوه تکه توره پېغله چې ښېخي نرۍ
جامې يې اغوستې وې.. په لمبېدو تر سترګو شوه.. دَ پلاستيک بالټۍ يې څنګ
ته پرته وه او ډکې لوټې يې په ځان داسې ژر ژر اچوَلې، لکه په وجود کې
چې يې اور بل شوی وي –دا منظر په مورږ کې دَ يوه خوښ شو ، خو دَجمعه خان دَ
زړه خبره داسې په څُله باندې راغله ...
" واه ... خو دَ پښتو دَ فلمونو دَ باراني سينونو بارِ مې پرې مات شو"
خبره وه هم دغه رنګه ، ګوا دَ هغې توري انجلۍ دَ بدن هر اندام دَ لمدې او نرۍ
جامې څخه ښکاره کېدو او بيا يې حياء دومره غورځولې وه ، چې مورږ ته يې کله
پام شو ، نو په وازَکې انداز يې خندلو لا راته ښېل–بيا يَو وخت چې مورږ ښه ډېر
مخته ورڅخه تېر شولو ، او په بله کوڅه کې ښي لاس ته ګرځېدو له مخه چې مو
په ورستي ځل شاته وَکتلو ، نو هغې خپلې خلاسې زُلفې دَ وچولَو په نيت يوې
بلې خوا ته څنډلې لګيا وه او زمورږ په لور يې لا هم هغسې دَ خوړَلو په انداز
راکتلو –ګوره، چې اوس دا سپين سترګې وه او که مورږ ناديده ؤ ... يا بيا دلته
داسې غوندې حرکتونه کول څه عېب نه ګڼل کېږي -
په ريسټ هاؤس کې جان هوګر ، لکه زمورږ په انتظار کې چې ناست ؤ .. زمورږ په
ليدو دَ چمني څخه را ولاړ شو او مورږ ته يې هرکلی په ډېره مينه وَوئيلو - دَ هېلو
هائی کولو ورسته زما واړه ملګرې خپلو خپلو کوټو ته مخه وکړه او زه دَ سره
يار هوګر سره دَ مېز هال په صوفه باندې کښېمستم -
" ولې ... هغه ستا دوې ملګرې لا نه دي راغلې ؟"
زما دَ پوښتنې په ځواب کې ده وئيل ...
" يَه ... لا خو نه دي راغلي ... ځکه خو ديغ يم او دا ټوله ورځ مې دلته يوازې تېره
کړې ده"
او بيا يې له خپلې خوا راته وئيل، چې ...
" هغه دواړې زما ډېرې خوږې ملګرې دي –مګر دَ يوې سره مې هم جنسي تړون
نه شته .. ولې چې ما ته تش دَ انډين انجلۍ سره سيکس کولو کې خوند راځي"

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

دا خبرې يې چې کولې نو په خپل شوخ انداز کې راته دَ ټوکو کولو په موډ کې بربښېدو ، نو ځکه مې ورڅخه پوښتنه وکړه ...

˝ انډين انجلۍ څله؟˝

ده چې بيا په خندا خندا کومه خبره وکړه ... هغه دلته دَ ليکلو وَړ نه ګڼم .. ولې چې زه نه غواړم، چې خپل لوستونکې جنون ته وَرسَوم – خېر، ما بيرته دَ ده فکر دَ دې خبرې په خوا ور واړَولو ، چې ...

˝ دَ ده څله دَ انګرېزي انجلۍ سره نه لګېږي - که څه هم موږ اورېدلي دي چې هغوئ ملګري په ډېر اخلاص کوي˝

خو ده وئيل ...

˝هو ، اخلاص يې په خپل ځاى، لاکن جيبونه خو هم خالي کوي˝

نو دَ جان هوګر مطلب دا شو ، چې انډين انجونې له سرو سپينو انګرېزانو او يورپئينو سره بې غرضه دوستيانې کوي - دا سې يې نورې خبرې هم وکړې او يَو وخت يې په خبرو خبرو کې دَ خپل مور او پلار

چې تر خپلو دَ بېل شوېؤ په اړه وئيلو ، چې ...

˝ مسټر شوق ! زموږ په مغربي ژوند کې دَ سړي ساه تنګېږي ـ غرض غرض فقط غرض ، نفسانفسي او شپه او ورځ کار کار ... زما خو له انګلېنډ څخه بد کېږي .. ځکه اکثره انډيا ته ځم راځم˝

او دغه رنګه ما او ده په خبرو کې دَ ماځُستن نهه بجاؤ کړې ، چې دَ ډوډۍ دَ مېز په خوا تلو ، نو يې راته وئيل ...

˝چې زما ملګرې څنګه راشی ، نو له تا سره يې ضرور ليدل کتل کوم˝

او بيا موږ دَ خپلو نورو درو ملګرو سره په دوډۍ باندې ورمات شولو -

*****

سري لنکا ، چې ډېر پخوا دَ برِصغير سره تښتې برخه وه ، يَو وخت دَ مست سمندر اوبو له وَچې مځکې څخه بېله کړه او اوس دَ بحرِهند او دَ Bay of Bangal په منځ کې ځانته په يَو بېل ټاپو باندې جوړ هېواد دی - رقبه يې په

Downloaded from: The Digital Library

۲۵ ، ۲۰۲ مربع کلو میټرانو باندې اړه لري - او ۲۰ء۱۷ ملیونه ژوندي سرې انسانان په کې اوسېږي - دَ نرانو اوسطاً متوقع دَ ژوندي پاته کېدو عمر ۷۲ کاله او دَ ښځو ۷۸ کاله دی – که څه هم کولمبو دَ سري لنکا تر ټولو غټ کمرشل ښار دی ، خو دارالحکومت یې Javewardenepur نامي ځای دی - دَ کولمبو آبادي ۲۴۳۰۰۰ خلګو باندی اړه لري .. په سري لنکا کې سرٍکال دَ کښتې درجه حرارت C *16 او دَ لوړې درجه حرارت 27*C ده -

اوس به لا ما " دي مېګزین آف ائیرلنکا " دَ Serendih نامي رسالې څخه نور معلومات تر لاسه کولو ، چې دَ شپې یولس بجې خواته دباندې په مېن هال کې دَ ښځو ژغ را پورته کېده شروع شو - زړه مې غوښتلو چې ورپورته شم او وګورم، چې څه پېښه ده ؟ اوس به مې لا دَ ولاړېدو هڅه کوله، چې دروازه وَټکېدله ... ور پورته شوم او دروازه مې خلاسه کړه ... څه ګورم ، جان هوګر ولاړ دی او وائي راته ...

" بخښنه غواړم ... ستا دَ خونې بتۍ مې بله تر سترګو شوه ، نو ځکه مې زحمت درکړو ... راځه ، چې له خپلو ملګرو سره دي پېژندګلوي وکړم "

او بیا لږ ساعت ورسته زه له هغوئ سره ولاړ وم او هوګر وئیلو ...

" دا زما ښې لاس ته اوله پېغله " لنډا " نومېږي او هغه دویمه چې په سُرت ښه چاغه ده .." نکي " ..... ده "

نکي، چې دَ جان هوګر په ټوکه یې نري نري خندلو راته وائي ...

" هائي "

او دې بلې هم دغه رنګه توری تکرار کړو او بیا ما هم خپل نوم ورته وَښئیلو – خبرې دَ پېژندګلوۍ څخه یَو دم دَ " آدمز پیک " پورې وَرسېدې - دوئی وئیلو ...

" موږ وَ دې ساده خلګو ته حریان یُو ، چې دا خبره یې څنګه وَمنله چې دا دَ آدم پَل دی ؟"

ما پوښتنه وکړه ...

Downloaded from: The Digital Library

" څله ... دا خبره تاسو په کومه حواله وکړه ؟"
لنډا ، چې په سترګو کې دَ خبرو کولو خورا غښتلې وه ، زما دَ پوښتنې په ځواب کې وئیلو ...
" زما په خیال دغه رنګه نخښې اکثره په غرونو کې لیدل کېږي او بیا دومره غټې پَل ... اوو مائې ګاډ .. چې اوږدوالی یې پنځه فُټه او څلور انچه او دوه نیم فُټه پلن ؤ ... زړه مې نه مني .. چې دَ انسان دَ پښې پَل دی "
دَ لنډا دَ خبرو مطلب هم دا ؤ ، چې دَ سري لنکا مسلمانان او عیسایان په دې باب چا غولولې دي - ما سر خو ورته پورته کښته وَښورَولو ، لاکن په سوچ کې ورک ځکه شوم ، چې زما دَ معلوماتو په سمون د پښې دَ دې پَل په باب که څه هم دَ سري لنکا او ځینې نورو هېوادونو مسلمانان په دې یقین سره وائي ، چې کله خدائی پاک بابا آدم علیه السلام دَ جنت څخه دَ غره په دغې څوکه ، چې قریباً ۷۰۰۰ فُټه هسکه ده ، راکښته کړو ، نو ده دَ خپلې غلطۍ دَ بخښنې دَ پاره زرهاؤ کلونه په یوه پښه وَدرېدو ، او په ژړا ژړا یې خدائی ته فریادونه وکړو -
خو خبره شکمنه په دې شي ، چې دِ آدم بابا دا پَل چې Sri Pada هم ورته وئیل کېږي ، دَ بُدهمت مذهب منونکې یې دَ بُدها دَ پښې پَل ګڼي او وائي چې ... کله ماتما بُدها له دې غټې جزیرې څخه وتو ، نو په یوه پښه ولاړ یې دلته ریاضت کړی ؤ - نه یوازې دا ، بلکې هندوان بیا دا یقین لري چې دا دَ رام چندر دَ پښې پَل دی - ګوا دَ یَو روایت په سمون ، چې کله رام چندر دَ خپلې اغوا شوې ښځې سیتا دیوي دَ بري کولو په نیت دَ هندوستان څخه سېلون خواته پښه وکړه ، نو دَ خپل فوځ دَ راهنمائي کولو په نیت یې دا پَل جوړ کړو - نو ځکه درې واړه دَ مختلفو مذهبونو منونکې ، هر کال په جنوري او فروري میاشتو کې آدمز پیک نامې دَ غره څوُکې ته خېږي او زیارت یې کوي -
څوک په حق او څوک ناحقه ؟ خو دَ مسلمانانو دَ دې اسلامي تاریخي روایت څخه هم انکار نه شي کېدلی ... چې ګڼې دَحضرت آدم علیه السلام وجود دَ مکه مکرمه او طائف له منځنۍ علاقې (چې تاکنه یې نه ده شوې) له خاورې څخه ،

Downloaded from: The Digital Library

نه یوازې جوړ کړل شوی ؤ – بلکې تر څلو ښت کالو پورې دلته بې روح او بې ژونده پروت ؤ ... او بیا دَ جنت څخه په مځکه راکښته کولو په حقله وئیل کېږي ... چې دائی په سري لنکا کې هم په دغه غره باندې راکښته کړلی شو - او دَ روایت په سمه دَ آدم بابا قد ۲۰ فُټه ؤ ، نو لازمې خبره ده ، چې دَ پښې پَل به یې هم دَ نن دَ عام سړی دَ پَل څخه ببخي غټ ؤ - مګر دا خبره ببله وه ، چې دې لنډا نامي انګرېزي انجلۍ زړه دَ دې حقیقت دَ منلو څخه ځله منکره ؤ- یَو وار لا زړه ته راغلو ، چې ورته وَوایم ، چې که دَ پخوا زمانې هغه ډائناسور ، دَ یوه وخت خوراک یې دَ یوې اندازې په سمه دَ لس څخه تر پنځلس ټنو پورې ؤ ... که دَ ماهرینو په اندازه په ارتقائي عمل کې راتېرېدو ورسته دَ نن دَ وړې چرمشکۍ په جُوثه بدلېدلی شي ، نو بیا دَ دُنیا دَ لومړي انسان دَ پښې پَل به دَ نن دَ انسان په مقابله کې غټ ځله نه وي- دا خبره ورته دَ کولو وه ، خو وَمې ځکه نه کړه ... چې مباحثه ورځخه جوړېدلو امکان ؤ او ما نه غوښتلو ، چې دَ شپې په دې نا موذونه وخت باندې ریسټ هاؤس په سر واخلم -

خبر ، لنډه دا ، چې دا ټاپک ځنګه ختم شو ، نو دَ ځینې نورو خبرو ورسته هوګر راته وائي...

" زما اراده ده ، چې دَ دې ټوؤر ورسته دَ ټوړرسټانو ګروپ جوړ کړم او په بس کې په نیمې نړۍ باندې راوګرځم "

په دې خبره کې چې ما هم ځنګه دَ خپلې خوښې اظهار وکړو ، نو لنډا وائي...

" هو ... که ته زموږ سره په دې ټوؤر کې ملګري وکړې ، نو ښه خبره به وي "

نیکي هم زما په ګډون کې دلچسپۍ ځرګنده کړه ، ما ورته وئیل ...

"کېدلی شي ... مګر چرته به سره غواړو او بیا زه به په تاسو کې بد نه ښکاره کېږم که ځنګه ؟ "

هوګر زما دَدې خبرې سم دستي تر برېتونو دلاندې وَموسېدو او وائي...

" ستا پته راسره ده ، کله چې هم داسې پروګرام جوړ شي ، نو خط به درته وَلیکم او ټول پروګرام به په کې نوښته کړم

Downloaded from: The Digital Library

ما به لا ورسره خوښوَله، چې هوګر بیرته په پسخوندي او شرارتي خندني انداز خبرو ته چمتو شو ...

" لنډا یا نیکي به درسره ملګري وکړي "

ما دَ موسپدلو ورسته په طائرانه نظر یَو ځل لنډا او بیا نیکې ته په دې نیت وکتلو ، چې ګوره دوئی څه ردعمل ښکاره کوي ؟ لاکن دَ دواړو له خوا هیڅ قسم ریسپانس نه راغلو مخې ته - بلکې دَ هوګر دا خبره دواړو لکه چې په ځانونو بده هم ګڼلې وه ، ځکه خو چپ غوندې وې .. ما هوګر ته په شرارتي موسکا کې وئیل ...

" خبر دی .. زه به بې دَ ملګرې درسره ملګری شم ، هغسې هم یوازې یم "

دا خبره چې مې کوله، نو لنډا یَو وار په برګو راته کتلو ورسته په موسکا کې وائي ...

" No problem , I will join you "

که څه هم هغې ټوکې کولې، او زه هم په غلط فهمۍ کې نه وم مبتلا شوی دَ هغې په داسې خبرې ... خو خبر نه یم، چې بیا تر څو پورې په دې محفل کې ناست وم، نو دَ ځینو ټوکو او شوخیانو سره ګنډلې خبرو پرته شین سترګې لنډا په سترګو سترګو کې ګوره چې څله خبرې راسره شروع کړې وې ؟ هرڅه هرڅه ، خو زه په دې خبر وم، چې په انګریزانو کې دوستي او ملګرتیا دَ مشرقي معاشرې په رنګه په یوه معنا کې نه اخیستل کیږې .. نو ځکه دې وخت زما او دَ لنډا سترګو ، ګوره چې په یَو بل کې کوم تړون موندلو ... مینه او که دوستي .. یا هسې ټائم پاسې ؟

*****

"شوقه ! لاړې زمونږ له کاره وَوتې"

دا خبره سهار دَ نهو بجو خواته چې مونږ دَ چائیو په مېز راغونډ شوې ؤ ، جمعه خان کاکړ په خندا ځکه وکړه ، چې زه دې وخت دَ جان هوګر، لنډا او نیکي سره

Downloaded from: The Digital Library

په خبرو اخته وم - خبره يې ډېره غټه او بامعنا کړې وه، نو ځکه مې دَ ملګري جمعه په خوا مخ واړَولو ...
"یاره ! داسې خبره هم نه ده ... مسافران دي او بیا یې زړه راسره غواړي هم"
ما چې څنګه خبره کوله، نو په سُرت چاغې نیکي پوښتنه وکړه ...
" دا روسی ژبه ده چې تاسو يې وایاست ؟"
یَو وار مې لا زړه ته راغلو، چې ورته وَوایم، چې" هو " لاکن دَ دننه پښتون مې سر راپورته کړو او ورته وئیل مې ...
" یَه.... دا پښتو او افغاني ژبه ده "
زما په دې ځواب لنډا وائی ...
" یس یس افغانستان... ډز ډز .. سیول وار"
که څه هم دې دا خبره په خندا کې وکړه ، خو داسې رابانديې وَلګېده لکه ټک چې یې رابانديې کړی وي ... خو وَ مې زغمله - ځکه چې ښځه وه او راباندي اوس لږه لږه ګرانه هم ... ولې چې خپل ښائیست یې دَ شنو سترګو په اشارو کې رابانديې لوګی کولو له نیت سره سره فرېنډ فرېنډ هم راته وئیل شروع کړي ؤ ..
رضا محمد ترین چې له ډېره وخته چپ ناست ؤ او سترګې یې په دغو انګلسی پېغلو کې داسې کرارې کړې وې ، چې یوې بلې خواته یې نه کتلو ... هم اوس یو بل سګرېټ ته تیلی پورې کولو ورسته دَ خپلې سینې څخه دَ یو ګڼ لوګي خړُوسکه را یستله او په موسېدلې انداز کې وائي ...
" درځئ چې دَ سمندر غاړې ته ځو ... اوس خو خپله پښتو راڅخه هېرېږي"
او بیا له مونږ سره دغه انګرېزان ملګرې هم دَ ریسټ هاؤس څخه دبانديې وَوتو ...
مګر زمونږ مخه دَ سمندر دَ غاړې په لور وه او دَ هغوئ قدمونه دَ نیګامبو دَ ګڼې آبادی په خوا ...
که څه هم دَ بلې میاشتې په درې تاریخه به دلته دَ دوؤ درو شپو دپاره له بنکاک څخه بیرته راتلو ، خو له دې خوا ، دا زمونږ آخیري ورځ وه - نو ځکه مونږ غوښتلو چې دَ دې بیچ پرته دَ نیګامبو ټولې کوڅې هم کچ کړو او نور نور

Downloaded from: The Digital Library

زړخوشیانې دَ خپلو دیغ شوؤ زړونو دَ سکون دپاره لوګی کړو - یوې بلې خواته آواره ګردي کولو په وخت چې کله مې یَو داسې تور ځوان ته پام شو، چې دَ ناریل دَ بېخې نرۍ او دنګې غوندې ونې وَ رک سر ته ورختلی ؤ .. نو مې نابېره له خُلې څخه وَوته ، چې ګنې...

" وئ خوائیه !دَ ناریل په داسې نرۍ وَنو ، چې دا خلګ خېږي.. نو ماتېږي څله نه ؟"

رضا چې زما وَ څنګ ته روان ؤ، زما په دې خبرې اول وَ خندلو او بیا یې وئیل ...

" دا نو اوس کله خلګ ؤ... خو ، ټول دَ ونو مږې دي او دَ مږو یا چرُمشکیانو په زور ونې کله هم نه ماتېږي"

دا خبره څه وه، چې موږ ټولو تر ډېره پورې پرې خندلو او په خندا خندا مو له دې ټوکې سره ترلې نورې نورې خبرې دَ سرې لنکنو په باب تر خپلو زیرٍبحث راویستې -

دلته چې زموږ له چا سره هم خبره شوې وه، هر یَو په انګرېزۍ یا خو پوهېدو او یا یې ښه په خوند وئیلی شوی- او بله دَ خوند خبره دا هم، چې موږ هم دَ هغوئ په رنګه تر ډېره په لوُڅو پښو وګرځېدو - هم ځکه چې چا به هم راته کتلو، نو نه یوازې به یې تر ډېره راته کتلو ، بلکې دَ څېرې له تاثره به یې له ورایه راته داسې وَ برېښېده ... لکه هغه چې زموږ په دغه حرکت باندې ډېر خوشحاله وي - او دَ خپلوئ په نظر به یې راته کتلو- دَ ماښام ډوډۍ که څه هم موږ دَ شپې دَ لس نیمو بجو خواته وَخوړله ، خو خاص خبره په دې ډوډۍ کې دا وه –چې یَو خو، خواړه جمعه خان او رضا ترین دَ نصیب ترین په کومک تیار کړي ؤ .. او بل جان هوګر ، نیکي او لنډا زموږ خصوصي مېلمانه هم ؤ - رضا او نیکي چې څنګ په څنګ ناست ؤ ، دَ ګپو پرته یې غُوڅې په خپلو کې بیا بیا داسې سره لګولو هم ،، لکه جوړه چې له پخوا راهسې پاخه او خواږه دوستان یا مائینه او مېړه وي سره - خو غم دا ؤ، چې له دې پرته یې هم په خبرو باندې یَو بل سم نه شو پوهی کولی - ولې چې نیکې په خپل حلق کې په ګرانې انګلسۍ کې ژغېدله او رضا ترین دَ

Downloaded from: The Digital Library

ګلابي انګرېزۍ سره په پښتو هم ورته ګډ ؤ - دلته يَو وخت چې موږ ټولو دَ رضا په ګپو خندلو ، نو رضا په خپله مخصوصه خندا کې وَ وئيل ...

" يَه ملګرو ! تاسو ولې زما او دَ دې په تعلق او مينه سوځئ ؟"

نصيب ترين ، چې له ډېري خندا يې لاس په خېټه نيولی ؤ .. ورته واي ...

" دا دې خدائی ستا نصيب کړي ... اندېيا ته به ورسره ولاړ نه شې "

رضا چې دَ خلې څخه يې ځنګه ..." هو ، ځم ورسره ... ځم ورسره " غوندې توري وَ وتو ، نو ګوره چې لاس يې دَ نيکې په غلط ځای وَ لګېدو او که په اوږه يې دَ رضا لاس اچول خوښ نه شو ، چې يَو دم سنجيده شوه او دَ رضا ځنګ يې پرېښولو ..

ولاړه شوه او دَ جان هوګر سره کېنې لاس ته په خلاسې چوکۍ باندې کښېنستله - بيا رضا که هر څومره دَ هغې توجه خپل ځان په خوا اړَولو هڅه کوله ، خو نيکې هيڅ ريسپانس نه ورکولو ...

" آخر مې سره ياره راڅخه خفه کړه "

رضا که څه هم دا خبره په خندا وکړه ، خو نصيب ترين په سنحيدګۍ کې ورته وَوئيلو ...

" رضا بس يې کړه ..داسې نه چې دا خلګ زموږ په حقله بد تاثر واخلي "

له دې واقعې پسته محفل سنجيده غوندې شو – دَ ډوډۍ خوړلو ورسته دَ جان هوګر په خوښه دباندې لان ته وَوتو .. او بيا دَ شپې دولس بجې ځنګه بجاؤ شوې ؟... په دې ګرسره نه شولو پوهی -

دَ ۲۷ مې جنورۍ سهار څلور نيمې بجې مامون وَژغوَلو .. دَ چائی څيښلو او ضروري تياري کولو ورسته بيا څلور واړه ملګري پاؤکم شپږ بجې په ټېکسي کې دَ ائيرپورټ په خوا روان ؤ - دلته دوې ګنټهې انتظار کولو ورسته چې جهاز ته وَختو ... دَ جهاز په دروازه کې دوؤ ولاړو ائيرهوسټسانو دَ مسافرانو هرکلی په خپله ژبه کې داسې کولو ...

" Ayubowan ….. Ayubowan "

Downloaded from: The Digital Library

او ډېر ژر بيا مو ږ تر اوريځو هم ښه بالا دَ تهائي هېوا د دَ ځُورو دَ ښار پـه لور مخه کړې وه ... دا سفر پـه هره اړه خوندَور ؤ - هو ، سفر به ولې ښه او خوندَور نه واى ، چې يَو ځل بيا دَ " دَ ځُورو دَ ښار " پـه لور روان وم - نو ځکه مې دَ ګډو وډو خيالاتو پـه رڼا کې دا نظم ، يَو وخت پـه ډائرۍ کې نوښته کړو ...

"ستا پـه لورې در روان يم"

زه هم ستا غوندې انسان يم
ژمى ، دوبى
سپرلى ، منى
پـه وجود محسوسَومه
او به ځيښمه
ډوډۍ خورمه
او ساه ګانې لوبَومه ،
خو ، که فرق شته ما او تا کې
نو ، هم دومره
فقط دومره
چې ، ته اوسې پـه خپل ځان کې
دَ شيشې غوندې مکان کې
او ما ستا دَ غم درَوند پېټى
پـه اوږو باندې اخيستى
ستا پـه لورې در روان يم
(شوق / کولمبو څخه دَبنکاک پـه لور پـه فضائي سفر کې / ۱۹۹۴ع)

Downloaded from: The Digital Library

هلته لمر دَ شپې راخېژي

تاثراتي لنډيز...

"چرته چې لمر دَ شپې راخېژي ... نو حقه خبره ده ، چې هلته به خلګ دَ ورځې دَ رڼاګانو څخه نه يوازې بې خبره وي .. بلکې دَ کار او زيار څخه به هم تنګ وي - هو ، دا دَ هغې پټايا بيچ خبرې دي ، چې ځان ته دَ شپې دَ ژوند کولو په اړه په درستې نړۍ کې ساری نه لري ... دلته دَ ښځو راج دی ... نران شته په کې ، مګر دَ ښځو تر واک دلاندې - دا ښېله خبره ده ، چې ظلم بيرته هم نران ورباندې روا کوي او هغه هم دَ دغو ښځو په خپله خوښه – هم ځکه خو دَ نړۍ دَ هر هېواد څخه ډک ډک جهازونه ، که څه هم خالي کېږي په بنکاک کې ... خو مخه يې دَ سوارليانو دَ پټايا بيچ په لوروي" (شوق)

"دَ سلو يار"
څوک چې ګوري راته
وايم ... دا به ته يې
څوک چې خاندي راته
وايم... دا به ته يې
دا به ته يې
دا به ته يې
دا به ته يې
بس په دغه رنګه
زه په "دا" او "دا" کې

Downloaded from: The Digital Library

پهٔ لټون ستا دَ ځېرې
دَ سلو یار شوم
(شوق / دَ کراچۍ څخه دَ بنکاک پهٔ لور پهٔ هوائي سفر کې / ۱۹۹۴ع)

ها غه څه وائی ... " یار دَ یار دَ پاره خوري دَ غوا یه غوښې " که څه هم زما خوښه نه وه، خو دَ یارانو دَ ضد مخې ته مې وسله اچولې وه - او په ۲۷مې جنورۍ ۱۹۹۴ع ماځپښين یوه بجه په ائیرلنکا کې دَ " دَ ځُورو ښار " یعنې بنکاک په ائیرپورټ باندې له ملګرو سره ګنډلی کښته شوم .. انتهرې ویزا لګولو ورسته چې دَ ائیرپورت څخه دباندې وتو، نو ملګري ډېر خوشحاله ؤ او هر یوه په خپل خپل طرز دَ ائیرپورټ دَ ښائیست پرته دَ دې ځای دَ خلکو او ښائیسته ځُوئیونو ستائینې کولې ... او جمعه خان خو لا داسې هم وَ وئیلو ، چې ...
" چرته دَ کولمبو او نیګامبو غوماشې او چرته دا خواپاکي او ښائیست "
ده لا نور وئیلو ، چې نصیب ترین ورته وئیلو ...
" زور خو دا خبره راکوي ، چې بیرته به هم ورځو "
مګر رضا ترین چې دې وخت یې حریان حریان شاوخوا ته کتلو ، خپله خبره داسې وَکړه ...
" غم مه کوئ دا یَو څو شپې او ورځې خو به ښې تېرې کړو "
او بیا چې په ټېکسي کې کښېنستو ، نو مې یارانو ته وئیلو ...
" دَ پیسو سره به خیال کوؤ .. دلته پیسې ډېرې ګاربړي "
دا خبره چې مې کوله، نو ټېکسي دَ ائیرپورټ څخه مښ روډ ته را وتی ؤ -
دَ جي- پي - او ائیریا کېنډې ریسټ هاؤس داسې خو دَ اوسېدو وړ نه ؤ ، خو شبه مې په کې تېره شوه - دَ شپې په ښار کې ډېر زیات ګرځېدلو او راګرځېدلو ... یو نیم ځای خوراک او څېښاک کولو ورسته چې ریسټ هاؤس ته راغلو ، نو په ځای دَ آرام کولو ... ښه تر ډېره ناست ؤ او دَ نورو ګپو پرته مو دَ سهار دپاره دَ تهائي هېواد دَ تاریخي او زوړ ښار چیانګ مائي ته دَ تلو پروګرام

Downloaded from: The Digital Library

چې څنګه حتمي کړو .. نو خپلو خپلو بسترو باندې دَ خوب کولو په نیت وَغزېدو-
سهار ته چې مې سترګې خلاسې شوې ، نو اتهه بجې وې – دَ تیاري کولو او پیاله پیاله چائی څیښلو ورسته دَ بنکاک په ښار کې دَ سېل کولو په نیت ورګډ شولو - که څه هم ماته دَ دې ځای چاپېر نابلده نه ؤ، خو بیا مې هم ښه ډېر خوند وړباندې اخیستلو - له یوه مارکېټه څخه بل مارکېټ ته چکر څه ... چې دغه رنګه موږ په بلا مارکېټونو باندې راوګرځېدو ...
" ډېر ښائیسته او پاسته خلګ دي دا تهائیان "
نصیب ترین چې دا خبره څنګه وکړه ، نو رضا دَ سګرېټ په کش کې واي ...
" هو ... په خاص توګه دغه تهائي پېغلې دوکانداراني ... چې هر کاروبار په ډېره خندا خوشحالۍ کوي "
دَ هغه په "هر کاروبار" باندې ټولو دَ هغه په لور ور وَکتلو، خو بیا هم یوه دَ هغه دَ دې خبرې نفي نه وکړه - ولې چې دلته که نر دی او که ښځه په ظاهره ډېر خوشحاله برېښي ... ګوا له غمه خلاس خلک او ټوؤرسټانو ته احترام لري - نور داسې هیڅ بد نه شته په دې خلګو کې ... بس که یَو ټوریسټ یا مشاهده کونکی دغو خلګو ته ګوته نیسي.. نو هغه ده، دَ دوئی بې لګامه او ناروا عیاشي –
سترې شوی هم ډېر وم په دې سېل کې - خو دَ ټولو ملګرو په خوښه مو دا فېصله وکړو ، چې په سترېا وسا کولو کې دَ وخت ضائع کولو ځای به دا خبره بهتره وي ، چې دَ ماځیګر په ټرېن کې دَ چیانګ مائي په خوا روان شو او درسته شپه په خوب کې تېره کړو... او دغه رنګه مو وکړو - ګوا قضا ماځیګر خواته په ټرېن کې کښېنستو او دَ خپل منزل په لور مې پېښه وکړه - داسې خو دا ټرېن څه خاص نه ؤ، خو دَ صفائي او پراخه پراخې له سوبه یې سړی متاثره کولی شو - او بل دَ ټرېن دا ډېه، چې موږ څلور ملګري په کې ناست ؤ ... دَ تهائی ښځو څخه دومره ډکه وه ، چې دَ نه غوښتلو پرته هم په درو بې خونده تهائي پېغلو سره په ګپو کولو کې کښېوتو –او خبرې مې په خپلو کې سره ایله شوې- دا څه نوې او

Downloaded from: The Digital Library

خاص خبره نه وه - زه ښه خبر وم، چې دلته زیاتره پېغلې دَ سړیانو سره ملګرتیا دپاره مازې بهانې غواړي–

" تر بنکاک خو دا دَ ټرېن سفر یَو په لسه ښه دی

ګوره چې نصیب ترین دا خبره په کومه حواله وکړه و خو رضا ترین چې دَ یَو بې ډؤله غوندې جوړې تهائي پېغلې سره جوخت ناست ؤ ، دَ نصیب ترین خبره داسې مختـه تائید کړه ...

" هو، داسې ماحول خو خوش بختو ته نصیب کېږي ... څنګه کاکړ صاحب .. صحیح وایم که غلط ؟"

او کاکړ صاحب هم ورته وئیل ...

" په خوند کې یې هیڅ شک نه شته ، مګر دې شوق ته ګوره چې په کومه یې روان کړي یُو"

چې خبره تر ما پورې وَ رسېده، نو ورته وئیل ،،،

" چیانګ مائي ښار مې لیدلی نه دی ، خو له خلګو مې اورېدلي دي چې دا ۷۰۰ کلن پخوانی جوړ شوی ښار دی (چې دَ ۱۱۰۰ کاله پخواني جوړ دَ بُدها ټېمپلز پرته یې شنې درې دَ کتو وَړ دي) بله دا ، چې دا ښار دَ تهائي لبنډ دویم غټ ښار دی"

ټرېن چې به کله په یَو سټېشن وَ درېدو ، نو موږ به هم ورڅخه دَ څو منټو دپاره کښته شولو – دلته مې دا وَ سنجَولو ، چې سټېشن غټ ؤو که ووړ ... هر ځای خوش رنګي دَ بنکاک په حال وه - بس که تر منځه یې توپېر ؤ ، نو په لباس کې ... ګوا دَ بنکاک په چپه دَ تهائي لبنډ په منځنئیو برخو کې پېنټونه او سکرټونه کم لیدل کېږي - دَ لارې دَ سټېشنانو نومونه مې ځکه په ډائرۍ کې نوښته نه کړو ، چې دَ اشارو په ژبه هغو درو پېغلو ، چې درې واړه دَ چیانګ مائي اوسېدونکې وې سره سم نه پوهېدلو ... بس یَو مې دَ صوبه "لامپانګ" ،څه غټ غوندې رېلوې سټېشن ؤ، چې لامپانګ نومېدو دَ "لامپانګ" نامې ښار کې یَو خواته جوړ ؤ .. او بل ، یَو وخت موږ په "لامفون " نامې سټېشن باندې دَ لس منټه دپاره کوُز

Downloaded from: The Digital Library

شولو- او بیا چې څنګه څنګه ټرېن دَ چیانګ مائي په لور مزل لنډَولو، نو هغه درې واړه انجونې، چې دَ یوې نوم Nid ؤ ... نورې نورې رانیږدې کېدې - که څه هم زما سر دَ هغوئ په مطلب خلاس ؤ، چې دا انجونې په موږ باندې ځانونه راناوان کول غواړي - خو، یارانو دَ خلې دَ بازۍ پرته دَ لاسو بازۍ هم پېئیل کړې وې او ناشُوده دا، چې په دې ډبه کې ناست نورو مسافرانو په هیچا باندې هیڅ باک نه درلودلو- هر یَو خپلې مخې ته آزاد ؤ، زه لا ښه وم، یَو دوې ګنټهې خوب مې هم وکړو - خو یارانو دَ دوؤ لمحې دپاره هم سترګې نه کړې پټې - ولې چې هاغه دَ جمعه خان خبره ، چې ...

" بیا چې کله کورو ته وَ رسېږو، نو ښه ډېر خوبونه به وکړو - دلته په خوب او خوراک باندې وخت نه دی ضائع کول په کار "

نه یوازې دا دَ جمعه خان نظر ؤ، بلکې ورسره نورو دوؤ ملګرو هم دغه رنګه وئیلو - لنډه دا، چې دا یادګار سفر ،چې په ۷۵۱ کلومیټرانو باندې یې اړه لرله په څورلس ګنټهو کې سرته وَرسَېدو او اتهه بجې سهار مو دَ چیانګ مائي په غټ ښار کې قدمونه کښېښولو -

*****

په هوټل کې دَ څلور ګنټهو دَ خوب او آرام ورسته ، ماخپښین دوؤ بجو خواته په ستهي ټوؤر باندې وَوتو - لومړی موږ Wat Chiang Man ته ورَغلو - چرته چې په کال ۱۲۹۲ کې جوړه شوې دَ بُدها مجسمه نه یوازې دَ نمائش ، بلکې دَ تهائیانو دَ عبادت دپاره ږدل شوې وه - دا ځای ښخې پخوا دَ چیانګ مائي باچا Mengrat دَ استوګنې دپاره په استعمال کې راغلی ؤ - دلته دَ بُدها له یَو بُت سره په تختۍ باندې دَ هغه دَ بنیادي نظرئیې اصول په انګلسۍ کې داسې لیک ؤ ...

(ترجمعه) ..... " په دُنیا کې (توبه نعوذوبالله) یَو خدائی هم نه شته - بس دَ ښو او بدو کارونو صله انسان ته په خپل ژوند کې دَ سزا او جزا په صورتونو کې ورپه برخه کېږي "

Downloaded from: The Digital Library

دَ دې ورسته موږ درې واړه ملګرې Wat Phra Sing او Wat.U. Mong ...
چې دراصل يَو نغم ؤ ، ته ورَغلو – دلته هر ځای دَ بُدها پخوانۍ مجسمې پرتې
وې ... يوه نيمه مجسمه ، چې عمر يې تر زرو کالو هم څه زيات ؤ .. دَ کتو وَړ ځکه
وې ، چې دغو بُتونو په کړو وړو کې بُدها ته څه څه تهائي وزمه بڼه ورکړل شوې
وه او داسې يې ښکاره کړې ؤ ، لکه هغه چې دَ نيپال په لومبېني نامي ځای کې نه
بلکې هم په دغه تهائي سيمه کې پېدا شوی وي - او دَ دې ځای دَ تهائيانو خيال
هم څه دغه رنګه ؤ - هو ، لکه دَ ځينو ماهرينو دَ رائيو له مخه دَ باميان له جوړ
شوې غټ بُت سره دَ بُدها استوګنه تړي - ګوا دا خبره مې مزغو ته بيا بيا سوال
کېده ، چې دَ بُدها منونکې دَ بُدها په اړه صحيح معلونات نه لري او که له خپلو
يې خپلې سيمې سره يې منسوب کول دَ هغه سره دَ زيات عقيدت ښوؤنه کوي ؟
په Wat Suan Dok نامي ټېمپل وزمه ځای کې جمعه خان کاکړ دَ ۵۰۰ کلنې
پخوانۍ له Bronze څخه جوړې مجسمې سره په څنګ کې ولاړ وئيل يې ...
" خدائی ته وَ ګورئی ... درځئ چې ځو ، داسې نه ... چې دَ بُدها په مذهب ته ور وا
نه وړو "
نصيب ترين هم ورسره خبره خوږه کړه ...
" موږ خو څه دَ بُدها زيارت ته نه يُو راغلي ، چې له يوه بُت څخه يې
بل بُت ته درېږو"
آخر دَ صلاح مشورې ورسته مې ټکټونه وکړو او دَ Doi Suthep Tour په
وېګن کې کښېنستو ... هلته يې هم لومړی دَ بُدها زيارت راباندې وکړو او بيا يې
سم دستي قامي لرغونې آثار دَ نمائش وَ ځای ته يُوړو - دلته دَ تهائي خلګو
تاريخي او ډېر پخواني رقم رقم دَ استعمال شيان دَ ښوؤلو دپاره ايښې ؤ - له
دې پرته دلته دَ لاسې جوړو شيانو پرته دَ " لانا " lanna تهائي آرټ نادرې
نمونې په دې وجه دَ کتو وَړ وې ، چې په هرڅه کې يې دَ مذهب رنګ له ورايه
برېښېدو – دَ چيانګ مائي په يونيورستۍ ائيريا کې Trible Resaerch
Centre دَ کتو وَړ او په زړه پورې ځای ځکه ؤ ، چې دلته دَ تهائي قبائلي علاقو

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com

ځینې رواجي او په استعمال کې راتلونکې ځېزونه دَ نمائش دپاره رېدل شوې ؤ - غرض دا ، چې تهائي لېنډه که څه هم دَ چیني او انډین ژواکونو تر اثر دلاندې روزل شوی ښکاري ، خو بیا یې هم دَ لباس، استوګنې او دَ ژوند کولو طور طریقې په هره علاقه کې څه څه بدلې بڼې لري - او بله مې دا خبره هم وَسنجَوله چې تهائي خلګ دَ خپل مذهبي جنون پرته دَ کلتور او ژواک ساتلو په اړه هم ساری نه لري - او هیچا ته اجازه نه ورکوي ، چې هغه دي دَ دوئی په جامو، دَ ژوند کولو په طریقو او یا دَ بُدها په شان کې ګستاخي وکړي... دلته دَ ښځې او نر تر منځه دَ ملګرتیا په حقله دَ دواړو خوښې ته اهمیت ورکول کېږي –

The Rose of North یعنې دَ چیانګ مائي زاړه طرز جوړ بازارونه دَ ماښام خواته دَ سېل او خوند وَړ ځکه دي ، چې هر لور هر اړخیزه رنګینیانې خورې ورې وي - دَ زړه هر رقم ارمان که څوک وَغواړي دلته په آسانه پوره کولی شي - خو څه څه حیاء او شرم هم شته ... داسې حال هم نه وي لکه په بنکاک یا پتایا بیچ کې دَ سپین سترګې تر هانده وي - کېدلی شي چې دا خبره له دې سوبه وي ، چې چیانګ مائي دَ تاریخي ښار پرته په مذهبي اړه مقدس هم ګڼل کېږي - خو بیا هم ځای په ځای په کې ترتاک اویښتې ځایونه هم څه کم نه دي ، چې ټوؤرسټان په کې له ځانونو څخه دَ یو څو لمحو دپاره داسې وځي، چې راستنېده یې که څه هم ژر وي ، خو دَ یادونو په اړه ورسره ټول عمر تړلي وي - دَ تودو ماښامونه او دَ تهائی پېغلو دَ سوداګانو کاروبار شاید چې دَ تهائی هېواد په معاشي سوکالۍ کې دَ یوې لوې انډسټرۍ مثال لري - او دغه انډسټري تهائي هېواد دَ مختهٔ وتو هېوادونو سره په څنګ کې که نه هم دروَي ، خو ورپسې روان یې ضرور ساتي - ولې چې دلته دَ ټوؤرسټانو جېبونه که لږ ډېر دَ تاریخی ځایونو په کتو سپکېږي ، نو دَ ښځو دَ لاسه پوره پوره خالي کېږي هم - څنګه څنګه چې ماښام دَ ماځُستن په لور ور روان ؤ، نو دَ بازارونو رش کمېدو او دَ ډیسکوګانو، بارونو او کلبونو په لور دَ خلګو سېلاب ورماتېدو لګیا ؤ - هرڅه

(c) retained from: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

هرڅه ... خو زه چې په دې هېواد کې له کوم شي څخه زيات متاثره کېدم ، نو هغه ؤ دَ تهائيانو خوږه ژبه او بل ته دَ احترام په نظر کتل -

*****

په دې بله ورځ ماځيګر **۵** بجې چې دَ ۱۱۰۰ کلنې دَ بُدها دَ زړې مجسمې په نوم ورجار شوي ښار څخه وتلو دپاره بس ته ختو ، نو زړه مې نه غوښتو ، چې دومره ژر ورڅخه لاړ شم - لاکن يَو خو دَ مونږ سره ورځې کمې وې او بل ياران هم په ضد ؤ ... بس په هائی وې نمبر ۱۰۲ يعنې دَ لومړي غټ سټاپ "لامفون" په خوا روان شو - دَ لمر تر پُټېدو پورې سترګې دَ روډ دواړو خواؤ په قدرتي جوړ غر او سمه او وړو غټو کلو ته په کتو بوخت وې ... خو بيا چې مو ځنګه سترګې پُټولې ، نو بس دَ "لامفون" په يوه هوټل باندې وَدرېدو - دلته زمونږ دَ بس سوارليان چې په کې زياتره ټوؤرستان ؤ ، په دې هوټل کې چې څه پاخه ؤ ورباندې مات شولو ... خو ، مونږ دلته په وريږو او سبزيانو خوړلو باندې دَ خېټو لوږه مړه کړه – له دې ځايه بنکاک **۵۲۰** کلوميټره په واټن باندې ؤ –

مخته له "لامپانګ" نامې ځای څخه بس په هائی وې نمبر۱ باندې دَ بنکاک په لور مخه وکړه – خوب په بس کې دَ دې هوار روډ له سوبه ښه کېدو - لاکن ځنګه چې په کار ؤ ، هغسې نه شو کېدلی – ګوا حال دا ؤ ، چې نه ويښ وم او نه ويده - آخر چې سهار شو ، نو **۲** بجې خواته مونږ دَ بنکاک په يوې بس اډې چې Ekmai Bus Stop نومېدو باندې له بس څخه کوُز شولو .. نو له خوبه تيار ځنګېدلو او سترګې مو نه خلاسېدې ، خو دَ پروګرام په سمه مو دَ پټايا بس سټېنډ ته ځان وَ رسَولو او ټکټ کولو ورسته بس ته چې ځنګه وختو ، نو بيا دومره هم نه شولو خبرو چې بس څه وخت له اډې څخه مخته روان شوی ؤ ؟ مونږ ټول ملګري په خپلو سيټونو داسې په خوند ويده شوي ؤ ، چې يَو وخت چا وَښورَولم ، چې ... "مسټر مسټر ... کښته شه .... پټايا بيچ سټې راغله"

Downloaded from: The Digital Library

سترګې چې مې څنګه خلاسې کړې، نو دَ سهار نهه بجې وې - ټېکسي مې کرایه کړو او په نیمه ګنټهه کې J.P Inn نامي هوټل ته ورسېدو، چې دَ سېکنډ بیچ روډ او Soi – 7 په کونج کې جوړ ؤ ته ورَغلو –

*****

دَ ښه ډېر خوب کولو ورسته څلور واړه ملګرو دَ نیږدې سمندر غاړې، چې ورته پټایا بیچ وئیل کېږي .. په لور مخه وکړو - دا دَ شنه سمندر صفا غاړه له یوه سره تر بله سره پورې دَ بېلابېلو هېوادونو دَ ټوؤرسټانو څخه ډکه وه ... هر لور سرې، شنې، ژېړې او دَ لرګیانو څخه جوړ سایه وانونه ولاړ برېښې – موږ دَ یوه سایه وان دلاندې کښېنستو او دَ شاوخوا دَ ښائیسته مخلوق په ننداره شولو –

" اوس مې نو زړه ایله ځای ته راغلو ... ګنې دَ بنکاک څخه چې په دې خوا راروان ؤ، نو ډېر خفه وم .. ما وئیل، چې ګوره دا شوق مې بیا کوم ځنګل ته بوځی ؟ "

دَ رضا ترین، چې دې وخت په اوږده چوکې کې غزېدلی ؤ، دَ دې خبرې په ځواب کې ما ورته وئیل، چې...

" بې غمه شه .. پټایا بیچ څه معمولي ځای نه دی - دَ دې ځای رونه شپه په دُنیا کې مشهوره ده "

ما به لا مخته خبره وړله، چې نصیب ترین منځ ته راولوېدو او وائي ...

" هون ... څه ښه وَشو، چې خوبونه مې په ایډوانس کې ورته کړي دي "

او دې وخت زموږ دَ مخه یوه دَ پاخه عمر ښځه ګوره چې دَ فرانس وه او که روسۍ تېره شوه – زموږ توجه یې خکه دَ ځان په لور واړَوله، ولې چې تیان یې ښکاره او په خېټه راځنېدلو - جمعه خان دَ هغې په لور کتلو ورسته وائي...

"توبه توبه ... څه لوُڅ لغړ خلګ دي... دَ حیا ء دَ نوم شئی لا نه شته په کې "

او بیا په دې ټاپک ښې ډېرې خبرې منځ ته راغلې - بیا چې موږ دَ ماځیګري تک ژېړ لمر دَ سمندر اوبوته وَ سپارَلو، نو پورته شولو او دَ علي بابا رېسټورینټ پو لور مې دَ ډوډې خوړَلو دپاره مخه وکړه –

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

دَ "جي - پي اِن هوټل" سره ورته په غټ میدان کې جوړ ستال وزمه "بارونه" چې
تش انجونو په کې کار او روزګار کولو ، که دَ کتو وَړ ؤ ، نو دَ بیچ رود چې ورته
فرسټ روډ هم وائي خوش رنګیانې او تود ژوند په خپل خپل ځای ممعناؤې
درلودلې –له یوه بار ښخه تر بله باره پورې ... دَ " Go Go " ښخه تر "ډیسکو"
پورې ... غرض دا چې ښه ډېر په کې وګرځېدو راوګرځېدو -
" دلته خو بې دَ غټې دهندې لکه چې بل هیڅ کار نه کېږي"
دَ جمعه خان دا خبره بې معنا نه وه ، ځکه خو نصیب ترین ورته وئیل ...
" دَ تهائیانو دا بې غېرته او دَ بې حیائۍ انداز مې نه شو خوښ .. او بیا حریان په
دې یم ، چې باشعوره ځوانان لا هم په کې اخته دي"
ما په طنزیه موسکا کې وئیل ، چې ...
" دغه خو وجه ده ، چې په دې ملک کې امن دی"
او مخته رضا ترین هم زما خبره داسې په پسخوندي انداز مخته کش کړه ...
" هو ، ولې چې خلک یې په عیاشۍ کې بوخت ساتلي دي ... ځوانان دَ سوچ او
فکر کولو موقع لا نه لري"
دغه رنګه موږ دَ لیدو کتو پرته په تهائي خلګو کې دَ خپل خپل نقطه نظر په سمه
شپې خواته ستړي او خوبَولي غوندې دَ خپل هوټل په لور روان شولو –
*****
په دې بله ورځ ، ګوا دَ فروري په دویمه نېټه کال ۱۹۹۴ع چې په لانچ کې کورال
آئي لېنډ ته وَرسېدو ، نو ملګري ډېر خوشحاله ؤ ، چې په جامو کې نه ځائیدو او
هر یوه دَ دې واړه او دې ښائیسته ټاپو په باب دَ خپلو رائیو اظهار په ډېرو درنو
ټکو کولو –یوه وئیل ...
" دَ دې جزیرې شین ګشتي په هر څه ارزي - کشکې داسې ټاپو زموږ په هېواد
کې هم وای"
دویم وئیل ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

" دومره زیات انګرېزان...؟ ماته خو داسې ښکاري ، لکه موږ چې دې وخت په ته تهائي لېنډ کې نه.. بلکې دَ انګرېزانو په يَو هېواد کې يُو "
او سم دستي دريم ملګرې دَ خپلې خوښې اظهار څه داسې وکړو ...
" واه ... دومره رنګينې خو ما په ژوند کې چرته نه وه ليدلې ، لکه دا دلته چې يې وينم "
او زه چپ څکه وم ، چې دلته زه په کال ۱۹۹۲ع کې هم راغلی وم او بل دا ، تر لومړي ځل په دې ورځ خلګ يَو په لسه زيات هم ؤ .. ځکه ورته حيرت وړی وم او ورته په کتو باندې بوخت وم - زما درې سره ملګرې په خپل خپل ځای صحيح ؤ –ولې چې سرو او سپينو ښځو ، چې Bikini او Bra يعنې دوې ګوتې نيکرانو او بېخې مختصرو سينه پوشونو کې اورونه وره ولو او دَ بدنونو نمائش يې ډېر په هنري انداز کولو او دَ دې شنه ټاپو په ښائيست کې يې له خپلې خوا ښکلاګانې ورګډَولې - دلته په دې ورځ دَ لمبېدو او سن بات کولو پرته دَ بيچ مساج معاملې هم څه زياتې ښکاره کېدې - دَ واټر سکوټر چلولو او دَ واټر بوټ سره په رسۍ تړلو پېراشوټ کې دَ سمندر بالا الوتلو ورسته موږ هم لمبېدو ته ملاؤې وَتړلې او بيا رک تر ماځيګره پورې دَ دې ټاپو دَ غاړې په ژېړبخون رېګ باندې غزېدلې پراته ؤ –بيرته چې دَ پتايا ستې په لور په کوم لانچ کې راتلو ، نو لانچ بې اندازې زيات دَ ټوؤرسټانو څخه ډک هم ؤ –
بيا هغه رنګه شپه وه او موږ ، چې تر نيمې شپې پورې دَ ښار په روډونو او کوڅو کې ګرځېدو –
" قيامت که راتلو ، نو پئيل به يې له دې ځايه کېږي "
دَ نصيب ترين دا خبره مې په زړه ځکه وَ لګېده ، چې دلته په هر محفل ، هر سټېج او هره شو کې دَ ښځو کردار که په ظاهره خونده ور ښکاره کېدو – خو دَ ښځې توب څخه دَ ستر او حياء څادر پورته کولو سوب هم ؤ - داسې ولې کېږي او دلته ښځې ته دَ ښځې په نظر څله نه کتل کېږي ؟ دَ دې پوښتنې په ځواب کې دغه لوُڅې او دَ شرم تر ويالې ټوپ شوې ښځې وائي .. چې هغوئ دَ نرانو ، که څه

Downloaded from: The Digital Library

هم هغه پلار وي، که مېږه یا ورور ... په خوښه خو دا هر څه کوي او ټوؤرستانو ته سکون ورپه ګوته کولو کې هغوئ نه دَ هغوئ دَ نرانو خوائش مخې ته ږدل شوی دی- ولې چې دَ دې ښځو په سپکاوي کې دَ هغوئ وَ نرانو ته ښې ډېرې پیسې په لاس ورځي - که داسې نه وکړي، نو نران یې له کورونو باسي او یا په هغوئ باندې ظلمونه روا کوي - ښځې په کورونو کې تر هغه وخته پوري احترام لري چې ځواني يې نه یوازې ملګرې ، بلکې دهنده یې ښه روانه وي - په داسې کورنئیو کې چې څه وخت یوه ښځه زَړه شي ، نو هغه یا له کوره وَشړلی شي او یا په کور کې دَ مینځو په رنګه کارونه ورځخه اخیستل کېږي - هو، دا هغه خبرې دي چې حقیقت بلل کېږي .. ولې چې دلته اکثره خبرات ټولونکې ښځې په عمر زړې وي - دلته مې ځان سره وئیلو ، چې جار شم تر اسلام چې ښځې یې په نرانو باندې دَ ستر او حیاء له لارې درنې کړي دي - زما دَ زړه دغې وینا زما سترګې په دې باندې وَ پارَولې چې هر نر تهائي ته دَ کرکې په نظر وګورم - وایم، چې ایله به مې وس نه ورباندې رسېدو ، ګنې ښه به ورسره جوړ شوی وم - په دې باب زما دَ ملګرو هم دغه رنګه احساسات او جذبات ؤ – ځکه خو موږ هرې مېلې یا دمامې ته په کتو نه یوازې دَ حېرت ګوته په غاښ ؤ، بلکې دَ زړونو تاؤ مو ورباندې په پسخوندي خبرو او غندلو سړَولو هم -

*****

نن زموږ دلته ورستۍ ورځ وه، سبا ته به دَ خېره کولمبو په لور بیرته ورتګ ؤ – که څه هم طبعیتونه مې خراب ؤ، خو اراده مې دا کړې وه، چې ښه ډېر به ګرځو او داسې یَو ځای به نه پرېږدو ، چې دَ کتو وَړ وي - داسې نه، چې ورسته ارمانونه پسې کوؤ - نو ځکه اول سهار بیا په ټېکسي کې ناست دَ پتایا پارک په لورې روان ؤ - په دې ښار کې چې مخته روان ؤ، نو دَ دې ځای دَ خواپاکۍ سوال مې له ډېرو ورځو په مزغو کې بیا بیا سر پورته کولو ... خو ځواب مې هغه وخت لاس ته کړو ، چې دَ هر هوټل ، دوکان او کور مخته مې له کچرو څخه ډک تور تور پلاسټکان تر سترګو شولو ، چې دَ میونسپلټۍ په یَو ټرک کې ناستو ورکرانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولوَلو او ټرک ته یې ور اچوَلو - خو عجبه خبره دا وه، چې دَ ځینو پلاسټک کڅوړو چې سرونه یې خلاس ؤ، کې زیاتره دَ شرابو خالي بوتلان او کنډوم رنګه ګډ وډ څېزونه له لرې ښکاره کېدو - نو ځکه خو ډَ داسې کڅوړو په لیدو رضا ترین په مخصوصه خندا کې وَ وئیل ...

" لاګوره چې څومره کنډومز به په ګټرانو کې بهول شوي ؤ ؟"

دَ هغه دَ دې سوال په ځواب کې به لا مورږ نورې نورې خبرې ځواب کولې ، چې پټایا پارک ته وَرسېدو .. په دې پارک کې په شنو شنو غټو سوئمنګ پولونو کې دَ بې شمېره سرو او سپینو خلګو بې باکه لمبېدو له مورږ څخه هم هر څه داسې هېر کړو - چې په نه ساعت کې یې مورږ هم دَ خپل خپل وَس په سمه برخې وَګرځېدو او لمبېدو ته مو ملاؤې وَ تړلې –

" څه مې وګټو او څه مې وَبائیلو ؟"

احساس یې راته هغه وخت وَشو، چې ورڅخه وَتو - لنډا دا ، چې په دغه ورځ مورږ دَ پټایا ستړي او ورسره منسوب زیاتره مشهوره ځایونه له یو سره تر بله... داسې وَکچلو، چې په بدنونو کې مې سپک نه شو پاته – ګوا دَ Jamthien Beach له خوش رنګه ځایونو څخه واخلې بیا رک تر Nong Nooch Tropical Garden پورې پیاده وګرځېدو - څه وخت چې دَ هوټل په لور روان ؤ، نو لمر هم پټ شوی ؤ –او مختته ، دَ څه آرام کولو ورسته دَ دې ځای دَ شپې په رڼاګانو کې دَ تېرې شپې په شان یَو ځل بیا برخه ګرځېدلو هڅې کولو ته چمتو شوي ؤ –

*****

دَ فروري ۱۹۹۴ع په دریمه نېټه ، په ائیرلنکا کې ناست یَو وار مورږ بیا وَ کولمبو ته مخه کړې ده - ولې چې کراچۍ ته زمورږ دَ بیرته غبرګېدو ټکټان په شپږ تاریخه له کولمبو ائیرپورټ څخه ؤ -

" اُووف خدائیه !درې شپې به دَ غوماشو سره په جنګ څنګه تېروَمه ؟"

Downloaded from: The Digital Library

که څه هم له ځان سره وَبُونېدمه ، خو دې فکر مې په سر کې درد را په برخه کړو - داسې حال تش زما نه ؤ، بلکې هر ملګری په خپل سیټ کې په پټه خله ناست ګوره چې څه څه سوچونه یې وهلو –او بل زما وَ "آدمز پیک" ته دَ تلو نیمګړی ارمان هم نه شو پوراکېدلی - ولې چې دَ تلو پاره ښې ډېرې شپې ورته په کارېدلې – تر کولمبو پورې دَ جهاز دا سفر په داسې ګډو وډو فکرونو کې راباندې تېر شو - او یَوځل بیا موږ ځلور واړه ملګري دَ مامون بنګالي په الپائن نامي ریسټ هاؤس کې په ماتو زړونو استوګنه کوله –که دَ رضا ترین ټوکې نه وای ، نو که نور نه ... دَ غوماشو په خوړلو به مې پاکستان ته ملېریا تبې خامخا راوړې وای – او بل ریسټ هاؤس ته مخامخ دَ جوړو وړو کورونو ځینې تورې پېغلې زموږ په بیرته راتګ څه په ځانو باندې هم غلطې شوې وې – ځکه خو یې دَ کتلو او خندلو راخندلو پرته دَ مستیانو ښې ډېرې ښودنې هم کولې - لاکن زموږ له خوا دا حال ؤ، چې نه مو دَ هغوئ وَ ښورېدلو زړونو ته دَ عمرونو ګروم اچولی شو او نه موږ سره دومره وخت - بس وخت ته مو دیکه ورکوله - ګواورځ په کولمبو ښار کې او مائیګریان دَ نیګامبو په سمندري غاړو تېرَول اوس زموږ معمول جوړ شوی ؤ –

داسې وړې پېښې خو ډېرې راسره وَشوې ، خو دا یوه پېښه دَ بیانولو وړ ځکه ګڼم ، چې په زړه کې مې نوښته شوی ده – یوه ورځ قضا ماځېښین خواته، چې دَ کولمبو څخه په بس کې دَ نیګامبو او بیا پېدل خپل ریسټ هاؤس ته ورسېدو ، نو څه ګورو چې دَ ریسټ هاؤس مخې ته دُنیا راجمه شوې وه – خدائی حق دی چې په لیدو یې وینه راوچه کړه او قسم قسم ویرې او وسوسې په زړه کې راماتې شوې –او بیا چې ریسټ هاؤس ته ننوتو، نو پولیس چې په ګېټ کې ولاړ ؤ دننه تلو څخه وګرځولو – مخته موږ هم هیڅ خبره نه وکړه او په جمه خلګو کې وَدرېدو او تماشه مې کوله - یَو رنګ مې په څېره تلو او بل راتلو ... ما وئیل ، کېدای شي ، چې پولیسان په موږ پسې راغلې وي - او بیا مې زړه ته تسلي په دې خبره ورکوله ، چې موږ دا یُو دباندې ولاړ یُو ... که داسې څه خبره وای، نو له

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

موږ سره به يې سپينه کړې وه - دَ تپوس کولو ورسته پته ولګېده، چې دَ پوليس سړي دَ هغو بنګاليانو پسې راغلي دي ، چې دلته دَ خپل هېواد څځه په غلا باندې په سمندري لاره راغلی ؤ - زړه مې لا سم په ځای شوی نه ؤ ، چې پنځه دَ پوليس سړي دَ ريسټ هاؤس دباندې په خندنئيو څېرو را وَختو - او بل ورسره هيڅوک هم نه ؤ ... نو دَ دې مطلب دا ؤ، چې دَ دې هېواد دغو محافظانو هم لکه دَ پاکستاني پوليس عسکروله هغوئ سره خبره خلاسولو دپاره ورته راغلي ؤ - که دا سې خبره نه وه، نو هغه بنګاليان به کله هم دَ ريسټ هاؤس دباندې په آزاده نه ګرځېدلو –

په شپږمه فرورۍ کال ۱۹۹۴ع چې سهار اتهه بجې په جهاز کې کښېنستو... جهاز لا الوتی نه ؤ، چې ما دا وړوکی غوندې نظم چې برايه شپه مې لا دَ زړه په تختۍ نوښته کړی ؤ ... په خپلې ډائرۍ باندې دا سې واړَولو ....

"دَ آدم پَل"

ما غوښتل ، چې ښکلوم به
دَ آدم دَ قدم پَل زه
او يَو دوې سلائې خاوره
به په سترګو لګومه
چې په ژوند مې دَجنت بارِ
څه پرې مات شي
او زړه ښاد شي
خو، چې څنګه ور روان شوم
نو، دَخپل ړومپي قدمه
رګ تر پَله دَ آدمه
ځای په ځای باندې لېوانو
په جُوثه دَ انسانانو
دومره دومره وَداړلم

Downloaded from: The Digital Library

چې په ځای دَ سجدې ما
پَل ته پورته کړو لاسونه
او په خپلو پلو راستون شوم
(شوق / نیګامبو ... کولمبو / ۱۹۹۴ع)

" څه وجه ده ، چې له کوره وَځمه ، نو په خوشحالیانو او بیا چې دَ کور په لور راځمه نو هم خفه نه یم ؟"
دا هغه سوال ؤ ، چې ما په ډائرۍ کې دَ نظم ورسته نوښته کړو او دائرۍ مې بنده ځکه کړه ، چې دَ ډېر سوچ کولو پرته مې هم ځواب په ګوتو نه راغلو .... خو بیا چې کور ته وَرسېدم ، نو نور نور دَ دې خبرې دَ ځواب پسې پرېښانه شوم - ولې چې دَ دباندې وتو او دَ بیا وزَر کولو تمې او خواهش مې په زړه کې سر راپورته کړی ؤ - بس نه یم خبر ... چې څله او داسې به تر کومه راسره کېږي او تر څو به کړېږم ... ګوا کله دَ غم په سرو سکروټو او کله دَ خوشحالۍ په ښېاکو کېفیتونو کې ؟

خوب مې لیدو --- خو ، ویده نه وم
تاثراتي لنډیز ---

" منم --- چې چرته ښځې خپل مخته آزادې پرېښول شي . هلته په نرینا‌ؤ باندې ژوند بار (په معاشي توګه) کم شوی دی ... خو دغې آزادۍ دَ کور تقدس او دَ خوشحالې کورنۍ تصور دَ مخه وړی هم دی - ګوا ، نر نه دی نر پاته شوی او ښځه ښځه نه ... ولې چې دواړه په خپلو کې اول خو دَ رښتې ساتلو ته تیار نه دي او که تیار دي هم ... نو تړون یې په داسې نازک سپنسي شوی دی ، چې شلېده یې ګرسره وخت نه غواړي - او چې چرته دَ ښځې دَ ژوند اختیار دَ سړیانو په لاس کې دی - هلته نه یوازې ښځې ته په درنه سترګه کتل شوې دي ، بلکې سړیانو هم قدر موندلی دی .... دلته زما دَ خبرې څخه مراد دا ، چې نن که څه هم

Downloaded from: The Digital Library

مسلمانانو دَ ژوند په لوبه کې (دَ تعمیر او ترقۍ په اړه) ماته خوړلی ده – خو کورونه یې دَ جنت څخه کم نه دي ... او هیڅ شک نه شته ، چې په دې اړه کریډټ اسلام ته ځي " (شوق)

" وسوسه "

ما یې زړه ته لاره وکړه
هم یې سترګو کې مېښته شوم
خو ، چې څنک ته یې ورتلمه
لا به نور نور ورځکېدمه
چې ناڅاپه مې ورپام شو ،
نو خولې شولې راماتې ...
پښې مې ځای په ځای شوې شلې
په وجود کې مات رامات شوم
او له ډاره دَ مرګي زه
په هیڅ هم نه پُوهېدمه
چې ، په کومه وَ تېښتمه
شاته بند دَ خوُنې ورۇ
دواړه اړخ مې دېوالونه
او همت مې کوی نه شو
دَ "یُوپا" په لورې ځکه
چې یې څُلې کې کوکېدلې
دَ غاښو په ځای سکروټې
او له پوزې یې اورونه
غورځول اژدها غوندې
(شوق / تهیم:- پتایا بیچ - تهائي لېنډ ...۱۹۹۴ع / نظم:- پښین ۱۹۹۵ع)

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

"ته ما دوست جوړوې"

راسره نیږدې ناستې تورسرې ، چې دَ ډېره وخته یې سوچ را په کې بند ؤ ... او په وار وار یې دَ وړو سترګو تر کونجونو راته کتلو ، په بلنه خولې راباندې ځکه نه شوې را ایله ، چې دلته دوستانې جوړَول دَ انجونو مشغله نه ، بلکې کاروبار هم ګڼل کېږي - ما دَ هغې انجلۍ دَ خواست په ځواب کې څه وئیلو دَ مخه سر تر پایه ورته وکتلو – انجلۍ چې جینز پېنټ او سره شرټ کې بده نه ښکاره کېده – ورته په پسخوندي انداز وَموسېدم او په لغازي ډؤل مې ورته وئیل ...

" تهائي او دوستي ؟ناممکن ناممکن ..."

لا به مې نور څه ورته وئیل ، چې هغې زما په سترګو کې سترګې داسې را واچولې، لکه زما په پسخوند چې خشم ورَغلی وي – که څه هم ماته دَ خپلې غلطۍ احساس شوی ؤ ، او اوس به مې بخښنه ورڅخه غوښتله، چې هغې لاس راوَغزَولو او په نره یې راته وئیل ...

"No Money , only friendship "

زه چې دَ دې په لومړۍ غوښتنه باندې لا ست شوی وم ، لاس په لاس کې ورکړو او بې واره مې دَ خلې څخه وَوتو ...

" واه ... دا نو اوس خبره شوه "

داسې مې ځکه ورته وئیل، چې زما په ذهن کې دَ هغې دَ جسم په اړه هیڅ داسې طلب نه ؤ ... ځکه خو مې دَ هسې یَو دوست په نیت دوستۍ ته اوږه کښېښوله - او بیا په دې "لکي بار" کې دَ څه ناستې ورسته ورسره دَ ډیسکو په خوا دَ پتایا ستې په فرسټ روډ ، چې بیچ روډ هم ورته وئیل کېږي باندې روان وم – دې وخت دَ ګهړۍ ستنې دَ شپې دولس بجو څخه اویښتې وې -

ما خوب نه لیدو ، بلکې دا هر څه دَ سترګو وړاندې ؤ – دَ کرسمس دَ رنګارنګ پروګرامونو لیدو او دَ زاړه کال دَ نوې کولو په شوق کې زه نن سهار دَ تهائي ائېر وېز انټرنېشنل په جهاز TG – 58 کې دَ کراچۍ څخه دَ تهائی هېواد دَ "حوُرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښار " ته رسېدلې وم ... او بیا دَ یَو څو ورځو تېرَولو دپاره نېغ له ائیرپورټ څخه دلته پټایا ستي ته - ولې چې زما اصل منزل مقصود سنګاپور او له سنګاپور څخه دَ انډونیشیا یوه نیمه نوموړې جزیره (ټاپو) لیدل هم ؤ - لاکن سنګاپور ته دَ ډائریکټ فلائټ سروس نه درلودلو له سوبه VIA بنګاک ورته تګ ممکن ؤ - نو ځکه له دواړو خواؤ څخه زما ټکټان .. په هم دغه تهائي هېواد باندې تېرېدو راتېرېدو دپاره کنفرم شوې ؤ- نن ګوا په ۲۴م دسمبر ۱۹۹۴ع شپه دَ نه غوښتلو پرته هم زه دَ " اېن " ، چې کرسچن وه او له برما څخه یې تعلق درلودلو او ډېر پخوا له خپلې مور او پنځه کلنې لوُر سره دلته راغلې وه ... په انسانیت وزمه دوستۍ کښېوتم - هغه انجلۍ څه، دَ باد مسته ښځه وه ، چې زه او زما هرڅه یې دَ مخه کړي ؤ - دَ ګرېس ډیسکو څخه دَ راوتلو په وخت موږ دا عهد کړی ؤ، چې زموږ تر منځه به دوستي له هر رقم غلط سوچ او غرض څخه خلاسه وي - ګوا هغه به ما سره نه ګنې او نه به زه دا ښځه ... په هم دې خو مې ورسره په نره دَ ساتلو هڅه کوله -

" سبا سهار به نهه بجې راځم او تا به له ځان سره کور ته بوځم – ولې ، زه غواړم، چې زموږ دَ کرسمس په خوشحالیانو کې ته ګډون وکړې – زما مور او وړه لوُر به ستا په لیدو ډېره خوشحاله شي "

او بیا " اېن " دَ خپلې Yah نامي خوندکۍ ، چې دَ چیانګ مائی او سېدونکې وه سره دَ هغې په موټر سائکل یَو خواته مخه وکړه - زه هم خوبَولی غوندې دَ K. K. Inn په خوا روان شوم – په لاره کې مې سوچ کولو ، چې چرته مېړه خو یې مړ نه دی ، چې په کور کې یې دَ موجودګۍ ذکر په خله نه راځي – او بیا ګوره، چې څله کرسمس په خوشحالیانو کې زما ګډون ضروري ګڼي ؟ چرته دَ مېړه دَ لیدو بار خو راباندې نه ماتوَي ؟ هر څه هرڅه ، خو زه له دې سره په بې غرضه دوستۍ کولو شرمنده ځکه نه وم ، چې زموږ تر منځه داسې هاسې غرضونه نه ؤ – ولې چې زه خپلې پښتو نیولی وم او دا خپل کست... مګر وېرېدم بیا هم ورڅخه -

*****

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ کرسمس په ورځ دَ سهار تر نهه بجو پورې دَ کې - کې –ان په وړه لابي کې دَ "
ابن" چې اصل نوم يې "يوپا کيوسري کران" ؤ ، دَ تريخ انتظاًر ورسته راولاړ شوم
او دې هوټل ته مخامخ .. دَ روډ بلې ځی ته جوړ الفردوس ريسټورېنټ ته وره غلم
– بار والا ته مې دَ چائيو آرډر ورکړو او سترګې مې دباندې په ښکاره روډ دَ ابن
لاره څارَلو کې بوختې کړې – يو وخت اشرف الدين لالا چې پښتون ؤ او دَ دې
هوټل مالک هم ... دَ چائيو ټرې خپله را اخيستې وه – چې ټرې يې په مېز ايښدله ،
نو يې په پښتو کې راته وئيلو ...
" پښتون راته برېښې ... پښتون يې ؟"
ما وئيل ...
"هو ، پښتون يم"
دومره ورته وئيلو ورسته مې دَ هغه له خوا راغزَولی لاس کې لاس ورکولو په
وخت به مې لا دا پوښتنه ورڅخه کوله چې ... څنګه يې دا اندازه وَلګوله چې زه
پښتون يم ؟ خو زما له پوښتنې يې دَ مخه خبره داسې خلاسه کړه ، چې ...
"ستا دَ مخ کاسې ، سترګو او په خاص توګه چې مې دا ستا برېتونو ته پام شو ،
نو ما وئيل ... چې دا ځوان پښتون دی"
بيا يې دَ نامه پوښتنه وکړه ... او ما چې څنګه خپل نوم ورته وَښائيلو ، نو ده څه
سوچ کولو ورسته وئيلو ، چې ...
" دا نوم راته څه اوريدلې شانتې ښکاري ... ته چرته هغه افضل شوق خو نه يې
چې ، شلېلی امېل نامي کتاب يې ليکلی دی ؟ "
ډېر حريان شوم او ورته وئيل مې ...
" هو .. هو ، زه هغه افضل شوق يم ... لاکن ..."
زما دَ "لاکن" تورې ورسته اشرف الدين خبرې ته نه پرېښولم او راته وئيل يې ...
چې" ستا کتاب" ... دا تورې له خلې رايستلو ورسته يې وئيل "يَو منټ" او بيا
ولاړ شو

Downloaded from: The Digital Library

اوس به لا ما دَ چائیو کوپ خلې ته وړلو ، چې څه ګورم ..." اېن" دَ روډ په هغه بله څۍ باندې ولاړه ... ماته ګوري او خاندې ... ما ورته په لاس اشاره وَ راتلو وکړه او دا را روانه شوه – په تور شرټ او جینز سکرټ کې په خلاسو ویښتو ډېر ښکلې ښکاره کېده ، چې څنګه را وَرسېده ، نو وائي...

" سوري سوري وَ ځنډ بدم "

او لاس راکولو ورسته په مخامخ چوکۍ کې کښېنسته – موږ خبرې کولې ، چې اشرف الدین لالا بیرته راغلو او راته وائي...

" دا ګوره ستا کتاب ، چې څه موده مخکې زما ملګرې نسیم الرحمان له پاکستان څخه رالېږلی ؤ"

دا سې وئیلو ورسته یې اېن ته وَکتلو او موسکنی غوندې شو ...

" دا څوک ده ؟"

ما وئیل ...

" هسې دوست"

دومره خبره چې مې کوله، نو دائی له اېن سره په تهائي ژبه کې اخته شو – ګوره چې څه یې وئیلو او هغې څه؟ خو بیا چې یې زما کتاب ورته ورکولو ، نو دائی ماته وائي...

" دا ماته تهائي انجلۍ نه ښکاري ، ولې چې ژبه یې سمه نه ده "

اوس اېن دَ کتاب پاڼې اړولې را اړولې او اشرف الدین لالا، چې زما په څنګ کې په چوکۍ کښېنستو راته خپله کیسه پئیل کړه او واي ...

" ببخي پخوا زما پلار دلته راغلی ؤ - اوس موږ دَ دې هېواد ځاي خلګ یُو .. دا ګوره زما شناختي کارډ ... او موږ دلته ډېر غټ کاروبار لرو – زما کشر ورور چې زما دَ تهائي مور څخه دی امیر سید نومېږي ... دې وخت دَ پټایا ستې مئیر دی – زما پښتو سوچه ځکه پاتې ده، چې ما په پاکستان کې دَ خپل پلار دَ ورونو (اکاګانو) سره ډېر وخت تېر کړی دی – دَ امیر سید هم لږه لږه پښتو زده ده – مګر زما زوئی کریم او لوُر ... هغه ګوره چې په کاؤنټر باندې ولاړ دي ... او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه ډېره پښتو یې په دې زده ده، چې زه یې په کال کې یَو یا دوه ځله پاکستان ته ځان سره حتماً ورم ̎
ده به لا نور څه وئیل، چې ابن وَمنځ ته راولویده او وئیل یې ...
̎ ناوخته شو .... درځه چې ځو ̎
ما ورته وئیل...
̎ لږ صبر وکړه ... لاړ به شو ̎
او اشرف الدین لالا ته مې وَوئیل...
̎ ښه ، نو خبره دې کوله ̎
دائی وَموسېدو او دَ ابن په لور یې ورکتلو ورسته وَوئیل ...
̎ دَ دې تازیله ده ... ورسره لاړ شه .. ما او تا به بیا خبرې کوؤ او بیا زه غواړم ، چې نن دَ ماځېګري دَ چائیو بندوبست درته په کور کې وَکړم.... امیر سید سره به دی هم لیدل کتل وَشي ̎
دَ هغه دَ تکراري ضد دَ مخې مې وعده ورسره کولو ورسته له اشرف الدینه څخه اجازه اخیستله –او بیا زه او ابن دَ ریستورینټ څخه دباندې وَوتو –
یَو وخت ټېکسي دَ یَو وړوکې هټ وزمه کور مخې ته تم شو او موږ دواړه راکښته شولو - یوه وړوکې ماشومه انجلۍ، چې دَ دې کور مخته ولاړه وه ... زموږ په لیدو په منډه منډه راغله ... ابن په ډېره مینه په غوزۍ کې واخیسته او څپ کولو ورسته یې راته وئیل ...
̎ دا زما لوُر ده ̎
ما یې په سر لاس تېر کړو او بیا هټ وزمه واړه کور ته روسره دننه شولم ... یَو وړې خونې ، چې مخته یې وړه شان برانډه په لرکیانو جوړه وه ته وره غلو - دلته خورا ډېرې ښځې هم وې ، څوک ناستې ، څوک ولاړې ... خو زموږ په ورتګ یوې بلې خواته وَوېښل شوې او موږ څو قدمه مخته تېر شولو - یوه زړه ښځه ، چې ابن ورته ماما یعنې مور وئیله راولاړه شوه ... څه مخته راغله او زما په سر یې لاس داسې تېر کړو .. لکه زه چې دَ هغې زوئی یا زوم وم او راته په خپله ژبه

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

کې ګډه شوه – په ژبه یې نه پوهېدم، خو په سترګو کې یې ځرکېدونکو اوښکو ټول حالونه راته تېر کړو ... او بیا اېن په خپلې مورکې باندې غوزۍ واچوله او په اوږه یې دَماشومې غوندې سر په اوږه ورته کېنېښولو او څه وخت ورسته چې یې سر پورته کړو او خواره واره ویښتان یې دَ څېرې څخه په یوه جټهکه چې لرې کړو .. نو څه ګورم سترګې یې دَ اوښکو څخه ډکې وې – مګر زما دَ زړه ساتلو دپاره یې په شونډو مصنوعي خندا راویستله او راته وائي ...

" ته کښېنه... ولې ولاړ یې ؟ "

زه کښېنستم ، خو ټولو ښځو داسې راته کتلو ، لکه زه چې دَ اېن دَ کورنۍ غړی وم - غرض دا چې دَ کرسمس کېک ، چې په تهائي ژبه کې ورباندې خود لکه چې " هېپي کرسمس " لیک ؤ ، زما مخې ته په واړه مېز باندې کښېښول شو .. او اېن راته وائي ...

" پلیز کاټ یې کړه "

ما چې په خپل ژوند کې په داسې موقعو باندې کېک نه ؤ کاټ کړی ، دَ اېن دَ زړه ساتلو دپاره مې چاړه راپورته کړه او چې کېک ته مې ور وړله ،،،نو دَ اېن لاس هم راوَرسېدو او دواړو په ګډه کاټ کړو - ښځو دې وخت په ګډه ، ګوره چې کومې سندرې وئیلې او دلته اېن دَ کیک اول پیس په غاب کې کښېښولو ورسته ماته وړاندې کړو - او زه دغه رنګه تر ډېره وخته پورې په ښځو کې ناست تماشه جوړ شوی وم – یَو وخت چې له دې محفله راولاړېدم ، نو دَ اېن لوُر ته مې څو نوټونه په لاس کښېښولو او دَ اېن سره دباندې راوَوتم – مور یې هم تر دروازې پورې راغله - اېن تر نیږدې سړک پورې راسره راغله – ماته یې ټېکسي وَنیولو او خپله دَ کرسمس خوشحالیانې لمانځلو دپاره دَ کور په خوا روانه شوه - اوس چې زه په ټېکسي کې دَ ښار په لور راروان وم ، نو زړه راته وئیل، چې .. چرته اېن (یوپا) دَ زړه ساتنې په ثواب کې خو مې دَ دغه وړه کورنۍ په زاوال کې نه واچوله ؟ چې زما په ورتګ یې دَ کرسمس دَ خوشحالیانو په ځای دَ خندلو ... وَ ژړلو ؟

Downloaded from: The Digital Library

دا هغه سواليه خبره وه ، چې زه يې دَ ځواب په لټون کې په لومړي ځل دَ انسانيت په اړه له يَو داسې امتحاني کشمکش سره مخامخ کړی وم، چې ما داسې سنجوَلو لکه دا زموږ يعنې دَ انسانانو ترمنځه چې دَ بېلا بېلو اصنافو په نامه دَ کرکو وېښ چې نه يوازې ناروا کار بلکې غېر انساني الميه هم وي - ولې ، چرته يَو غرئيز پښتون او هغه هم نر ... او چرته دَ تهائي يا برما دَ سيمې بازاري کس ... او هغه هم ښځه ؟ چې تر منځه يې دَ انسانيت په نوم ملګرتيا تر دې هانده دوام مومي ، چې يَو بل ته دَ کور دَ مقدسه غړې وئيلو په وخت عار نه محسوسوي ..... هو، زه له يَو داسې ريښتونې حقيقت سره په روحاني توګه مخامخ شوی وم، چې په ژوند کې په اول ځل ... ما ځان ته انسان په نره وئيلی ؤ -

*****

ماځيګر دَ خپل قول په سمه زه دَ اشرف الدين لالا سره دَ ده وَغت کور ته وره غلم - په دې بنګله غوندې جوړ غټ او ښائيسته کور ، چې ورسره جوخت يې يَو غټ دَ بوُزو او پُسونو فارم هم درلودلو ، کې يوې خواته دَ چادرو دَ بام دلاندې کټونه داسې برېښېدلو ، لکه جوړه چې پښتني حجره وي ... دلته کښېنستلو په وخت مې ورځخه وکړه ...

" پښتانه لکه چې درته راځي ؟"

لالا وئيل ...

"هو، زما دَ کلي خلګ بېخې زيات ماته راځي"

دومره وئيلو ورسته خپله مخته وائي ...

" موږ که هر څو اوس تهائيان يُو، خو خپله پښتو او پښتانه مې نه دي هېر کړي او هڅه دا کوم ، چې زما په کور کې دي پښتو هرکله ژوندۍ وي"

"بېشکه ... پښتون ، خو پېژندلی کېږي په پښتو باندې"

ما هم ورسره دَ خپلې شېرينې ژبې په حق کې داسې وَ وئيلو او بيا موږ تر دې موضوع دلاندې خورا ډېرې خبرې وکړې -

Downloaded from: The Digital Library

لنډه دا ، چې دَ چائيو څيښلو په وخت مو تر خپلو دَ ځينو نورو ګپو شپو وهلو ورسته ، چې را ولاړېدم ، نو اشرف الدين لالا راته وائي ...
" لږ صبر وَکړه ، چې په يک تاره باندې درته پښتني لاره واؤروم"
او بيا يې نوکر ته ژغ وکړو ...
" هلکه .. هغه زما يک تاره را واخله"
اوس دَ يک تارې په تار چې ده ګوتې وهلې ، نو سترګې يې پټې وې ... لکه جوړه چې چا په زړه باندې ويښتلې وي .. او بيا څه وخت ورسته چې په ګاډي کې کښېښستو ، نو دائې وائي ...
" درځه چې دَ امير سيد سره دې پېژند ګلوي وکړم "
او ګاډي يې په کوڅو کې يوې بلې خواته سمه کړه ... چې کله په يَو ګېټ ننوتو ، نو يې وئيل ...
" دا دَ امير سيد بنګله ده ... او ورسره ګېراج ، چې په کې تر دوه درځنه زياتې ګاډيانې ولاړې وې ، دَ عالي شانې بنګلې مخې ته ولاړ نوکر ته يې ژغ کړو ... او په تهائي ژبه کې يې دَ امير سيد پوښتنه ورڅخه وکړه، بيا ده بيرته ګاډي راوګرځوله او وائي ...
" امير سيد دباندې وتی دی ... خېر بله ورځ به ورته راشو "
او بيا يې لاره کې راته وئيلو ، چې ...
" امير سيد دَ دې ښار په مړَو خلګو کې يَو دی ، ، ، تېرو ورځو کې يې په ۲۰ مليون باتهو باندې يوه مځکه خرڅه کړې وه "
چې دَ کې –کې –اِن هوټل مخته يې کښته کولم ، نو راته وائي ...
" هر کار يا لانجه چې وي ... نو حکم کوه .. دلته زمونږ هولډ دی "
او بيا مخته تېر شو -
شپه دَ پخوا په شانې په ګرځېدو راګرځېدو راباندې تېره شوه او ډيسکو ټيک ته هم وره غلم - لاکن په ډيسکو مئينه اېن هلته هم نه وه راغلې ...
" خېر ... سبا نهو بجو ته خو راځي "

Downloaded from: The Digital Library

زړه ته مې په دې خبره تسلي ورکړه او دَ خپل هوټل په خوا روان شوم – دَ هوټل په کاؤنټر باندې چې مې دَ خونې چابۍ اخيستله، نو په کاؤنټر ولاړ ځوان راته وئيل ...

" مابنام خواته يوه انجلۍ ستا پوښتنې ته راغلې وه "

ما ورځخه پوښتنه وکړه، چې څنګه انجلۍ وه .. مګر زړه ته يې دَ ځېرې کړه وړه نه راتلو او ملامت هم نه ؤ .. ولې دلته خو په درځنو انجونې ځي راځي - دا خوښه راته پته وه، چې دَ ابن سېوا بله څوک کېداى شي ؟ او بيا په خپله خونې کې په پلنګ باندې وَغزېدم – سترګې مې پټې کړې – مګر خوب نه راتلو – که به مې هر څو کوشش وکړو او يَو اړخ بل اړخ به اوبښتم ... خو خوب لکه راځخه مرَور شوى چې وي ... ګرسره نيږدې نه راتلو - کله يَو سوچ او کله بل سوچ او بيا چې يَو وخت مې په بُدها کې سوچ بند شو - نو دا سوال به مې مزغو ته راغلو – ګوا يَو خواته دَ دې تهائيانو دَ بُدها سره دَ عقيدې درلودلو دا حال ؤ ، چې په شان کې يې ګستاخي نه يوازې اخلاقي ، بلکې قانوني جرم ګڼل کېږي – او بل خوا ته دَ ده وړې او غټې مجسمې په بارونو، کلبونو او پبونو کې څه ... وايم، چې په هغه هالونو کې هم پرتې دي ، چې چرته دَ ښځو له سرونو څخه دَ حياء پړونې اخيستل کېږي ... داسې څله کېږي ؟

دَ دې سوال په ځواب کې به مې کله ذهن او زړه وئيلو ، چې کېدلى شي ، دا خلګ وَ بُدها ته دَ هغه دَ دې نظرئيې ثبوت ورکول غواړي ، چې ګوندې "بس دغه ژوند دى او دلته چې څه کوې ،،، نو هغه به رېبې " ولې چې دلته دغه يَو کاروبار خوښَول کېږي – شرافت، غېرت ، همت او انسانيت دلته خپلې معناؤې بائيللي او تقاضې بدلې کړې دي – نر په هر حال کې په دلالي حېثيت خوښ دى او ښځه په هرقيمت دَ خپل مخالف سيکس دَ خواهشاتو تنده ماتولو په کار کې سکون محسوسوي –

که داسې خبره هم نه ده، نو بيا څله له بُدها سره دَ عقيدت پرته، دَ بُدها دَ مجسمو په وړاندې بې حيائۍ ته جوګه شوي دي ؟ او بيا دَ حېرت خبره لا دا هم ده ، چې

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

تهائي قانون او انتظاميه چې ټوؤرستانو څخه دَ بُدها دَ احترام توقع کوي ، مګر
په داسې لړلې حال چپ دي... هو ، شايد په دې چې ... که دوئی پابندي لګوي، نو
خو معيشت يې متاثره کېږي - غرض دا ، چې په دا رنګه ګډ وډ سوچونو کې يَو
وخت خوب په خپله غېږه کې اخيستی وم – بيا مخته نه وم خبر ... چې زه خپل
جنت وزمه کور کې پروت وم او که دَ اژدها په خلې کې ؟

*****

سهار نهه بجې خواته زه او اپن په ټېکسي کې ناست دَ پتايا پارک په لور روان ؤ
- دَ اپن سترګې داسې سرې غوندې راته برېښېدې لکه جوړه چې يې ډېر ژړلي
وي – مګر مانه غوښتلو ، چې په پرهارونو يې مالګې وَدُوړَوم - بيا څه وخت
ورسته دَ ليدلي کتلي پارک غټ سوئمنګ پولونه ؤ او موږ – چې نه يوازې
لمبېدو ، بلکې ورسره ورته سمندري غاړې باندې ښه تر ډېره په ژېړ او صفا
رېګ باندې کښېنستو هم - بس يوه خبره چې ماته به يې زور راکولو .. او يا له
پښتو څخه اړَولو باندې بيا بيا مجبوره کولم ... نو هغه ؤ، دَ اپن بدني کړه وړه،
چې په سوئمنګ کاسټيوم کې يې دَ کتونکې ايمان خطا کولو .. چې به مې څنګه
سترګې ورباندې کرارې کړې ... نو دې به وَخندلو .. هم ځکه به يې زه نور نور په
غلط فهمۍ کې مبتلا کړم - لاکن همت مې بيا هم دَ وئيلو ورته نه شو کولی –
ولې ، چې پښتو راته دَلارې خنډ وه - بس دننه دننه به سوځېدمه – که څه هم له
خپلې خواهغې په خپله مخوصه لهجه کې دَ انګرېزي دا تورې زما تر غوږو بيا
بيا تېرَولو ... يعني وئيل به يې ...
"مي لائي يُو ... يُو لائي مي آر اټ ؟"
غرض دا ، چې مائيکر خواته موږ له دې پارک څخه بيرته دَ پتايا ستې په لور
راغلو۔او دلته دَ څه ګرځېدو ورسته چې کله دَ لانچونو پلېټ فارم په لور روان ؤ ،
نو دَ دې پلېټ فارم سره ورته .. ګوا دَ روډ خواته جوړ دَ بُدها دَ واړه مندر ، چې په
کې بُدها په ښکاره پروت ؤ او مخته يې څوقسمه نرينه شرمناک نوسونو په
ليدو وَچ وَ درېدم ... حريان شوم، چې دا نرينه بلاګيان له بُدها سره څه اړه لري ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

پوښتنه مې له اېن څخه ځکه نه شوه کولی ، چې دې خپله زما توجه په هغې خوا اړَولولې وه ... شوق يې په خلې سم نه ورتلو ، وئيل يې ...
" سو سو ... لوگ لوگ "
او بيا هغه وخت زما دَ حيرت انتها نه وه، چې يَو وخت دَ بُدها وَ مجسمې ته ولاړې دوې پېغلې له سلام کولو ورسته شاته ورڅخه څو قدمه راغلې او دَ ببل ببل ډؤل جوړو (نوسونو) مخې ته وَدرېدې ... لاسونه يې ورته جوړه وَنيولو او په ډېر احترام ورته تر ډېره سرونه ځنَولې ؤ -

لنډه دا ، چې زه په دې هر څه ليدو په سوچونو کې ورک، چې کله پلېټ فارم باندې مخته روان وم. نو مې همت وکړو او له اېن څخه مې پوښتنه وکړه ...
" دا ما څه وَليدو او هغه هم دَ بُدها مخته پراته ؟
دې يَو ځل وَ خندلو او بيا يې له شرمه مخ په لاسونو کې پټ کړو او څو لمحې ورسته چې په خپل حال کې راغله ، نو راته وائي ...
" دلته ځينې تهائيان دا يقين لري چې دَ بُدها له دې نوس څخه انسان او انسانيت زېږېدنه کړې ده – ځکه خو يې دَ بُدها مخته ږدي او پوجا يې کوي "
په عقلي دليل خو يې خبره بده نه وه کړې ، لاکن دَ بُدها په اړه څله ؟ ولې چې دَ بُدها تر زېږېدو دَ مخه خو هم انسانان ؤ ... هو، دا کېدلی شي چې دا خلگ دَ دې عضو احسان من ځکه وي ، چې دَ دې له برکته خو يې معاشي سوکالۍ موندلې ده –
*****
وخت مخ په وړاندې روان ؤ .. او آخير ۳۰م دسبر ۱۹۹۴ع هم راغلو - دا ورځ زما او دَ اېن دپاره دَ خفگان ځکه وه ، چې زه سبا يعنې په ۳۱م دسبر ۱۹۹۴ع سنگاپور ته روان وم - او دغه وجه وه، چې دَ اول سهاره بيا دَ اشرف الدين لالا په ريستورينت کې ناست ؤ او گپې مې لگولې – يَو وخت چې په بله تلو دپاره راولاړ شولو ، نو دَ جيب څخه مې دَ ۵۰۰ باتهه نوټ راويستلو او اېن ته مې

Downloaded from: The Digital Library

وړاندې کړو ... داسې خو اېن دا نوټ واخيستو .. مګر په لاسو کې يې دَ مروړلو پسته راباندې په ډېره غصه وَغورځولو او Finish Finish چې دې Finith Finith وئيلو ورسته په تېزو قدمونو له ريسټورينټ څخه وَوته – يَو څو قدمه خو لا زه هم ورپسې وره غلم او نارې مې ورپسې وکړې ... خو هغه وه، چې تر شا يې نه راته کتلو -

دَ اېن په تلو دَ نن ټول پروګرامونه سره ګډ وډ شولو – نه پوهېدم چې څه وکړم ... دَ دې خفګان راباندې دومره وَ غمېدو ، چې ځان راته ظالم او دَ هغې دَ پاکې رښتې مجرم ښکاره کېدو – ولې چې ما يې په مينه باندې ټوکه کړې وه او قيمت مې ورته ټاکلی ؤ - او بيا مې دا هم يقين شو ، چې راځي به خامخا .. مګر دَ درستې ورځې دَ انتظار کولو پرته هم نه راغله - مطلب دا ، چې دَ شپې هم ... او په داسې رنګه تريخ انتظار کې مې سترګې سره وره غلې وې ، چې يَو وخت دَ خونې دروازه په زوره زوره چا په لغتو وَويښتله .. سپک راپورته شوم او يَو دم مې له خلې وَوتو " يا الله خېر" په ساملې انداز مې ګهړۍ ته وکتلو - دَ شپې څلور بجې وې - زړه مې له ويرې او وسوسې دَ حلق ژبه ښکلول شروع کړو.. خو آخير پښتون وم ،،، همت او غېرت مې سره يَو ځای کړو او دروازه مې خلاسه کړه - دا څه ؟ حق حريان پاته شوم ... ولې چې اېن مختنه ولاړه وه او وړه غوندې په پلاسټک کې بنده ګلدسته يې لاس کې وه او .... سوري سوري وئيلو کې يې ګلدسته راوړاندې کړه - ما ځان ورباندې تللو دپاره تندی تريو کړو او بيرته غبرګ شو او په خپل پلنګ پرېوتم .... هو ، شايد دا مې غوښتلو چې پخلا مې کړي - لاکن هغه په دروازه کې ولاړه وه ... آخر تر کومه ؟ سر مې راپورته کړو او ورباندې ژغ مې وکړو ورباندې ... او بيا دا لومړی ځل ؤ ، چې هغې زما په خونې کې قدم ايښی ؤ - او هغه هم په داسې پاک نيت ... چې نه زه دَ ځان په رنګه وم او نه هغه دَ ځان .... بس دغه يوه خبره به يې بيا بيا په ماته ګوډه انګلسۍ کې کوله چې..

Downloaded from: The Digital Library

"ما له تا سره دوستي ځکه وکړه، چې ستا ښه زما وَ هغه مېړه ته شوې ده، چې له تېرو درو کلونو څخه یې هیڅ درک نه شته .. خبره نه یم چې مړ شوی دی او که ورک؟"

او بیا زما ګڼ تصویرونه یې په پرس کې اچولو په وخت په وار وار دا خواست راته کولو ... چې زه دې هغې ته هر کله دَ یَو ښه دوست په حېثیت خطونه لیکم -

او بیا چې یو دوې ګنټهې ورسته زه په ټېکسي کې کښېښستم، نو دَ هغې سترګې له اوښکو څخه ډکې وې - وخت تېرېده لري ... خو یادونه په زړه پاتې شي او په خاص توګه دَ داسې بې غرضه دوستانو، لکه اېن (یوپا) چې په تهائي لېنډ غوندې ځای کې هم دَ پاکې او صفا دوستۍ په تقاضو پوره پوره وَوتله – نو ځکه خو مې دا نظم دَ هغې دَ یاد دَ تاثر دلاندې په بنکاک کې خپلې ډائرۍ ته وَسپارلو ...

"اورونه"

دا چې
ستا په نامه ګُله!
زه ساړه اسوېلي باسم،
نو خو، پوهی شه
چې په ما کې
ستا دَ مینې بل اورونه
لا هغه رنګه بلېږي
لا هغه رنګه تاؤېږي

(شوق / بنکاک.. تهائي لېنډ / ۱۹۹۴ع)

Downloaded from: The Digital Library

له ښکلا څخه تر ښکلا پورې
تاثراتي لنډيز ...

" اسلام او کُفر .. دَ ښکاره تقاضو په اړه تر اوسه لا په انډونيشيا کې دَ يوه بل په ضد .. که ښکاره نه پټ په پټه خپل خپل منونکې روزي – ګوا دَ زرګونو ټاپوګانو په دې هېواد کې ، چې چرته مسلمانان په زيات شمېر مېښته دي ، هلته دَ ژوند کاروبار نه يوازې سوړ ، بلکې پټ هم تر سره کېږي - بيا چې چرته دَ هندوانو ، عيسايانو يا سېکولر خلګو اکثريت دی .. هلته ژوند نه يوازې دَ ژوند په رنګه دی بلکې دَ سېلانيانو دَ تفريح دپاره زړه خوښونې هم لري – مخته به ګورو ، چې کوم تهذيب او مذهبي نظريه دَ انډونيشيا ټاپوګان په خپل اثر کې اخلي ؟ هو ، که څه هم ښکاري داسې لکه اسلام چې څومره په تېزۍ دا ټاپوګان په خپل اثر کې اخيستې ؤ .. هم هغسې په تېزۍ ورڅخه خدائي په امانۍ هم وائي ... لګيا دي " (شوق)

" اُوف کولی نه شم "
څه دي وَ خوړم په سترګو
څه دي چُور کړمه په حُسن
څه دي خپل کړم په نازونو
څه دي يُوړم په خبرو ...
بس که پاته دي نور څه لا ،
زما په دې خالي وجود کې
نو هغه دي ستا غمونه
او يا هغه حسرتونه
ارمانونه او يادونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې هم ستا په ذکر فکر
ما په ځان ځان کې دننه
په مزه چیچي او خوُري ، خو
زه خوار اُوف کولی نه شم
داسې نه ، چې ستر خالق دي
زما په آه باندې وَ نیسي
(شوق)

په پتایا ستي کې دَ زړه بائیللو ورسته ، زه دَ بنکاک ائیرپورټ څخه په تهائي ائیرویز انټرنېشنل کې دولس بجې غرمه ناست سنګاپور ته ژر ترژره رسېدو په تمه ځکه وم ، چې دَ خپل جوړ کړل شوي پروګرام په سمه ما دَ نورو خلګو سره په ګډه زوړ کال نوی کول غوښتو – ګوانن ۳۱م دسبر ؤ - دَ راتلونکې شپې په یَو منټ بالا دولس بجې به کال ۱۹۹۵ع نوی کېدو - څنګه چې جهاز آسمان خواته پورته شو ، نو ګوره چې زه څله بې غمه غوندې شوم ؟ که څه هم دَ تقدیر په حواله زما دَ رسېدو امکان په سل کې سل نه ؤ او بیا څه وخت چې جهاز دَ سنګاپور په ائیرپورټ کښېنته شو او انټري کولو ورسته زه یَو واربیا دَ نوؤ ولولو سره ملګری دَ ائیرپورټ دَ رنګینې دُنیا څخه دباندې راوَوتم – په ټېکسي کې کښېښستم او ډرائیور ته مې وَوئیل، چې دَ آرچرډ روډ په شاوخوا کې مې یَو ښه او ارزانه هوټل ته بوځه – ټېکسي مخته روان شو - تر ډېره پورې په ټېکسي کې چپه چبیا وه- یَو وخت چې خوب وَځنګولم ، نو ځان بېدار ساتلو دپاره مې په ټېکسي ډرائیور باندې ژغ وکړو ...

" په سنګاپور کې ډېره ګراني ده "

ده وئیل...

" هو ، دَ سړي وَس نه په رسېږي "

او بیا یې مخته خپله وئیلو ...

Downloaded from: The Digital Library

" زما په خیال چې ته دَ مخه هم راغلی یې، چې په آرچرډ روډ خبر یې ؟ "
" ته درست پوهی شوی یې .. دا زما دویم ځل دی چې سنګاپور ته راځم "
بیا مې خبره مخته داسې کش کړه ...
" تا ته پته ده ، چې دَ نیو ائیر خوشحالیانې دَ آرچرډ روډ په کومه علاقه یا ځای کې ښه لمانځل کېږي ؟ "
ده وئیل ...
" نیو ائیر ... ته لکه چې نیو ائیر لمانځلو ته راغلی یې ؟ "
ما به لا اوس ورته " هو " کولو ، چې ده زما دَ اولې خبرې په ځواب کې خبرو ته داسې اوږه ورکړه ...
" داسې خو دَ دې آرچرډ روډ په پراخو فُټ پاتهونو باندې زیات رش وي ، خو دَ غټو هوټلانو په لانونو او هالونو کې یې دَ لمانځلو خوند بیا جلا وي - لکه آرچرډ هوټل ، ډائناسټي هوټل ، ماندرین هوټل او دغه رنګه نور نور "
او بیا یې ګاډی بل روډ ته کرځولو په وخت وئیلو ...
" هوټلان دلته ډېر ګران دي ... ولې تاسو ګیسټ هاؤس کې نه اوسېږئ ؟ چې پُرسکونه هم وي او ارزانه هم "
ده به خبره مخته وړله ، چې ما ورسره خوښه کړه او ورته وئیل مې ...
" مګر دَ آرچرډ روډ شاوخوا کې دې وي او بس... "
" اوکې .... اوکې "
دَ ده له خلې څخه دومره راته وَوتلو ...
پوهی شوم ، چې دا ډرائیور زیاتې خبرې نه خوښَوي .. نو ځکه ما هم بله خبره ورسره نه وکړه ...
" انسان هم بلا شئی دی، چې دَ لاسه یې کېږي.. نو دَ سر په مځکې جنتونه جوَوي او چې سستي یې وَنیسي، نو دَ لاس خیرې لا هم نه شي صفا کولی "

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا خبرې مې ایله مزغو ته نه راغلې ،، بلکې دې وخت دَ روډ دواړو اړخونو ته ولاړ دنګو دنګو بلډنګانو ، چې شیشه او دَ قیمتي کاڼو ټائیلونه په کې ښېخي زیات په کار راوړل شوي ؤ ته په کتو زړه دَ سنګاپور په ستائینې مجبوره کړم – یَو وخت ټېکسي دَ لکي ګیسټ هاؤس، چې په یوه پراخه کوڅه کې جوړ ؤ مختته وَدرېدو- په ګېټ کې ولاړ یَو ځوان ترګاډۍ پورې راغلو او دَ ګاډۍ دروازه خلاسولو سم دستي ورسته وائي...

" خونه دې په کار ده ؟ "

ما به لا اوس "هو" ورته کولو ، چې ډرائیور په خپله ژبه کې ورسره ګډ شو .. خود لکه چې دَ کرایې پوښتنه یې ورځخه کوله .. هم ځکه خو دَ هغه ځوان دَ ځواب ورسته ډرائیور راته وائي...

" دا ګیسټ هاؤس ښه دی او کرایه یې هم زیاته نه ده ،،، بس فقط ۳۰ ډالره سنګاپورین "

که څه هم دا رقم پاکستاني شپږ سوه روپۍ جوړېدې ، خو ورسره وَ مې منلو ځکه چې دَ برایه شپې بې خوبۍ زه دې وخت سر لګولو ته په هر قیمت مجبوره کړی وم -

دَ ګیسټ هاؤس دا وړه خونه څه خاص نه وه، لاکن دې وخت مې خپله وه .. نو ځکه ښه بې غمه په پلنګ وَغزېدم او بیا دومره دَ ځان جهانه بې خبره وېده شوی وم، چې کله مې سترګې بیرته راخلاسې شوې ، نو دَ ماځُستن پاؤ کم لس بجې وې – که مې خېټه خالي نه وای، نو دا هم کېدلی شو ، چې کال په خوب کې راباندې نوی شوی وای - ژر مې غُسل وکړو .. جامې مې بدلې کړې او دباندې راووَتم .. خو دَ ګیسټ هاؤس څخه دَ وتو له مخه مې په لابي کې دَ واړه کاؤنټر شاته ناستې زَړې ښځې څخه دَ آرچر روډ پوښتنه وکړه، نو دَ مور په شان یې په ډېره مینه راته وئیل ...

" داسې وکړه ، چې دباندې وَ وتې ، نو راسته لاس ته به روان شې – بیا چې په چپه لاس په اوله کوڅه وګرځې ، نو نېغ به آرچر روډ ته وَرسېږې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما هم دغه رنګه وکړو- په کوڅه کې دَ راسته لاس په خوا ورسم شوم –که څه هم دا پراخه کوڅه ویجاړه نه وه .. ښه ډېر سړي او ښځې په کې ګرځېدلې –خو ما ته دَ خپلې ایکړۍ احساس په سر کې نرۍ دړد را اچولی ؤ - ما وئیل..

"کشکې په دې موقعه یَو ملګری راسره وای .. که په خوږو یارانو کې یو هم نه.. بس خو "یوپا" یعنې "اپن" راسره وای ، نو نن به مې په نیو ائیر خوندونه اخیستی وای - په داسې ارمان زه دَ چپه لاس په کوڅه وګرځېدم – دا کوڅه دَ خلګو دَ رش په اړه کوڅه نه... بلکې سم بازار ؤ ، چې نېغه دَ رڼاګانو په لور وتلې وه - څنګه څنګه چې مخته تلم، ګڼې وډې رڼاګانې واضح کېدې –بیا ښه مخته چې دا کوڅه دَ جل بل او ببخي خوش رنګه آرچرډ روډ ته ورګډه شوه، نو لومړی نظر مې دَ روډ په هغه بل اړخ جوړ عالي شان هوټل ماندرین باندې وَلګېدو ... هوټل څه ، یَو محل ؤ ، چې په سرو او شو، او ژېړو رڼاګانو کې کوکېدو او ورسره جوخت یَو بلډنګ، ګوره چې دا دَ دې هوټل برخه ؤ او که ځانته بېل ، چې وربانديې لیک ؤ ... "هېپي نیو ائیر سېریموني پروګرام" - نه یوازې دا ، بلکې روډ له یوه سره تر بل سره پورې کوکېدو لګیا ؤ - دلته آرچرډ هوټل ؤ، که ډائناستې هوټل ، لکي پلازه وه ،که پلازه سنګاپوره، یا بیا دنګ دنګ آرچرډ ټاؤرز، هر یَو ځان ځانته دَ کتو او حېرت وَړ ؤ - هر څه هرڅه، مګر دَ سنګاپور پېغلو، چې زیاتره په لانګ سکرټونو کې لیدل کېدې، دَ دې روډ ښائیست لا نور نور زیات کړی ؤ- خبر، یَو ځای مې دَ خېټې لوږه په برګر خوړَلو باندې ماته کړه او بیا مخته تېر شوم–

دَ شپې یولس بجې خواته مې تر ډیسکو هال پورې ځان وَرسَولو - په دې ښائیسته او غټ هال کې دَ مابېن ګرډي ډیسکو سټېج شاوخوا واړه مېزونه او چوکیانې لګېدلې وې او ښځې نران، چې جوړه جوړه ؤ وربانديې ناست ؤ - دَ خوند خبره دا وه، چې دَ هر چا په سر باندې دَ کاغدانو جوړه رنګینه خولۍ چې اوږده څوُ که یې دراودله پرته وه – زه چې څنګه په یوې چوکۍ باندې کښېنستم، نو زما په سر باندې هم خولۍ کښېښوله - دَ هوا او ګېس څخه ډکې

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

پوکنې، چې نه یوازې دَ بالا چهت څخه راځړېدلې ، بلکې په هر مېز باندې هم دوه درې درځنه په سپنسیانو ترل شوې وې - پُوکنې په هوا کې ولاړې وې – او مخامخ په ستېج باندې په درځنو انجونې، چې پخوانۍ چیني او سنګاپورین رواجي رنګینې جامې یې په تن وې .. دَ شاپېریانو غوندې په خوږو رقصونو وړاندې کولو کې اخته وې - دَ ډیسکو زیاتره سپیکران چپ ؤ - بس یَو نیم ژغېدو- نه خو زه یوازې دَ خپلې ایکړۍ احساس تنګولم ، بلکې په وار وار دَ ډیسکو دَ روایاتو په سمون انجونو هم زما دَ ایکړوالې غم خوړَلو پوره پوره هڅې کولې – مګر زه وم، چې دَ دې پرته هم دَ چا په تندي خال نه شوم – خو ترکومه؟ آخر یوه جګه نرۍ سنګاپورین پېغله ، چې دَ جامو او ښکاره کړو وړو په اړه ښه هم لګېده ، داسې راځرمه شوه، چې که به مې هرڅو ورته دَ ولاړېدلو ورته وئیلو .. خو دغومره رانږدې کېدله – خود ، لکه چې دې هم ملګرۍ نه درلودلو – اوس که یې زړه ما ته تخنېدو او که نه، خو دَ هال دَ نورو خلګو مخته یې خپله ایکړې، (چې دلته په داسې موقعو دَ یَو انجلۍ دپاره دَ بې عزتۍ سوب وي) پُتهولو دپاره له ماسره ناسته وه – پرله پسې یې هڅه کوله چې زما توجه دَ ځان په خوا واړَوي –

خیر، دولس بجو ته لا یَو منټ پاته ؤ، چې ستېج دَ ډانسرو څخه خالي شو او بیا څو لمحې ورسته دَ بام له خوا یوه ځانګو کرار کرار په کوزُېدو شوه - ځانګو څه وه، تیاره ګلدسته وه- دا غټه او اوږده ګلدسته چې کله دَ ستېج تر فرشه پورې راوَرسېده – نو دَ سېکنډو ستنې هم دولس بجو څخه اوېښتې وې – ګلدسته وَښوربېده او دَ اسرافیل تر شپېلۍ په زوره، مګر په اوربېدو خوږه نغمه دَ هال په غټو سپیکرانو کې داسې خوره شوه، چې ایله مې دَ غوږونو پړدې وَ نه شلېدلې – او ګلدسته هم په ستېج باندې پانې پانې شوه – اوس په ګلونو کې پټه خُوره، چې په سر باندې یې تاج پروت ؤ او ګڼې جامې یې په تن وې - په ستېج ولاړه موسېدله او بیا چې څنګه دې انجلۍ دَ شېمپېن بوتل خلاص کړو، نو دَ ″ هېپي

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

نیو ائیر ˝ تکراري آوازونه راپورته کېدل پئیل شول - او دلته په مېزونو به خلګو ډکې پُوکنې ،چې له رنګینو کاغدانو څخه ډکې وې په ستنو چاؤدلې او هلته دَ ډیسکو غټ سپیکران هم داسې خلاس شو ، لکه جوړه چې قیامت راغلی وي – اوس درست هال دَ خلګو په غورځېدلو راغورځېدلو ځنګېدو- نه یوازې دا ، بلکې په درست هال کې جوړه جوړه ښځې او نران دَ مستۍ څخه په ګډا اخته ؤ - زما مخته ناسته انجلۍ هم څه کمه نه وه مسته، چې اوس یې دَ سترګو دَ غال او دَ خلې دَ خبرو سره سره لاسونه هم زما په لور په وار وار راغزېدلو- مګر زه وم، چې دَ دننه مستۍ مې تر پایه دباندې نه راوَیسته.. بس دَ مستانو په مستۍ مې خوند اخیستلو – او دا مې ګڼلو، چې دَ مغرب په رنګ لړلي سنګاپورین دَ خوشحالۍ اظهار څنګه کوي ؟ او ما دا وَسنجولو ، چې دا خلګ هم په هیڅ یوه معنا دَ اروپایانو او امریکنو څخه کم په دې نه دي، چې درسته شپه یې په سر اخیستې وه -

*****

دَ نوي کال ۱۹۹۵ع په لومړۍ ورځ ماځیګر خواته دَ ګیسټ هاؤس څخه دباندې وَوتم او په ټېکسي کې نبغ میلر سټریټ ته وره غلم – هلته مې دَ ˝ ګرې لاین ټوؤرز ˝ دفتر څخه دَ ˝ توُري بیچ ˝ دَ سېل دپاره دَسبا سهار دَ نهه بجو په ˝ فېري ټریپ ˝ کې نوم نوښته کړو او په ۳۲۵ سنګاپورین ډالرانو مې ټکټ ترلاسه کړو - توُري بیچ، چې په انډونیشیا کې دَ ˝ باتام ˝ په وړو جزیرو کې دَ یوه واړه زرغونه ټاپو ساحلي برخه ده، په دې سېل چې په دوؤ ورځو شپو یې اړه لرله کې دَ هوټل پرته ، خوراک څیښاک او دَ سېل ټول خرڅونه په پورته ذکر شوې کمپنۍ باندې په یوه ټکټ کې تاوان ؤ – ټکټ جېب ته اچولو ورسته مې دَ سنګا پور دَ بې ساري پلازو، بازارونو او روډونو په خوا مخه وکړه - ځای ځای پیاده او یا چرته په بسونو او ټېکسیانو کې - غرض دا ، چې ایمرالډ هل روډ ، پېراډائز شاپنګ سېنټر هم په ښائیست څه کم نه ؤ - دلته دَ الیکټرانکس سامان پرته بیوټې تهراپي او مېک اپ سېنټرانو زیاتوب دا خبره مزغو ته را واچوله، دَ دې

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

واړه او ښائيسته هېواد دَ ښځو دَ ښائيست رازونه په دې ذکر شوي سېنټرانو کې مستوره دي - او بيا دَ بيچ روډ ګولډن مائل ټاؤر او پلازه هوټل نامي ودانيانو که دَ حېرت ګوته په غاښ کړې وم، نو هينډرسن روډ ، تهامس روډ او ساؤت برج روډ هم ځان ځان ته ښکلاګانې او ځانګړې خوش رنګيانې درلودلې - مګر دَ اينسن روډ دغه ماښام زما ځکه نه هېرېږي، چې دَ انټرنېشنل پلازه دننه او شاوخوا راغونډ عالم ته په کتو او خوندونو په زړه اخيستلو دَ سوبه ځان له حاله وتی وم او څه چې مې دَ سنګاپور دَ شپې ژوند په حقله اورېدلې ؤ، نو تر هغه هم څو واره زيات په بوګس سټريټ کې ما په خپلو سترګو ولَيدو - دلته په هر دويم قدم مستي وه ، خواني او دَ زړونو راکېرَولو دپاره خوش رنګه او خوش ذائقه تلکې دَ ډيسکوګانو ، بارونو ، کلبونو او ځينو نورو نومونو سره ګنډلې درَول شوې دي - دلته څه وخت تېرَولو ورسته په ټېکسی کې دَ ګيسټ هاؤس په خوا روان شوم – په لاره کې زما دَ يوې پوښتنې په ځواب کې تعليم يافته ټېکسي ډرائيور وئيلو ...

"سنګاپور، چې تش په ۲۱۲ مربع کلوميټرانو باندې قريباً په ۳۳ لکهو مېښته خلکو پورې اړه لرونکی ووړ ملک او ښار دی ، ته دَ رڼاګانو او دَ رنګونو ښار وئيلو پرته دَ ګڼو ثقافتونو ښار ځکه وئيل کېږي، چې دلته دَ چينيانو پرته، مسلمانانو ، چې سلطان ماجت سره په عرب نامي سټريټ کې مېښته دي ، هم دَ دې ښار پخواني ځاي خلګ دي - او انډين، چې دلته په برطانيه دورِحکومت کې دَ برصغير څخه دَ مزدورۍ په غرض راوړل شوي ؤ، هم په ګڼ شمېر په سرنګون روډ ، ګوا لټل انډيا کې اوسېږي – او بيا رېفلس نامي ځايونه او ودانيانې ځکه ډېرې دي، چې "سر سټېمفورډ ريفلس" هغه لومړی انسان ؤ، چې دا خطه يې دُنيا ته په ګوته کړې وه - او دَ سنګاپور درياب له خوا يې پېښه راکړې وه ... چرته چې دَ "ټانګ کانګ" ودانۍ پرته ، دَ دُنيا لومړی دنګ او هسک هوټل "ويسټين سټېمفورډ" هم دَ کتو وړ دی –

(c) ketabton.com: The Digital Library

سهار نهه بجې دَ ټوؤرستانو فېري (کشتۍ یا لانچ) دَ سنګاپور " فنګر پئیر "
نامي ساحلي پلېټ فارم څخه یَو خواته په سمندر کې مخه وکړه – دې وخت په
کشتۍ کې له ما څخه سېوا ۱۳ ښځې او سړي، چې دَ بېلابېلو هېوادونو سره یې
اړه لرله هم ناست وُ - لکه څنګه چې دَ دوئی په ما کار نه درلودلو، نو دغه رنګه
ما هم دَ سمندر دَ څپو ننداري کولو سره سره دَ ډائرۍ په پاڼو څه داسې هم نوښته
کولو ...
" دا منم چې دَ نړۍ ځینې هېوادونو خلګو له موږ څخه دَ ژوند لوبه په هره معنا او
هر ډګر کې ګټلې ده، خو ناشُوده دا، چې سمندرونه یې هم زموږ تر یوازینې
سمندر او سمندري ساحل له اوبو صفا، شنه او مست دي – بد بوی هم نه
ورڅخه ولاړېږي لکه زموږ دَ کراچې سره په څنډه موجود سمندر څخه چې
راځي ... چرته زموږ او دَ دوئی دَ سمندري مخلوقاتو تر منځه خو هم ..."
دا فقره مې ګوره چې څله مخته پوره نه کړه - ډائرۍ مې بنده کړه او دَ مایوسۍ دَ
دې احساس غم غلطولو دپاره مې سګریټ ته تیلۍ بله کړه .. بیا مې تر ډېره
پورې دَ خلې څخه دَ لوګیانو سبینې لوخړکې وتلې .. زما خیال دا وُ، چې دا
سمندري مزل به تر ډېره پورې وي - خو هغه وخت زه ډېر حریان شوم، چې فېري
په پاؤ بالا لس بجې خواته دَ یَو تګې شنې جزیرې (ټاپو) " توُري بیچ " په صفا او
غرئیزه غړه باندې وَدرېدو او ژغ وَشو ...
" موږ خپل منزل ته وَرسېدو "
چې دَ کشتۍ څخه وَ بلې وړې کشتۍ ته ورکښته شولو، نو زړه ته مې دا خبره
راغله، چې چرته دا ساحلي برخه چې دَ " توُري بیچ " په نامه پېژندل کېږي - دَ
سنګاپور دَ ښار سره نښتې جزیره خو نه ده؟ بیا مې خپله وئیل، چې یَه که داسې
خبره واي، نو په فېري کې به یې څله دلته راوړلو –
دَ " ګري لائن " سور سپین سټکر دَ قمیص په جېب برسېره رانښتی دَ انډونیشیا
دَ ایمیګرېشن بُوت څخه دَ ګائیډ په مرسته مخته تېرېدو سم دستي دَ نورو
ملګرو سره په سپین " بیمو " ګوامني بس کې کښېنستم او دا بیمو مخته روان

Downloaded from: The Digital Library

شو – موږ لا خو په سيټونو کې سم کښېنستي نه ؤ ، چې مني بس څه نيم درځن هټونو ، چې شاوخوا ورباندې وړوکې دېوالونه راجاروتې ؤ څخه مخ ته وَدرېدو - دې هټونو دَ شنو ګڼو ونو او چمنيانو په منځ کې کټ مټ دَ زيارت ، چوتېر يا مري دَ يَوکلې ننداره وړاندې کوله - که مخامخ يې روډ په هغه بله څنډه باندې دَ لرګي له دړو او بانسونو څخه جوړ واړه واړه هټونه نه ښکاره کېدلی ...نو ما به يقيناً دا ګڼلی وی ، چې په دې زرغون ټاپو باندې دې وخت له موږ څخه پرته ، که نور ژوندي سرې شته ، نو هغه به ځناورن وي – هو ، که څه هم داسې خبره نه وه ، ولې چې موږ دَ اسلامي نړۍ ترټولو غټ هېواد انډونيشيا په ۱۷۵۸ ټاپوګانو کې دې وخت دَ " تورُي بيچ " په نامه پېژندل شوې زرغون ټاپو په مځکه باندې دَ زرګونو ټوؤرسټانو او ښو ډېرو ځاي خلګو ، سره دَ سېل په غرض مېښته ؤ – خبر ، خپلو خپلو خونو ته تلو دَ مخه ګائيډ موږ ته وئيل..
" په پنځلس منټو کې به دننه دننه تاسو ټول په دې پراخ چمني، ګوا غولې کې راغونډ ېږئ ... ولې چې بيا به دباندې په سېل وَځو "
دَ ټوؤرسټانو څخه ډک " بيمو" ، چې څنګه مخته روان شو، نو ګائيډ چې دَ ډرائيور سره په سيټ کې ناست ؤ ، مخ را اړَولو ورسته وئيلو ...
" هېواد انډونيشيا چې په زرګونو ټاپوګانو باندې اړه لري ، کې کم او زيات ۱۹ کروړه انسانان مېښته دي – په کوم کې چې ۲۵ فيصده په بالي او جاوا کې اوسېږي ... مطلب ، دلته داسې واړه ټاپوګان هم شته، چې انسانان يا خو نه شته وربانديې او يا بيا ببخي لږ دي - دغه ټاپو چې دې وخت يې موږ دَ "تورُي" نامي سمندري غاړې ته روان يُو کې تر ځاي خلګو دَ نورو هېوادونو څخه راغلې سېلانيان زيات ليدل کېږي – چې يَو خو دلته لکه تاسو چې يې خپله خپل چاپېريال کې هم وينئ .. دَ قدرتي ننداړو سره سره شنېزه زياته ده او بل دې ټاپو ته دَ سنګاپور له خوا دَ بېلو بېلو هېوادونو دَ ټوؤرسټانو راتګ آسانه او وړيا هم پربوځي "

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

دا خبره سرته رسَولو ورسته ګائيډ زمونږ پام دَ روډ دواړو څنډو ته اړَولو په وخت وئيل ...

" تاسو ته به هم کېدی شي ، چې په لومړی کتنه کې دا ښکاره هټونه او وړې دَ لرګيانو او بانسونو جوړې ودانيانې دَ کلو کوُډلې ښکاره شوې وي ... مګر رښتيا خبره دا ده ، چې دا هر څه حکومت دَ ټوؤرسټانو دَ استوګنې دپاره په داسې ډيزائن ځکه جوړې کړې دي، چې دلته ټوؤرسټان دَ آرام سره سره ځانونه دَ ځنګل او دې ځنګلي کلې وال چاپېر برخه وګڼي - هم دغه وجه ده، چې دَ نورو ټاپوګانو په سر دا ټاپو ورځ په ورځ دَ نړی دَ توؤرسټانو پام دَ خپلو ښائيستونو او زړخوښيانو په لور اړَوي -

بيمو ، چې يَو ځای دَ ښي لاس په خوا راګرځېدلو ، نو په دې ګاډی کې ناستو ملګرو کې يَو ځوان دَ ګائيډ څخه دَ دې ټاپو دَ شپې دَ ژوند په حقله چې پوښتنه وکړه، نو ګائيډ دَ هغه په داسې پوښتنه يو وار وَموسېدو او بيا يې داسې وئيلو ته ملا وَتړله ..

"منم چې دلته دَ "بالي" په ډؤل دَ شپې ژوند تود نه دی ، خو بيا هم دَ ټوؤرسټانو دَ سېل او خوند اخيستلو دپاره لږ ډېر "بارونه" ، "اوپن ائير ريسټورنټس ، سره دَ خوارۀ ژوند له احساسه پرته يوه ژواکې شو هم اهتمام کړې ده - دلته تر نيمې شپې پورې دَ ټوؤرسټانو دپاره خوارۀ وېښي - خو هر څه په يوه دائره کې –ولې چې دلته کليوال ماحول دی..."

او بيا يې خبره مخته داسې کش کړه ..

" او دَ "بالي " په ټاپو کې مسلمانان دَ نه برابر دي ... ولې چې هلته ۹۲ فيصده هندوان اوسېږي – دا به هم وَ وايم، چې دَ بالي څخه پرته سماټرا ، جاوا ، کالي مانټين، سلواسي او ايريان جايا نامي مشهوره ټاپوګان ، نه يوازې دَ زياتې آبادی په سوب غټ دي.. بلکې کمرشل ښارونه او غټ بازارونه هم لري "

دَ ايريان جايا ټاپو په ذکر لا يَو وار زړه راته وئيل ... چې دَ ګائيډ څخه پوښتنه وکړم -ګوا چرته دا هغه ټاپو خو نه دی، چې تر اوسه ورباندې په ځينې ځنګلي

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

برخو کې زياتره خلک ځناور وزمه دي او په غارو کې اوسېږي او جامې هم نه اغوندي او دَ دې ځای خلک ، که څه هغه ښځې دي او که نران په خپل خپل سر څو څو ودونه کوي – پرته له انساني غوښو خوړلو ، دا خلک دَ دُښمن سر په دې پرېکوي او ځان سره يې ټول عمر خوندي ساتي ، چې دَ هغوئ دَ عقيدې له کبله دَ دُښمن روح بيا دَ دوئي په واک کې دَ همېش دپاره ورځي - خو دَ دې معلوماتو کنفرمېشن مې دَ ګائيډ څخه ځکه نه وکړو ، چې ما وئيل.. چې چرته دَ ده دا خبره شکمنه نه شي، چې وئيلي يې ؤ، چې...

"ګوندې دَ سهېلي لمرختيځې ابشيا په دې هېواد کې اسلام ببخي په لږه موده کې خور شوی دی"

لنډه دا ، چې څنګه مې دا سوچونه سرته رسَولو ، نو بيمو يعنې وېګن يا منې بس دَ توُري بيچ هغه ريسارټ ته وَرسېدو ، چې خلک وربانديې ستړيا وساکولو سره سم دَ قدرتي نندارو څخه خوندونه هم اخلي – او دَ لرې لرې ځايونو څخه ورته راځي -

دَ سمندر دا زرغونه او غرئيزه غاړه ، چې په معنوي او فکري توګه اورمرو دَ پښتني ګودر په رنګه وه - دَ نورو سمندرونو دَ پراخو او هوارو غاړو څخه يَو دم سترګو ته بدله او خوندَوره ځکه ايسېدله، ولې چې دلته دَ سمندر له اوبو سره جوختې ۱۵۲ چيني او انډونيشين طرز وړې وړې ودانيانو چې دروازې او براندې يې دَ سمندر په خوا راخلاسېږي.. نه يوازې دَ ستائينې وَړ وې ، بلکې دَ ساحل ښائيست يې هم سېوا کړی ؤ - دَ ګائيډ له قوله ، دلته يوازې دَ NTUC کلب ممبران اوسېدو ته راځي او يا بيا دَ مينې په رښتو کې تړلې Couples ... هو، خبره وه هم دغه رنګه، ولې چې دَ هرې ودانۍ په براندِه کې يا دَ دغو ودانيانو مختنه جوړ غټو سوئمنګ پولونو شاوخواته جوړه جوړه خلک ليدل کېدو - او بل .. که يوې خواته دَ غرو زرغونې څوکې په اوبو کې دننه او دباندې ډېرې ښائيسته ښکاره کېدې - نو په ژېړېخون او خواپاکې رېګ برسېره دَ شنو اوبو ښائيست ، هغو خلکو لا نور نور زيات کړی ؤ، چې يَو بل خواته ګرځېدو او

Downloaded from: The Digital Library

یا په رنګینو ټوکرانو باندې پراته ؤ - ځای په ځای دَ لرګیانو او خاشو جوړ ګېږدي سایه وانونه او دَ ځینو درختو لاندې په رسیانو هوډل شوې ځانګوګانو لا بېلې سترګو ته ښې ښکاره کېدې - هرڅه هرڅه ، خو ما دا خبره هم وَسنجَوله، چې دَ نورو سمندري غاړو په ډؤل دلته نه چا په چا پسې منډې وهلې او نه څوک په مستیانو کې بوخت ؤ - دَ دې مطلب دا ؤ ، چې دلته خلک ستړیا وساکولو ته راځي او بس - او بیا رښتیا خبره دا وه، چې زما یوازېنی حېثیت تش ماته بد ایسېدو ، نه چې هاغه دَ تهائی لېنډ په رنګه نورو خلګو .. په تېره انجونو ته ... ځکه خو مې جوړه جوړه خلګو ته دَ حسرت په نظر کتلو او دَ یکړی احساس راباندې غمېدلو - لاکن ها څه وائي ، چې (بنده حریانه .. خدائی مهربانه) ګوا ، کله چې دَ اوبو څخه دَ یوه سایه وان په خوا را روان شوم ، نو زما له اړخه تېرېدونکې فېرنګۍ ژغ راباندې وکړو ...

" هېلو مسټر "

او ما چې ځواب وربیا کړو ، نو هغې ځان رانېږدې کړو او وئیل یې ...

" ښخښنه غواړم ... هغسې هم دواړه دَ یوه سایه وان په لور روان یُو .. نو غواړم چې ستا سره څه خبرې وکړم "

"هو ، ولې نه ... ولې نه ... یقیناً "

او بیا مې سر تر پایه ورته وکتلو – دا سره سپینه ښځه، چې دَ سر په ژېړو وېښتو کې یې څه څه سپین وېښته هم راښنه شوي ؤ .. او په عمر تر ما غټه ښکاره کېدله ... خو بیا هم په ښکاره کړو وړو زړه خوشحالونکې او خوُی خصلت درنه مونېدله - ګوره چې څه یې په زړه وره غلو ، چې په اوږو راټال دَ کڅوړې غوندې خړبخون پرس څخه یې یَو کتاب وزمه شئی راوَیستو او راته وائي ...

" البم دی ... یَو نظر یې وَ ګوره "

په تګ تګ کې چې مې څنګه هغه البم پرانستلو ، نو دا وائي ...

" په دې کې چې دَ کومو ماشومانو تصویرونه دي ... دا هغه څوک دي ، چې خپل مخه او شا ته هیڅوک نه لريّ

Downloaded from: The Digital Library

¨ ښه ښه لاکن ...
ما به لا خبره مخته کشوله چې هغې بیا وار لاس ته کړو ...
¨ دا ماشومان زمونږ په فلائي ځانګه کې روزل کېږي ¨
¨ چرته او څنګه ؟ ¨
ما پوښتنه وکړه ...
دې فرنګۍ په مخ را ایله وښتان په لاس شاته واړول او سترګې یې په سترګو کې داسې راته واچولې ، لکه ما چې په خپل اصل مطلب پوهی کوي او بیا وائي ...
¨ دا ګوره ... ډېرو خلګو دَ خپل وَس په سمه ډونېشنز (عطیې) را کړي دي ¨
او بیا یې دَ چندې کاپۍ رامخته کړه ... خو ما بیا ورڅخه پوښتنه وکړه ...
¨ تا زما دَ دې خبرې ځواب نه کړو را ، چې ته دَ کوم ځای څخه راغلې یې ؟ ¨
دا چې اوس له ما سره په څنګ څنګ دَ بې سته ګرل فرېنډ غوندې را روانه وه ... دَ موسېدو ورسته وائي ...
¨ دَ هرې خبرې ځواب به درکوم .. راځه چې دلته دَ دې سایه وان دلاندې په چوکیانو کښېنو ¨
مونږ دواړه دَ سایه وان دلاندې پرتو چوکیانو باندې کښېمستو – زه څه غوندې جګ کښېنستم، خو دا څه په خپلې اوږدې ساحلې چوکۍ باندې وَ غزېدله او راته وائي ...
¨ زه دَ انګلېنډ څخه راغلې یم ¨
¨ انګلېنډ ... ؟ ¨
داسې مې انګلېنډ په مزغو کې ځکه سوال شو، چې ما خو دا اورېدلي ؤ ، چې انګلېنډ خو ، یَو فلائي مملکت دی او هلته دَ ملک هر غړی په حکمت تاوان وي - ګوا که څوک روزګار نه شي کولی یا یَو څوک دَ معزورۍ له سوبه بله سهارا نه لري .. نو حکومت وظیفه ورکوي - ځکه خو مې بیا په ډېر لغازي انداز ورته وَ وئیل ...

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

"پوهی نه شوم ... مطلب راته ښائیه"

"چنده ..."

دي به لا مخته څه وئیل، چې وار مې دَ مخه کړو ...

"مطلب دي دَ ډالرانو څخه دی هان ؟"

"هو... هو ، یقیناً"

دي چې څنګه دا تورې له خلې په نره را وَیستلو ، نو زما له خلې ورته وَتو ...

"مګر"

دَ مګر مخته مې خبره ځکه له خلې څخه نه راوَتله، چې دَ ډالرانو هیلې یې په خوږې موسکا کې زما زړه ته منګولې راواچَولې ... ګوره ، چې هپناټائز یې کړم که څه غم ؤ ، چې دَ نه غوښتلو پرته هم زما لاس خپل جېب په خوا راټول شو ...

او بیا مې ښه په یاد دي، چې کله یې ډالرونه زما دَ لاسه اخیستلو، نو په سترګو کې یې نورې نورې ناښکاره خبرې هم داسې په ښخینه هنر وکړې ، چې دَ یَو څو لمحو دپاره زه له ځان ورک شانتې شوم - لنډه دا ، چې اوس زه یوازې نه وم- ځکه خو مې پښې په یَو ځای نه تم کېدې .... کله یَو خوا او کله بل خوا .. رک تر ماښامه پورې په دې سمندري غاړه ورسره ګنډلی ګرځېدم -

که یوازې وای نو دَ شپې دَ دې ځای ثقافتي شو به ما تر پنځه یا لس منټه زیاته نه وای کتلی – بس خو خبره دا وه، چې یوازې نه وم .. ځکه تر پایه مې وکتله - دَ انډونیشیا دَ خلګو دَ ژوند ژواک او په کلیوالو جامو کې دَ انجونو او ځوانانو رواجې رقصونه .. که څه هم ساړه ساړه غوندې ؤ، خو دَ سترګو وړاندې ښه ایسېدو ... او بیا چې دَ دې شو کتلو ورسته په بیمو (مني بس) کې ناست دَ هټونو په خوا راتلو، په لاره کې دا خبره مزغو ته راغله، چې دا سوشل ورکره چې نوم یې سارا ؤ .. چې نن سهار له سنګاپوره راتله ، نو یوازې نه وه .. ولې چې په فېري کې چپ له ما ټول جوړه جوړه ؤ – اوس څله راڅرمه شوې ده؟ چرته ... هو ، یَو دم ډؤل وسوسو په سر واخیستم – که به مې زړه ته هر څو تسلیانې ورکړې، خو دَ مزغو څخه مې یوه نابلده ویره نه وتله - ما نو څه کولی شو .. بله

Downloaded from: The Digital Library

چاره هم نه وه، ګوا زړه مې هغه وخت بيرته په ځاى شو، دَ رښتيا په مېدان مې خپلو ټولو واهمونو ته ماته ورکړه –

*****

دَ سهار نارى کولو ورسته دَ بيمو (مني بس) په ځاى، ګائيډ دَ درو بګيانو ، چې دلته ورته ډوکرز وائي سره راغله- زمونږ دَ پوښتنو په ځواب که ده وَوئيل ...
" دَ دې ټاپو سېل نور نور خوندَور کولو دپاره ټوؤرنګ کمپنۍ دَ دې بګيانو انتظام کړى دى"

دا ډوکرز نامې بګيانې زمونږ دَ بګيانو په ډؤل ځکه نه وې، چې يَو خو يې اربې دَ ربړو وې او بل وړې هم – خو په اربو برسېره يې دَ لرګيانو جوړه باډۍ تياره خونه ښکاره کېده .. چې يَو آس يې مخته ترلى ؤ – ګوا څلور کسان په کې په کراره کښېنستى شو – دا بګيانې چې په بېلو لارو دَ دې زرغون ټاپو وَ يوه واړه کلي ته وَرسېدې، نو دَ دې کلي چاپېر راته عجيبه ځکه نه ايسېدو، چې زياتره کورونه دَ لرګيانو او بانسونو څخه داسې جوړ شوې ؤ، لکه زمونږ دَ کلو کوُډلې – او هرې کوُدلې مخته چرګان ، هېليانې، بُوزې او مېږې ګرځېدلې – بس که زمونږ او دَ دوئى په منځ کې څه توپير ؤ، نو هغه دَ جامو ؤ.. او بس- ولې چې نزان او ښځې يې زياتره په لنډ غوندې لنګونو کې ښکاره کېدو – دَ نرانو قميصونه سپين يا ژېړ ؤاو دَ ښځو زياتره شنه او ګلداره ... بل که دَ نرانو خوليانې په سر وې ، نو ښځو يې دُسمالونه په سرونو پېچلې ؤ - سارا ، چې دې وخت زما له څنګه ناسته وه .. تر ډېره پورې پټه خله دَ خپل چاپېر ننداري کوله – او ما هم کار ځکه نه پرې لرلو، ولې چې په ډائرۍ کې مې دَ دې کلي خاص خاص خبرې نوښته کولې – زه لا په ډائرۍ ليکلو اخته وم، چې دَ سارا په زړه کې دَ ډالرو لالچ سر راپورته کړو او مخامخ ناست سپين سرې فېرنګي ته ګډه شوه – ګوا هغه پرونۍ برغزو يې ورته کوله – خو عجبه دا ، چې دَ قابو کولو دامونه يې هم هغسې ؤ.. په کومو چې يې زه تر دې دمه اسير کړى وم – يَو وخت داسې هم راغلو ، چې دَ دې په دام کښېوتې سپين سرې فېرنګي دَ ما څخه دَ چوکۍ بدلولو خواست وکړو او بيا دغه بابک

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

چې زما په خالي چوکۍ باندې له سارا سره اوږه په اوږه کښېنستو ، نو که څه هم دواړه پلار او لوُر ښکاره کېدو – خو دَ سارا حرکتونو او دَ سارا دلچسپیانو داسې ثرګندَولو ، لکه جوړه چې دَ مودو مودو ترې سره یَو ځای شوي وي – او بیا چې بابک له خپلې بتوې څخه ډالران ورته وایستلو ، نو دَ سارا څېره او سترګې دَ کتو وَړ وې – ولې چې دَ تازه ګل غوندې غوړېدله – زما دغه شک آخیر په یقین هغه وخت بدل شو ، چې دَ ماځپښین خواته یې موږ دَ سمندر په هغه غاړه ، له چرته څخه چې به په فېري کې سنګاپور ته تلو .. بیرته کښته کولو ... نو زما دَ مخه هغه تازه جوړ Couple لاس په لاس کښته شو – ما لا دَ سارا توجه دَ ځان په خوا را اړَولو دَ پاره تر لاسه وَ نیوله، خو دې لاس کش کړو او په موسکا یې آخر هم راته وَوئیل ...

" ما اوتا ښه وخت تېر کړو .. خوشحاله اوسه "

دلته دَ غرمې دودۍ خوړَلو ورسته، چې په فېري کې دَ سنګاپور په خوا روان شولو ، نو دَ خپل پخواني یار جان هوګر .. هغه وینا ، چې ده تېر کال په نیګامبو کې راته کړې وه .. زما زړه وَ منله ، ګوا ...

" انګرېزه ښځه وفا نه کوي .. تش دوستي کوي او هغه هم دَ ډالرانو دَ ورښوَلو دپاره "

دَ ۳مې جنورۍ ۱۹۹۵ع شپه مې په هغه پخواني لکي ګیسټ هاؤس سنګاپور کې په خواږه خوب تېره کړه او په دې دویمه ورځ بیا زه وم او دَ مونکي ګاډ جنت روډونه او دنګې دنګې شاپنګ پلازې .. چې په کې په ګرځېدو او لیدو کتو مې دَ ستړیا احساس لا هم مزغو ته نه راغلو - دَ لوي سکاټس روډ ، فار ایسټ پلازه او سکاټس شاپنګ سېنټر ، چې څو اړخېزه دلچسپیانې یې درلودلې .. تر پښو ایستلو ورسته ماځپښین خواته دَ دې ښار دَ سمندر وَ هغې ښائیسته غاړې ته وره غلم ، له کومه ځایه چې لانچونه او کېبل کارونه تر سېنټوزا سېل ځای ته ځي راځي - هلته دننه دې سېنټوزا ته ځکه نه وره غلم، چې درې کاله پخوا لا ورته وره غلی وم – دَ ګرځېدو او کتو راکتو جنون مې دې ځای ته رسېدلی وم. چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماځُستن زه دَ چائینا ټاؤن دَ ښکلاګانو او رنګارنګ رڼاګانو څخه په ټېکسي کې دَ خپل ګیسټ هاؤس سره جوخت آرچرډ روډ کې تېرېدم، نو دَ فېشن شو بورډ په لیدو دَ تیکسي څخه کوُز شوم او نېغ دَ ماندرین هوټل په دې فېشن شو هال کې ورننوتم – ټکټ په لاس کې دَ انګریزي U په طرز جوړ ښائیسته او جل بل سټېج په خوا مې مخه وکړه – دَ دوکانچې شاوخوا په کرسیانو کې خورا ډېر نران او سږي ناست ؤ او هغو ښائیسته سنګاپورین حُورو ته یې کتلو، چې په عجیبه او سترګې خوشحالونکو جامو کې یې دَ خپل ښائیست او دَ بدن ښودنې کولې - دا مېله زما دپاره نوې په دې وه، چې مخکې مې داسې شو نه وه لیدلې – چې څنګه له ماډل له پړدې څخه راښکاره شوه، نو شاوخوا ناستو خلګو به وربانديې دَ کېمرو سپینې رڼاګانې دَ برېښنا غوندې غورځولې – او ما خپله کېمره ځکه نه را ایستله، چې زما کېمره دَ خلګو دَ غټو او قیمتي کېمرو دَ مخه هیڅ وه – تر ډېره پورې په ښکلو څېرو سترګې خوږولو ورسته خوبَولې خوبَولې دَ ګیسټ هاؤس په خو روان شوم –

*****

دوې ورځې او شپې نورې دلته تېرَولو ورسته، په شپږمه جنورۍ ۱۹۹۵ع دَ ماخپښین دوې بجې په جهاز کې کښېنستم او بیرته په هغه پخواني لور ورغبرګ شوم - خوشحاله ځکه وم، چې دَ تهائیانو دَ "کرانګ تهیپ" یعنې دَ حوُرو ښار ته روان وم - او تر لسم تاریخه پورې دَ هغه هېواد دَ ساحلونو څخه دَ خوند او مزې اخیستلو دپاره خورا ډېرې ورځې شپې راسره وې - او داسې مې سنجولو لکه زه چې به ډېر زیات وخت دَ ساحلونو په ژېړ رېګ باندې په سن باتهونو کولو کې تېرَوم او هغه ملګرې، چې په هره معنا یې ماسره صفا او پاکه دوستي کړې وه سره بلا ډېرې خبرې هم کوم او دې ځل به ور څخه دَ هغې دَ ژوند څه ناپېښې هم اورم، چې ماته نور نور دَ دې خلګو دَ روئیو او فطري خاصو او خامیانو اندازه وَلګېږي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو، دَ خدائی لکه چې نه وه خوښه - له بنګاک څخه يَو، ځل بيا چې څنګه پټايا ته وَرسېدم، نو په خپلو هغو زړو لارو ور چپ شوم، چې ما ورباندې دَ خپل ښه بخت له رُويه فرښته موندلې وه ... هو، دَ يَو داسې دوست په حېث ، چې ما يې په حقله په ډائرئ کې خورا صفتونه کړی دی او دا مې څرګندَولو هڅه هم کړې ده... چې په مردارو او سخنو ډم اوبو کې هم دَ نرګس دَ ګل په شان ښائيسته ګلونه دَ ژوند دَ زلفو زينت جوړېدلی شي– هم ځکه خو مې يَو بار .. بل بار او دغه رنګه هر هغه ځای وَ لټولو، چې دا دَ نرګس ګل په کې خپل رنګونه وېښلي ؤ – خو هيچرته چې مې هم نه کړه پېدا ، نو مې دَ هغې تر خوندَکۍ Yah پورې ځان وَ رسَولو- او په ساهکېدلې انداز کې مې ورڅخه پوښتنه وکړه ...

" يوپا چرته ده ... ؟زه يې نن شپه په لټون پسې ستړی شوم "

دَ يوپا دې خوندکۍ په موسکا او په ډېر وياړ ځواب راکړو، چې ستا دَ تک په دويمه شپه هغې دَ يَو جرمن چې دې ورته ايلامني وئيلو ... ځوان سره دوستي وکړه – مخته بيا ما له Yah څخه پوښتنه په دې نه وکړه، چې آخر پښتون وم... خپله لاره مې په مات زړه مخ مخته له دې سوچ سره وهل شروع کړه...

"څه چې خدائی کوي ... ښه کوي"

او بيا دا پاته نورې ورځې شپې څنګه تېرې شوې ؟ دا دَ يَو داسې سوال ؤ، چې هر شپه به يې دَ محرميانو په غېږ کې ساتلم او هر سهار به يې زه دَ نوؤ هيلو سره ملګرې دَ يو نامعلومه سمت په لور ګامونه اوچتَولو ته پارَولم - او هم دغسې له ما سره اکثره کېږي او زه نه يم خبر، چې دا زه څه لټوم؟ .. دا خبره کېدی شي، چې زما تر مرګه پورې سر ته وَنه رسېږي ... خو تر خپل وَسه پورې لګيا يم، چې دَ روح تنده څه نا څه ماته کړم ... هو، که څه هم رښتيا خبره دا ده، چې سرابونو غولولی مسافر يم... او مسلسل غولېږم .... لکه زما دا نظم

"سرابونو غولوَلی مسافر"

څوک چې ستا تپوس له ما وکړي لاليه !

زه دَ سوچ په توُنده اسپه باندې کښېنم

Downloaded from: The Digital Library

او ګودر ګودر دَ ژوند وَلټومه
خو هيچرته چې تا نه وَوينم ، راشم
او خولې دَ تندي وچې په دُسمال کړم
بيا څوکه غوندې په ماتو ګوډو تورو
وَ هغه سرې ته زه داسې ګويان شم
" ما په سترګو دَ ښېرې نه ده ليدلې
ها جنۍ چې زه يې تل خبرې اورم
دَ دفتر دَ ټېلي فون په رسيور کې "
نو زما په دې ځواب هغه مُوسکۍ شي
ځُله کږه کړي او پسخوند کې راته وائي ....
" شوقه ياره ! واقعي چې ته شاعر يې
سرابونو غولوَلی مسافر يې "
(شوق/ بنکاک څخه دَ کراچۍ په لور په هوائي سفر کې / ۱۹۹۵ع)

دَ سپلانی په څير --- خپل ځاني سفري تاثر ---

" يَو داسې سوال ، چې زه يې ځواب ته رسول غواړم ... هغه شايد چې ما دَ ژوند تر ورستۍ لمحې پورې وَکړوي راوکړوي ، ځکه چې زه خوبونه رښتيا کول غواړم ... هغه خوبونه چې زه يې په ويښو سترګو وينم ... هو ، دَ يَو داسې انسان ... ښکلې انسان خوبونه ، چې زه يې دَ رحمان دَ اشرفيت او افضليت په دعوې کې اغيزل شوې هغه هنداره کې دَ ليدلو متمني يم ، چې ابليس ته ځکه په وياړ ښودل شوی وه ، چې هغه يانې دغه لعين ابليس په کې خپل ځان دَ شېطان په بڼه نه يوازې وَ ويني بلکې خپل ځان دَ دغه اشرف المخلوقات په مقابله کې وړوکی هم وَ سنجوي - هو .. دَ دې غښتلي انسان په زد ، چې نن دَ خپلو ځناوري روئيو په سوب په هر ميدان کې دَ شېطان وَ لمسيانو ته نه يوازې ماته ورکوي ، بلکې په غېر ارادي توګه غواړي هم ، چې اوس ابليس ورته دَ خپل شېطاني فطرت په

Downloaded from: The Digital Library

سمون جوړه هغه هنداره ښکاره کړي ... چې په کې هره ښکاره کېدونکې څېره ښکرَوره برېښي " ـــــــــ (افضل شوق)

*****

" ما چې کله او چرته هم دَ ځان پېژندګلوي دَ خپل هېواد په نامه کړې ده ،نو ماته دَ کرکې به نظر کتل شوې دي ... بیا که مې هر څو ځان ورته سپینولو دباره دَ پستو او ښائیستو خبرو څخه کار اخیستی دی – لاکن دَ انسان په څیر منل شوی نه یم – ولې چې تر ما دَ مخه زما اکثره هېوادوالو په دباندې نړۍ کې دع خپل کردار څنګه څنګه ښودنې کړې دي .. هغه ، که څه هم دَ هغوئی په وختي ګټه ، خو دَ قام او هېواد په تاوان تمامې شوې دي - نو ځکه چې اوس له ما څخه هم څوکم پوښتنه کوي .. نو زه بیرته په هاغه کس باندې خبره پرېږدم ، " ګوا وایه ! ستا په خیال زه څوک او دَ کوم هېواد غړی کېدلی شم؟ " مخته بیا دَ ده خوښه ، ما څوک او څه ګڼي ؟ " ـــــــــ (افضل شوق)

*****

" هر څو که زه له خپلې پښتني سیمې څخه زړه ماتی وتی یا تښتېدلی یم ... نو زه بې پښتو شوی ځکه نه یم ، چې دَ پښتني خمیر درلودلو له سوبه مې نه یوازې دَ یَو سیال پښتون په حېث دَ هر مثبت نړئیز او آفاقي ژوند څخه ساهګانې مستعار کولو له هڅې سره سره دَ مینې ، سوکالۍ انساني روئیې او سوچونه خپلولو هلې ځلې هم کړي دی او بیا مې په خپل ذات کې رانغاړل شوې دې هر اړخیزه کلیوال او غرئیز پښتون ته په فکري توګه نه یوازې سوال کړي دي ، بلکې دغه سوال مې دَ هغوئ دَ سترګو دَ خلاسَولو له یوازیني ځواب سره په دې منطقي دلیل ځواب کړي هم ځکه دي ، چې زما دَ دغې بې سواده او ساده ... لاکن همتګري پښتون قام دَ بقاء ژوند تش او تش دَ نړۍ په سر له آفاقي ادراکي شعور خپلولو سره سم دَ وخت له ستنو سره په عقلي ځغل کې دی ... نه چې دَ هغوئ دَ متهو په زور کې " ـــــــــ (افضل شوق)

*****

Downloaded from: The Digital Library

" ژوند "
بند کړه کتاب... که معنا غواړې دَ ژوند
په توکل سفر ته ملا وَتړه
شه مخامخ دَ موسمونو سره
کائینات وَڅپَړه په خپلو سترګو
او په رنګونو کې ځان وَرنګوه
بیا مې یقین دی ، چې دَ غرو لمنې
ساحل ، ګودر او دَ اوبو شنې چینې
غټې ، وړې او زرغونې جزیرې
سوئمنګ پوُلونه ، او پارکونه به ستا
دا مضطربه رُوح کړي تږی دومره
چې دي دَ وَچ حلق تر دُرشله زړګی
داسې په منډه ، په ټوپونو راشي
لکه ژوندون چې وي فقط یو تنده
او ته دَ تږو آرزوګانو کاروان
چې مزلونه لنډَوي همېشه
خو ، تر مرامه نه رسېږې کله
(شوق / دَ کراچۍ څخه دَ کوئټې په لور په سفر کې / ۱۹۹۴ع)

اختتام

(c) ketabton.com: The Digital Library

Get More e-books from www.ketabton.com

Ketabton.com - ebooks library

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library